

ВОДИЧ ЗА СТУДЕНТЕ

Издавач

Медицински факултет Нови Сад, 2023.
© Copyright Медицински факултет Нови Сад, 2023.

Главни и одговорни уредник

Проф. др Рајко М. Јовић

Публикацију приредили

Проф. др Снежана Бркић, декан	Проф. др Зоран Комазец, продекан
Проф. др Биљана Срдић Галић, продекан	Проф. др Милица Медић Стојаноска, продекан
Проф. др Душко Козић, продекан	Проф. др Горан Стојиљковић, продекан
Проф. др Бранислав Бајкин, продекан	Проф. др Милица Атанацковић Крстоношић
Проф. др Драгана Милутиновић	Проф. др Шпела Голубовић
Проф. др Александра Миков	Проф. др Љиљана Андријевић
Јованка Бићанић	Зорица Ђокић
Сара Кривокућа, студент-продекан	Драгица Пантић

Техничка припрема

Владимир Ватић, ГРАФИТ, Петроварадин

Штампа

ФУТУРА, Нови Сад

Тираж 160

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад
615.82/.84:378.6(497.11 Novi Sad)(036)

ВОДИЧ за студенте са наставним планом и програмом : основне академске студије специјалне едукације и рехабилитације : мастер академске студије специјалне едукације и рехабилитације : специјалистичке академске студије ране интервенције у детињству / [публикацију приредили Снежана Бркић ... и др.]. - Нови Сад : Медицински факултет, 2023 (Нови Сад : Фатура). - 375 стр. : илустр. ; 27 см. - (Едиција Информатори)

Тираж 160.

ISBN 978-86-7197-728-9

а) Медицински факултет (Нови Сад). Катедра за специјалну едукацију и рехабилитацију - Водичи

COBISS.SR-ID 116599817

ISBN 978-86-7197-728-9

Едиција: Информатори

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

ВОДИЧ ЗА СТУДЕНТЕ СА НАСТАВНИМ ПЛАНОМ И ПРОГРАМОМ

ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
СПЕЦИЈАЛНЕ ЕДУКАЦИЈЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ

МАСТЕР АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
СПЕЦИЈАЛНЕ ЕДУКАЦИЈЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ

СПЕЦИЈАЛИСТИЧКЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
РАНЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ У ДЕТИЊСТВУ

НОВИ САД, 2023.

Медицински факултет Универзитета у Новом Саду је аутономна, образовна и научна установа, која у оквиру образовне делатности организује студије првој и другој степена на укупно 11 акредитованих студијских програма. Интегрисане академске студије медицине, стоматолозије и фармације организују се и на енглеском језику. Динамичне иновације у процесима образовања и најредак медицинске науке имплементирани су у образовну праксу. Од усвајања новог Закона о високом образовању 2005. године и поштивања Болоњске декларације, настали планови и програми прилађени су новом начину стицања знања на високошколским установама. Најважнија одређења болоњског процеса су увођење Европског система преноса бодова (ЕСПБ), усвајање нове структуре студија коју чине три циклуса, омогућавање мобилности студента и наставника и усвајање система уредивих диплома. Имплементирање оваквог система образовања у медицинским образовним институцијама захтевало је низ промена са циљем повезивања прејектичних и клиничких радова медицинске науке, са посебним акцентом на стицање практичних вештина и знања које ће се користити у свакодневном раду са пацијентима.

На Медицинском факултету у Новом Саду одржавају се и докторске студије на смеровима Прејектична истраживања, Клиничка истраживања и Јавно здравље, као и на новоакредитованом програму докторских студија биомедицинских наука са модуларном организацијом. На тај начин наш факултет се придружио институцијама које пружају академско образовање највишег степена.

Поуздано је утврђено да се сваких пет година целокупно медицинско знање удвостручи, због чега медицинска наука захтева континуитет у учењу. На нашем факултету у оквиру Центра за континуирану медицинску едукацију организују се семинари за све профиле здравствених радника.

Као резултат тежње за унапређењем наставе кроз увођење модерних облика наставе, са напласком на практичну и очигледну наставу, 2019. године је основан Центар за медицинску едукацију и симулацију (ЦМЕС). Центар располаже опремом за обуку из области кардиопулмоналне реанимације, обезбеђења дисајног и венског пушта, основних и најпредних мера прве помоћи, прехоспиталног збрињавања, пројективних, здравствених неге, као и за извођење комплексних клиничких симулација.

Осим образовне делатности, Факултет има веома плодотворну издавачку делатност која нашим студентима омогућава савремену и доследну литературу. Сви наши наставници и студенти имају могућност да се кроз различите домаће или међународне пројекте активно укључе у научноистраживачки рад који се сматра интегралним делом медицинске науке.

Свакако наше највеће бојастиво јесу наши студенти и наставници. Тренутно на нашем факултету студира преко 4 000 студената уз помоћ преко 500 сарадника и наставника. Од оснивања 1960. године на Медицинском факултету у Новом Саду дипломирало је преко 10 000 доктора медицине, доктора стоматолозије, дипломираних фармацеута, дипломираних организатора здравствених неге, струковних медицинских сестара, струковних медицинских радиолога, дипломираних дефектолога и дипломираних терапеута рехабилитације, мастер организатора здравствених неге, мастер дефектолога, мастер терапеута рехабилитације и мастер медицинских сестара, као и специјалиста дефектолога и данас су они наши амбасадори широм света.

Овај водич наменили смо свим нашим студентима са жељом да их информишемо о условима студирања, активностима на Факултету и могућностима које пружа.

ЖЕЛИМО ВАМ УСПЕШНО СТУДИРАЊЕ!

ИСТОРИЈАТ ГРАДА И ФАКУЛТЕТА

Нови Сад је према званичним историјским списима настао 1694. године са почетком изградње Пејроварадинске тврђаве. Мада је постојало насеље на левој обали Дунава, које је постојало у изградњи значајној војној објекта, званичну самосталност град је добио повељом аустријске царице Марије Терезије 1. фебруара 1748. године, прво као Неоиланџа, немачки Нојзац, мађарски Ујвидек а коме су Срби касније дали и по мало архаични назив Нови Сад. Од тада град се полако развијао и ширио и постојао културни, индустријски и административни центар Војводине. По речима многих који су га посећивали, Нови Сад је „град по мери“. Са својих 370 000 становника, мноштвом културних и историјских споменика, уређеним шеталиштима и зеленим оазама, Универзитетом и измењеном индустријском зоном заиста представља и модеран средњоевропски град. Његово посебно бојастиво чини мултиетнички мље становништва који је допринео да наш град има све ознаке толеранције и постољубивости.

Указом о пројашењу Закона о изменама и допунама Закона о универзитетима, Народна скупштина Народне Републике Србије је на својој седници од 18. маја 1960. године у Београду донела одлуку о оснивању Универзитета у Новом Саду и Медицинској факултета. Исте године у октобру Факултет је почео са радом уз несебичну помоћ наставника и сарадника из Београда. Факултет је првих 16 година наставу изводио у пет наставних база а од школске 1976/1977. године, са формирањем нових клиника, у укупно 17. Студије стоматолозије уведене су 1976/1977. године а студије фармације 2000. године. Већу реорганизацију као високообразовна и научна институција Факултет је претрпео 1991. године од када су уведене шестогодишње студије медицине и организација која је била основа за данашњу основну структуру Факултета. Од 2003. године на нашем факултету по први пут у нашој земљи организоване су и струковне и академске студије здравствене неге. Од 2008/2009. године на Факултету је организован нови студијски програм Специјална рехабилитација и едукација, а од школске 2009/2010. и студијски програм Медицинска рехабилитација. Од школске 2017/18. године започиње настава на струковним студијама Радиолошке технологије и први пут се организују Специјалистичке академске студије специјалне едукације и рехабилитације.

У оквиру акредитације из 2020. године студије Стоматологије су претрпеле значајне реформе: преименоване су у студије Денталне медицине, дужина трајања је повећана на шест година, курикулум је осавремењен и међународно усклађен. Године 2021. акредитован је нови програм докторских студија биомедицинских наука који обухвата 12 модула и који је заменио претходна четири програма докторских студија.

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМИ НА МЕДИЦИНСКОМ ФАКУЛТЕТУ У НОВОМ САДУ

Студијски програм	Трајање	Број ЕСПБ	Број студената	Датум акредитације
Основне струковне студије				
Основне струковне студије радиолошке технологије	6	180	45	4.4.2023.
Основне академске студије				
Основне академске студије здравствене неге	8	240	102	18.1.2021.
Основне академске студије специјалне едукације и рехабилитације – модули:				18.1.2021.
Инклузивно образовање	8	240	24	
Вишеструка ометеност	8	240	24	
Логопедија	8	240	24	
Основне академске студије медицинске рехабилитације	8	240	45	1.3.2021.
Интегрисане академске студије				
Интегрисане академске студије медицине (на српском и на енглеском језику)	12	360	282	25.11.2020.
Интегрисане академске студије денталне медицине (на српском и на енглеском језику)	10	360	72	25.11.2020.
Интегрисане академске студије фармације (на српском и на енглеском језику)	10	300	108	25.11.2020.
Мастер академске студије				
Мастер академске студије здравствене неге	2	60	24	18.1.2021.
Мастер академске студије специјалне едукације и рехабилитације	2	60	36	18.1.2021.
Мастер академске студије медицинске рехабилитације	2	60	20	27.12.2022.
Специјалистичке академске студије				
Специјалистичке академске студије Ране интервенције у детињству	2	60	25	27.12.2022.
Докторске студије				
Биомедицинске науке	6	180	100	30.8.2021.

ОРГАНИЗАЦИЈА ФАКУЛТЕТА

Организационе јединице Факултета:

1. катедре
2. заводи
3. лабораторије
4. истраживачки, иновациони и едукативни центри
5. деканат
6. наставне базе

КАТЕДРЕ

Катедра за анатомију	Катедра за психијатрију и психолошку медицину
Катедра општеобразовних предмета	Катедра за дерматовенеролошке болести
Катедра за хистологију и ембриологију	Катедра за хирургију
Катедра за физиологију	Катедра за оториноларингологију
Катедра за биохемију	Катедра за офталмологију
Катедра за микробиологију са паразитологијом и имунологијом	Катедра за денталну медицину
Катедра за патологију	Катедра за стоматологију са максилофацијалном хирургијом
Катедра за патолошку физиологију и лабораторијску медицину	Катедра за гинекологију и акушерство
Катедра за епидемиологију	Катедра за педијатрију
Катедра за фармакологију и токсикологију	Катедра за онкологију
Катедра за хигијену	Катедра за општу медицину и геријатрију
Катедра за судску медицину	Катедра за фармацију
Катедра за социјалну медицину и здравствену статистику са информатиком	Катедра за ургентну медицину
Катедра за медицину рада	Катедра за здравствену негу
Катедра за медицинску рехабилитацију	Катедра за нуклеарну медицину
Катедра за интерну медицину	Катедра за специјалну рехабилитацију и едукацију
Катедра за радиологију	Катедра за физикалну медицину и рехабилитацију
Катедра за инфективне болести	Катедра за анестезију и периперативну медицину
Катедра за спортску медицину	Катедра за психологију
Катедра за неурологију	Катедра за трансфузиологију

ЗАВОДИ

1. Завод за анатомију
2. Завод за хистологију и ембриологију
3. Завод за физиологију
4. Завод за фармакологију, токсикологију и клиничку фармакологију
5. Завод за фармацију

ЦЕНТРИ

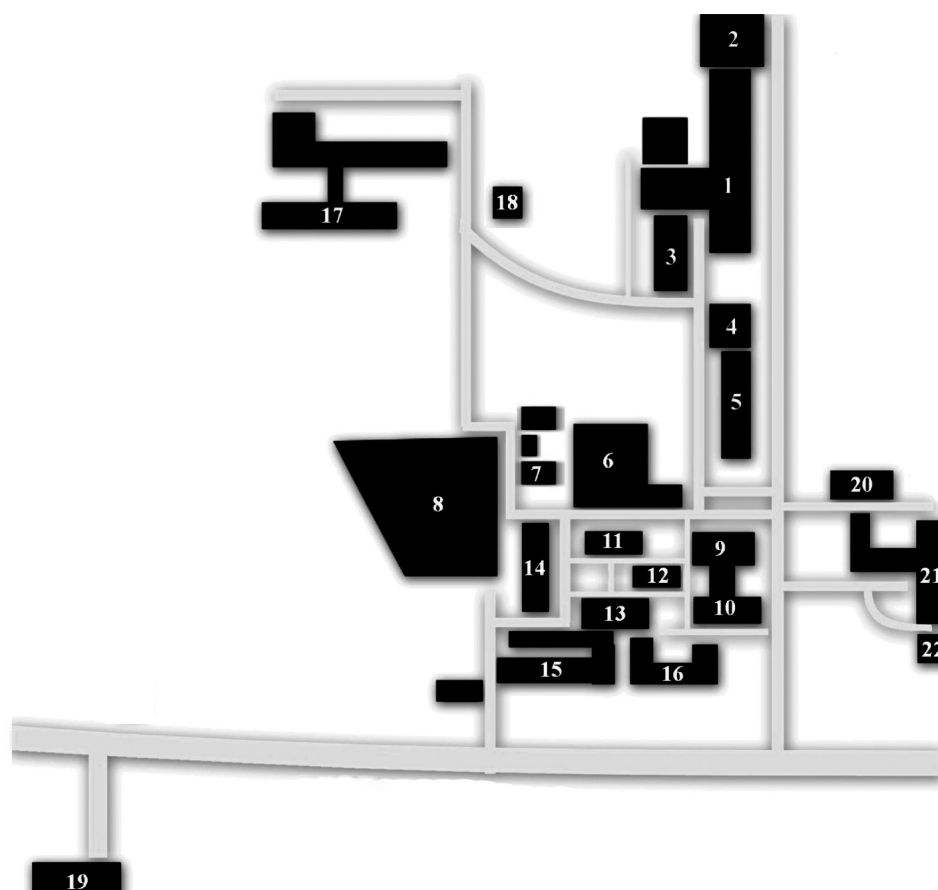
1. Центар за континуирану медицинску едукацију
2. Центар за медицинско-фармацеутска истраживања и контролу квалитета (ЦЕМФИК)
3. Центар за медицинску едукацију и симулацију (ЦМЕС)

ДЕКАНАТ

1. Служба за студије првог и другог степена
2. Служба за докторске студије и специјализације
3. Служба за издавачку делатност
4. Библиотека
5. Служба за правне, кадровске и опште послове
6. Служба за финансијско-рачуноводствене послове
7. Служба за информатику
8. Служба за науку и међународну сарадњу

НАСТАВНЕ БАЗЕ

Клинички центар Војводине	Апотека „БЕНУ“ Нови Сад
Институт за плућне болести Војводине	Геронтолошки центар Нови Сад
Клиника за стоматологију Војводине	Институт за онкологију Војводине
Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине	Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад
Институт за јавно здравље Војводине	Општа болница <i>Ђорђе Јоановић</i> Зрењанин
Завод за здравствену заштиту радника Нови Сад	Специјална болница за рехабилитацију Бања Кањижа
Завод за трансфузију крви Војводине	Општа болница Суботица
Специјална болница за реуматске болести Нови Сад	Специјална болница за рехабилитацију <i>Русанга</i> Меленци
Институт за кардиоваскуларне болести Војводине	Специјална болница за рехабилитацију <i>Термал</i> Врдник
Дом здравља Нови Сад	Основна школа <i>Косџа Трифковић</i> Нови Сад
Завод за хитну медицинску помоћ Нови Сад	Основна школа <i>Јован Појовић</i> Нови Сад
Средња медицинска школа <i>7. април</i> Нови Сад	Предшколска установа <i>Радосно дејиништво</i> Нови Сад
Пастеров завод Нови Сад	Центар за социјални рад града Новог Сада
Дом здравља Кула	СОС Дечје село <i>Др Милорад Павловић</i> Ср. Каменица
ШОСО <i>Милан Пејровић</i> Нови Сад	Основна школа <i>Душан Радовић</i> Нови Сад
Дом за децу и омладину ометену у развоју Ветерник	Општа болница Врбас
Специјална основна и средња школа <i>Др Свјетимир Бојанин</i> Суботица	

1. Медицински факултет	12. Клиника за кожно-венеричне болести
2. Завод са трансфузију крви Војводине	13. Клиника за васкуларну и трансплантациону хирургију, Клиника за неурохирургију, Клиника за анестезију и интензивну терапију
3. Завод за фармацију	14. Клиника за нефрологију и клиничку имунологију, Клиника за ендокринологију, дијабетес и болести метаболизма, Клиника за гастроентерологију и хепатологију и Клиника за хематологију
4. Центар за судску медицину, токсикологију и медицинску генетику	15. Клиника за медицинску рехабилитацију
5. Центар за радиологију и Центар за лабораторијску медицину	16. Клиника за абдоминалну, ендокрину и трансплантациону хирургију
6. Поликлиника	17. Клиника за неурологију и Клиника за психијатрију
7. Клиника за инфективне болести	18. Центар за патологију и хистологију
8. Ургентни центар	19. Институт за јавно здравље Војводине
9. Клиника за болести ува, грла и носа и Клиника за офталмологију	20. Клиника за стоматологију Војводине
10. Клиника за урологију, Клиника за пластичну и реконструкциону хирургију и Клиника за максилнофацијалну и оралну хирургију	21. Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине – Клиника за педијатрију и Клиника за дечију хирургију
11. Клиника за ортопедску хирургију и трауматологију	22. Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине – Клиника за дечју хабилитацију и рехабилитацију

СТУДЕНТСКИ ПАРЛАМЕНТ

Студентски парламент представља једну од институција студентског организовања на Медицинском факултету Нови Сад. Први пут је формиран 2006. године. Члан Студентског парламента може бити сваки студент Медицинског факултета који на демократским изборима добије двогодишњи мандат. Избори за чланове Студентског парламента одржавају се сваке друге године у априлу, тајним и непосредним гласањем. Студентски парламент заступа интересе свих студената Медицинског факултета Универзитета у Новом Саду, а надлежности Парламента утврђене су Статутом Факултета. Рад Студентског парламента је јаван, посланицима је гарантована слобода мишљења и изражавања, али није дозвољено политичко, верско и страначко организовање и деловање.

Студентски парламент делегира своје представнике у органе управе Факултета где су студенти равноправан и конструктиван партнер својим наставницима у решавању питања од заједничког интереса. Представници Парламента су студент-продекан, чланови Савета Факултета из реда студената, чланови Наставно-научног већа из реда студената и чланови Већа катедри из реда студената. Бити члан Студентског парламента није само привилегија већ представља велику обавезу и одговорност за рад на унапређењу квалитета студија и садржаја студентског живота на Медицинском факултету у Новом Саду.

СТУДЕНТ-ПРОДЕКАН

Студента-продекана бира Студентски парламент на мандат од две године, учествује у раду Деканског колегијума, Наставно-научног већа и Савета Медицинског факултета са циљем да представља студенте и заступа њихова мишљења, предлоге и захтеве који се односе на подизање квалитета образовног процеса и на приговоре у вези са организацијом и начином извођења наставе. Такође координира радом студентских организација и извештава Студентски парламент о питањима из њихове надлежности.

ВАЖНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Правним актима Факултета (доступним на сајту Факултета, страница *downloads*) и информацијама објављеним на сајту и огласној табли Факултета регулисани су:

1. Режим студија	6. Мировање права и обавеза студента
2. Провера знања	7. Школарина
3. Оцењивање	8. Престанак статуса студента
4. Приговор на оцену	9. Обавезе током студирања
5. Услови за упис у наредне године студија	10. Административне обавезе студента

1. РЕЖИМ СТУДИЈА

Студијски програм организује се и изводи у току школске године која по правилу почиње 1. октобра и завршава се 30. септембра наредне календарске године.

Школска година је подељена у два семестра од којих сваки траје 15 радних седмица. Зимски семестар по правилу почиње 1. октобра, а летњи 15. фебуара.

Настава појединачних предмета организује се и изводи у току једног семестра, а најдуже у току два семестра. За сваки појединачни предмет опредељен је број ЕСПБ (Европски систем преноса бодова) које студент остварује након положеног испита. Врста наставе и обавезе одређене су студијским програмом и могу се састојати из: предавања, вежби, израде семинарских радова, приказа случајева, консултација, стручне праксе, летње праксе, клиничке практичне наставе, стручних екскурзија. Настава се одржава на Факултету и наставним базама.

На почетку сваке школске године надлежне катедре и предметни наставници сачињавају план извођења наставе и одређују начин провере знања студената, а информације објављују на сајту Факултета, односно обавештавају студенте на почетку наставе.

Присуство свим потребним облицима наставе предмета и стручних обавеза утврђених захтевима студијског програма је обавезно. Услов за оверу семестра је уредно похађање наставе свих уписаних предмета у школској години и одрађене обавезе, што надлежни наставник потврђује потписом у индексу студента. Студент је дужан да испуни најмање 80% предиспитних обавеза у сваком семестру, односно години. Из оправданих разлога пропуштена настава може се надокнадити на лични захтев студента, уколико постоје техничке могућности за то, а у складу са ценовником Факултета. У противном, студент поново уписује исти предмет наредне школске године. Сви одслушани неположени испити уписују се поново, наредне школске године, у складу са ценовником Факултета.

Студент има право да наредне школске године промени претходно изабран неположен изборни предмет.

Студент у току једне студијске године може да оствари највише 60 ЕСПБ. Најмање 37 остварених ЕСПБ на првој години студија потребно је за упис у другу годину студија у својству самофинансирајућег студента. Према важећем Закону о високом образовању, потребно је остварити 60 ЕСПБ током прве године студија како би се остварио услов за упис у другу годину са финасирањем из буџета, иако се по правилу изменама и допунама Закона дозвољавао упис на финасирање из буџета са остварених 48 ЕСПБ. За упис у више године студија сабира се број остварених ЕСПБ у току школске године, без обзира да ли је настава из предмета организована у текућој или у претходним школским годинама.

2. ПРОВЕРА ЗНАЊА

Успешност студента у савладавању појединог предмета прати се у току семестра (године) континуираном провером знања на колоквијумима, семинарима, тесту и другим облицима провере знања из одређених целина наставног предмета, а коначна оцена остварује се на испиту.

Студент може приступити испиту након што је задовољио све прописане предиспитне обавезе утврђене планом извођења наставе.

Пријава испита обавља се електронским путем преко студентског портала у прописаним роковима, без могућности продужења рокова за пријаву испита. Пријава прва четири испита се не плаћа, а пета и свака друга пријава за излазак на испит из истог предмета наплаћује се према ценовнику који утврђује Савет Медицинског факултета.

Испити се полажу у испитним роковима који су одређени Статутом Медицинског факултета, а Календар испитних рокова објављују се почетком сваке школске године на сајту Факултета. Испитни рокови су: јануарски, априлски, јунски, јулски, августовски, септембарски и октобарски. Студенти у продуженој години (апсолвенти) и студенти завршних година осим у наведеним испитним роковима могу да полажу испите и у мартовском, мајском, новембарском и децембарском испитном року.

Изузетно, на захтев студента и уз сагласност шефа катедре, декан или продекан за наставу могу одобрити полагање испита у предроку, односно пре почетка испитног рока.

Уколико катедра захтева, студент је дужан да се најмање један дан пре полагања испита пријави секретару катедре или особи коју одреди шеф катедре.

Истог дана студент може полагати само један усмени део испита са исте године студија. У случају да истог дана треба да полаже два или више испита, студент је дужан да најмање два дана пре датума испита обавести о овом проблему предметне наставнике или продекана за наставу ради измене распореда полагања испита.

3. ОЦЕЊИВАЊЕ

Оцена коју студент добија након завршеног испита представља резултат континуираног праћења рада студента током наставе и броја стечених поена у испуњавању предиспитних обавеза. Успех студента на испиту изражава се у оценама од 5 (није положио) до 10 (одличан – изузетан).

4. ПРИГОВОР НА ОЦЕНУ

Студент има права приговора декану на негативну оцену (5 – пет) уколико сматра да испит није обављен у складу са Законом о високом образовању и Статутом Факултета. Приговор се подноси писмено у року од 36 сати од добијања оцене. Декан је дужан да у року од 24 часа од добијања приговора исти размотри и, уколико је основан, именује трочлану комисију пред којом ће студент полагати испит у року од три дана од пријема одлуке.

Студент може поднети декану захтев за поништење одлуке, сходно општем акту Факултета.

5. УСЛОВИ ЗА УПИС У НАРЕДНЕ ГОДИНЕ СТУДИЈА

Почетком сваке школске године за упис наредне године у статусу финансирања из буџета рангирају се сви студенти уписани исте године.

Студенти који су у школској години остварили 60 ЕСПБ¹ и више (рачунају се остварени бодови из школске године, без обзира из које су године студијског програма) рангираће се за студирање са финансирањем из буџета.

¹ Уколико се изменама и допунама Закона о високом образовању не буде кориговао број бодова потребан за упис на буџет. По правилу је услов за студирање са финансирањем из буџета био 48 бодова.

Студенти се рангирају на следећи начин:

- за сваки студијски програм праве се ранг-листе за упис у наредну школску годину, по годинама студија;
- број студената који имају право да се финансирају из буџета на одређеној години студијског програма одређен је бројем студената који су се финансирани из буџета на претходној години студија у протеклој школској години и може бити увећан највише за 20% од тог броја (нпр. уколико у једној школској години на некој години студија студира 60 студената са финансирањем из буџета, у наредну годину могу бити уписана највише 72 буџетска студента);

Правилником о ближим условима за упис на интегрисане студије, студије првог и другог степена и начину спровођења пријемног испита на Медицинском факултету Нови Сад уређени су ближи услови, начин и поступак уписа студената на студијске програме које изводи Медицински факултет Нови Сад.

Студенти који нису остварили потребан услов за упис у наредну годину студија могу наставити школовање поновним уписом предмета који нису положили, односно обнављањем године.

6. МИРОВАЊЕ ПРАВА И ОБАВЕЗА СТУДЕНТА

Студенту се на лични захтев може одобрити мировање права и обавеза и то у случају: теже болести која захтева болничко или кућно лечење, упућивања од стране Факултета на стручну праксу у трајању од најмање шест месеци, одслужења или дослужења војног рока и приговора савести, неге детета до године дана живота и посебне неге која траје дуже од дететове године дана живота, одржавања трудноће, неге члана уже породице због теже болести у трајању од најмање 6 месеци, смртог случаја у ужој породици остваривање дела студијског програма на другој високошколској установи, припрема за олимпијске игре, светско или европско првенство (када студент има статус врхунског спортисте), да је студенткиња у поступку биомедицински потпомогнутог оплођења, остваривања дела студијског програма у другој високошколској установи (студент на размени).

Студент који тражи статус мировања права и обавеза подноси писмену молбу за мировање најкасније до 20. јуна текуће школске године када заседа Комисија за одлучивање о молбама.

У изузетним случајевима молба се може поднети декану и након овог рока, а до краја школске године.

7. ШКОЛАРИНА

Школарину плаћају студенти који су се на пријемном испиту квалификовали за упис на Факултет а нису остварили право на финансирање из буџета, као и студенти који нису остварили довољан број ЕСПБ у току школске године за упис са финансирањем из буџета и студенти који обнављају годину, у складу са Правилником о мерилима за утврђивање висине школарине и пружању услуга.

Сваки студент потписује са Медицинским факултетом уговор према коме се опредељује за динамику плаћања школарине (у целости, на две, три или четири рате).

Право на ослобађање плаћања дела школарине једанпут у току студија могу остварити студенти којима је преминуо један или оба родитеља, примаоци социјалне помоћи и деца ратних војних инвалида. Молба и доказ којим се потврђује основ за ослобађање дела школарине упућује се до 20. октобра председнику Савета Медицинског факултета.

8. ПРЕСТАНАК СТАТУСА СТУДЕНТА

Студенти који студирају по Закону о високом образовању имају право да заврше студије за време двоструког трајања студијског програма, што значи да студенти основних струковних студија могу студирати најдуже 6 година, студенти академских студија 8 година, студенти интегрисаних академских

студија стоматологије и фармације 10 година, а студенти медицине 12 година. Уколико је студенту одобрено мировање права и обавеза, на максимални број година предвиђен за завршетак факултета додаје се и период одобреног мировања права и обавеза.

Статус студента престаје у случају завршетка студија, исписивањем са студија, неуписивања школске године, изрицања дисциплинске мере искључења са студија и по истеку рока за завршетак студија.

Студент има права да се обрати декану пре истека рока за завршетак студија да му се продужи рок за завршетак студија најдуже за два семестра и то:

1. ако му на дан истека рока за завршетак студија остаје неостварених највише 30 ЕСПБ потребних за завршетак студија (укључујући и бодове дипломског испита);
2. уколико је у току студија испуњавао услов за одобравање мировања права и обавеза, а то право није користио у трајању које му је, с обзиром на околности, могло бити одобрено.

9. ОБАВЕЗЕ ТОКОМ СТУДИРАЊА

Студент има обавезу да се благовремено информише о настави, обавезама, полагању испита и осталим информацијама. Информације о томе објављују надлежне катедре и предметни наставници, управа Факултета, Служба за студије првог и другог степена, Универзитет, студентске организације и др. Термини за испите и подаци о настави су у надлежности катедара и предметних наставника. Све информације објављују се на сајту или на огласним таблама. За нејасне ствари студент може да се обрати Служби за студије првог и другог степена (шалтер-сала), шефу Службе и продекану за наставу.

10. АДМИНИСТРАТИВНЕ ОБАВЕЗЕ СТУДЕНТА

Студент је дужан да све финансијске и административне обавезе благовремено изврши.

Обавештења о томе прати на сајту. Сваке године извршава се упис у школску годину (упис у зимски семестар), упис у летњи семестар, овера семестра у коме је слушана настава (зимски и летњи) – обрасци се купују у Скриптарници Факултета. Студент треба да пријави испит у предвиђеном року. Сваке године, у складу са студијским програмом, студент треба благовремено да пријави изборне предмете и одради стручне обавезе. За нејасне ствари студент може да се обрати Служби за студије првог и другог степена (шалтер-сала) и шефу Службе.

ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
СПЕЦИЈАЛНЕ ЕДУКАЦИЈЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ
– ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗОВАЊЕ

I година студија												
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ
		Зимски сем.			Летњи сем.							
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	ДОН	П	В	ДОН	П	В	Укупно	Остали часови	
1.	Увод у дефектологију	2	2	1				30	45	75		5
2.	Анатомија	3	2					45	30	75		5
3.	Хумана генетика	3	2					45	30	75		5
4.	Педагогија са дидактиком	2	2					30	30	60		4
5.	Општа психологија са психологијом личности	2						30		30		3
6.	Психологија развојног доба	3	2					45	30	75		5
7.	Енглески језик	2			2			60		60		4
8.	Физиологија				3	3		45	45	90		6
9.	Олигофренологија				2	2		30	30	60		5
10.	Увод у логопедију				2	2		30	30	60		5
11.	Професионална етика				2	1		30	15	45		3
12.	Предмети изборног блока 1: 1. Увод у допунске терапије 2. Психолошке основе и превенција поремећаја понашања				2	2		30	30	60		4
13.	Предмети изборног блока 2: 1. Права, обавезе и самозаступање особа са инвалидитетом 2. Физичка култура 3. Информатика у здравству				2	1		30	15	45		3
14.	Предмети изборног блока 3: 1. Рекреативна терапија 2. Основе психотерапије 3. Психологија одрасле доби и старења				2	1		30	15	45		3
Укупно:		Активне наставе:						510	345	855		60
		Стручне праксе:										
		Наставе на I години:						855				

II година студија												
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ
		Зимски сем.			Летњи сем.							
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	ДОН	П	В	ДОН	П	В	Укупно	Остали часови	
15.	Неурологија	2	2					30	30	60		4
16.	Неуропсихологија	3	2					45	30	75		5
17.	Тифлологија	2	2					30	30	60		4
18.	Соматопедија	2	2					30	30	60		4
19.	Медицинска рехабилитација	2	2					30	30	60		4
20.	Предмети изборног блока 4: 1. Рана развојна хабилитација 2. Генетика у специјалној едукацији и рехабилитацији	2	1					30	15	45		4
21.	Предмети изборног блока 5: 1. Кинантрополошка анализа кретне активности 2. Креативне радионице 3. Поремећаји гласа	2	1					30	15	45		3
22.	Стручна пракса 1										45	1
23.	Психологија инвалидитета				2	2		30	30	60		5
24.	Психопатологија детињства и младости				2	2		30	30	60		4
25.	Процена у специјалној едукацији и рехабилитацији				3	3		45	45	90		6
26.	Когнитивни развој са принципима учења				2	2		30	30	60		4
27.	Вештине комуникације				2	1		30	15	45		3
28.	Атипични говорно-језички развој				2	1		30	15	45		4
29.	Предмети изборног блока 6: 1. Хипотерапија 2. Култура једнакости и партнерски односи 3. Методика рада са децом са сметњама у развоју 4. Менаџмент у здравству				2	1		30	15	45		3
30.	Стручна пракса 2										45	2
Укупно:		Активне наставе:						450	360	810		60
		Стручне праксе:									90	
		Наставе на I години:									900	

III година студија													
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ	
		Зимски сем.			Летњи сем.								
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	ДОН	П	В	ДОН	П	В	Укупно	Остали часови		
31.	Рана интервенција у детињству	2	2					30	30	60		4	
32.	Сурдологија	2	2					30	30	60		4	
33.	Основе аудиологије и вестибулологије	2	2					30	30	60		4	
34.	Методика корективног рада	3	2					45	30	75		6	
35.	Методика наставе природних наука	2	2					30	30	60		4	
36.	Методика наставе друштвених наука	2	2					30	30	60		4	
37.	Предмети изборног блока 7: 1. Знаковни језик 2. Психотерапијски рад са особама са инвалидитетом	2	1					30	15	45		4	
38.	Породично саветовање				2	2		30	30	60		5	
39.	Методе и технике рада са особама са поремећајима из спектра аутизма				3	2		45	30	75		6	
40.	Социјалне вештине особа са инвалидитетом				2	2		30	30	60		4	
41.	Стратегије подучавања и управљања понашањем деце са сметњама у развоју				2	2		30	30	60		4	
42.	Предмети изборног блока 8: 1. Геријатрија 2. Социјална медицина 3. Увод у научноистраживачки рад				2	1		30	15	45		4	
43.	Предмети изборног блока 9: 1. Социјална патологија 2. Рани развој деце				2	2		30	30	60		4	
44.	Стручна пракса 3										90	3	
Укупно:		Активне наставе:						420	360	780		60	
		Стручне праксе:											90
		Наставе на III години:											870

IV година студија												
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ
		Зимски сем.			Летњи сем.							
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	ДОН	П	В	ДОН	П	В	Укупно	Остали часови	
45.	Медицинска статистика	1	1					15	15	30		2
46.	Асистивне технологије и аугментативна и алтернативна комуникација	3	2					45	30	75		5
47.	Дидактичко-методичке основе рада са особама са оштећењем слуха	3	2					45	30	75		4
48.	Дидактичко-методичке основе рада са особама са интелектуалном ометеношћу	3	2					45	30	75		5
49.	Сметње у учењу	2	2					30	30	60		4
50.	Предмети изборног блока 10: 1. Терапија играм 2. Сензорна интеграција 3. Сексуалност особа са инвалидитетом 4. Окупациона терапија	2	2					30	30	60		4
51.	Дидактичко-методичке основе рада са особама са моторичким поремећајима				3	1		45	15	60		5
52.	Дидактичко-методичке основе рада са особама са оштећењем вида				3	1		45	15	60		4
53.	Предмети изборног блока 11: (бирају се два предмета) 1. Когнитивна рехабилитација 2. Реедукација психомоторике 3. Квалитет живота и социјална партиципација особа са инвалидитетом 4. Говорна акустика				2+2	1+1		60	30	90		4(2+2)
54.	Стручна пракса 4										90	3
55.	Завршни рад									90*	30	20
Укупно:		Активне наставе:						360	225	675		60
		Стручне праксе:									120	
		Наставе на IV години:									795	

*истраживачки рад

Назив предмета: Увод у дефектологију			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета Циљ предмета је упознати студенте са теоријским основама специјалне едукације и рехабилитације, стручном терминологијом, системима васпитања и образовања, здравствене и социјалне заштите деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом.			
Исход предмета Познавање основних облика ометености и система подршке популацији деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Дефектологија – историјски развој. Дефектологија – теоријске основе. Дефектолог – делокруг рада. Терминологија у дефектологији/специјалној едукацији и рехабилитацији. Интелектуална ометеност – дефинисање, основна обележја функционисања особа са уинтелектуалном метеношћу. Оштећење слуха – дефинисање, основна обележја функционисања особа са оштећењем слуха. Оштећење вида – дефинисање, основна обележја функционисања особа са оштећењем вида. Моторичке сметње и поремећаји – дефинисање, основна обележја функционисања особа са моторичким поремећајима. Поремећаји говора, језика и комуникације – дефинисање, основна обележја функционисања популације са поремећајима у домену говора, језика и комуникације. Поремећаји понашања – дефинисање, основна обележја функционисања особа са поремећајима понашања. Васпитање и образовање деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом. Здравствена заштита деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом. Социјална заштита деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом. Законски оквири значајни за дефектологију/специјалну едукацију и рехабилитацију. Права особа са инвалидитетом.			
<i>Практична настава</i> Практичан део наставе биће усмерен на директан контакт са дефектолозима, децом са сметњама у развоју и одраслим особама са инвалидитетом кроз посете установама за васпитање и образовање, здравствену и социјалну заштиту деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом.			
Литература 1. Рапаић Д. Теоријска и практична разматрања специјалне едукације и рехабилитације. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Издавачки Центар; 2015. 2. Виготски Л. Основи дефектологије. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства; 1996. 3. Бојанин С. и сарадници. Дефектолошки лексикон. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства; 1999.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 45
Методе извођења наставе Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Анатомија
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 5
Услов: –
Циљ предмета Упознавање студената са основама опште и систематске анатомије локомоторног система (кости, зглобови и мишићи), спланхнологије (респираторни, дигестивни, кардиоваскуларни, урогенитални и ендокрини систем), као и анатомије нервног система и чула. Упознавање са морфолошким основама извођења и контроле покрета, гласа и говора, визуелних и аудитивних функција, као и учења, памћења, емоција и зависности.
Исход предмета Стицање основних знања и вештина из опште, систематске, топографске и примењене анатомије, чиме се олакшава разумевање морфолошке основе извођења и контроле покрета, гласа и говора, визуелних и аудитивних функција, као и учења, памћења, емоција и зависности. Препознавање ткива, органа и органских система ради бољег разумевања морфолошке основе функција које су значајне у разумевању извођења и контроле покрета, гласа и говора, визуелних и аудитивних функција, као и учења, памћења, емоција и зависности.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – Увод и општа анатомија – Остеологија (општа остеологија, аксијални и апендикуларни скелет) – Артрологија (општа и систематска) – Миологија (општа миологија, аксијални и апендикуларни мишићи) – Кардиоваскуларни систем (срце, артеријски, венски и лимфни систем) – Дигестивни систем – Респираторни систем – Морфолошке основе гласа и говора – Урогенитални систем – Нервни систем (општа неурологија, централни и периферни нервни систем, соматски и вегетативни систем, морфолошке основе контроле покрета, учења, памћења, емоција и зависности) – Чула (функционална анатомија органа чула вида и слуха, укуса и мириса, и рецептори општег сензибилитета) <i>Практична настава</i> – Остеологија (аксијални и апендикуларни скелет) – Артрологија – Миологија (аксијални и апендикуларни мишићи) – Кардиоваскуларни систем (срце, артеријски, венски и лимфни систем) – Дигестивни систем – Респираторни систем – Морфолошке основе гласа и говора – усна и носна дупља и грљан – Урогенитални систем – Нервни систем (централни и периферни нервни систем) – Чула (чуло вида и слуха)
Литература <i>Обавезна</i> 1. Стојшић Џуња Љ. и сар. Анатомија за студенте здравствене неге. Нови Сад: Медицински факултет; 2017. <i>Допунска</i> 2. Waschke J, Böckers TM, Paulsen F. Sobotta Anatomy Textbook. 1 st ed. Munich, Germany: Elsevier GmbH; 2019. 3. Toldt Hochstetter. Anatomischer Atlas (различита издања) 4. Vajda J. Anatomischer Atlas (различита издања) 5. Netter FH. Атлас анатомије човека (различита издања) 6. Синельников РД. Атлас анатомии человека (различита издања)

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава (вежбе)			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	15	усмени испит	–
колоквијум-и	15		
семинар-и			

Назив предмета: Хумана генетика
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 5
Услов: –
Циљ предмета Циљ предмета је упознавање студената са настанком нуклеинских киселина и ћелије, са организацијом и структуром ћелије и ћелијских органела. Увид у организацију хуманог генома и улогу појединих органела у преносу генетичке информације као и са генетичким механизмима наследних болести. Разумевање регулације експресије гена. Сазнања о принципима наслеђивања наследних болести као и карактеристикама оболења омогућиће будућим дефектолозима комплетнији приступ и лакше разумевање особа (или пацијената) са којима ће радити.
Исход предмета Након успешно реализованих предиспитних и испитних обавеза студент може да са разумевањем користи основне генетичке појмове и препознаје значај генетике у савременој науци. У могућности је да детаљно опише структуру хроматина, морфолошку и функционалну организацију хромозома да јасно разликује фазе митозе и мејозе и схвати значај ћелијских деоба у трансмисионој генетици. Разумеће начин преноса и регулацију преноса генетичке информације до финалног продукта, протеина као и каснију обраду финалних продуката експресије. Користиће кроз примере примену Менделових закона, као и одступања од менделовског начина наслеђивања. Биће у могућности да предвиђа могуће механизме наслеђивања и прецизно конструише родословна стабла на основу задатих података, објасни механизме настанка мутација, принципе дејства мутагена и механизме ДНК репарације.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Увод у генетику, историјат, еволуција нуклеинских киселина и ћелије 2. Структура нуклеинских киселина, одабране ћелијске органеле и њихова улога у преносу генетичке информације 3. Молекуларна организација хромозома, кариотип, кариограм, методе анализе хромозома. 4. Организација хуманог генома, експресија гена и њена регулација 5. Ћелијски циклус, ћелијске деобе, гаметогенеза, оплодња 6. Основни принципи наслеђивања и формирање родословног стабла 7. Аутозомно доминантне моногенске болести 8. Аутозомно рецесивне моногенске болести. 9. Одступања од менделовских односа: непотпуна доминантност, кодоминантност, мултипли алели, интеракције гена, кроз примере оболења. 10. Одступања од менделовских односа: летални алели, пробојност и изражајност гена, плејотропија, фенокопије, генокопије, митохондријално наслеђивање, примери оболења. 11. Полни хромозоми, детерминација пола код људи, наслеђивање ограничено полом и под утицајем пола. 12. Поремећаји диференцијације пола. 13. Нумеричке хромозомске аберације и оболења. 14. Структурне хромозомске аберације и оболења. 15. Мутације гена и репарација ДНК <i>Практична настава</i> 1. Грађа нуклеинских киселина 2. Експресија гена 3. Структурна и молекуларна организација хромозома 4. Ћелијски циклус: митоза 5. Мејоза и гаметогенеза 6. Основни закони наслеђивања, формирање гамета и монохбридно укрштање. 7. Основни закони наслеђивања дихибридно укрштање 8. Анализа родослова за аутозомно доминантне и рецесивне особине 9. Мултипли алели и крвне групе 10. Интеракције гена: парцијална доминација, кодоминација, епистазе 11. Полно везана својства и својства на која утиче пол 12. Праћење својстава и формирање родослова за својства одређена генима на полним хромозомима 13. Промене у броју хромозома 14. Промене у структури хромозома. 15. Квантитативна својства
Литература <i>Обавезна</i> 1. Turnpenny P, Ellard S. Emerijevi osnovi medicinske genetike. Datastatus, Beograd, 2009. 2. Вапа Љ, Обрехт Д, Ђан М. Практикум из хумане генетике. Медицински факултет Нови Сад, 2012. 3. Наташа В. Биологија са хуманом генетиком, неауторизована скрипта, уџбеник у припреми, 2020. <i>Допунска</i> 1. Strachan T, Read A. Human Molecular Genetics, 4th edition. Garland Science, 2011

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	65
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Педагогија са дидактиком
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета - стицање базичних теоријско-методолошких знања о педагогију као науци - усвајање основних педагошких појмова и упознавање основних педагошких концепција - развој критичког мишљења и њиховог стваралачког односа према педагошкој науци и васпитно-образовној пракси
Исход предмета Овладаност основним педагошким и дидактичким знањима, критички став и стваралачки приступ према педагошкој теорији и пракси, овладаност основним проблемима савремене наставе.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Васпитање – појам, индивидуални и друштвени значај; општи циљ и задаци васпитања; историјски карактер и условљеност васпитања; фактори развоја личности и теорије о тим факторима; развитак педагошких идеја од антике до конституисања педагогије као науке; конституисање педагогије као науке; предмет, задаци и дефинисање педагогије; васпитање, образовање и настава као основни појмови (категорије) педагогије; остали значајнији појмови на подручју васпитања и педагогије (васпитаник, васпитач, социјализација, персонализација, културација, матурација, манипулација, отуђење, нега, заштита); педагогија као теоријска и нормативна наука; педагогија и друге науке; систем педагошких дисциплина; савремени педагошки правци; методологија педагогије; методе, технике и инструменти у педашким истраживањима; основни видови васпитања; појам и детерминанте васпитног система; потодично васпитање; образовне политике, стратегија васпитања и образовања, систем васпитања и образовања; васпитна значај средстава масовног комуницирања; компоненте васпитања; школа и њено окружење; кадрови у области васпитања. Дидактика: Појам и схватања о дидактици. Дидактички модели. Настава као процес проучавања и учења. Фактори наставе. Наставне стратегије и стратегије учења. Појам и врсте дидактичких принципа. Појам и класификација наставних метода. Савремене наставне методе. Облици наставног рада. Наставни час. Наставна средства. Медији у настави. Проверавање и оцењивање знања. Вредновање наставног рада.
<i>Практична настава</i> – Појмовно одређење важнијих термина из различитих енциклопедија и речника на нашем и на светским језицима; – Фактори развоја личности: наслеђе, средина, васпитање, култура, и свесна активност личности; – Теорије о факторима развоја личности: теорија нативизма, теорија емпиризма, теорија конвергенције и мултифакторске теорије; – Историјска условљеност и класно-политички карактер васпитања у различитим временским раздобљима: првобитна заједница, робовласништво, феудализам и капитализам (са освртом на епоху социјалистичког периода); Језичке синтагме: хеленизам, хришћанство, схоластика, реформација, језуитизам, просветитељство, радна школа, стара школа, нова школа и др.; – Знања, вештине, навике и друштвени ефекти процеса васпитања и образовања; – Различите дефиниције педагогије као науке; – Ко је конституисао педагогију као науку и на који начин? – Однос педагогије и других наука (филозофије, психологије, социологије, анатомије, физиологије, хигијене, ...); – Шта изучавају поједине педагошке дисциплине и какав је њихов међусобни однос (општа педагогија, теорија васпитања, дидактика, методике, историја педагогије, предшколска педагогија, специјална педагогија, филозофија образовања, андрагогија) – Педагошке идеје у делима античких, средњовековних, хуманситичких, ренесансних мислилаца; – Педагошке идеје у делима мислилаца епохе просветитељства; – Педагошке идеје у делима педагога 19. и 20. века; – Различити педагошки правци, њихов карактер и оснивачи;

- Почеци наше писмености;
- Развој педагошке мисли на нашим просторима.
- Упоредни преглед образовних система у различитим историјским епохама;
- Упоредни преглед циљева васпитања у различитим временским епохама;
- Савремена схватања о циљу васпитања;
- Реформни прокрети у педагогији 19. и 20. века;
- Основни чиниоци система васпитања данас;
- Основна структура и карактер нашег актуелног система образовања и васпитања;
- Предмет проучавања дидактике: Дидактички модели.
- Настава као процес проучавања и учења. Фактори наставе.
- Наставне стратегије и стратегије учења.
- Појам и врсте дидактичких принципа. Појам и класификација наставних метода.
- Савремене наставне методе.
- Облици наставног рада.
- Наставни час. Наставна средства. Медији у настави.
- Проверавање и оцењивање знања. Вредновање наставног рада.

Литература

Обавезна

1. Бабић-Кекез, С., Тасић, И., (2012), Дидактика, УНС, Технички факултет, Зрењанин
2. Попов, С., Јукић, С., (2006), Педагогија, ЦНТИ, Нови Сад
3. Ђорђевић, Ј., Трнавац, Н., (2005), Педагогија, ИП Научна књига, Београд
4. Жлебник, Л., (1983), Општа историја школства и педагошких идеја, Просветни преглед, Београд

Допунска

1. Братанић, М., (1990), Микропедагогија – интеракцијско-комуникацијски аспекти одгоја, Школска књига, Загреб
2. Костовић, С., (2005), Васпитни стил наставника, СДПВ, Нови Сад

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 30

Практична настава: 30

Методе извођења наставе

вербално-текстуалне методе (предавања наставника, дијалог, дискусија, дебате, рад на тексту)

методе активне наставе (радионичарски приступ у раду, групни рад, студентски истраживачки рад, студентски пројектни рад, менторски рад)

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и		остало	5
семинар-и	15		

Назив предмета: Општа психологија са психологијом личности

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета

Упознавање студената са:

- Предметом, историјским основама и развојем психологије; основним психолошким методама проучавања психолошких појава; савременим психолошким дисциплинама и областима психолошке науке
- Основним принципима психичког развоја човека; неурофизиолошким основама психичких појава и начинима њиховог изучавања
- Основним појмовима, теоријама и истраживачким проблемима у домену базичних когнитивних, конативних и емотивних процеса
- Основним концептима у психологији индивидуалних разлика, теоријама личности и способности

Исход предмета

Студенти ће стећи знања о основним идејама различитих концепција психолошке науке, карактеристикама различитих истраживачких метода у психологији, неурофизиолошким основама психичких процеса и функција као и идејама савремених теорија у области когнитивног, конативног и емотивног функционисања.

Студент ће бити способан да идентификује и објективно анализира различите приступе у области психологије индивидуалних разлика; да наведе основне поставке најутицајнијих теорија личности и способности и образложи њихов значај у контексту разумевања индивидуалног понашања.

Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> I. Психологија као наука- приказ различитих концепција предмета и метода у психологији; развој психологије; области савремене психологије; примењене психолошке дисциплине; начин проучавања и однос предмета и метода истраживања у контексту основних праваца и школа у психологији; II. Биолошке основе понашања – неурофизиолошке основе психичких процеса; наследни фактори; III. Когнитивни процеси – сензације и опажање; учење и памћење; мишљење и решавање проблема; језик; IV. Мотивациони и емоционални процеси – основни концепти и теорије; врсте емоција и мотива и њихов међусобни однос; V. Структура, динамика и развој личности; психологија индивидуалних разлика – особине личности, теорије и истраживања личности, биолошки и социјални аспекти понашања.			
Литература 1. Хрњица С. Општа психологија са психологијом личности. Београд: Научна књига, 2003. 2. Петз Б. Увод у психологију. Јастребарско: Наклада Слап, 2003. (одабрана поглавља) 3. Смедеревац С, Митровић Д. Личност – методи и модели. Београд: Центар за примењену психологију, 2006. (одабрана поглавља)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
Практична настава: –			
Методе извођења наставе Предавања, вежбе, израда писмених радова, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	70
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и	10		
семинар-и			

Назив предмета: Психологија развојног доба			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета Основни циљеви едукације из Психологије развојног доба су: упознавање студента са дефиницијом, предметом и основним појмовима развојне психологије; упознавање студента са главним теоријским правцима у развојној психологији; упознавање студента са токовима и правилностима развоја у целокупном животном циклусу; упознавање студента са факторима наслеђа и средине у развоју јединке; упознавање студента са карактеристикама моторног, сензорног, афективног, моралног, социјалног, когнитивног и интелектуалног развоја; упознавање студента са развојним фазама и специфичностима развоја у одраслом добу.			
Исход предмета Очекује се да након похађања овог предмета студент буде способан да успешно диференцира развојна одступања од нормалних варијација у развоју; разуме факторе развоја и њихов допринос развоју; се на адекватан начин обраћа деци у сврху прикупљања података у складу са њиховим развојним карактеристикама;разуме процес старења и психолошке потребе одраслих и старих лица.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Предмет и развој развојне психологије. Развојне и неразвојне промене. Нормалан и патолошки развој. Однос дечије и развојне психологије. Фактори развоја и аспекти развоја. Историјске и културолошке особености детињства. Теоријски приступи у развојној психологији. Пијажеова теорија, теорија Виготског, теорије учења, психоаналитичка теорија, етологија. Истраживање развоја. Лонгитудинално истраживање, трансферзално истраживање, криве развоја. Периодизација развоја. Ериксоново схватање животног циклуса. Развојне и акцидентне кризе. Наследни и средински доприноси развоју. Пренатални развој, новорођенче. Рано детињство и рано учење. Средње детињство и адолесценција. Психомоторни развој. Емоционални развој. Афективна везаност. Социјални развој. Морални развој. Сексуални развој. Социјализација полних улога. Когнитивни развој. Интелектуални развој. Проблем почетака развоја интелигенције, сензомоторна интелигенција, преоперациони стадијум и стадијум конкретних операција, стадијум формалних операција у интелектуалном развоју. Развој језика и говора. Развој перцепције. Млађе одрасло доба. Психологија породице. Средње одрасло доба. Занимања и каријере. Старост. Промене у чулној осетљивости, успоравање психомоторних функција утицај старења на учење и памћење, интелигенција и старење, промене у сексуалном понашању и старење. Развој функција у одраслом добу. Пензионисање. Смрт и умирање.			

Практична настава

Детињство и одраслост: анализа на личном примеру. Дебата наслеђе/средина. Пренатални развој и прва година живота: разговор са родитељима. Фазе пренаталног развоја: приказ фаза. Од првог дана до првог рођендана: анализа развоја. Афективна везаност и сепарација: посматрање сепарације у вртићу. Емоционални развој: приказ тестова. Рано учење и рани развој: извештај о посети институцији за децу без родитељског старања. Утицај раног учења: анализа прича о „дивљој деци”. Латерална доминантност: извештај о испитивању детета, тестови.. Пажња, хиперактивност и импулсивност у развојном добу: примена скале. Преоперациони стадијум и стадијум конкретних операција: испитивање детета. Тестирање развојних способности детета – приказ тестова и прапрактична примена. Приказ тестова интелигенције. Сексуални идентитет и развој: анализа обављеног разговора. Колбергови стадијуми моралног развоја: приказ Колбергових дилема. Социјални развој, утицај вршњака и других референтних група. Анализа развојних криза млађег одраслог доба. Анализа развојних криза средњег одраслог доба. Приказ програма за подршку развоја и побољшање квалитета живота у одраслом добу и старости. Завршетак професионалне каријере, пензионисање: анализа обављеног разговора. Палијативна нега и смрт и умирање.

Литература

1. Јерковић И, Зотовић М. Основи развојне психологије. Нови Сад: Футура, 2008. (стр.1-112)
2. Schale KW, Willis SL. Психологија одрасле доби и старења. Јастребарско: Наклада Слуп, 2001.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања, практичне вежбе, Групни и радионичарски рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	60
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Енглески језик**Статус предмета:** обавезан**Број ЕСПБ: 4****Услов: –****Циљ предмета**

Основни циљеви едукације из енглеског језика су упознавање студената са значајем познавања једног светског језика у циљу комуникације, приступа већем броју података из струке и презентације стручне тематике. Овладавање вештинама за практичну примену стечених знања у пракси. Развој критичког мишљења и способности за научно-истраживачки рад.

Исход предмета

Упознавање студената са терминима енглеског језика који су у свакодневној употреби, граматиком, језичким конструкцијама, културом и традицијом енглеског говорног подручја. Предочавање разлика између свакодневног и стручног (медицинског) енглеског језика: разлике у терминологији коју користе лекар и његов пацијент и разлике у говорном и писменом изражавању. Граматика и лексика.

Садржај предмета**Теоријска настава**

Уводна разматрања: Упознавање са курсом, методологијом, начином рада. Стручни текстови: The Challenge of Prevention – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Methods of Prevention – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Healthy Eating – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Stress – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Relaxation – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Dangers of Smoking – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Lung Cancer – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Investigating Heart Attacks – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, дискусија. Cholesterol – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Heart Transplantation – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Diabetes – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Measles – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Преглед граматике: Прошла времена – преглед најфреквентнијих прошлих граматичких времена са фокусом на употребу. Садашња времена – преглед најфреквентнијих садашњих граматичких времена са фокусом на употребу. Будућа времена – преглед најфреквентнијих будућих граматичких времена са фокусом на употребу. Пасив – грађење и употреба, компарација пасива у матерњем и енглеском језику. Индиректни говор – грађење и употреба, изјавне и упитне реченице. Кондиционалне реченице – грађење и употреба, три типа кондиционалних реченица. Теме за дискусију: Живот студента – лична искуства, размена искустава, очекивања и планови, будућност. Искуства са болестима/лечењем – размена искустава, однос доктор-пацијент, сагледавање са оба становишта. Будућност – лична и општа

– на општем и професионалном плану. Професионални планови – специјализација, могућности напредовања, стручно усавршавање. Медицина данас, медицина сутра – виђење струке, разматрања научних питања.

Литература

Обавезна

1. Арнери Георгијев Ј. English for doctors and medical students. Београд: Научна књига; 1990.
2. Арнери Георгијев Ј. More medical words you need. Београд: Савремена администрација; 2004.
3. Драговић Р. Енглески за здравствене раднике. Београд: Научна књига; 1994.
4. Марошан З. English for medical students. Нови Сад: Ortomedics; 2008.
5. Момчиновић В, Танау В, Журић Хавелка С. Medical english. Загреб: Медицински факултет Свеучилишта у Загребу; 1988.

Допунска

1. Raymond M. English grammar in use. Cambridge: Cambridge University Press; 1988.
2. McCarthy M, O'Dell F. English vocabulary in use. Cambridge: Cambridge University Press; 1996.
3. Костић А. Медицински речник. Београд: Просвета; 1975.
4. Hornby AS. Oxford advanced learner's dictionary of current english. Oxford: Oxford University Press; 1968.
5. MacLean J. English in basic medical science. Oxford: Oxford University Press; 1980.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 60	Практична настава: –
------------------------------------	------------------------------	-----------------------------

Методе извођења наставе

Орални и ситуациони приступ учењу језика; Аудиолингвална метода; Аудиовизуелна метода (презентације на видео биму, Интернет); Лексички и комуникативни приступ; Фронтални, индивидуални и групни рад по темама и задацима.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	30	писмени испит	20
практична настава		усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Физиологија

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 6

Услов: –

Циљ предмета

Циљ едукације из физиологије је да студенти стекну знања о основама функционисања, међусобне интеграције и интеракције ћелија, ткива, органа, органских система и организма човека као јединствене целине, као и о видовима њихове организације, регулације и механизмима одржавања хомеостазе у променљивим условима унутрашње и спољашње средине.

Исход предмета

Стечена знања из физиологије треба да обезбеде студентима логичко разумевање фундаменталних механизма физиолошких процеса у организму, начина одржавања хомеостазе на нивоу ћелијске мембране и органа и органских система и очувања здравља човека. Студенти треба да схвате сложене нервне и хуморалне регулаторне механизме и да овладају принципима функционисања организма и органских система у различитим стањима и под утицајем спољашњих и унутрашњих утицаја и промена. Таква знања треба да им обезбеде успешно разумевање патофизиолошких процеса и разумевање клиничких предмета. Студенти треба да стекну основна знања о лабораторијској опреми и раду у лабораторијским условима, да савладају опште принципе и правила понашања према испитанику или пацијенту и да науче како се правилно спроводе основни прегледи који дају увид у физиолошко стање организма, што ће да им омогући безбедно учешће у практичној настави у оквиру стручних предмета, ко и будућој клиничкој пракси.

Садржај предмета

Теоријска настава

Увод у физиологију: Ћелије као морфо-функционалне јединице тела и њихова функција. Ћелијска мембрана и структуре. Хомеостаза. Дисање: Респираторни путеви. Респираторна површина. Састав ваздуха. Транспорт гасова до ћелија. Вентилација. Говор. Волумени и капацитети плућа. Главна и помоћна дисајна мускулатура. Интраплеурални притисак. Регулација дисања. Врсте и типови дисања. Крв: Улоге крви. Крвна плазма. Еритроцити. Леукоцити. Имуитет и имунитета. Тромбоцити. Згрушавање крви и хемостаза. Крвне групе. Трансфузија. Срце, крвоток и лимфоток: Морфофункционалне карактеристике срчаног мишића. Биоелектричне појаве у раду срца. Срчани циклус. Специјализовани проводни систем срца. Хемодинамика срца. Регулација рада срца. Електрокардиограм. Опште особине циркулације. Артерије. Капилари. Вене. Лимфоток. Регулација локалног протока крви. Регулација крвног притиска. Варење: Основне функције дигестивног тракта. Варење у усној дупљи. Повраћање. Варење у желуцу. Варење у танком цреву. Улога панкреаса у варењу. Жуч. Варење у дебелом цреву. Апсорпција у појединим деловима дигестивног трајта. Јетра. Дефекације. Промет материја и енергије: Градивна

и енергетска улога хранљивих материја. Минералне материје и витамини. Методе проучавања енергетског промета. Респираторни коефицијент. Базални метаболизам. Терморегулација: Механизми одржавања сталности температуре унутрашње средине организма. Физичка и хемијска терморегулација. Излучивање: Основне улоге бубрега. Нефрон. Гломеруларна филтрација. Тубуларна реасорпција и скреција. Учешће бубрега у одржавању хомеостазе у организму. Регулација рада бубрега. Мокрење. Раздражљива ткива: Мембрански потенцијал. Акциони потенцијал. Закони раздражења. Преношење акционог потенцијала. Анализатори: Рецептори. Светлосно преломни део анализатора за вид. Светлосно преломни део анализатора за вид. Светлосно пријемни део анализатора за вид. Анализатор за слух. Вестибуларни апарат. Мишићно-зглобна рецепција. Тактилна и топлотна рецепција. Висцерорецепција. Рецепција мириса и укуса. Рецепција бола и природни аналгезијски систем. Мишићи: Подела мишића. Нервно – мишићна синапса. Морфо-физиолошке карактеристике попречнопругасте мускуларуре. Контракција попречнопругастих мишића. Типови мишићних влакана. Моторнајединица. Рад, снага и замормишића. Глатки мишићи. Вегетативни нервни систем: Центри симпатикуса и парасимпатикуса: структура, класификација вегетативних ганглија и њихова функција, специфични медијатори, Подела вегетативних рефлекса и значај двојне инервације органа. Ендокринологија: Опште особине хормона и ендокриних жлезда. Тиреоидна жлезда. Паратиреоидна жлезда. Панкреас. Надбубрежна жлезда. Женске и мушке полне жлезде. Хипофиза: хормони, функција и регулација лучења. Регулација хомеостазе глукозе. Регулација хомеостазе калцијума и специфична физиологија костију. Остали органи са ендокриним значајем: тимус, епифиза, слезина, срце, и бубрег. Ткивни хормони. Нервни систем: Неурон. Синапсе. Неуротрансмитери. Организација нервног система. Кичмена мождина. Продужена мождина и понс. Рефлекси. Средњи мозак. Мали мозак. Хипоталамус. Лимбичке структуре мозга. Кора великог мозга. Базалне ганглије.

Практична настава

Раздражљива ткива (регистрација и анализа просте мишићне контракције; регистрација и анализа сложене мишићне контракције –тетанус, динамометрија); Респираторни систем (спирометрија; анализа форсираног експирограма; спирографија); Крв (седиментација еритроцита; одређивање концентрације хемоглобина по Салију, диференцијална крвна слика; одређивање крвних група и РХ фактора; време крварења, време коагулације); Бубрези (одређивање општих особина урина); Кардиоваскуларни систем (аускултација срчаних тонова; мерење артеријског крвног притиска; електрокардиографија под уобичајеним условима); Дигестивни систем (хемијска прерада хране у устима; квалитативно доказивање роданида у пљувачци; доказивање киселости желудачног сока); Анализатори (одређивање оштрине вида; конструкција lika у сложеном оптичком систему; периметрија, колорни вид, аудиометрија); Нервни систем (испитивање клинички важних рефлекса код човека; реакционо време). Метаболизам (мерење шећера у крви, ОГТ).

Литература

Обавезна

1. Драпшин М. И сар. Физиологија за студенте здравствене неге. Медицински факултет Нови Сад 2018.
2. Стерио Ђ. и сар. Практикум из физиологије, Медицински факултет Нови Сад, 2014.

Допунска

1. Гајтон АЦ, Хал ЈЕ. Медицинска физиологија, српски језик. 13. издање, *Data Status*, 2019.
2. Ђурић Д, Којић З, Лончар-Ставановић Х. и сар. Физиологија за студенте медицине – одабрана поглавља (I и II). Медицински факултет Београд, *Libri medicorum*, 2013.
3. Деспопулос А, Силбернагл С. Физиолошки атлас у боји, превод на српском језику. Медицински факултет Ниш,
4. Мујовић БМ. Медицинска физиологија. Фондација „Солидарност Србије“, Београд, 2012.
5. Стевановић Ј. Физиологија нервног система. Ортомедикс, 2009.
6. Ganong W. Преглед медицинске физиологије. Савремена администрација, 2015.
7. Иветић В. Тест питања из физиологије, Медицински факултет Нови Сад, 2011.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45		Практична настава: 45
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	30	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Олигофренологија
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 5
Услов: –
Циљ предмета Упознати студенте са савременим концептом интелектуалне ометености и карактеристикама особа са интелектуалном ометеношћу.
Исход предмета Студенти ће стећи знања о савременом концепту интелектуалне ометености, етиолошким факторима, основним епидемиолошким показатељима, развојним карактеристикама особа са интелектуалним тешкоћама и моделима пружања подршке. Након положеног курса студент ће моћи да разуме концепт интелектуалне ометености, да анализира посебне потребе за подршком у различитим фазама животног циклуса, да креира програме за пружање подршке и да учествује у тиму за њихову реализацију и евалуацију.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Терминологија у олигофренологији. 2. Савремена дефиниција интелектуалне ометености. 3. Социјални модел ометености и концепт подршке као интегрална компонента савременог дефинисања и дијагностике интелектуалне ометености. 4. Преваленција и инциденција интелектуалне ометености. 5. Узрочници интелектуалне ометености. 6. Утицај социо-културних чинилаца на интелектуално функционисање. 7. Етичке дилеме у превенирању интелектуалне ометености. 8. Развојни приступ феномену интелектуалне ометености. 9. Карактеристике клиничке слике лаке интелектуалне ометености. 10. Карактеристике клиничке слике умерене интелектуалне ометености. 11. Карактеристике клиничке слике тешке и дубоке интелектуалне ометености. 12. Модели школовања деце са интелектуалном ометеношћу. 13. Транзиционо планирање. 14. Деинституционализација. 15. Остваривање права из области образовања, здравствене и социјалне заштите. 16. Запошљавање особа са интелектуалном ометеношћу и ставови послодавца према запошљавању особа са интелектуалном ометеношћу. 17. Становање и живот у заједници особа са интелектуалном ометеношћу. 18. Типови становања и квалитет усвојености животних навика особа са интелектуалном ометеношћу. 19. Сексуалност особа са интелектуалном ометеношћу. 20. Поремећаји у понашању особа са интелектуалном ометеношћу. 21. Квалитет живота особа са интелектуалном ометеношћу и њихових породица. 22. Ставови типичне популације према особама са интелектуалном ометеношћу. <i>Практична настава</i> 1. Упознавање са речима и синтагмама за означавање интелектуалне ометености у научној литератури, легислативи и неформалном дискурсу. 2. Одређивање фактора ризика. 3. Класификација особа са интелектуалном ометеношћу према степену интелектуалног функционисања. 4. Класификација особа са интелектуалном ометеношћу према степену потребе за подршком. 5. Одређивање посебних медицинских и бихејвиоралних потреба за подршком. 6. Креирање индивидуалних профила подршке. 7. Анализа креираних профила подршке. 8. Израчунавање индекса за процену интензитета подршке. 9. Упознавање са принципима транзиционог планирања. 10. Израда транзиционих програма. 11. Анализа креираних транзиционих програма. 12. Упознавање са таксономијом пружања подршке у запошљавању. 13. Креирање програма сексуалне едукације. 14. Превенција институционализације и реинституционализације. 15. Основни принципи процене квалитета живота особа са интелектуалном ометеношћу.

Литература

1. Kaljača S, Japundža-Milisavljević M. Život u zajednici osoba sa intelektualnom ometenošću. Beograd: Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, CIDD. ISBN 978-86-6203-040-5 (одабрана поглавља)2013.
2. Kaljača S, Dučić B, Jovanić G. Accomodation Type and Daily Life Skills of Persons with Intellectual Disabilities. In Kulić, M., Ilić-Stošević, D. (ed). Thematic Collection of International Importance "Education and Rehabilitation of Adult Persons with Disabilities", 2014.(pp. 235-248). Foča: Faculty of Medicine Foča. University of East Sarajevo.Bosnia and Herzegovina. University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation (PCF).Serbia. ISBN 978-99955-733-9-3
3. Dučić B, Kaljača S, Pašćan D. Health care quality for persons with intellectual disabilities. In Nikolić, S., Nikić, R. Ilanković, V. (ed), Thematic Collection of International Importance "Early Intervention in Special Education and Rehabilitation".2016(pp. 599-614), Belgrade: University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation(PCF), Serbia. ISBN 978-86-6203-086-3
4. Kaljača S, Žunić Pavlović V, Dučić B. Unapređenje procesa zapošljavanja osoba sa intelektualnom ometenošću, u M. Vantić-Tanjić (ur.), Unapređenje kvalitete života djece i mladih, II međunarodna naučno-stručna konferencija 2011.(str. 533-540). Tuzla: Udruženje za podršku i kreativni razvoj djece i mladih, BiH, 11-12. 06. 2011.
5. Kaljača S, Obradović I, Dučić B. Kvalitet znanja o seksualnosti kod adolescenata sa intelektualnom ometenošću. U M. Nikolić, M. Vantić-Tanjić (Ur.) Zbornik radova IX međunarodne naučno-stručne konferencija "Unapređenje kvalitete života djece i mladih". 2018(str. 393-404), 22-24 jun, Harkanj, Mađarska: Univerzitet u Tuzli, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Udruženje za podršku i kreativni razvoj djece i mladih. ISSN 1986-9886
6. Kaljača S, Dučić B. Povezanost socijalnog okruženja i kvaliteta socijalnih adaptivnih vještina adolescenata sa umerenom intelektualnom ometenošću. U S. Kaljača (Ur.), Teškoće u mentalnom razvoju (115-135). Beograd: Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju.2015.
7. Чолић М, Каљача С. Ефекти процеса деинституционализације на животне компетенције особа са интелектуалном ометеношћу. Београдска дефектолошка школа.2014;20(2), бр.59, 339-354.
8. Глумбић Н. Етичке дилеме у превенцији и третману ометености, I научни скуп „Нове тенденције у специјалној едукацији и рехабилитацији“.2007. (стр.187-212), Златибор, Србија, 30.05. – 03.06. 2007.
9. Глумбић Н, Бројчин Б. Ометеност и сиромаштво. Социјална мисао 2008;15(4), 91-101.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања; интерактивна настава; рад у групама; практичан рад; Power- Point презентације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	45
колоквијум-и	40		
семинар-и			

Назив предмета: Увод у логопедију**Статус предмета:** обавезни**Број ЕСПБ: 5****Услов:** –**Циљ предмета**

Упознавање студената са основним теоријским знањима из области комуникације: теорије, дефиниције, класификације, преваленција, као и базичним информацијама о врстама поремећаја комуникације, као и знањима о специфичностима поремећаја комуникације код различитих врста ометености.

Исход предмета

Оспособљавање студената да у пракси препознају и разликују поремећаје у развоју говорно-језичких способности и стекну основна знања из патологије вербалне комуникације.

Садржај предмета*Теоријска настава*

1. Основе теорије логопедије и комуникације
2. Вербална комуникација: нивои и врсте
3. Системи и механизми вербалне комуникације (ефекторни, рецепторни, сензорни, трансмиторни)
4. Акт, процес и модел вербалне комуникације
5. Фактори развоја вербалне комуникације
6. Праћење развоја вербалне комуникације
7. Диференцијална дијагностика у логопедији
8. Логопедска превентива, дијагностика и третман

9. Патологија вербалне комуникације: дефиниција, терминологија, класификација
10. Поремећаји флуентности говора
11. Патологија вербалне комуникације код деце и особа са типичним језичким развојем
12. Патологија вербалне комуникације код деце и особа са интелектуалном ометеношћу
13. Патологија вербалне комуникације код деце и особа са оштећењем слуха
14. Патологија вербалне комуникације код следе и слабовиде деце и особа
15. Патологија вербалне комуникације код деце и особа са моторичким поремећајима

Практична настава

1. Дијагностика и третман деце и особа са интелектуалном ометеношћу, прикази случајева
2. Дијагностика и третман деце и особа са интелектуалном ометеношћу, прикази случајева
3. Дијагностика и третман деце и особа са интелектуалном ометеношћу, прикази случајева
4. Дијагностика и третман деце и особа са оштећењем слуха, прикази случајева
5. Дијагностика и третман следе и слабовиде деце и особа, прикази случајева
6. Дијагностика и третман деце и особа са моторичким поремећајима, прикази случајева
7. Дијагностика и третман деце и особа са моторичким поремећајима, прикази случајева
8. Дијагностика и третман деце и особа са моторичким поремећајима, прикази случајева
9. Дијагностика и третман говорно-језичких поремећаја код деце типичног развоја, прикази случајева
10. Дијагностика и третман говорно-језичких поремећаја код деце типичног развоја, прикази случајева
11. Дијагностика и третман говорно-језичких поремећаја код деце типичног развоја, прикази случајева
12. Диференцијална дијагностика вишеструке ометености, прикази случајева
13. Диференцијална дијагностика вишеструке ометености, прикази случајева
14. Динамика индивидуалних третмана, прикази случајева
15. Групни третмани, прикази случајева

Литература

1. Голубовић С. Клиничка логопедија 1 и 2. Дефектолошки факултет. Београд. 1997.
2. Јовановић Симић Н, Славнић С. Атипичан језички развој. Друштво дефектолога Србије. Београд. 2009.
3. Јовановић-Симић Н, Славнић С. Практикум за развој језичких способности. Друштво дефектолога Србије. Биг. Београд. 2008.
4. Јовановић-Симић Н, Славнић С, Доброта Н. Практикум за развој аудитивне и визуелне перцепције. Друштво дефектолога Србије. Биг. Београд, 2008.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава (вежбе)			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Професионална етика			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета Подстаћи студенте да раде на психолошко-моралном развоју ради исправног става и понашања у својој будућој професији. Упознавање са основним етичким принципима оболелих од хроничних болести, особа са инвалидитетом, урођеним болестима, вишеструком ометеношћу.			
Исход предмета Стицање основних знања о свим заклетвама и кодексима медицинске етике, као и о деонтолошко-правним нормама и законским прописима који се односе на делатност здравствених радника. Боље разумевање етичких принципа у медицини и професије у моралном и друштвеном окружењу, уз поштовање људских права. Стицање основних знања из етике у свим гранама медицине, схватање савремених догађања у медицини кроз етичке оквире.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Појам морала, моралности, етике и деонтологије 2. Кодекси, заклетве и декларације 3. Етички став према болеснику и у појединим гранама медицине 4. Етички ставов према облелима од хроничних болести 5. Етички став према деци са урођеним болестима 6. Велике и вечите етичке теме и дилеме (еутаназија, медицинска тајна, појам смрти, истраживања на људском геному) 7. Етички аспекти живота, болести, ометености и смрти 8. Етички став према друштвеној заједници, колегама и својој професији 9. Етички став према раном откривању хроничних болести скринингом у феталном и неонаталном узрасту 10. Медицинска деонтологија и медицинско паво <i>Практична настава</i> 1. Женевска декларација, Хелсиншка декларација 2. Пацијент и његово право (Лисабонска и друге декларације) 3. Етички комитет и суд части 4. Приступ и пракса везана за етичка питања у специјалној едукацији и рехабилитацији. 5. Принципи добре клиничке праксе 6. Експериментални радови са етичког аспекта – примери 7. Етички апекти болести, ометености у развоју и других патолошких стања – примери. 8. Етички аспекти живота, мождане смрти и смрти – примери. 9. Етички аспекти феталног и неонаталног скрининга хроничних болести 10. Етика и еугеника			
Литература <i>Обавезна</i> 1. Марић Ј. Медицинска етика. Београд: Меграф; 2002. <i>Допунска</i> 1. Раденовић С. Биоетика и медицина. Академска књига Нови Сад, 2012:299.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе Теоријска и практична настава (вежбе)			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Увод у допунске терапије			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Стицање теоријских и практичних знања о допунским терапијама које се користе у оквиру метода лечења и рехабилитације деце са сметњама у развоју и одраслим особама са инвалидитетом.			
Исход предмета			
Студенти су стекли знања о различитим допунским, едукативним и терапијским приступима који се могу користити у оквиру метода лечења и рехабилитације.			
Студенти су оспособљени за процену и избор одговарајуће допунске методе које је могуће, зависно од дијагнозе, клиничке слике и потреба деце са сметњама у развоју и особа са инвалидитетом, користити у оквиру метода лечења и рехабилитације			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Биопсихосоцијални модел као савремени приступ у едукацији, лечењу и рехабилитацији			
2. Холистички приступ у едукацији, лечењу и рехабилитацији			
3. Реституција неуромоторних и психосоцијалних функција			
4. Методе клиничке процене			
5. Монтесори метода			
6. Марта Мео метода			
7. АБА метода			
8. Свесна синтеза развоја			
9. Шварцова метода			
10. Плеј терапија			
11. Психодрама			
12. Гимнастика мозга (Brain Gym)			
13. Хипотерапија, терапија животињама			
14. Роботи у терапији			
15. Сензорна интеграција			
16. Терапијска масажа			
17. Арт терапија			
18. Интегративна метода			
19. Терапија покретом			
20. Teach метод			
21. Floor time метод			
22. Неуроразвојни третман			
Практична настава			
Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела. Садрже практичне приказе метода које су презентоване у теоријском делу и упознавање са критеријумима за примену одговарајуће методе.			
Литература			
1. Greenspan IS, Lewis D. Program emocionalnog poticanja govorno-jezičkog razvoja. Ostvarenje d.o.o. Zagreb, 2004.			
2. Greenspan IS, Wieder S. Dijete sa posebnim potrebama. Ostvarenje d.o.o. Zagreb, 2004.			
3. Rodriguez J. Art-terapija. U: Art and Science in Life Potential Development. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2002.			
4. Lewith G, Jonas WB, Walach H. Clinical Research in Complementary Therapies. Principles, problems and solutions. Churchill Livingstone London, 2002.			
5. Dennison EP, Dennison EG. Brain Gym. Priručnik za porodicu i edukatore. Ostvarenje d.o.o. Zagreb, 2008.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Активна, интерактивна, проблемска настава. Организациони облици рада: фронтални, индивидуални, раду у паровима, рад у мањим групама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	60
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Психолошке основе и превенција поремећаја понашања			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Овладавање студената знањима о облицима поремећаја у понашању, о развојним путањама и исходима поремећаја у понашању. Стицање сазнања о етиологији поремећаја у понашању, као и о ризичним и протективним факторима. Увид у психолошка обележја деце и младих са поремећајем понашања. Упознавање студената са основама превентивних активности и програма у ризичним групама деце и младих, као и младих са поремећајем понашања.			
Исход предмета			
Студенти ће овладати основним знањима о облицима поремећаја у понашању код деце и младих, као и практичним знањима везаним за препознавање и процену проблема понашања код деце и младих. Студенти ће стећи увид у значај превентивних активности и могућности примене различитих облика превенције код деце и младих са поремећајем у понашању.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Појам поремећаја понашања. Типови поремећаја у понашању. Удружени проблеми и однос са делинквенцијом. Развојне путање поремећаја понашања и исходи у одраслом добу. Родне разлике. Друштвени контексти. Психолошке теорије поремећаја понашања. Етиологија. Ризични и протективни фактори. Резилијентност. Обележја личности младих са поремећајем у понашању. Моралност код младих са поремећајем у понашању, идентитет и вредности. Интелигенција, емоције, мотиви и интересовања код младих са поремећајем у понашању. Значај превентивних активности код ризичних група деце и адолесцената за развој поремећаја у понашању. Појам, нивои, носиоци и модалитети превентивних активности. Различити превентивни програми намењени деци и младима са поремећајем понашања. Превенција вршњачког насиља. Евалуација превентивних програма.			
Практична настава			
Развојни и социјални контекст у коме се јавља поремећај у понашању у развојном добу. Препознавање и разликовање различитих облика поремећаја у понашању код деце и младих. Скале процене поремећаја понашања. Идентификовање ризичних и протективних фактора за појаву поремећаја у понашању. Димензије личности и поремећаји понашања. Резилијентност. Утицај на вредности, интересовања, мотивацију и морални развој младих са циљем превенције настанка поремећаја у понашању. Вршњачко насиље и превенција насиља. Модалитети, субјекти и ефекти превентивних програма. Израда нацрта превентивног програма. Евалуација тока и исхода превентивних програма.			
Литература			
1. Lebedina Manzoni M. Психолошке основе поремећаја у понашању. Јастребарско: Наклада Слп, 2007. 2. Wenar С. Развојна психопатологија и психијатрија. Јастребарско: Наклада Слп, 2005. 3. Николић-Ристановић, В. Делинквенција и виктимизација малолетних лица у Србији: Резултати међународне анкете самопријављивањем делинквенције. Сажетак и препоруке. Београд: Прометеј, 2017. 4. Врућинић Ж.Етиологија и превенција поремећаја понашања. Безбједност – Полиција – Грађани XI,1–2, 2016. 5. Жунић-Павловић В, Ковачевић-Лепојевић М (Ур.). Превенција и третман поремећаја у понашању. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, 2010.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, групни интерактивни рад радионичарског типа, играње улога, приказ едукативних филмова; прикази случајева, анализа и нацрт превентивних програма, семинарски рад, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Права, обавезе и самозаступање особа са инвалидитетом			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Стицање знања о актуелним прописима којима се дефинише положај особа са инвалидитетом у друштву, као и обавезе и повластице које проситичу из истих. Студенти ће бити упоназнати и са покретом самозаступања особа са инвалидитетом.			
Исход предмета			
Кроз познавање основних права и обавеза особа са инвалидитетом студенти ће моћи да та права приближе циљној групи и организацијама инвалида у којима дефектолози спроводе дефектолошки рад и учествују у програмима психосоцијалне подршке. На основу познавања правне регулативе, студенти ће примењивати мере подршке у системима васпитања и образовања, здравствене и социјалне заштите Познавање циља самозаступања, студенти ће у свом раду помагати особама са инвалдиитетом да се самоорганизују и буду укључене у процес доношења одлука које се на њих односе.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
- Међународна документа о правима особа са инвалидитетом – Међународна документа универзалног карактера и документа чији су предмет специфична права особа са инвалидитетом.			
- Конвенција о правима особа са инвалидитетом.			
- Европска социјална повеља.			
- Национална организација особа са инвалидитетом Србије.			
- Закони и други прописи који уређују остваривање права у свим системима заштите у оквиру нашег правног система (област социјалне заштите, здравствене заштите, породично-правне заштите деце и породице, област васпитања и образовања, запошљавања и радних односа, пензијског и инвалидског осигурања, саобраћаја, области пореско-правног система, становања ...).			
- Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом.			
- Самозаступање – појмовно одређење.			
- Самозаступање деце и омладине са сметњама у развоју.			
- Самозаступање особа са инвалидитетом.			
<i>Практична настава</i>			
- Разматрање могућности повећања приступа информацијама о правима и обавезама за особе са инвалидитетом.			
- Развијање односа деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом према активном учешћу у политичком, јавном и културном животу кроз самозаступање.			
- Радионице о самозаступању.			
Литература			
1. Татић Д. (2011): Водич кроз права особа са инвалидитетом у Републици Србији. Министарство рада и социјалне политике, Национална организација особа са инвалидитетом Србије, Београд.			
2. Материјал са предавања.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; <i>Power Point Presentations</i> ; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Физичка култура			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ наставе је стицање знања о методама унапређења и очувања здравља, утицају физичке активности на здравље и формирање позитивних психосоцијалних образаца понашања.			
Исход предмета			
- Препознавање везе између физичке активности и здравља. - Разумевање утицаја положаја и покрета тела на раст и развој.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
- Дефиниција здравља. - Дефиниција физичких активности. Утврђивање нивоа физичких активности. - Физичка активност и њен утицај на развој и мењање функционалних способности - Врсте мерних инструмената у спорту, физичком васпитању и рекреацији - Научно-теоријске основе рекреације. Програми спортске рекреације. - Мотивација и телесно вежбање. - Моторичке способности и телесна активност - Антрополошке карактеристике и вредности физичког васпитања. - Развој моторике са узрастом. - Разматрање развоја спорта и телесног вежбања као облика лечења			
Практична настава			
- Методски поступак рада на развоју моторичких способности. - Програми вежби за развој аеробне и анаеробне издржљивости, статичке силе, експлозивне снаге, репетитивне снаге, активне и пасивне, као и статичке и динамичке гипкости, прецизности гађањем и циљањем, равнотеже и брзине. - Организација и реализација тестирања базичних моторичких способности у ситуационим условима. - Примена средстава за развој антропомоторичких способности у савременим организационо методским поступцима (фитнес, аеробик, пилатес...).			
Практични део испита састоји се у процени побољшања антрополошког статуса (стање ухрањености и телесна композиција) и моторичких способности студената кроз праћење путем тестова и упитника на почетку и крају семестра.			
Литература			
Обавезна			
1. Нићин Ђ. Антропомоторика. Факултет физичке културе Нови Сад, 2000 2. Гајић М. Основи моторике човека. Факултет физичке културе Нови Сад, 1985.			
Допунска			
1. Schmidt R, Lee T. Motor Control and learning. Human Kinetics US, 2005.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава (вежбе)			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	70	усмени испит	
колоквијум-и		практични испит	30
семинар-и			

Назив предмета: Информатика у здравству			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је упознавање студената са елементима информатичке писмености и, посебно, примене информационо-комуникационих технологија у области медицине.			
Оспособити студента за евалуацију свог и туђег рада применом статистичко-аналитичких поступака, дизајнирање једноставних истраживања ради унапређења квалитета свога рада.			
Исход предмета			
Решавање проблема коришћењем рачунара (улога рачунара, алгоритам и рачунарски програм). Основе хардверске и софтверске архитектуре рачунара. Основе системског софтвера (оперативни систем, управљање фајловима, помоћни системски програми). Намена и врсте Апликативног софтвера. Основе рачунарских мрежа и Интернета и сигурност у рачунарским мрежама. Мобилно рачунарство. Хардвер персоналних рачунара. Софтверско програмирање рачунара. Базе података и информациони системи.			
Коришћење рачунара за решавање проблема применом готових софтверских решења. Коришћење сервиса Интернета. Коришћење канцеларијских апликација за обраду текста, унакрсне табеларне прорачуне, рачунарске презентације и израду једноставних веб презентација. Једноставне статистичке обраде медицинских података коришћењем програма за унакрсне табеларне прорачуне.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Решавање проблема коришћењем рачунара (улога рачунара, алгоритам и рачунарски програм)			
2. Основе хардверске и софтверске архитектуре рачунара			
3. Системски и апликативни софтвер			
4. Основе рачунарских мрежа и Интернета			
5. Примена рачунара у медицини (обрада медицинских података, медицински информациони системи, медицинска дијагностика, стандарди у медицинској информатици, телемедицина и еЗдравство)			
Практична настава			
1. Основне функције оперативног система			
2. Рад са фајловима			
3. Коришћење Интернет сервиса (Web, FTP, електронска пошта)			
4. Обрада текста			
5. Унакрсни табеларни прорачуни			
6. Статистичка обрада података коришћењем програма за унакрсне прорачуне			
7. Интеграција у јединствен документ			
8. Израда једноставне рачунарске презентације			
9. Израда једноставне Web презентације			
Литература			
Обавезна			
1. Грујић В, Јаковљевић Ђ, уредници. Примена статистике у медицинским истраживањима (четврто издање). Медицински факултет Нови Сад, 2007.			
Допунска			
1. Хаџивуковић С. Статистички методи. Универзитет у Новом Саду, Пољопривредни факултет Нови Сад, 1991.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, практичан рад на рачунару			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	70
практична настава	30	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Рекреативна терапија
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 3
Услов: –
Циљ предмета Стицање знања о значају рекреативне терапије (спортских и рекреативних активности) за децу и омладину са сметњама у развоју и одрасле особе са инвалидитетом, као и доказама о значају примене истих и препорукама за њихово организовање у систему образовања, социјалној и здравственој заштити.
Исход предмета Познавање рекреативне терапије као интегралног дела подстицања психофизичких способности деце са сметњама у развоју и очувања стечених способности и вештина и рехабилитације особа са инвалидитетом. Поседовање знања о основним теоријским концептима и овладавање методама организације и реализације спортских и рекреативних активности за децу са сметњама у развоју и особе са инвалидитетом.
Садржај предмета <i>Теоријска наставља</i> Историја рекреативне терапије и адаптираних физичких активности. Теоријски преглед значаја примене рекреативне терапије и адаптираних физичких активности. Пракса заснована на доказима – рекреативна терапија и ометеност/инвалидност. Мултидисциплинарни приступ у примени рекреативне терапије. Значај рекреативне терапије за децу и омладину са сметњама у развоју и особе са инвалидитетом. Употреба асистивне технологије и прилагођавање спортских активности за особе са инвалидитетом. Улога спортских и инвалидских организација у развоју и одржању спортског и рекреативног ангажовања особа са инвалидитетом. Спорт као средство инклузије и социјалне партиципације. Специфичности организације и реализације рекреативне терапије код деце са сметњама у развоју. Специфичности организације и реализације рекреативне терапије код одраслих особа са инвалидитетом. Специфичности организације и реализације рекреативне терапије код старих особа са инвалидитетом. Принципи спровођења спортских и рекреативних активности. Плес у специјалној едукацији и рехабилитацији. Рекреативна терапија на отвореном (планинарење, рекреативне шетње, трчање, бициклизам, полигонске вежбе, пецање...). Рекреативна терапија у затвореном простору (вежбе у теретани, стони тенис, вежбе циљања и погађања...). <i>Практична наставља</i> Презентације и посебно одабрани видео прикази на вежбама наглашавају кључне делове предавања. Посета организацијама особа са инвалидитетом са циљем упознавања са спортских и рекреативних активности чланства. Праћење и опсервација тренинга особа са инвалидитетом. Самостална организација и реализација рекреативних активности са децом са сметњама у развоју и одраслим особама са инвалидитетом у наставним базама Факултета. Учествовање у организацији и реализацији различитих спортских такмичења особа са инвалидитетом.
Литература <i>Обавезна</i> 1. Здравковић ЗМ. Компендијум за предмет Теорија и пракса спорта инвалида. Београд: Факултет спорта и физичког васпитања, Универзитет у Београду; 2004. 2. Еминовић Ф, Чановић Д, Никић Р. Физичка култура 1 Физичко васпитање деце ометене у развоју. Београд: Универзитет у Београду Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2011. 3. Austin D, Crawford M, McCormick B, VanPuybroeck M. Recreational Therapy: An Introduction. Sagamore Publishing, IL;2015. <i>Допунска</i> 1. Rimmer JH, Riley B, Wang E, Rauworth A, Jurkowski J. Physical activity participation among persons with disabilities: barriers and facilitators. Am J Prev Med. 2004;26(5):419-425. 2. Wetterhahn KA, Hanson C, Levy CE. Effect of participation in physical activity on body image of amputees. Am J Phys Med Rehabil. 2002;81(3):194-201. 3. Groff DG, Lundberg NR, Zabriskie RB. Influence of adapted sport on quality of life: perceptions of athletes with cerebral palsy. Disabil Rehabil. 2009;31(4):318-326. 4. Tasiemski T, Kennedy P, Gardner B, Taylor N. The association of sports and physical recreation with life satisfaction in a community sample of people with spinal cord injuries. NeuroRehabilitation. 2005;20(4):253-265. 5. Rimmer JH, Rowland JL. Physical activity for youth with disabilities: a critical need in an underserved population. Dev Neurorehabil. 2008;11:141-148. 6. Stuart ME, Lieberman L, Hand K. Beliefs about physical activity among children who are visually impaired and their parents. J Vis Impair Blind. 2006;100:223-234. 7. Scholl KG, McAvoy LH, Rynders JE, Smith JG. The influence of an inclusive outdoor recreation experience on families that have a child with a disability. Ther Rec J. 2003;37:38-57.

8. Dawson S, Liddicoat K. Camp Gives Me Hope: Exploring the Therapeutic Use of Community for Adults with Cerebral Palsy. Therapeutic Recreation Journal. 2009;43(4):9-24.
9. Miličević-Marinković B, Marinković M, Živković M, Živković D. Rehabilitacija dece sa autizmom kroz plivanje. Sport i zdravlje. 2011;6(2):67-73.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе					
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	поена		Завршни испит	поена	
активност у току предавања	10		писмени испит	50	
практична настава	10		усмени испит		
колоквијум-и					
семинар-и	30				

Назив предмета: Основе психотерапије
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 3
Услов: –
Циљ предмета Циљ предмета је стицање теоријских и практичних знања о основним принципима психотерапијског рада и главним психотерапијским правцима и моделима, као и упознавање са психолошким основама промене понашања.
Исход предмета Студенти ће бити оспособљени да препознају и примене основне принципе индивидуалног и групног психотерапијског третмана, да препознају сличности и разлике главних психотерапијских праваца и модела, као и да препознају и примене специфичне принципе који се односе на мотивацију за променом понашања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – Дефинисање, развој и основни принципи и циљеви психотерапије – Ток психотерапијског третмана, основни принципи индивидуалне, групне и породичне психотерапије – Психоаналитичка и психодинамска психотерапија – Егзистенцијалистичка и клијентоцентрична психотерапија – Гештalt и експерименталне психотерапије – Трансакциона анализа – Бихејвиорална терапија – Когнитивна терапија и когнитивно-бихејвиорална психотерапија – Психодрама, телесна психотерапија и арт терапија – Системске терапије – Конструктивистичка и интегративна психотерапија – Социотерапија – Транстероијски модел промене – Мотивациони интервју – Истраживања у психотерапији <i>Практична настава</i> Практичан део наставе биће фокусиран на: примену основних принципа групне и индивидуалне психотерапије, развој емпатије и саморефлектујућих потенцијала, примену основних и специфичних интервенција у оквиру различитих психотерапијских праваца, разумевање односа терапеут-пацијент, примену основних постулата транстероијског модела промене понашања
Литература <i>Обавезна</i> 1. Ерић Љ. Психотерапија. Нови Сад: Психополис институт, 2011. 2. Biro M, Butollo W. Клиничка психологија. Нови Сад/Минхен: Футура, 2002. 3. Припремљен материјал са предавања <i>Допунска</i> 1. Prochaska J, Norcross J. Systems of Psychotherapy. Belmont: Thomson Books/Cole, 2007.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, групни рад, демонстрације, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	–		
семинар-и	20		

Назив предмета: Психологија одрасле доби и старења			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студента са развојем и променама које се дешавају у одраслом добу. Упознавање студента са главним правцима и правилностима развоја у одраслој доби. Упознавање студента са карактеристикама биолошког моторног, сензорног, афективног, моралног, социјалног и когнитивног развоја; упознавање студента са развојним задацима, фазама и специфичностима развоја у одраслом добу; Упознавање са очекиваним развојним кризама у одраслој доби и старости. Упознавање са теоријама туговања и процесом губитка и обрада процеса смрти и умирања.			
Исход предмета			
Очекује се да након похађања овог предмета студент буде способан да покаже адекватно познавање и разумевање развоја и карактеристика развоја у одраслој доби, тј. да разликује развојне од неразвијених промена и криза у одраслој доби и старости; Успешно диференцира изазове и могуће реакције на њих у свакој од фаза одрасле доби. Очекује се да студент развије сензитивност за адекватно пружање подршке особама у току одрасле доби. Очекујемо и да студент разуме процес старења и психолошке потребе одраслих и старих лица, кроз разумевање протективних и ризичних фактора у развоју везаних за овај период.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Психологија целоживотног развоја – дефинисање и теоријски приступи; Здравље и биолошко старење у раној одраслој доби; Промене у структури мишљењаи когнитивним способностима у раној одраслој доби; Теорије психосоцијалног развоја у раној одраслој доби; Разноликост животних стилова у раној одраслој доби; Биолошке и телесне промене у средњој одраслој доби; Промене у менталним способностима и обради података: средња одрасла доб; Теорије психосоцијалног развоја у средњој одраслој доби; Односи са другима у средњој одраслој доби; Телесне промене и очекивана дужина живота: касано одрасло доба; Здравље, кондиција и инвалидност;Памћење у касној одраслој доби и друге когнитивне промене;Решавање проблема и обрада језика у касној одраслој доби; Теорије психосоцијалног развоја у касној одраслој доби; Односи у касној одраслој доби; Смрт и умирање; Туговање: суочавање са сопственом смртношћу и смрти вољене особе			
Практична настава			
Одабране теме из психологије одрааслог доба и старења: Обрада информација: Стручност и креативност, Студирање, избор занимања и развој каријере, Блиски односи: партнерство и пријатељство, Животни циклус породице, Прилагођавање на телесне изазове средњовечности, Професионални живот и когнитивни развој, Стабилност и промене појма о себи и личности: средња одрасла доб, Предиктори менталног здравља у средњој, одраслој доби, Прилагођавање на телесне промене у касној одраслој доби, Менталне болести у касној одраслој доби, Целоживотно учење, Мудрост у касном одраслом добу, Индивидуалне разлике у психолошком благостању старих, Одлазак у пензију и провођење слободног времена, Успешно старење, Образовање за смрт			
Литература			
1. Берк Л. Психологија целоживотног развоја. Јастребарско: Наклада Слап, 2017.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, практичне вежбе. Групни и радионичарски рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	60
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Неурологија
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 4
Услов: Физиологија (за полагање испита)
Циљ предмета На крају наставног процеса студент стиче знања о симптомима и знацима обољења одређених структура нервног система код деце и одраслих.
Исход предмета Оспособити студента у клиничком препознавању неуролошких болести и стања која ометају децу и одрасле у моторном, креативно-интелектуалном и социјалном функционисању и доводе их у сталне или повремене дуготрајне или краткотрајне хоспитализације. Упознати студента са могућношћу и технологијом лечења неуролошких болести и стања. Студент треба да савлада технику неуролошке анамнезе, начин извођења неуролошког прегледа и тумачење добијених неуролошких тестова. Треба да спозна која су то неуролошка обољења и како она ометају децу и одрасле у моторном и когнитивном функционисању. Поред наведеног треба да зна које су основне методе дијагностике и третмана неуролошких болесника
Садржај предмета <i>Теоријска наставља</i> 1. Основи неурологије. Неуролошка семиотика. Функционална неуроанатомија мозга. 2. Семиотика оштећења великог мозга. Синдроми можданих режњева. Синдром фронталног режња. 3. Синдром темпоралног, паријеталног и окципиталног режња. 4. Неуролошке основе афазии, апраксија и агнозија. 5. Клинички знаци оштећења кранијалних нерава: оптичког, окуломоторних и тригеминалног. 6. Клинички знаци оштећења кранијалних нерава: фаџијалиса, вестибулокохлеариса, глософарингеуса, вагуса, акцесориуса и хипоглосуса. 7. Епилепсије (етиологија, класификација, клиничка слика, диференцијална дијагноза и терапија). 8. Инфективна обољења ЦНС-а и неуролошке компликације системских обољења. Тумори ЦНС-а и неуролошки аспекти. 9. трауме нервног система. 10. Цереброваскуларна обољења. Дегенеративне и хередуогенеративне болести. Деменције. 11. Симптоми и знаци оштећења екстрапирамидалног система. Паркинсонова болест и паркинсонизам. 12. Симптоми и знаци обољења малог мозга. Демјелинизационе болести. Мултипла склероза. 13. Неурологија развојног доба (моторни развој и семиотика оштећења моторике у развојном добу). Дечија церебрална парализа. Краноцебралне малформације. 14. Клинички знаци оштећења кичмене мождине. Болестимоторног неурона. Полимијелитис. 15. Клинички знаци оштећења периферних живаца. Херидитарна, метаболичка и трауматска оштећења периферних живаца. 16. Болести неуромишићне спојнице и мишића. Прогресивне мишићне дистрофије и миотоније. <i>Myasthenia gravis</i> <i>Практична наставља</i> 1. Неуролошка анамнеза. 2. Преглед кранијалних нерава (I-VI). 3. Преглед кранијалних нерава (VII-XII). 4. Преглед врата, горњих и доњих екстремитета, испитивање моторне функције, покретљивости, мишићне снаге и мишићног тонуса. 5. Испитивање сензибилитета. 6. Знаци и тестови при оштећењу екстрапирамидног система. 7. Испитивање функције малог мозга. 8. Испитивање виших кортикалних функција (говор, праксија, гнозија, лексија, калкулија). 9. Дијагностичке методе у неурологији. 10. Преглед болесника са мијастенијом гравис. 11. Неуролошки преглед детета. 12. Поремећај хода (диференцијална дијагноза поремећаја хода). 13. Главобоље. 14. Знаци и тестови за испитивање оштећења кичмене мождине. 15. Специфичности у дијагностици оштећења периферних нерава
Литература <i>Обавезна</i> 1. Драган М. Павловић: Неурологија. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; Орион арт, Београд 2012. 2. Костић В. Неурологија за студенте медицине. Медицински факултет у Београду, 2007. 3. Николић М. Пројекција и техника неуролошког прегледа. Медицинска књига, Београд-Загреб, 1989. <i>Допунска</i> 1. de Groot J, Chusid JG. Корелативна неуроанатомија и функционална неурологија. Савремена администрација Београд, 1990. 2. Левић З. Основи савремене неурологије. Завод за уџбенике и наставна средства Београд, 2005. 3. Радојчић Б. Клиничка неурологија за студенте медицине. Медицинска књига Београд, 2003. 4. Радојчић Б. Неуролошки преглед и основи клиничке неурологије. Elit Medica, Београд, 2006.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Теорија: предавања са мултимедијским приказима.			
Практична настава: вежбе, индивидуална казуистика, мултимедијски прикази неуролошке казуистике.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Неуропсихологија
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 5
Услов: Анатомија; Физиологија
Циљ предмета Упознавање студената са основним теоријским поставкама неуропсихологије, развојне и клиничке неуропсихологије
Исход предмета Студенти ће стећи основна теоријска знања о: - неуропсихолошким/когнитивним функцијама, неуралној основи когнитивне делатности, топографској организацији коре великог мозга и латерализација когнитивних функција; - о методама и начинима неуропсихолошке анализе и процене; - о основним аспектима развоја (типичан и атипичан развој) и пластицитет мозга; - о основним развојним неуропсихолошким порећајима (вербалне и невербалне сметње учења, неуропсихолошки дефицит код педијатријских поремећаја); Студенти ће бити оспособљени да користе стечена теоријска знања у раду са децом која имају когнитивне поремећаје различите етиологије.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – упознавање са историјским развојем неуропсихологије; – подела неуропсихологије – експериментална, когнитивна и клиничка неуропсихологија. Методе неуропсихологије; – топографска организација коре великог мозга и латерализација когнитивних функција; – развој мозга (типичан и атипичан) и феномен пластицитета; – утицај срединских фактора на развој мозга; – развојни поремећаји – неуропсихолошке основе вербалних и невербалних сметњи учења; – педијатријска неуропсихологија – неуропсихолошки дефицит код дечије епилепсије, трауматских повреда главе, перинаталног možданог удара, хидроцефалуса, спине бифиде, феталног алкохолног синдрома, мале порођајне тежине; – неуропсихолошка дијагностика. <i>Практична настава</i> – основни неуропсихолошки модели; – основни принципи функционалне организације мозга; – симптоми оштећења коре великог мозга; – развој неуропсихолошких/когнитивних функција код деце; – развојни неуропсихолошки поремећаји – вербалне и невербалне сметње учења – основне неуропсихолошке карактеристике и процена – развојна дисфазија, дисграфија, дискалкулија, дислексија, поремећај пажње, аутизам, ментална заосталост, тикови, поремећаји понашања; – неуропсихолошке последице код дечије епилепсије, трауматских повреда главе, перинаталног možданог удара, хидроцефалуса, спине бифиде, феталног алкохолног синдрома, мале порођајне тежине; – клиничка неуропсихолошка дијагностика; – демонстрација клиничке неуропсихолошке батерије, као и неуропсихолошког налаза и мишљења.
Литература <i>Обавезна</i> 1. Крстић Н. Развојна неуропсихологија. Фаспер, Београд 2009. 2. Крстић Н, Савић Паројчић А, Гојковић М. Увод у неуропсихолошку дијагностику. Београд: Центар за примењену психологију, 2017.

3. Павловић Д. Неуропсихологија, бихевиорална неурологија и неуропсихијатрија. Београд: Орион Арт, 2012 (одабрана поглавља)

4. Филиповић Ђурђевић Д, Здравковић С. Увод у когнитивне неуронауке. Зрењанин: Градска библиотека Жарко Зрењанин, 2013. (одабрана поглавља)

Дојунска

1. Оцић Г. Клиничка неуропсихологија. Завод за уџбенике и наставна средства. Београд 1998. (одабрана поглавља)

2. Lezak M. Neuropsychological assessment. Oxford University Press New York, 1995. (одабрана поглавља)

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
-----------------------------	-----------------------	-----------------------

Методе извођења наставе

Предавања, интерактивна настава, прикази и анализе студија случајева, семинарски рад, консултације

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	20
колоквијум-и	10		
семинар-и			

Назив предмета: Тифологија
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета Упознавање студената са основним појмовима из области тифологије.
Исход предмета Стицање базичних знања из области тифологије.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Тифологија, дефиниција, појам и предмет изучавања. Повезаност са другим наукама. 2. Анатомија и физиологија чула вида. 2. Феноменологија, етиологија и преваленција оштећења вида. 3. Дефинисање и класификација оштећења вида. 4. Положај особа са оштећењем вида кроз историју и развој образовања за слепе и слабовиде. 5. Прве школе и развој писма за слепе. 6. Хетерогеност популације са оштећењем вида. 7. Процена вида код деце са сметњама и оштећењима. 8. Компензација оштећених функција вида и теорије компензације. 10-11. Узроци оштећења вида, карактеристике, препоруке за прилагођавање околине и материјала. 12-13. Специфичности у когнитивном развоју и функционисању особа са оштећењем вида. 14. Специфични обрасци моторичког понашања особа са оштећењем вида – блиндизми 15. Специфични обрасци говорно-језичког понашања особа са оштећењем вида – вербализми <i>Практична настава</i> 1. Дефиниција и класификација слепоће и слабовидости према WHO. 2. Визуелне функције (процена). 3. Разликовање визуелних функција и визуелног функционисања (примери). 4. Техничко дидактичко адаптација простора и средстава за особе са оштећењем вида. 5. Обољења ретине – адаптације и стратегије у настави. 6. Албинизам – карактеристике и стратегије у настави. 7. Хипоплазија и атрофија оптичког нерва – карактеристике и стратегије у настави. 8. Системи образовања за децу са оштећеним видом. 9. Брајево писмо и машине и табле за писање. 10. Савремена тифлотехничка средства за особе са оштећењем вида. 11. Тест развоја визуелне перцепције. 12. Тестови за перцепцију слике и текста. 13. Визелни тренинг – вежбе визуелног памћења и визуелне пројекције (примери). 14. Визуелни тренинг – вежбе за перцепцију облика и дискриминацију фигура (примери). 15. Визуелни тренинг – координација око-рука, визуелно упоређивање (примери).

Литература

1. Вучинић В. Основи тифологије. Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. Београд. 2014.
2. Дикић С. Тифологија. Идеапринт. Београд. 1997.
3. Бабић Н, Чанадановић В. Офталмологија, Универзитет у Новом Саду – Медицински факултет. 2018.

Број часова активне наставе**Теоријска настава: 30****Практична настава: 30****Методе извођења наставе**

Предавања, вежбе, видео прикази

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и	10		

Назив предмета: Соматопедија**Статус предмета:** обавезни**Број ЕСПБ: 4****Услов:** –**Циљ предмета**

Стицање знања о савременим холистичким, интердисциплинарним и трансдисциплинарним приступима у проучавању моторичких поремећаја тј. овладавање знањима и клиничким приступом у области превенције, детекције, дијагностике, рехабилитације као и могућношћу едукације особа са моторичким поремећајима.

Исход предмета

Познавање основних техника које се односе на детекцију, дијагностику, едукацију и рехабилитацију особа са моторичким поремећајима.

Садржај предмета*Теоријска настава*

Термин, предмет, циљ и задаци соматопедије.
 Терминологија у соматопедији.
 Развојни модели и теорије.
 Опште законитости развоја моторике.
 Етиологија и локализација оштећења моторике.
 Типичан развој моторичких способности.
 Моторичке способности особа са церебралном парализом.
 Моторичке способности особа са оштећењем вида.
 Моторичке способности особа са развојним поремећајем координације.
 Моторичке способности особа са оштећењем слуха.
 Процена моторичких способности.
 Перспективе типичног и атипичног развоја.
 Израда рехабилитационих програма за одржавање и развој моторичких способности.
 Методе соматопедске рехабилитације (методе и уређаји)
 Сексуалност особа са моторичким поремећајима.
 Васпитање и образовање особа са моторичким поремећајима.
 Запошљавање особа са моторичким поремећајима.
 Квалитет живота особа са моторичким поремећајима.
 Живот у заједници особа са моторичким поремећајима.

Практична настава

Практичан део наставе биће усмерен на оспособљавање студената за: разумевање значаја препознавања и дијагностиковања моторичких поремећаја, препознавања специфичности у моторичком развоју када су у питању различити облици оштећења, разумевања изазова у различитим функционалним доменима особа са моторичким поремећајима, као и разумевање основних компоненти програма за одржавање и развој моторичких способности.

Литература

1. Стошљевић М. Основни специјалне едукације и рехабилитације особа са моторичким поремећајима. Београд: Универзитет у Београду Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2015.
2. Рапаић Д, Недовић Г. Церебрална парализа: праксичке и когнитивне функције. Београд: Универзитет у Београду Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, ЦИДД; 2011.

3. Стошљевић Л, Стошљевић М, Одовић Г. Процена способности особа са моторичким поремећајима – Практикум. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2006.
4. Haskell SH, Barrett E. The education of children with motor and neurological disabilities. Nichols Publishing; 1989.
5. Blythe SG, Beuret LJ, Blythe P. Attention, balance and coordination. John Wiley&Sons Ltd.; 2009.
6. Gallahue DL, Ozmun JC, Goodway JD. Understanding motor development: Infants, Children, Adolescents, Adults. UK: CPI group Ltd; 2012.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Медицинска рехабилитација
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета Упознавање са новинама у медицинској рехабилитацији код болести које најчешће доводе до губитка функције. Упознавање са терапијским модалитетима и могућностима враћања пацијента у првобитно стање са медицинског, социјалног, психолошког и професионалног аспекта.
Исход предмета Стицање основних знања из медицинске рехабилитације у циљу њихове примене у превенцији, терапији и нези пацијената са инвалидитетом. Идентификовање оштећења која настају као последица обољења или повреда, у виду привременог или трајног анатомског, функционалног или психичког губитка. Препознавање поремећаја или смањења структуре или функције у појави инвалидности и хендикепа код деце и одраслих особа.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Медицинска рехабилитација – место, улога и значај. Инвалидност и мере превенције. Основе физикалне медицине. Основе кинезитерапије и терапије радом. Основе електротерапије. Основе фото-, термо-и хидротерапије, специфичности хабилитације и рехабилитације у децем узрасту (деформитети кичменог стуба, тортиколис), савремени аспекти терапије деце церебралне парализе, основне медицинске рехабилитације после повреде локомоторног апарата, основне медицинске рехабилитације код пацијената са лезијом периферног моторног неурона, основне медицинске рехабилитације код пацијената са вертебралним синдромом, основне медицинске рехабилитације код пацијената са запаљенским и дегенеративним реуматизмом, основни принципи медицинске рехабилитације после ампутације екстремитета, основне медицинске рехабилитације код пацијената са хемиплегијом, основне медицинске рехабилитације код пацијената са параплегијом и квадриплегијом. <i>Практична настава</i> Упознавање са наставним базама у којима се одвија медицинска рехабилитација. Електротерапија, термо-, фото- и хидротерапија. Кинезитерапија. Основе деце рехабилитације- деформитети кичменог стуба, тортиколис. Савремени аспекти терапије деце церебралне парализе. Основе медицинске рехабилитације после повреде локомоторног апарата, основне медицинске рехабилитације код пацијената са лезијом периферног моторног неурона, основне медицинске рехабилитације код пацијената са вертебралним синдромом, основне медицинске рехабилитације код пацијената са запаљенским и дегенеративним реуматизмом, основни принципи медицинске рехабилитације после ампутације екстремитета, основне медицинске рехабилитације код пацијената са хемиплегијом, параплегијом и квадриплегијом.
Литература <i>Обавезна</i> 1. Томашевић Тодоровић С. (уредник) Медицинска рехабилитација. Медицински факултет Нови Сад. Нови Сад, 2020. 2. Савић К, Миков А. Рехабилитација деце и омладине. Нови Сад: Ортомедикс, 2007. 3. Шврака Е, Авдић Д, Хасанбеговић-Анић Е. Окупациона терапија. Универзитет у Сарајеву. Факултет здравствених студија. 2012.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Вежбе, семинари, предавања			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	20
практична настава	20	усмени испит	40
колоквијум-и			
семинар-и	10		

Назив предмета: Рана развојна хабилитација			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Оспособљавање студената за евалуацију и праћење деце са ризичним развојем применом основних знања из области неуроразвојне хабилитације.			
Исход предмета			
Стицање основних знања о специфичности и значају ране развојне хабилитације. Оспособљавање студената за опсервацију деце са тешкоћама у развоју новорођеначког и одојчадског узраста, као и узраста малог детета и предшколског узраста. Примена стечених знања у тимском интердисциплинарном приступу у хабилитационом третману деце са ризичним развојем.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Основни принципи ране развојне хабилитације код деце са ризичним развојем.			
Практична настава			
Практична примена стечених знања из области ране развојне хабилитације код деце са ризичним развојем			
Литература			
Обавезна			
1. Савић К, Миков А. Рехабилитација деце и омладине. Нови Сад: Ортомедикс, 2007			
2. Јовановић Л. Кинезитерапија у педијатрији. Београд: Виша медицинска школа, 2000.			
Допунска			
1. Миков А. (уредник): Савремени аспекти терапије церебралне парализе, Ветерник 2009.			
2. Шврака Е, Авдић Д, Хасанбеговић Анић Е. Окупациона терапија. Универзитет у Сарајеву. Факултет здравствених студија 2012.			
3. Радојчић Б. Клиничка неурологија. Медицинска књига 2003.			
4. Шврака Е. Двије стране среће. Босанска ријеч, Тузла 2010.			
5. Шврака Е, Авдић Д. Наша визија будућности. Савез удружења особа са церебралном парализом Босне и Херцеговине, Сарајево 2015			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	60
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Генетика у специјалној едукацији и рехабилитацији
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета Основни циљеви наставе изборног предмета <i>Генетика у специјалној едукацији и рехабилитацији (модул: Инклузивно образовање)</i> су упознавање студената Интегрисаних академских студија медицине са појмовима који се користе у генетици, а од значаја су за специјалну едукацију и рехабилитацију а везана су за Инклузивно образовање. Усвајање знања о могућностима примене нових технологија у медицини и клиничкој пракси. Усвајање знања о значају тимског и мултидисциплинарног приступа у свакодневном раду у Инклузивном образовању. Упознавање са новинама у области специјалне едукације и рехабилитације везаним за инклузивно образовање.
Исход предмета Током похађања наставе студенти стичу сва неопходна знања из области Генетике у специјалној едукацији и рехабилитацији (модул – Инклузивно образовање). Стицање знања о специфичностима пацијената у Инклузивном образовању. Упознавање са изазовима и потешкоћама у Инклузивном образовању. Упознавање са новим технологијама од значаја за дијагностику, медицинско праћење и лечење пацијената из Инклузивног образовања. Стицање знања о правилном приступу и комуникацији са особама из Инклузивног образовања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – Основни појмови у генетици – Наследне болести – дефиниција, подела наследних болести, учесталост наследних болести – Популација са хромозомским абериацијама и инклузивно образовање – Популација са моногенским болестима и инклузивно образовање – Наследне болести од значаја за специјалну едукацију и рехабилитацију – Новорођенче и рехабилитација: ризици превремено рођеног новорођенчета – Новорођенче и рехабилитација: ризици код терминског новорођенчета са неуролошком дисфункцијом – Наследне болести које одступају од традиционалног начина наслеђивања од значаја за специјалну едукацију и рехабилитацију – Упознавање са терминима: Геном, протеом, микробиом, транскриптом, епигеном, метаболом и персонализована медицина – Упознавање са новим технологијама: генетичко, геномско и секвенцирање наредне генерације – Конгениталне аномалије и специјална едукација и рехабилитација – Инклузивно образовање – специјална нега – туђа брига, нега и помоћ – Вишеструка ометеност и инклузивни образовни програм – Инклузивно образовање и логопедија – Значај персонализоване медицине у специјалној едукацији и рехабилитацији – Генетски аспект дислексије, дискалкулије, дисграфије, поремећаја визуелног и аудиторног процесуирања – Скрининг и рана дијагноза – потенцијални изазови – Предиспозиција, скрининг, дијагноза, прогноза, предикција, медицинско праћење и мониторинг особа из инклузивног програма – Ретке болести и специјална едукација и рехабилитација <i>Практична настава</i> – Породична анамнеза – Родослов, стандардни симболи родослова – Дисморфолошки преглед – Прикази рада са пацијентима са конгениталним аномалијама – Приказ рада са пацијентима са неуролошком дисфункцијом – Приказ рада са пацијентима са трахеостомом – Приказ рада са пацијентима са расцепом усне, вилице и непца – Приказ рада са пацијентима са хипотонијом – Приказ рада са пацијентима са мишићном дистрофијом – Приказ рада са пацијентима са психомоторном ретардацијом – Приказ рада са пацијентима са аутизмом – Приказ рада са пацијентима са ретким болестима – Приказ рада са особама са специјалним потребама – Приказ рада са пацијентима са бихејвиоралним потешкоћама – Прикази случаја наследних болести – хромозомске абериације

- Прикази случајева особа са микроделецијама и микродупликацијама
- Приказ рада одсека за медицинску генетику
- Приказ рада Кабинета за планирање породице: Пренатална дијагностика
- Приказ рада Цитогенетске лабораторије
- Приказ рада Кабинета за молекуларну генетику
- Упознавање са новим технологијама
- Улога пацијената и удружења
- Практичан аспект тимског и мултидисциплинарног приступа
- Вештине комуникације са пацијентима из инклузивног образовања

Литература

Обавезна

1. Jovanović Privrodski J, Kavečan I, editors. Klinička genetika, 1st Ed. Novi Sad: Medicinski fakultet; 2020. in press.
2. Zambrana IM, Vollrath ME, Jacobsson B, Sengpiel V, Ystrom E. Preterm birth and risk for language delays before school entry: A sibling-control study. Dev Psychopathol 2020;3:1-6. doi: 10.1017/S0954579419001536.
3. Kornilov SA, Tan M, Aljughaiman A, Naumova OY, Grigorenko EL. Genome-Wide Homozygosity Mapping Reveals Genes Associated With Cognitive Ability in Children From Saudi Arabia. Front Genet 2019;10:888. doi: 10.3389/fgene.2019.00888.
4. Mazzola SE, O'Connor B, Yashar BM. Primary care physicians' understanding and utilization of pediatric exome sequencing results. J Genet Couns 2019;28(6):1130-1138. doi: 10.1002/jgc4.1163.
5. Lenk C, Duttge G, Flatau L, Frommelt D, Poser W, Reitt M, Schulze T, Weber A, Zoll B. A look into the future? Patients' and health care staff's perception and evaluation of genetic information and the right not to know. Am J Med Genet B Neuropsychiatr Genet 2019;180(8):576-588. doi: 10.1002/ajmg.b.32751
6. <https://www.unicef.org/education/inclusive-education>
7. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000370386>
8. Alves I. International inspiration and national aspirations: inclusive education in Portugal. International Journal of Inclusive Education 2019;23:7-8, 862-875, doi: 10.1080/13603116.2019.1624846

Допунска

1. Di Sanzo M, Cipolloni L, Borro M, La Russa R, Santurro A, Scopetti M, Simmaco M, Frati P. Clinical Applications of Personalized Medicine: A New Paradigm and Challenge. Curr Pharm Biotechnol 2017;18(3):194-203. doi: 10.2174/1389201018666170224105600.
2. Di Sanzo M, Cipolloni L, Borro M, La Russa R, Santurro A, Scopetti M, Simmaco M, Frati P. Clinical Applications of Personalized Medicine: A New Paradigm and Challenge. Curr Pharm Biotechnol 2017;18(3):194-203. doi: 10.2174/1389201018666170224105600.
3. Sharrer GT. Personalized Medicine: Ethical Aspects. Methods Mol Biol. 2017;1606:37-50. doi: 10.1007/978-1-4939-6990-6_3. Review.
4. Barker RW. Is precision medicine the future of healthcare? Per Med. 2017 Nov;14(6):459-461. doi: 10.2217/pme-2017-0060.
5. Goetz LH, Schork NJ. Personalized medicine: motivation, challenges, and progress. Fertil Steril. 2018 Jun;109(6):952-963. doi: 10.1016/j.fertnstert.2018.05.006.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 30

Практична настава: 15

Методе извођења наставе

Предавања. Практична настава: Прикази случајева пацијената и могућности примене персонализоване медицине. Приказ рада Службе за медицинску генетику: приказ рада одсека за медицинску генетику, Кабинета за планирање породице, Цитогенетске лабораторије, Кабинета за молекуларну генетику.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	20
практична настава	30	усмени испит	30
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Кинантрополошка анализа кретне активности			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Одређивање структуре, карактера и специфичности кретне активности анализом модалитета антрополошких способности и карактеристика као од којих у највећој мери зависи успешност у различитим спортовима.			
Исход предмета			
Стицање способности да се анализом најразличитијих кретних активности специфичних за одређене спортове, истраже релације модалитета антрополошких способности и араактеристика од којих у највећој мери зависи такмичарска успешност. Стицање знања о могућности трансформације антрополошких димензија, како би се у различитим фаза планирања и програмирања тренажног процеса, позитивни аспекти поспешили, а негативни компензовали.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Истраживање димензија спортиста: анализа базичних антрополошких карактеристика спортиста, анализа специфичних способности и знања спортиста, регистрација и анализа показатеља такмичарске ефикасности. Хијерархијска структура фактора у спорту. Моделне карактеристике тренираности врхунских спортиста. Примери дијагностичких поступака у спорту. Истраживање карактеристика спортске активности: структурална, биомеханичка, информациона и функционална анализа спортске активности.			
Кинезиолошка анализа комплексних спортова. Кинезиолошка анализа конвенционално-естетских спортова. Кинезиолошка анализа полиструктуралних спортова. Селекција у спорту (прелиминарна, иницијална, основна и финална селекција). Избор селекцијских метода, начини обраде података. Монограм развоја резултата – елемент прогнозе и управљање тренингом. Основе теорије прогнозирања спортских достигнућа. Истраживање спортова и спортских достигнућа: анализа историјских карактеристика спорта, анализа трендова спортских резултата, анализа система регистровања и вредновања спортских достигнућа. Истраживања релација базичних специфичних и ситуацијских способности и знања спортиста и успешности у спорту (проблеми дефинисања предикторских скупова варијабли и једнодимензионалних и вишедимензионалних скупова критеријских варијабли).			
Практична настава			
Истраживање димензија спортиста: анализа базичних антрополошких карактеристика спортиста, анализа специфичних способности и знања спортиста, регистрација и анализа показатеља такмичарске ефикасности. Кинезиолошка анализа комплексних спортова.Кинезиолошка анализа конвенционално-естетских спортова. Кинезиолошка анализа полиструктуралних спортова.Селекција у спорту (прелиминарна, иницијална, основна и финална селекција). Основе теорије прогнозирања спортских достигнућа.			
Литература			
Обавезна			
1. Bangsbo J. Fitness training in football – a scientific approach. August Krogh Institute Copenhagen, 1994.			
2. Čoh, M., Milanović, D., Kampmiller, T. Morphologic and Kinematic Characteristics of Elite Sprinters. Collegium Antropologicum 2001;25(2):605-610.			
3. Мадих Д. Повезаност антрополошких димензија студената физичке културе са њиховом успешношћу вежбања на справама. Докторска дисертација. Факултет физичке културе Нови Сад 2000.			
4. Милановић Д. Анализа ефеката тренинга врхунске кошаркашке момчади у припремном периоду. Кинезиологија1985; 17(2):131-136.			
5. Müller E, Zallinger G, Ludescher F. Science in elite sport. London: E&FN Spon 1999.			
6. Бала Г. Фактори успешности у тенису. Kinesis, Нови Сад 1997.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	25	писмени испит	50
практична настава	25	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Креативне радионице			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљеви предмета Креативне радионице су:			
– упознавање студената са дефинисањем креативности и креативним мишљењем			
– упознавање студената са природом и структуром радионица			
– упознавање студената са основним склопом и динамиком рада у радионицама			
– упознавање студената са карактеристикама рада у радионици			
– упознавање студената са принципима рада у радионици			
– упознавање студената са техникама развијања креативности			
Исход предмета			
Очекује се да након похађања овог предмета студент покаже адекватно познавање и разумевање организовања и извођења радионица у области специјалне едукације и рехабилитације.			
Очекује се да након похађања овог предмета студент буде способан да:			
– организује радионицу и учествује у тимском раду			
– примени вештине развијања групне кохезивности, стварања позитивне климе и међусобног уважавања			
– кроз радионице подстиче развијање дивергентног изражавања у најширем смислу			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Шта је креативност? Креативно мишљење. Основне претпоставке радионичарског поступка. Врсте радионица. Креативне радионице-драмске, ликовне, песничке, видео радионице. Едукативне радионице – когнитивне, превентивне, радионице за развијање социјалних вештина. Основне претпоставке радионичарског поступка – постављање конкретних структури- саних захтева и лично ангажовање учесника, изазивање доживљаја, уобличавање доживљаја, размена. Најчешћи облици групног рада и радионичарске технике. Технике за развијање креативности. Ефекти радионица и њихова евалуација.			
Практична настава			
Практична настава прати методске јединице теоријске наставе и организована је кроз: осмишљавање и извођење радио- ница, симултану индивидуалну активност, рад у групама, вођене фантазије, вежбе играња улога, показатељи промена и анализа ефеката рада у радионицама.			
Практична настава			
Практична настава прати методске јединице теоријске наставе и организована је кроз: осмишљавање и извођење радио- ница, симултану индивидуалну активност, рад у групама, вођене фантазије, вежбе играња улога, показатељи промена и анализа ефеката рада у радионицама.			
Литература			
Обавезна			
1. Van Gundy AB. 101 Activities for Teaching Creativity and Problem Solving. Pfeiffer, 2004.			
2. Јанковић С, Ковач-Церовић Т. Основне претпоставке радионичарског поступка. У: Учионица добре воље. УНИЦЕФ, 1996.			
3. Попадић Д. Ефекти радионица и њихова евалуација. У: Учионица добре воље. УНИЦЕФ, 1996.			
4. Иванек А. Разредник(ица), педагошко-психолошки водитељ(ица) разредног одјела (са примјерима вођења радионица), Профил интернационал, Загреб, 2004.			
Допунска			
1. Мацура-Миловановић С. Каталог игара. У: Учионица добре воље. УНИЦЕФ, 1996.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, рад у малим групама, радионичарски рад, презентације...			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	50
практична настава	35	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Поремећаји гласа			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основама поремећаја гласа, дијагностиком и терапијом поремећаја гласа. Студент ће бити оспособљен за препознавање поремећаја гласа, за спровођење елементарне дијагностике и терапије особа које имају поремећаја гласа са посебним освртом на патологију гласа у дечјем узрасту.			
Исход предмета			
Овладавање знањима из физиологије и патологије гласа, клиничких манифестација, дијагностике, планирања и спровођење терапије поремећаја гласа.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1. Увод у фонијатрију. 2. Савремени аспекти поремећаја комуникације. 3. Методе дијагностике у поремећаја гласа. 4. Анатомија и физиологија органа и система фонације. 5. Теорије о настанку гласа. 6. Развој и старење гласа. 7. Здрав глас. 8. Болестан глас. 9. Патофизиологија поремећаја гласа. 10. Класификација поремећаја гласа. 11. Терапијски приступ у третману поремећаја гласа. 12. Фонопедске методе. 12. Хируршка терапија поремећаја гласа. 14. Медикаментозна терапија поремећаја гласа. 15. Физикална терапија поремећаја гласа.			
<i>Практична настава</i>			
1. Анамнеза у фонијатрији. 2. Преглед пацијената са поремећајима гласа. 3. Фонацијски аутоматизми. 4. Аудиторни и визуелни <i>feedback</i> . 5. Терапијске методе у фонијатрији. 6. Успостављање гласа. 7. Активација глотисног сфинктера. 8. Респира торни тренинг. 9. Аларинксна комуникација. 10. Фонохируршке методе рехабилитације гласа. 11. Терапија гласа и говора код хипоназалности. 12. Терапија гласа и говора код хиперназалности. 13. Вокална педагогија. 14. Саветодавни рад. 15. Контрола пацијената.			
Литература			
1. Јовић Р, Митровић С, Мумовић Г, Голубовић С. Медицинске основе поремећаја гласа и говора. Медицински факултет Нови Сад, 2014.			
2. Јовић Р. и сарадници. Практикум из медицинских основа поремећаја гласа и говора. Медицински факултет Нови Сад, 2014.			
3. Митровић МС. Етиологија, класификација и хируршка терапија дисфонија. Београд: Задужбина Андрејевић, 2005.			
4. Мумовић Г. Конзервативни третман дисфонија. Медицински факултет Нови Сад 2004.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, <i>power point</i> презентација, видео прикази, рад са пацијентима на спровођењу дијагностике и терапије.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	70
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Стручна пракса 1			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 1			
Услов: –			
Циљ предмета Стицање и примена практичних знања и вештина из области специјалне едукације и рехабилитације обрађених на теоријској и практичној настави. Упознавање са структуром рада у установама у којима се обавља пракса, услугама, стандардима квалитета рада, модела тимског рада и примене законских регулатива у дефектолошкој пракси.			
Исход предмета Примена и провера академско- теоријских и методичких знања у реалним околностима; Стицање искуства у раду са особама са сметњама у развоју/ инвалидитетом и препознавање своје улоге у раду; Развијање самопоуздања у стечена знања и вештине из области специјалне едукације и рехабилитације; Усвојеност знања о организационој структури, протоколима и процесу рада у установама.			
Садржај предмета Стручна пракса се изводи у здравственим, образовним и институцијама социјалне заштите под супервизијом и самостално. Обухвата посматрање и праћење рада стручњака у различитим окружењима, извођење активности уз помоћ супервизора и евалуацијау рада од стране супервизора и самоевалуацију. У оквиру Стручне праксе 1 предвиђено је: Упознавање са организационом структуром установе у којој се обавља пракса. Упознавање способности и могућности особа са интелектуалном ометеношћу, моторичким поремећајима, сензорним оштећењима и особама са вишеструким сметњама. Праћење/посматрање радних активности стручних радника и стручних сарадника. Помоћ при реализовању васпитно-образовних и радно-окупационих активности са особама са инвалидитетом (персонална асистенција) – извођење активности уз надзор супервизора. Упознавање са начином вођења дефектолошког досијеа и документације. Упознавање са улогом дефектолога у стручном тиму.			
Број часова активне наставе		Остали часови: 45	
Методе извођења наставе Практични рад, посматрање, супервизија, анализе студије случаја, вођење дневника праксе и каталог вештина.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Психологија инвалидитета			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са психолошким аспектима функционисања и специфичностима деце са различитим видовима сметњи у развоју и одраслих особа са инвалидитетом.			
Исход предмета			
Очекује се да студенти стекну знања о:			
– карактеристикама, психолошким аспектима и когнитивном, емоционалном и социјалном развоју деце са различитим видовима сметњи у развоју;			
– развоју личности, селф концепту и идентитету деце са сметњама у развоју;			
– породичној динамици и адаптацији на подизање детета са сметњама у развоју;			
– искуству инвалидитета код одраслих; реаговању на инвалидитет; разликама у адаптацији у односу на урођени или стечени инвалидитет, тежину и тип инвалидитета; погођене активности и сачуване капацитете;			
– односу окружења и особа са инвалидитетом.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Психологија инвалидитета: предмет и дефиниција; Деца и млади са сметњама у развоју: терминологија, преваленција; Класификација деце са сметњама у развоју; Личност особа са инвалидитетом као целинит систем; Типичне емоционалне сметње и проблеми у социјалном развоју код деце са сметњама у развоју; Општа обележја животне ситуације деце са сметњама у развоју; Теоријски и методолошки проблеми психолошке процене деце са сметњама у развоју; Карактеристике, развој и психолошка процена деце са менталном ретардацијом; Карактеристике, развој и психолошка процена деце са оштећењем слуха; Карактеристике, развој и психолошка процена деце са говорно-језичким поремећајима; Карактеристике, развој и психолошка процена деце са оштећењима вида; Карактеристике, развој и психолошка процена деце са телесним инвалидитетом; Реакције на инвалидитет; Однос породичне и друштвене средине према особама са инвалидитетом; Независан живот особа са инвалидитетом (адаптација, механизми превладавања).			
Практична настава			
Концепцијске основе бриге о особама са инвалидитетом; Примарне и секундарне последице сметњи у развоју/инвалидитета за развој личности; Динамика односа у породицама које имају дете са сметњама у развоју; Методе и технике психолошке процене деце са сметњама у развоју; Понашање деце са сметњама у развоју током психолошке процене; Адаптација на инвалидитет с обзиром на различите факторе (урођени/стечени, постепени/изненадни почетак, погођене активности, видљивост); Породица и особа са инвалидитетом; Психолошки налаз: значај, компоненте, могућности, ограничења.			
Литература			
Обавезна			
1. Хрњица С. и сар. Ометено дете: Увод у психологију ометених у развоју. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1991.			
2. Vash CL, Crewe M. Психологија инвалидитета. Јастребарско: Наклада Слуп, 2010.			
Допунска			
1. Шекспир, Р. Психологија ометених у развоју. Београд: Нолит, 1979.			
2. Хавелка Н, Хавелка Мештровић А. Здравствена психологија. Загреб: Здравствено велеучилиште, 2013. (поглавље: Психологија рехабилитације)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
Практична настава: 30			
Методје извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, прикази и анализе студија случајева, прикази и анализа психолошког налаза и мишљења; семинарске дискусије, групни рад, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и			

Назив предмета: Психопатологија детињства и младости			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Психологија развојног доба (за полагање испита)			
Циљ предмета			
Студент се оспособљава да препознаје одступања у психичком функционисању деце и младих и усваја основна знања психопатолошке феноменологије у развојном добу. Упознаје се са главним психијатријским поремећајима и болестима у развојном добу. Усваја знања о диференцијалној дијагнози најучесталијих психијатријских поремећаја у развојном добу.			
Исход предмета			
Основе поремећаја психичких функција у детињству и младости. Интеграција основних знања о психопатолошким феноменима у препознавању, дијагностичком алгоритму и диференцијалнј дијагнози менталних поремећаја детињства и младости.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
- Увод у развојну психопатологију			
- Дефиниција и историјат развојне психопатологије			
- Однос са дечијом и адолесцентном психијатријом, психологијом и другим дисциплинама			
- Разликовање нормалног и патолошког у развојном добу – специфичности у односу на критеријуме процене код одраслих особа, увременост развоја психичких функција, нормалност развојне неусклађености, индивидуалност развојних потенцијала			
- Поремећаји свести и психомоторике у развојном добу			
- Поремећаји опажања и пажње у развојном добу			
- Поремећаји памћења и интелигенције у развојном добу			
- Развојне последице менталне недовољне развијености			
- Поремећаји мишљења у развојном добу			
- Поремећаји афекта и воље у развојном добу			
- Поремећаји доживљавања властите личности у развојном добу			
- Главни психијатријски поремећаји дечијег доба у развојном добу			
- Основе, историјски развој и специфичности психодијагностике у развојном добу			
- Терапијски приступи у раду са децом и младима			
- Евалуација терапијских приступа у развојном добу			
Практична настава			
- Интервју са родитељима и дететом.			
- Примена тестова психомоторног развоја и интелигенције, процена органицитета и когнитивних функција, процена развоја личности, упитници и пројективне технике личности у развојном добу, процена породичног функционисања- анализа клиничког материјала, задавање упитника и тестова, студије случаја			
- Упознавање са основним техникама когнитивне, бихејвиоралне и породичне терапије- студије случаја			
Литература			
Обавезна			
1. Бојанин С, Поповић-Деушић С. Психијатрија развојног доба. Институт за ментално здравље Београд, 2012.			
2. Недић А, Живановић О. (уреднице). Психијатрија. Медицински факултет Нови Сад, 2009.			
Допунска			
1. Wenar С. Развојна психопатологија и психијатрија од дојеначке доби до адолесценције. Наклада Слуп, Загреб, 2003. (одабрана поглавља)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава: презентације, интерактивни рад, интервјуи, семинари			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Процена у специјалној едукацији и рехабилитацији			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да студент овлада знањима и разуме сврху и циљ процене у специјалној едукацији и рехабилитацији ради добијања комплетне слике о личности особе ради планирања даљих поступака и активности. Студент ће се упознати са дијагностичким поступком, основним техникама процене и коришћењем инструмената за процену. Циљ је да се студенти оспособе за доношење одлуке о примени адекватних техника процене, за анализу и интерпретацију добијених података, њихову инеграцију и компарацију са очекиваним нормама и захтевима социјалне средине. Студент ће се упознати са тимским радом у поступку процене.			
Исход предмета			
Студент ће стећи знања о техникама и методама које се користе у оквиру процене у специјалној едукацији и рехабилитацији, као и о специфичностима у поступку процене. Усвојиће стручну терминологију, стећи ће знања о начину интерпретације добијених података у оквиру процене у циљу планирања дањег рада и сарадње са осталим члановима тим. Стећи ће знања о могућим грешкама у процесу процене и начинима како их избећи. Студент ће бити оспособљен за правилан одабир и примену инструмената за процену, анализу и интерпретацију добијених резултата и планирање даљих поступака у раду у складу са добијеним резултатима. Студент ће овладати правилима тимског рада у поступку процене.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска насаџава</i>			
Увод у процену – дефиниције, историјске перспективе, сврха, модели и начела. Процес процене: начини процене, основне технике, кораци у процени. Врсте тестова и одабир, формалне и/ или неформалне технике процене, технике прикупљања података, квантификација података, документација. Основни статистички концепти, Опсервација и анамнеза у специјалној едукацији и рехабилитацији; Рана процена у детињству, Процена организованости психомоторике; праксичке и гностичка организованости; Процена практогностичке организованости; латерализованост тела и чула; Процена организованости говора; Организованост сазнајних функција; Понашање и његова процена; Процена читања, писања и рачунања; Значај и улога родитеља у процесу процене и доношења одлуке, Могуће грешке при процењивању и њихова корекција; Интерпретација резултата процене. Циљ, специфичности, могућности и место процене у специјалној едукацији и рехабилитацији и у мултидисциплинарном тиму			
<i>Практична насаџава</i>			
Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела наставе и садрже: инструменте индивидуалне процене; индивидуалну процену способности, израда протокола, анализу и интерпретацију добијених података и писање налаза и мишљења.			
Процена психомоторике горњих и доњих екстремитета као и тела у целини, процена перцептивно моторичких вештина,. Процена доминантне латерализованости доњих и горњих ексремитета, вида и слуха те употребне латерализованости горњих екстремитета. Процена праксичке и гностичке организованости. Процена графомоторног изражавања и рукописа. Процена развоја сазнајних способности у односу на узраст детета. Процена организованости говора. Процена понашања у породици и школи.			
Литература			
1. Ђордић А, Бојанин С. Општа дефектолошка дијагностика. Завод за уџбенике и наставна средства Београд, 2011.			
2. Повше-Ивкић В, Говедарица Т. Практикум опште дефектолошке дијагностике. Институт за ментално здравље Београд, 2000.			
3. McLoughlin J, Lewis RB. Assessing students with special needs. Pearson NY, 2007.			
4. Pierangelo R, Guilani G. Understanding assessment in the special education process. Corwin Press, 2012.			
5. Lewis V. Development and Disability. John Wiley&Sons NY, 2003.			
6. Bolton B. (editor). Special Education and rehabilitation Testing: Curent practices and test reviews, Pro-Ed, 2002.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	
		Практична настава: 45	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	20
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Когнитивни развој са принципима учења			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљеви едукације из наставног предмета Когнитивни развој са принципима учења су: – разумевање значаја примене психолошких сазнања о развоју и учењу у школском раду; – упознавање студената са факторима успешног учења, односно школског постигнућа; – разумевање процеса стимулације развоја кроз едукативне и школске програме			
Исход предмета			
Очекује се да након похађања овог предмета студент покаже адекватно познавање и разумевање како саме природе и значаја процеса развоја и учења, тако и фактора (когнитивне, мотивационе, емоционалне, конативне и социјалне природе) од којих учење и школско постигнуће зависе и који од њега зависе. Очекује се да након похађања овог предмета студент буде способан да – разуме јединство личности и прожимање психичких процеса и психичких особина; – самостално конструише једноставнији мерни инструмент, на пример, упитник или скалу процене, за потребе непосредног рада са децом; – разуме међузависност развоја и учења, као и њихов начин манифестовања у школском раду и утицај на школско постигнуће.			
Садржај предмета			
Теоријска настава Учење, подучавање и развој; Когнитивни развој и језик; Самопоимање, социјални и морални развој кроз учење; Разлике међу ученицима и потребе учења; Култура и разноликост; Бихејвиористички погледи на развој и учење; Когнитивистички погледи на развој и учење; Сложени когнитивни процеси и учење; Наука о учењу и конструктивизам; Социјално когнитивистички погледи на учење и мотивацију; Мотивација у учењу и подучавању; Стварање околине за учење; Подучавање свих ученика; Процене, оцењивање и евалуација			
Практична настава Преглед учења и подучавања данас; Импликације Пијажеа и Виготског за наставнике; Подстицање продуктивности, иницијативе и формирања идентитета детета у процесу наставе; Стили учења и даровити ученици; Језичке разлике у разреду; Примењена анализа понашања; Привлачење и одржавање пажње; Креативност и креативно решавање проблема; Учење у дигиталном свету; Саморегулисано учење; Мотивација за учење у школи; Решавање проблема са дисциплином; Блоомова таксономија; Стандардизовано тестирање			
Литература			
1. Woolfolk, A. Edukacijska psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap, 2016. 2. Grgin T. Edukacijska psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap, 2004.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавање, практичан рад, прикази случајева и инструмената			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Вештине комуникације			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
– упознавање студената са одређењем и типовима комуникације (вербална и невербална комуникација);			
– упознавање студента са карактеристикама здравствене комуникације (дијагностичке и терапијске);			
– упознавање студената са принципима сложених комуникационих вештина (емпатија, асертивност, активно слушање);			
– оспособљавање студената за успостављање квалитетног контакта са различитим корисницима услуга из подручја специјалне едукације и рехабилитације;			
– овладавање комуникационим вештинама кроз симулацију ситуација у здравственом контексту.			
Исход предмета			
Очекује се да након похађања овог предмета студент познаје и разуме структуру, улогу и значај примене вештина комуникације између здравствених радника и различитих група корисника здравствених услуга.			
Очекује се да након похађања овог предмета студент буде способан да:			
– асертивно комуницира са различитим појединцима и групама (медицинско и немедицинско особље, пацијенти, породица пацијента...);			
– примењује вештине активног слушања и емпатије;			
– учествује у психолошкој припреми пацијента за рехабилитационе третмане;			
– демонстрира вештине саопштавања лоших вести у различитим ситуацијама терапијског третмана;			
– покаже вештину успостављања комуникације са особама различитих старосних категорија (деца, одрасли);			
– покаже вештину успостављања комуникације са особама који имају различите врсте ограничених комуникационих способности;			
– демонстрира вештине асертивне комуникације у ситуацијама преговора или решавања конфликта.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Основни елементи комуникације. Вербална и невербална комуникација. Природа и циљеви здравствене комуникације. Шта је добра здравствена комуникација? Предуслови за успешну здравствену комуникацију. Основе дијагностичке и терапијске комуникације. Примена технике интервјуисања и узимања анамнезе. Мотивисање пацијента за сарадњу са медицинским особљем. Основне комуникационе вештине. Сложене комуникационе вештине: емпатија, активно слушање, асертивност. Однос асертивног и агресивног понашања. Комуникација са „тешким” саговорником. Комуникација са особама различитих животних доби. Комуникација са особама са различитим врстама ограничења комуникационих способности. Комуникација са члановима породице. Комуникација у тиму. Решавање конфликта.			
Практична настава			
Практичне вежбе – тренинг елемената комуникационог процеса, однос вербалне и невербалне комуникације, вођење интервјуа и узимање анамнезе, вежбе за асертивно, емпатичко понашање и активно слушање, примери решавања конфликтних ситуација у тиму, вежбе усмерене на комуникацију са особама различите старосне доби и са особама ограничених комуникационих способности. Начини саопштавања лоших вести. Основни елементи саветовања у контексту подстицања мотивације пацијената за рехабилитациони третман. Комуникација са члановима породице.			
Литература			
Обавезна			
1. Лучанин Д, Деспот-Лучанин Ј. Комуникацијске вјештине у здравству. Јастребарско: Наклада Слп, 2010.			
2. Петровић СД. Умешност комуницирања: Теоријски и практични аспекти. Београд: Клио, 2019. (одабрана поглавља)			
Допунска			
1. Hall JA, Knapp ML. Невербална комуникација у људској интеракцији. Јастребарско: Наклада Слп, 2010. (одабрана поглавља)			
2. Ђорђевић В, Браш М (ур). Комуникација у медицини. Загреб: Медицинска наклада, 2011.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, прикази и анализе студија случајева, семинарски рад, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и			

Назив предмета: Атипични говорно-језички развој			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Увод у логопедију			
Циљ предмета			
Упознавање студената са специфичностима говорно-језичког развоја, циљевима и програмима рада код деце са сметњама у развоју, као и код билингвалне деце и деце са социокултурном депривацијом. Студенти ће се упознати са основама поремећаја изговора, муцања код деце и одраслих, моторичких говорних поремећаја, поремећаја говора и језика код АДХД, вербалних и невербалних сметњи у учењу, развојним дисфацијама, поремећајима говора и језика код первазивне, гносогене и психогене патологије.			
Исход предмета			
Студенти ће бити оспособљени да детектују и препознају основне елементе говорно-језичке патологије код деце са сметњама у развоју, као и код деце и одраслих типичне популације.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Концепт типичног и атипичног развоја говора и језика.			
2. Первазивна патологија вербалне комуникације.			
3. Гносогена патологија вербалне комуникације.			
4. Психогена патологија вербалне комуникације.			
5. Поремећаји изговора гласова.			
6. Моторички говорни поремећаји.			
7. Вербалне и невербалне сметње у учењу.			
8. Поремећаји говора и језика код деце са АДХД.			
9. Муцање код деце и одраслих.			
10. Развојна дисфација.			
11. Поремећаји говора и језика код деце са социокултурном депривацијом.			
12. Билингвалност код деце.			
Практична настава			
Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела наставе и садрже приказе случајева са говорно-језичком патологијом.			
Литература			
1. Јовановић Симић Н, Славнић С. Атипичан језички развој. Београд. Друштво дефектолога Србије, 2009.			
2. Ибрахимагић А. Развојни говорно-језички поремећаји. ОФФ-СЕТ Тузла, 2013.			
3. Голубовић С. Дислексија, дисграфија, диспраксија. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Универзитет у Београду, Меркур, Београд, 2012.			
4. Доброта Н. Поремећај флуентности. Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију „Проф. др Цветко Брајовић“ – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Београд, 2011.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе;			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Хипотерапија			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да се студенти упознају са основним карактеристикама хипотерапије и могућностима примене ове терапије у третману особа са вишеструком ометеношћу, али и другим стањима и обољењима.			
Исход предмета			
Стицање базичних знања из области терапијског јахања и хипотерапије.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1. Историјат терапијског јахања			
2. Здравствени аспекти терапијског јахања			
3. Активности потпомогнуте коњем			
4. Психолошки аспекти терапијског јахања			
5. Терапија уз помоћ животиња			
6. Основе терапијског јахања: простор, опрема и структура часа			
7. Примена терапијског јахања у рехабилитацији			
<i>Практична настава</i>			
Упознавање студената са простором, опремом (за јахаче) и коњем који се користи у сврху терапијског јахања. Учествовање студента као посматрача на часу терапијског јахања код особа са различитим сметњама. Упознавање студента са правилима терапијског јахања.			
Литература			
1. Миков А. Мултидисциплинарни приступ хабилитацији и рехабилитацији особа са инвалидитетом кроз програм терапијског јахања. Едукативни семинар, Центар за континуирану едукацију у здравству, Медицински факултет Нови Сад, 2008.			
2. Савић К, Миков А. Рехабилитација деце и омладине. Ортомедикс, Нови Сад 2007.			
3. Терапијско јахање – могућности и изазови. Зборник радова са округлог стола Дома за децу и омладину ометену у развоју, Ветерник, 2007.			
4. Миков А. Вишеструка ометеност. Едукативни семинар, Центар за континуирану едукацију у здравству, Медицински факултет Нови Сад, 2007.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава (вежбе)			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	10		

Назив предмета: Култура једнакости и партнерски односи

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета

Основни циљ овог предмета је стицање знања о појмовима једнакости и недискриминације, стварање професионалних и афирмативних ставова према особама са инвалидитетом и њиховим породицама, као и знања о разлозима и начинима развијања и оснаживања партнерских односа и колаборативног приступа у раду особама са инвалидитетом, породицом, у образовном, здравственом и систему социјалне заштите, као и широј друштвеној заједници.

Исход предмета

Студенти ће достићи виши степен разумевања и препознавања потреба и проблема особа са инвалидитетом у светлу њиховог укључивања у ужу и ширу друштвену средину. Овладаће основним принципима професионалног и подржавајућег односа према особама са инвалидитетом и њиховим породицама и моћи ће да примене основна правила у комуникацији са њима.

Садржај предмета

Теоријска настава

Култура једнакости у ширме смислу, Култура једнакости и инвалидитет; Инклузија, једнакост и дискриминација; Законске и друштвене основе инклузије; Приступачност као основа једнакости; Универзални дизајн; Приступ информацијама и услугама; Култура једнакости и образовање; Универзални дизајн за учење; Култура једнакости и здравствени систем;; Пружање услуга и подршке породици деце са сметњама у развоју и особама са инвалидитетом; Основне поставке у раду са родитељима деце са сметњама у развоју; Партнерски однос и колаборативни приступ у раду са родитељима деце са сметњама у развоју; Саветовање родитеља деце са сметњама у развоју.

Практична настава

Дискриминација особа са инвалидитетом у свакодневним ситуацијама; Анализа законских докумената којима се обезбеђује равноправност и једнакост; Мере приступачности и изједначавање могућности; Универзални дизајн у окружењу; Колаборативни приступ у тимском раду; Анализа могућих и пожељних приступа у раду са породицом; Комуникација са особама са инвалидитетом и њиховом породицом; Приказ случајева из праксе; Култура једнакости из угла особа са инвалидитетом; Промоција инклузије и културе једнакости..

Литература

1. Фајдетић А, Фарнел Т, Јокић-Бегих Н, Киш-Главаш Л, Ленчел М, Михолић Д, Прибанић Љ, Секуша-Галешев С. Студенти са инвалидитетом. Опће смјернице. Загреб: Свеучилиште у Загребу; 2009.(одабрана поглавља)
2. Барић А, Доланц И, Павловић ЕН, Шпанић Д, Удиљак-Бугариновски З. Просторна приступачност. Загреб: Свеучилиште у Загребу; 2009.
3. Барић А, Ђуричић Р, Јакић А, Петковић М, Шпанић Д, Удиљак-Бугариновски З, Зубак М. Приступ информацијама и услугама. Загреб: Свеучилиште у Загребу; 2009.
4. Тодоровић А, Шкрбић Р, Веселиновић М. За и против социјалног модела инвалидитета. Социјална мисао. 2012;19(3):183-99.
5. Хилтон Д. Саветовање родитеља хронично оболеле или деце ометене у развоју. Институт за ментално здравље, Београд 1995.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
-----------------------------	-----------------------	-----------------------

Методе извођења наставе

Активна и интерактивна настава, ППТ презентације, видеоприкази, радионице, дебата;.

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	10	усмени испит	–
колоквијум-и	30		
семинар-и	20		

Назив предмета: Методика рада са децом са сметњама у развоју			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Овладавање основним методичким појмовима у специјалној едукацији и рехабилитацији. Стицање базичних знања о специфичностима методике рада са децом са сметњама у развоју као основе за разумевање садржаја стручно-апликативних предмета на вишим годинама студија.			
Исход предмета			
Овладаност основним академским знањима из методике наставе са сметњама у развоју. Познавање и разумевање фактора битних за планирање и реализацију рада са децом са сметњама у развоју. Познавање специфичности процеса планирања и припреме за рад са децом са сметњама у развоју.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Савремени приступ у образовању и васпитању деце са сметњама у развоју. Методика у систему дисциплина специјалне едукације и рехабилитације. Појам, предметна одређеност и задаци методике рада са децом са сметњама у развоју. Општи и специфични принципи и начела у раду са децом са сметњама у развоју. Специфичности у подучавању и учењу деце са сметњама у развоју. Опште и посебне стратегије у раду са децом са сметњама у учењу. Опште и специфичне методе у раду са децом са сметњама у развоју. Облици рада са децом са сметњама у развоју. Методе и облици рада у инклузивном образовању. Средства и материјали у раду са децом са сметњама у развоју. Структура и планирање рада са децом са сметњама у развоју. Припремање за активност/ час. Индивидуални образовни план. Педагошки профил. Индивидуализација, прилагођавања и измене у раду са децом са сметњама у развоју. Одређивање циљева и исхода у раду са децом са сметњама у развоју. Праћење, провера и оцењивање постигнућа деце са сметњама у развоју.			
Практична настава			
Значај општих и специфичних принципа и начела у раду са децом са сметњама у развоју. Препознавање фактора који утичу на могућности подучавање и учење деце са сметњама у развоју. Опште и посебне стратегије подучавања деце са сметњама у развоју. Фактори који утичу на одабир наставних метода и облика рада. Одабир и дизајнирање дидактичких средстава за рад са децом са сметњама у развоју. Годишње, месечно и дневно планирање рада за ученике са сметњама у развоју. Анализа писаних припрема за активност/ час. Дефинисање циљева и исхода у раду са децом са сметњама у развоју. Анализа индивидуалних образовних планова.			
Литература			
1. Вилотијевић М. Дидактика III. Београд: Научна књига и учитељски факултет; 1999. (одабрана поглавља)			
2. Вајнбрeнер С. Подучавање деце с тешкоћама у учењу у редовној настави. Београд: Креативни центар; 2007. (1-66) ISBN 978-86-7781-746-6			
3. Бројчин Б. Инклузивна едукација. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2013 (одабрана поглавља) ISBN 978-86-6203-042-9			
4. Јапунца-Милисављевић М. Методика наставе вештина за децу ометену у интелектуалном развоју. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, ЦИДД; 2008.(одабрана поглавља) ISBN 978-86-80113-75-3.			
5. Ковачевић Ј. Дете са посебним потребама у редовној школи. Београд: Универзитет у Београду -Учитељски факултет; 2011. ISBN 978-86-7849-147-4			
Шкрбић Р, Голубовић Ш, Миланков В. Провера знања ученика са оштећењем слуха. Педагогија, 2013;68(1):131-138.			
6. Илић-Стошовић Д, Николић С, Недовић Г. Измене у наставним програмима – од процене до реализације. У: У сусрет инклузији – дилеме у теорији и пракси, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, стр. 551-563, Београд, 2008.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Предавања, презентације, видеоприкази, радионице; Активна, интерактива, проблемска настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	–
колоквијум-и	20		
семинар-и			

Назив предмета: Менаџмент у здравству			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање са принципима здравственог менаџмента, као и са лидерским вештинама у циљу унапређења ефикасности у раду здравству			
Исход предмета			
Способност и вештине у разумевању појединих сегмената организације и организације у целини, способност тимског рада, знање о лидерским вештинама			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Људски ресурси у здравству			
Значај различитих система здравствене заштите			
Значај планирања у здравству			
Организационо понашање и управљање			
Управљање у систему здравствене заштите			
Значај економије и финансијског менаџмента у систему здравствене заштите			
Процена здравствених потреба у здравству			
Значај анализе трошкова у здравству			
Етика и право у управљању системом здравствене заштите			
Здравствена политика и одлучивање			
Маркетинг у здравству			
Лидерство у здравству			
Стратешки менаџмент и промене			
Практична настава			
Семинарски радови, групни и индивидуални рад			
План потреба, анализа трошкова, стратешко планирање, људски ресурси			
Литература			
Обавезна			
1. Основе менаџмента у систему здравствене заштите. Издавач Министарство здравља РС. Аутори: Бјеговић Микановић Весна и сарадници, Април 2011, Београд			
Допунска			
1. Психологија у менаџменту. Абрахам Маслов. Издавач Адигес Нови Сад. 2004.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, интерактивна настава, семинари			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Стручна пракса 2			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета Стицање и примена практичних знања и вештина из области специјалне едукације и рехабилитације обрађених на теоријској и практичној настави. Упознавање са структуром рада у установама у којима се обавља пракса, услугама, стандардима квалитета рада, модела тимског рада и примене законских регулатива у дефектолошкој пракси.			
Исход предмета Примена и провера академско- теоријских и методичких знања у реалним околностима; Стицање искуства у раду са особама са сметњама у развоју/ инвалидитетом и препознавање своје улоге у раду; Стицање искуства у одабиру, примени и интерпретацији резултата различитих метода и техника процене у специјалној едукацији и рехабилитацији. Развијање самопоуздања у стечена знања и вештине из области специјалне едукације и рехабилитације;			
Садржај предмета Стручна пракса се изводи у здравственим, образовним и институцијама социјалне заштите под супервизијом и самостално. Обухвата посматрање и праћење рада стручњака у различитим окружењима, извођење активности уз помоћ супервизора и евалуацијау рада од стране супервизора и самоевалуацију. У оквиру Стручне праксе 2 предвиђено је: Упознавање са улогом дефектолога у скринингу, дијагностици и планирању третмана; Препознавање развојних сметњи; Препознавање поремећаја у понашању, ризичних и протективних фактора; Примена изабраних процедура – процена нивоа развојних способности детета, потребних нивоа подршке, упознавање са породичном анамнезом; Анализа специфичности присутних образаца понашања код деце из породица у ризику и са поремећајима у понашању, као и код занемариване, злостављане и злоупотребљиване деце; Асистирање у извођењу појединих процедура у оквиру процене и третмана; Администрација; Планирање даљих поступака рада (уз надзор ментора).			
Број часова активне наставе			Остали часови: 45
Методе извођења наставе Практични рад, посматрање, супервизија, анализе студије случаја, вођење дневника праксе и каталог вештина.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Рана интервенција у детињству			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да пружи општа знања о раним интервенцијама за децу која су у ризику да због различитих биолошких и срединских фактора испоље одступања у развоју, као и њиховим породицама. Циљ је да унапреди способност студената да: Идентификују децу која су у ризику за одступање у развоју Повећа способност студената да пружи подршку породици / родитељима у раду са децом Повећа компетенције студената за израду индивидуалног плана подршке породици Понуди стратегије у раду планиране према потребама детета и породице			
Исход предмета			
На крају курса студент ће моћи да: Препозна факторе ризика и протективне факторе који утичу на развој детета Опише ресурсе којима породица и дете располажу и који имају утицаја на живот породице Примене процедуре скрининга и процене у природном окружењу детета Спроведу интервју са родитељима Организују и интерпретирају добијене информације Објасне разлоге појединих понашања и интерпретирају их Упореди резултате добијене из различитих извора Направе индивидуални план подршке породици Дизајнирају интервентне стратегије			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Уводни час: представљање предмета, увод у рану интервенцију, основи ране интервенције 2. Законска регулатива ране интервенције у свету и у Србији 3. Теоријски оквир (теорије и модели-динамска, системска, еколошка, ...) 4. Седам принципа ране интервенције 5. Ризични и протективни фактори 6. Изградња и функционисање трансдисциплинарног тима 7. Рад са породицом, кључни принципи праксе усмерене на породицу 8. Подршка породици као члану тима, дубље разумевање концепта праксе усмерене на породицу 9. Функционална процена у раној интервенцији 10. Инструменти скрининга и процене 11. Индивидуални план подршке породици 12. Укључивање детета у рану интервенцију 13. Транзиција 14. Компоненте модела ране интервенције 15. Програми пружања услуга у раној интервенцији			
Практична настава			
Практични део се реализује кроз вежбе које прате теоријски део наставе и кроз активно учествовање и самосталан рад студената. Анализа докумената везаних за законску регулативу, анализа искустава из других земаља кроз претраживање доступних извора литературе, Правила и неопходни елементи за извођење ране интервенције, Модели ране интервенције, индивидуални развојни програм и процена и Рад са породицом.			
Литература			
1. Шпела Голубовић. Рана интервенција у детињству. Нови Сад, Медицински факултет, 2018. 2. Pletcher CL, Younggren ON. The Early Intervention Workbook: Essential Practices for Quality Services. Paul H. Brookes Publishing Co. Baltimore USA, 2013.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и			

Назив предмета: Сурдологија			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
- да студенте упозна са основним појмовима из сурдологије у оквиру савременог био-психо-социјалног приступа у специјалној едукацији и рехабилитацији			
- да студенти стекну знања о специфичностима настанка и последица оштећења слуха			
- да студенти стекну знања о развоју, карактеристикама и функционисању особа са оштећењем слуха			
- да се студенти упознају са основним принципима и приступима у превенцији, детекцији, дијагностики, рехабилитацији, образовању и професионалном оспособљавању особа са оштећењем слуха			
Исход предмета			
Студенти ће разумети, разликовати и моћи да користе специфичну сурдолошку терминологију у стручној и научној комуникацији. Студенти ће стећи основна знања о специфичностима оштећења слуха и његовим последицама у функционисању, у зависности од етиологије, степена и времена настанка. Студенти ће моћи да препознају карактеристике у понашању и функционисању деце и одраслих са оштећењем слуха на основу опсервације или основних техника сурдолошке процене. Познавање и моћи ће да примене основне принципе у раду са особама са оштећењем слуха. Знаће улогу и значај различитих средстава комуникације у рехабилитацији и образовању особа са оштећењем слуха. Стечена знања ће представљати основ за разумевање стручно-апликативних предмета на вишим годинама студија.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Предмет, циљ и задатак сурдологије. Дефинисање основних појмова у сурдологији. Системи метода у раду са особама са оштећењем слуха. Улога чула слуха у развоју и функционисању. Хијерархија и сазревање способности слушања. Аудитивна и говорна перцепција у условима слушне депривације. Значај узрока, степена и времена настанка оштећења слуха. Класификације оштећења слуха. Оштећење слуха и инвалидност. Карактеристике деце са оштећењем слуха. Комуникација особа са различитим степенима оштећењем слуха. Карактеристике говорно-језичког развоја. Последице урођених и стечених оштећења слуха на социо-емоционални и когнитивни развој и функционисање особе. Савремени приступ у превенцији, детекцији, дијагностици класификацији оштећења слуха, амплификација и третман. Ре/хабилитација особа са оштећењем слуха – приступи и принципи у раду. Фактори који утичу на исходе рехабилитације деце са оштећењем слуха. Инструменти и технике у процени способности и функционисања деце са оштећењем слуха. Методе и технике рехабилитације особа са оштећењем слуха. Могућности слушне амплификације код особа са оштећењем слуха. Школовање деце са оштећењем слуха. Професионална оријентација особа са оштећењем слуха.			
Практична настава			
Анализа карактеристика и понашања деце са оштећењем слуха на основу видеоприказа, студија случаја и директне опсервације и процене. Карактеристике слушне перцепције у условима оштећења слуха. Карактеристике говорно-језичког развоја у условима оштећења слуха. Карактеристике психомоторичког развоја у условима оштећења слуха. Значај покрета код деце са оштећењем слуха. Принципи у комуникацији и раду са особама са оштећењем слуха. Принципи слушне имплантације и утицај различитих модела амплификације на развој говора и језика. Могућности школовања ученика са оштећењем слуха.			
Литература			
1. Ђоковић, С. Индивидуални третман код деце оштећеног слуха. ЦИДД, Београд 2004. (одабрана поглавља)			
2. Остојић С. Аудитивни тренинг и развој говора наглуве деце, Дефектолошки факултет, Београд 2004. (одабрана поглавља)			
3. Шкрбић Р, Веселиновић М, Миланков В, Тодоровић А. Утицај оштећења слуха на квалитет живота адолесцената. Медицински преглед, 2013;66(1-2):32-9.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, презентације, видеоприкази, радионице; Активна, интерактивна, проблемска настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	–
колоквијум-и	20		
семинар-и	–		

Назив предмета: Основе аудиологије и вестибулологије			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Оспособљавање студента за разумевање и тумачење аудиолошких дијагностичких метода.			
Исход предмета			
Развијање знања о анатомији, патологији, патофизиологији, дијагностици слушног оштећења и оштећења вестибуларног апарата. Тумачење аудиолошких и вестибулолошких дијагностичких процедура: акуметријски тестови, тонална лиминарна и супралиминрана аудиометрија, импедансметрија, отоакустичке емисије, аудитивни евоцирани потенцијали, калорична стимулација лабиринта, електронистагмографија, вестибуларно евоцирани миогени потенцијали, подешавање слушних апарата. Разумевање развоја говора у односу на степен оштећења слуха и модалитета амплификације. Студент ће бити оспособљен за самостално тумачење дијагностичких процедура у аудиологији и вестибулологији.			
Садржај предмета			
Теоријска настављава			
1.Увод у аудиологију. 2. Клиничка физиологија спољашњег, средњег ува и кохлеје. 3. Аферентни и (примарни и непримарни) еферентни слушни путеви. 4. Оријентационе методе процене стања слуха. 5,6. Тонална лиминарна аудиометрија. Примена маскирања у аудиометрији. Израчунавање процента бинауралног губитка слуха. 7. Грешке у аудиометрирању. Симулација. Агравација. 8,9. Супралиминарна аудиометрија. 10. Говорна аудиометрија. 11,12. Импедансметријске методе: тимпанометрија, ипси и контралатерални стапедијусни рефлекс. 13. Отоакустичке емисије. принцип рада, карактеристике сигнала. 14. Отоакустичке емисије (спонтане, транзиторно евоциране, продукт дисторзије). – примена у клиничком и научном раду. 15. Рани аудитивни евоцирани потенцијали – принцип рада, карактеристике сигнала. 16,17. Рани аудитивни евоцирани потенцијали – клиничка примена. 18. Поузданост објективних аудиолошких метода. 19. Дијагностика слушног оштећења код новорођенчета и одојчета. 20. Дијагностика слушног оштећења код малог и претшколског детета. 21. Клиничка физиологија вестибуларног система. 22. Вестибулоокуларни рефлекс. Вестибулоспинални тестови. 23. Спонтани нистагмус. Калорични тест. 24. Ротаторни тестови. Евалдови закони. 25. Head shaking нистагмус, Head impulse тест. 26. Дијагностика функције отолита (SVV, cVEMP, oVEMP). 27. Позиционирајући нистагмус. 28. Тест за перилимфну фистулу. Вестибуларни евоцирани потенцијали. Галванска стимулација. 29,30. Периферни и централни вестибуларни синдром – диференцијална дијагностика.			
Практична настављава			
1. Увод у аудиологију. Анамнеза у аудиологији. 2. Акуметрија. Аудиометар. 3. Тонална аудиометрија. 4. Тонална аудиометрија. Маскинг. 6. Тонална аудиометрија – рад са пацијентима. 7. Супралиминарна аудиометрија.8. Говорна аудиометрија. 9. Тимпанометрија. 10. Стапедијусни рефлекс. Тестови заморљивости. Тодијагностика личног живца. 11. Отоакустичке емисије. 12. БERA. АССР. cVEMP. 13. Спонтани нистагмус. Калорични тест. 14. Head shaking нистагмус, Head impulse тест. 15. Тестови за позиционирајући нистагмус.			
Литература			
1. Бабић Б. Аудиологија и вестибулологија. ФАСПЕР. Београд, 2007			
2. Комазец З. Аудиометријска мерења. Завршни рад из уже специјализације, Медицински факултет Нови Сад, 2003.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања, power point презентација, видео прикази			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	15	усмени испит	60
колоквијум-и	15		
семинар-и			

Назив предмета: Методика корективног рада			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: –			
Циљ предмета			
Стицање теоријских и практичних знања о откривању узрока и решавању проблема у учењу и свакодневном функционисању уз помоћ корективног раду са ученицима са сметњама у развоју школског узраста.			
Исход предмета			
Студенти ће на основу интеграције претходно стечених и знања усвојених на курсу овог предмета умети да процене способности и потребу за подршком у областима у вези са учењем, планирају и реализују корективни рад са децом са сметњама у развоју школског узраста.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Образовне и васпитне потребе ученика са сметњама у развоју. Општи и специфични проблеми у учењу код ученика са сметњама у развоју. Корективни рад – појам, циљеви и задаци, области и методе рада. Процена способности и потребе за подршком ученику са сметњама у развоју. Одређивање приоритета и дефинисање циљева корективног рада са ученицима са сметњама у развоју. Методологија израде општих и специфичних планова и програма подршке ученику. Принципи и начела у реализацији корективног рада. Спољашња и унутрашња организација третмана. Стимулација, увежбавање, корекција и генерализација способности и вештина потребних за учење. Подршка у савладавању образовних садржаја. Подршка у савладавању академских вештина. Праћење и евалуација програма корективног рада.			
Практична настава			
Примена протокола процене као основе за утврђивање приоритета и циљева корективног рада. Израда индивидуалних програма подршке ученику и реализација појединих садржаја. Фактори у одређивању ритма, учесталости и интензитета програма корективног рада. Припрема материјала и средства за спровођење програма корективног рада. Присуство часова на којима се реализују корективно-стимулативне вежбе и учествовање у припреми и реализацији садржаја. Анализа и евалуација активности и исхода корективног рада.			
Литература			
1. Недовић Г, Рапаић Д. Практикум превентивно корективног рада у основној школи. Друштво дефектолога Србије Београд 2012.			
2. Ераковић Т. Особе са посебним потребама. Нови Сад: Будућност; 2012.(одабрана поглавља)			
3. Jimerson SR, Burns MK, VanDerHeyden AM. (Eds.). Handbook of response to intervention: The science and practice of multi-tiered systems of support. Springer; 2016. (одабрана поглавља)			
4. Шћепановић М. Корективно дефектолошки рад у контексту инклузивног образовања. Синтезе. 2019; 15:17-38.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, ППТ презентације, видеоприкази, радионице; Активна и интерактивна настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	50
колоквијум-и	15		
семинар-и	15		

Назив предмета: Методика наставе природних наука			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Усвајање знања о начинима организације и реализације садржаја диференцираних и интегрисаних природних наука у инклузивној настави, као и оспособљавање студената за методичку трансформацију садржаја у зависности од менталним и физичким карактеристика ученика.			
Исход предмета			
Студенти ће бити оспособљени да на савремен начин изврше методичку трансформацију садржаја диференцираних и интегрисаних природних наука у инклузивној настави. Они ће умети да примењују савремене методе и облике рада у реализацији садржаја природних наука, чиме се постиже висока ефикасност наставе природних наука у инклузивној настави.			
Садржај предмета			
Теоријска наставица			
Појам методике наставе природних наука. Сазнајни процес у настави природних наука; Методе, облици, врсте и организација наставног рада; Наставни објекти, опрема и наставна средства;Огледи-подела и примена; Савремена настава природних наука – посебне врсте наставе: проблемска, програмирана, мултимедијална, учење путем откривања, настава помоћу минипројеката, наставне екскурзије, тимска, диференцирана; Анализа и самоевалуација наставног часа. Домаћи и школски задаци ученика у настави природних наука; Слободне активности ученика; Наставни час и његова класификација; Вредновање рада ученика, Планирање у настави природних наука. Развијање еколошке свести ученика.			
Практична наставица			
Примена огледа на различите садржаје природних наука и њихова трансформација у складу са потребама ученика. Израда годишњег и тематског плана рада. Израда скице (нацрта) за извођење наставног часа. Специфичности и организација: групног облика рада и рада у паровима. Метода руковођења самосталним радом ученика – краткотрајни и дуготрајни огледи ученика и практични рад ученика. Метода игре и метода сценске комуникације. Диференцирање садржаја и поступака учења у настави природних наука. Организација проблемске, програмиране, мултимедијалне наставе, учења путем откривања, наставе помоћу минипројеката, наставне екскурзије, тимске наставе у инклузивном образовању. Креирање програмираних материјала и ОРС-а у настави природних наука.			
Литература			
1. Цвјетићанин С. Методика наставе природних наука. Педагошки факултет у Сомбору.Сомбор. 2017.			
2. Цвјетићанин С. Методика наставе познавања природе 1. Педагошки факултет у Сомбору.Сомбор.2009.			
3. Цвјетићанин С. Методика наставе познавања природе 2. Педагошки факултет у Сомбору. Сомбор.2009.			
4. Цвјетићанин С, Бранковић Н. Како предавати природу и друштву-практикум. Педагошки факултет у Сомбору, Сомбор.2010.			
5. Обадовић Д, Бошњак М. Једноставни физички огледи у разредној настави-практикум. Педагошки факултет Сомбор.2012.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Вербална; текстуална; демонстрациона; лабораторијско-експериментална.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	30
практична настава	5	усмени испит	30
колоквијум-и	15		
семинар-и	15		

Назив предмета: Методика наставе друштвених наука			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета Општи циљ проучавања предмета је да студенти упознају теоријске основе и законитости наставе предмета у којима се реализују садржаји друштвених наука (Свет око нас и Природа и друштво) и да се припреме за њено планирање, извођење и евалуацију. Осим тога, неопходно је студенте подстицати да откривају међузависност између дидактичко-методичке теорије и васпитно-образовне праксе, неговати склоност, смисао и способност бављења педагошким радом, истицати улогу учитеља/наставника у управљању процесом наставе и указивати на значај положаја ученика у том процесу.			
Исход предмета Овладаност теоријским основама наставе друштвених наука; познавање и разумевање циљева, задатака и садржаја предмета Свет око нас и Природа и друштво (са посебним освртом на друштвене појмове). Вештина самосталног планирања и припремања наставе предмета у којима се реализују садржаји друштвених наука; оспособљеност за примену знања у извођењу и евалуацији наставе предмета у којима се реализују садржаји друштвених наука.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Методике у систему педагошких дисциплина. Појам, предмет и задаци Методике наставе друштвених наука и њена повезаност са другим наукама. Теоријске основе Методике наставе друштвених наука (социолошке, педагошке, психолошке, гносеолошке, историјски садржаји и географски садржаји). Циљеви, задаци и садржаји наставе предмета Свет око нас (1. и 2. разред основне школе) и Природа и друштво (3. и 4. разред основне школе). Формирање и развијање друштвених појмова у разредној настави. Специфичности индивидуализације наставног процеса и инклузивне наставе у реализацији друштвених садржаја. Методичке специфичности наставних часова у настави предмета у којима се реализују садржаји друштвених наука (принципи рада, методе рада, облици рада, иновативни модели рада, објекти и наставна средства). Планирање и припремање за наставу предмета у којима се реализују садржаји друштвених наука. Праћење, проверавање и оцењивање у настави предмета у којима се реализују садржаји друштвених наука.			
<i>Практична настава</i> Израда годишњег глобалног и периодичних оперативних планова рада за предмете Свет око нас и Природа и друштво. Израда тематског плана рада за предмете Свет око нас и Природа и друштво. Израда елабората припреме за извођење наставе за предмете Свет око нас и Природа и друштво (тематске јединице по избору). Израда низа задатака објективног типа за испитивање знања из области друштвених садржаја. Израда индивидуалног образовног плана у контексту друштвених садржаја.			
Литература 1. Де Зан И. Методика наставе природе и друштва. Школска књига Загреб. 2001. 2. Лазаревић Ж, Банђур В. Методика наставе природе и друштва. Јагодина. Учитељски факултет Београд. 2001. 3. Пешикан А. Настава и развој друштвених појмова код деце. 3.вод за уџбенике и наставна средства. Београд. 2003. 4. Кнежевић Љ. Теоријски основи методике наставе природе и друштва. Учитељски факултет. Београд. 1995. 5. Требјешанин Б, Гачановић Б, Новаковић Љ. Приручник природе и друштва. Завод за уџбенике и наставна средства Београд. 2002.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
Методе извођења наставе		Практична настава: 30	
Предавања, интерактивна настава, рад у групама, Power- point презентације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	25	усмени испит	45
колоквијум-и	10		
семинар-и	10		

Назив предмета: Знаковни језик			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета Основни циљ наставе овог предмета је оспособљавање студената за базичну, почетну комуникацију са особама са оштећењем слуха и могућност примене стеченог знања у раду.			
Исход предмета Очекује се да ће након похађања овог предмета студент моћи да разуме и користи почетни ниво знаковног језика и да оствари комуникацију са особама са оштећењем слуха на њиховом примарном језику.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Глувоћа и наглувост, оштећење слуха – термилошка одређеност, Социо-културолошки и медицински приступ особама са оштећењем слуха; Билингвалност и бикултуралност; Комуникација особа са оштећењем слуха; Појам и значај знаковног језика у комуникацији особа са оштећењем слуха; Историјска перспектива знаковног језика; Порекло и развој знаковног језика; Класификација и карактеристике знаковног језика; Основне поставке и правила знаковног језика; Специфичности у обучавању знаковног језика; Утицај знаковног језика на психо- социјални развој детета са оштећењем слуха; Знаковни језик и ужа и шира друштвена средина; Употреба знаковног језика код особа са вишеструком ометеношћу; Лексика и знаковни језик; Граматика, синтакса и знаковни језик; Дактилологија; Знаковни језик и превођење.			
<i>Практична настава</i> Практична настава обухвата савладавање знакова, покрета и правила при комуникацији знаковним језиком кроз области: човек, породица, свакодневни живот, храна, образовање, рад, време, култура, спорт, комуникација, медицина (са посебним освртом на комуникацију медицинског особља са пацијентима, током здравствених прегледа, боравка у болници, на интензивној нези и сл), личност, свет. Савладавање знаковног језика са одвија кроз учење речи и фраза, и њихово коришћење у простим и простопошитреним реченицама. Једноручна и дворучна прсна абецеда.			
Литература 1. Димић Н, Исаковић Љ. О знаковном језику. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. 2018. 2. Савић, Љ. Невербална комуникација глувих и њена интерпретација. Београд: Централни одбор Савеза глувих и наглувих. 2002.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе Предавања, ППТ презентације, видеоприкази, радионице; активна и интерактивна настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	–	писмени испит	70
практична настава	5	усмени испит	–
колоквијум-и	25		
семинар-и	–		

Назив предмета: Психотерапијски рад са особама са инвалидитетом			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основним поставкама, техникама и начинима психотерапијског и саветодавног рада са децом са различитим видовима сметњи у развоју и одраслим особама са инвалидитетом, као и члановима њихових породица.			
Исход предмета			
Очекује се да ће студенти усвојити основна знања о потреби и могућностима психотерапијског и саветодавног рада са особама са инвалидитетом (деца, адолесценти и одрасли). Студенти ће бити упознати са основним техникама различити психотерапијских модалитета, које могу да се примене у раду са децом са сметњама у развоју/ особама са инвалидитетом. Студенти ће стећи знања о основним поставкама саветодавног и психоедукативног рада са члановима породица деце са сметњама у развоју и особа са инвалидитетом.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Облици психолошке подршке и помоћи; Индивидуални психотерапијски модалитети у третману особа са инвалидитетом; Групни модели психотерапије у третману особа са инвалидитетом; Психотерапија деце и адолесцената са менталном ретардацијом; Психотерапија деце и адолесцената са оштећењима вида; Психотерапија деце и адолесцената са оштећењем слуха; Психотерапија деце и адолесцената са телесним инвалидитетом; Психотерапија деце и адолесцената са аутизмом и Аспергеровим синдромом; Психотерапија деце и адолесцената са поремећајима говорне комуникације; Психодрама; Арт психотерапијски приступи у раду са децом са сметњама у развоју/особама са инвалидитетом; Терапија плесом и покретом; Саветодавни и психотерапијски рад са породицама (родитељи, браћа и сестре) особа са инвалидитетом.			
Практична настава			
Однос између саветовања и психотерапије; Технике когнитивно-бихејвиоралне психотерапије; Технике интегративне психотерапије; Психотерапијске технике у примени код деце са сметњама у развоју, односно код особа са инвалидитетом; Психотерапија уз помоћ животиња за децу са сметњама у развоју; Психоедукативни приступ; Индивидуални рад са родитељима деце сметњама у развоју; Групни рад са родитељима деце са сметњама у развоју.			
Литература			
Обавезна			
1. Тадић Н. и сар. Психоаналитичка психотерапија деце и младих. Београд: Научна књига, 1992. (одабрана поглавља)			
2. Биро М, Ђуровић Д. Основи клиничке психологије. Нови Сад: Футура публикације, 2012. (поглавље: Облици психолошке подршке и помоћи)			
3. Attwood Т. Аспергеров синдром: Водич за родитеље и стручњаке. Јастребарско: Наклада Слап, 2010. (одабрана поглавља)			
4. Крстић Т, Милић И, Рајић М, Бранковић, Ј. Подршка родитељима деце са сметњама у развоју и хроничним болестима. Нови Сад: Филозофски факултет, 2017. (одабрана поглавља)			
Допунска			
1. Corey G. Теорија и пракса психолошког саветовања и психотерапије. Јастребарско: Наклада Слап, 2004.			
2. Дејвис Х. Саветовање родитеља хронично оболеле или деце ометене у развоју. Београд: Институт за ментално здравље, 1995.			
3. Vash CL, Crewe NM. Психологија инвалидитета. Јастребарско: Наклада Слап, 2010. (II deo: Intervencije).			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, прикази и анализе студија случајева, групни рад, прикази психотерапијских метода и техника, играње улога, радионичарски рад, консултације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Породично саветовање			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Овладавање базичним теоријским концептима и принципима интервенисања из области системске породичне терапије: сагледавање породичне дисфункционалности у системском контексту, препознавање различитих облика дисфункционалности у породичном систему и упознавање са специфичним техникама интервенисања, упознавање са специфичним потребама породица деце са тешкоћама у развоју и основним облицима саветодавног и рехабилитаторског рада.			
Исход предмета			
Овладавање базичним теоријским концептима из системске породичне терапије, техникама и вештинама неопходним за супортативни рад са породицама и породицама детета са тешкоћама у развоју. Оспособљавање студената за процену функционисања и потреба породица са дететом са тешкоћама у развоју. Стицање основних саветодавних вештина и техника у системском интервенисању у раду са породицама са дететом са тешкоћама у развоју.			
Садржај предмета			
Теоријска наставица			
Базични концепти системске теорије (теорија система, циркуларност, повратна спрега, хомеостаза, аксиоми комуникације). Нормални процеси у породици, улога породице у социјализацији детета и животни циклуси породице. Модели дисфункционалности и функција симптома у породичном систему. Генограм. Први интервју. Основни теоријски концепти и интервенције у оквиру различитих приступа системске породичне терапије. Родитељство у породицама детета са тешкоћама у развоју. Потребе и приоритети породица са дететом са тешкоћама у развоју. Основни облици интервенисања у породицама са поремећајем понашања, первазивним развојним поремећајем и интелектуалном недовољном развијеношћу. Основне саветодавног рада са породицама са тешкоћама у развоју.			
Практична наставица			
Породица као систем. Концепт повратне спреге. Циркуларност. Животни циклуси породице. Модели функционалности. Скале за процену функционисања породице. Конструкција и практична употреба генограма. Успостављање адекватног контакта са породицом – придруживање, терапијска неутралност. Вештине интервјуисања породице, циркуларно испитивање. Конструкција и тестирање хипотеза о функцији симптома у породичном систему. Основни облици интервенисања у оквиру породичне терапије. Специфичне интервенције и технике у раду са породицама са дететом са тешкоћама у развоју.			
Литература			
1. Милојковић М, Српа Ј, Мићовић Р. Породична терапија. Београд: Центар за брак и породицу, 1997.			
2. Asen E, Tomson P. Породична решења у пракси. Београд: УНИЦЕФ, 2001.			
3. Матијевић Д, Сокал Јовановић Љ, Рудић Н. Приручник за рад у заједници са породицама деце са сметњама у развоју. Београд: Градски завод за јавно здравље, 2010.			
4. Wenar C. Развојна психопатологија и психијатрија. Наклада Слуп: Јастребарско 2005. (одабрана поглавља)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, групни интерактивни рад радионичарског типа, играње улога, приказ едукативних филмова; прикази случајева, семинарски рад, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Методе и технике рада са особама са поремећајима из спектра аутизма			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: –			
Циљ предмета Упознати студенте са базичним моделима третмана особа са аутизмом			
Исход предмета Студент ће умети да објасни теоријске моделе на којима се заснивају поједини облици третмана; да наведе структуру базичних програма третмана и да стекне знања о начинима процене ефикасности одређених модела третмана.			

Студент ће моћи јасно да разликује третмане чија је ефикасност заснована на доказима од комплементарних третмана, да примењује базичне технике бихејвиоралних и развојно оријентисаних третмана, да родитељима деце са аутизмом и стручњацима других профила даје адекватне савете у погледу избора најадекватнијих модела рад

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Дијагностички критеријуми за аутизам
2. Клиничка слика аутизма, исход и прогноза
3. Скрининг аутизма, диференцијална дијагноза аутизма и коморбидна стања
4. Рана детекција аутизма
5. Промене у клиничкој слици аутизма
6. Рана интервенција у аутизму
7. Интервенције чија је ефикасност заснована на доказима
8. Рана интензивна бихејвиорална интервенција
9. Савремени програми примењене бихејвиоралне анализе
10. Развојно оријентисани приступи
11. Еклектички (хибридни) приступи
12. TEACCH приступ, PECS интервенција
13. Фокусирани приступи
14. Комплементарни третмани
15. Пружање подршке у образовном сетингу
16. Технике рада са одраслим особама са аутизмом

Практична настава

1. Избор техника за рану детекцију и дијагностику аутизма.
2. Скале за процену тежине аутизма.
3. Избор референтног стандарда и одређивање психометријских карактеристика скале.
4. Подучавање дискриминативним наложима.
5. Позитивно и негативно поткрепљивање.
6. Мендинг.
7. Функционална анализа понашања.
8. Регулисање маладаптивног понашања.
9. Денвер модел.
10. Floor time.
11. Структурирање времена.
12. Организација материјала.
13. Методе подучавања.
14. PECS (The Picture Exchange Communication System).
15. Београдски интегративни метод

Литература

1. Бујас Петковић З, Фреу Шкрињар Ј. и сур. Поремећаји аутистичног спектра – значајке и едукацијско-рехабилитацијска подршка. Школска књига. Загреб. 2010.
2. Глумбић Н. Одрасле особе са аутизмом. ЦИДД, ФАСПЕР. Београд. 2009.
3. Глумбић Н, Бројчин Б, Ђорђевић М. Рана интервенција код деце с поремећајима аутистичког спектра. Специјална едукација и рехабилитација 2013;12(1):103-118.
4. Глумбић Н. Подударност инструменталне и клиничке дијагностике аутизма код пацијената са тежим облицима интелектуалне ометености. Београдска дефектолошка школа 2009;15(3):147-156.
5. Глумбић Н, Бројчин Б, Ђорђевић М. Специјална едукација заснована на доказима Бихејвиоралне технике. ФАСПЕР:Београд.2018.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Преавања; интерактивна настава; рад у групама; Power-point презентације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	5	усмени испит	60
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Социјалне вештине особа са инвалидитетом			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Студенти ће стећи знања о значењу и значају социјалних вештина, посебно код деце са развојним сметњама или особа са инвалидитетом. Студенти ће бити упознати са техникама процене социјалних вештина и могућностима терапијских интервенција у циљу побољшања њиховог социјалног функционисања.			
Исход предмета			
Очекује се да ће студенти овладати концептом социјалних вештина и теоријским моделима који га објашњавају. Студенти ће стећи знања о специфичностима развоја социјалних вештина код деце са одређеним развојним сметњама/ особама са инвалидитетом. Очекује се да студенти стекну знања о начинима процене социјалних вештина, као и могућностима њиховог подстицања и унапређења.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Одређење социјалне компетентности и социјалних вештина; Развојни показатељи социјалних вештина; Социо-когнитивни модели и процена социјалних стратегија; Теорија социјалног учења; Социјални идентитет; Невербално социјално понашање; Интервенције за поспешивање социјалних вештина; Социјалне вештине и психолошко прилагођавање; Социјалне вештине код особа са заостајањем у развоју интелектуалних способности; Социјалне вештине код особа са аутизмом; Социјалне вештине код особа са Аспергеровим синдромом; Социјалне вештине код деце са поремећајем пажње и хиперактивношћу.			
Практична настава			
Програми за усвајање социјалних вештина; Групе за усвајање социјалних вештина; Извори информација у процени социјалних вештина; Технике за процену социјалне компетентности; Начини поспешивања невербалних вештина у социјалном контексту; Тренинг социјалне компетентности и социјалних вештина код особа са поремећајима из аутистичног спектра; Терапијске интервенције и програми за развој социјалних вештина код особа са Аспергеровим синдромом; Библиотерапија као метод за поспешивање социјалних вештина; Креирање социјалних прича и примена у терапијске сврхе; Видео моделовање као метод у едукацији и терапији; Превладавање реалних животних ситуација; Како родитељи могу да поспешују социјалне вештине код деце са сметњама у развоју; Улога учитеља и наставника у поспешивању социјалних вештина код деце са сметњама у развоју.			
Литература			
Обавезна			
1. Адлер Е. Социјалне вештине. Нови Сад: Психополис, 2013. (одабрана поглавља)			
2. Attwood Т. Аспергеров синдром: Водич за родитеље и стручњаке. Јастребарско: Наклада Слап, 2010. (Поглавље: Социјално понашање)			
3. Hall, ЈА, Knapp МL. Невербална комуникација у људској интеракцији. Јастребарско: Наклада Слап, 2010. (одабрана поглавља)			
4. Pennington DC. Основе социјалне психологије. Јастребарско: Наклада Слап, 2008. (одабрана поглавља)			
Допунска			
1. Cotugno AJ. Group interventions for children with autism spectrum disorders: A focus on social competency and social skills. London and Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers, 2009.			
2. Nikopoulos C, Keenan M. Video modelling and behaviour analysis: A Guide for teaching social skills to children with autism. London and Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers, 2006.			
3. Nangle DW, Hansen DJ, Erdley CA, Norton PJ. Practitioner’s guide to empirically based measures of social skills. New York: Springer, 2010.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, семинарске дискусије, групни рад, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и			

Назив предмета: Стратегије подучавања и управљања понашањем деце са сметњама у развоју			
Статус предмета: обавезан (Инклузивно образовање)/изборни (Вишеструка ометеност; Логопедија)			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљ наставе овог предмета је стицање теоријских и практичним знања и вештина о основним и специфичним стратегијама у подучавању деце са сметњама у развоју и управљању њиховим понашањем.			
Исход предмета			
Очекује се да ће након похађања овог предмета студент моћи да одабере и примени адекватне стратегије у раду са децом са сметњама у развоју у циљу ефикаснијег учења и веће партиципације деце у свакодневним активностима.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Приступи у раду са децом са сметњама у развоју и нивои подршке; Опште стратегије у раду са децом са сметњама; Стратегије у односу на ниво подршке у учењу; Стратегије у односу на способности и стил учења; Проширене могућности учења; Инструкционе стратегије; Стратегије подстицања и оснаживања; Стратегије у односу на последице; Временско одлагање; Прогресивно подударање; Прекидање бихејвиоралног ланца; Специфичне стратегије у настави језика; Специфичне стратегије у настави математике; Стратегије подучавања по корацима – употреба акронима; Реципрочно поучавање; Стратегије премошћивања; Стратегије самопраћења; Стратегије за управљање понашањем; Визуелни распореди; Економисање токе-нима; Уговор о понашању; Управљање собом; Стратегије које унапређују социјално разумевање и решавање проблема			
Практична настава			
Изазови у раду са децом са сметњама у развоју; Примена општих стратегија у раду са децом са сметњама у развоју; Одабир и примена стратегија у односу на врсту сметњи; Стратегије у раду са децом са вишеструком ометеношћу; Примена стратегија за подстицање комуникације; Стратегије у подучавању читања и писања; Стратегије у подучавању предметематичких и математичких вештина; Учење телом, визуелизација, кодирање, повезивање, моделовање, вршњачко учење; Могућности примене стратегија за управљање понашањем; Примена стратегија које унапређују социјално разумевање и решавање проблема.			
Литература			
1. Бројчин Б. Натуралистички бихевиорални третмани. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2018. (одабрана поглавља)			
2. Глумбић Н, Бројчин Б, Ђорђевић М. Специјална едукација заснована на доказима: бихевиоралне технике. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2018. (одабрана поглавља)			
3. Ђорђевић М, Бројчин Б, Глумбић Н. Мултикомпонентне бихевиоралне интервенције у специјалној едукацији. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2019. (одабрана поглавља)			
4. Brown-Chidsey R, Steege MW. Response to intervention: Principles and strategies for effective practice. Guilford Press; 2011. (одабрана поглавља)			
5. Škrbić R, Karić J, Sokolovac I. Use of accommodations and modifications in Mathematics and Serbian language for students with hearing impairment. In: R. Jukić (ed.) International scientific conference global and local perspectives of pedagogy. Conference Proceeding book. (Osijek; October, 27-28, 2016) (pp. 72-83). Osijek: University of Osijek. 2016.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, ППТ презентације, видеоприкази, радионице; Активна и интерактивна настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	50
практична настава	15	усмени испит	–
колоквијум-и	20		
семинар-и	10		

Назив предмета: Геријатрија
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета Основни циљеви наставе геријатрије су упознавање студената специјалне едукације и рехабилитације са физиологијом старења и најчешћим здравственим проблемима у геријатријској популацији уз истицање најзначајнијих разлика у клиничким манифестацијама, дијагностици и терапији болести и стања
Исход предмета Током похађања наставе студенти стичу сва неопходна знања из области патогенезе, клиничке слике и терапије најчешћих болести и стања која се јављају у геријатријској популацији уз истицање свих специфичности ове старосне групе у односу на радно активне. Посебна пажња посвећена је значају превентивно медицинских мера и поступака које је неопходно спроводити пре свега у домовима за старе.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Биологија старења и здравствена заштита старих – тема садржи основе из различитих теорија старења уз поделе различитих старосних група те осврт на систем здравствене заштите и место старих у њему. 2. Метаболичке и ендокрине болести – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести ендокриног система. 3. Болести срца и крвних судова – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести срца и крвних судова уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 4. Болести плућа – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести респираторних органа уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 5. Онкологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих малигних болести уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 6. Хематологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести крви уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 7. Нефрологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих уринарног система уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 8. Гастроентерологија и хепатологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести дигестивног система уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 9. Неуролошке болести – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести нервног система уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 10. Психијатријске болести – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих душевних болести уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 11. Инфективна обољења старих – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих и најтежив инфекција уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 12. Уролошке болести – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих уролошких болести уз специфичности болести простате у геријатријској популацији. 13. Трауматологија код старих – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих повреда и прелом уз специфичности у геријатријској популацији. 14. Гинекологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих гинеколошких болести уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 15. Рехабилитација и телесна активност старих особа – тема садржи основе раног рехабилитационог третмана и значај физике активности код старих.
<i>Практична настава</i> 1. Социолошки приступ старом болеснику, анамнеза и планирање здравствене неге. 2. Тријажа болесника са болестима ендокриног система, планирање процеса здравствене неге уз планирање хигијенско дијететских мера у контроли дијабетеса и превенцији компликација шећерне болести. 3. Тријажа болесника са болестима срца и крвних судова уз посебан осврт на акутни коронарни синдром, припрему за допунску дијагностику, негу након спроведених инвазивних процедура. 4. Пулмологија – план здравствене неге, тријажа и нега болесника са хроничном опструктивном болести плућа, нега болесника код пнеумонија, болничке и ванболничке пнеумоније, хипостатске пнеумоније, АРДС. 5. Онкологија – посебна пажња у оквиру ове тематске јединице је посвећена палијативној нези. 6. Хематологија – нега болесника и планирање процеса здравствене неге код хематолошких болесника. 7. Нефрологија – примпрема болесника и план здравствене неге за болеснике на хемодијализи. 8. Гастроентерологија – тријажа, планирање процеса здравствене неге, нега болесника са крварењима из дигестивног тракта. 9. Неуролошке болести- тријажа, планирање процеса здравствене неге уз посебан осврт на негу болесника са цереброваскуларним инzulтом. 10. Психијатријске болести – тријажа, планирање процеса здравствене неге уз посебан осврт на негу болесника са деменцијом. 11. Депистажа, вакцинација, превенција интрахоспиталног ширења инфекција, мере превенције у условима боравка у домовима за старе. 12. Нега болесника са сталним уринарним катетером, планирање процеса здравствене неге током дијагностике и лечења болести простате. 13. Трауматологија – трауме код геријатријских болесника, падови, протезе, план процеса здравствене неге. 14. Гинекологија – менопауза, метрорагија, планирање здравствене неге. 15. План раног рехабилитационог третмана, рехабилитација у кућним условима, значај физичке активности.
Литература <i>Обавезна</i> 1. Вукадинов Ј. Геријатрија и нега старих особа. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет, Нови Сад, 2006. <i>Допунска</i> 1. Стојанов О. Николин Б. и сар. Геријатрија за студенте медицине. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет, Нови Сад, 2020. електронско издање у припреми

2. Mezey DM, Fulmer T, Abraham I, Zwicker DA. Geriatric Nursing Protocols for Best Practice. Springer Publishing Comp, New York, 2003.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 15			
Методе извођења наставе							
Теоријска и практична настава							
Оцена знања (максимални број поена 100)							
Предиспитне обавезе		поена		Завршни испит		поена	
активност у току предавања		25		писмени испит		50	
практична настава		25		усмени испит			
колоквијум-и							
семинар-и							

Назив предмета: Социјална медицина			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознати студенте са мерама, нивоима и организацијом здравствене заштите и оспособити их за примену социјално-медицинског приступа у будућој пракси.			
Исход предмета			
Оспособљеност студената за рад у заједници, разумевање функционисања система здравствене заштите, овладавање вештинама процене здравственог стања становништва, планирања у здравству, као и методама здравственог васпитања и комуникације у здравству.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Развој и дефиниција социјалне медицине. Здравље и квалитет живота. Јавно здравље. Промоција здравља. Здравствено васпитање. Комуникација у здравству. Здравствена заштита. Социјалне неједнакости у здрављу и остваривању здравствене заштите. Вулнерабилне категорије. Здравствена политика. Критеријуми за процену социјално-медицинског значаја здравствених проблема. Методе превенције и контроле хроничних незаразних болести. Системи здравствене заштите у свету. Програмирање здравствене заштите. Улога здравствених установа и здравствених радника у систему здравствене заштите. Здравствена технологија. Квалитет здравствене заштите. Класификациони системи у здравству. Менаџмент у здравству.			
Практична настава			
Детерминанте здравља. Процена здравственог стања становништва. Организација здравствене заштите. Програмирање здравствене заштите. Социјална партиципација. Комуникација у здравству. Квалитет здравствене заштите – задовољство корисника. Здравствено-васпитне методе и средства.			
Литература			
Обавезна			
1. Јаковљевић Ђ, Грујић В, уредници. Социјална медицина. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2014.			
2. Новаковић Б, Грујић В, уредници. Хигијена и здравствено васпитање. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2004.			
Допунска			
1. Симић С. и сар. Социјална медицина – уџбеник за студенте медицине. Београд: Медицински факултет Универзитета у Београду; 2012.			
2. Јевтић М, Ач Николић Е, уредници. Јавно здравље за студенте стоматологије. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2011.			
3. Poland B, Green LW, Rootman I, editors. Settings for health promotion: Linking theory and practice. Thousand Oaks, CA: Sage; 2000.			
4. Glanz K, Rimer BK, Viswanath K, editors. Health behavior and Health Education. 4 th edition. San Francisco, CA: Jossey-Bass A Wiley imprint; 2008.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	15	усмени испит	70
колоквијум-и			
семинар-и	10		

Назив предмета: Увод у научноистраживачки рад			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Да се студенти упознају са основним принципима научноистраживачког рада у биомедицини, као и са посебностима научноистраживачког рада у области вишеструке ометености, инклузивног образовања и логопедије. Студенти треба да стекну довољно знања да могу самостално да анализирају ток истраживања и научни рад, као и да осмисле и спроведу протокол истраживања, како би се оспособили за израду студентског и дипломског рада као и других научних и стручних радова из области биомедицине.			
Исход предмета			
Након одслушаног и положеног предмета Увод у научно-истраживачки рад, студент би требало да: познаје разлику између науке и псеудонауке; зна услове за ауторство, као и шта не представља ауторство; је упознат са етичким аспектима научно-истраживачког рада, као и непоштењем у науци; познаје неопходне услове за научно истраживање; разуме шта је научни проблем и како се он дефинише; разуме шта је хипотеза и зна како се она генерише и проверава; разликује научне публикације и познаје њихове карактеристике; познаје електронске претраживаче, базе података и научне часописе у електронском облику; разуме основне карактеристике дескриптивног метода, студија пресека, анамнестичких студија и кохортних студија, као и експеримента у друштвеној заједници и теренског експеримента, зна место њихове примене, предности и недостатке, начине избора испитаника, уопштавање резултата, могућност постављања или провере хипотезе; разуме значај примене различитих статистичких метода у истраживањима, као и начин тумачења статистичке значајности; познаје различите грешке мерења (пристрасности и придружености) и разуме њихов утицај на резултате научноистраживачког рада; разуме основне принципе клиничких испитивања, начин избора испитаника и вођења студија, као и специфичности клиничког испитивања лекова; зна шта је научни пројекат, како се он припрема, рецензира, изводи и евалуира, као и које компоненте садржи; зна за начине прикупљања података и њихове обраде; познаје структуру научног рада; разуме појмове цитирања и навођења, као и да познаје правила за навођење стручне литературе; познаје критеријуме вредновања научног дела.			
Садржај предмета			
Теоријска наставља			
Наука и псеудонаука. Научни проблем. Хипотеза. Врсте научних публикација. Биомедицинска научна информатика. Поступци у проналажењу научних информација. Дескриптивне студије. Студије пресека. Анамнестичке студије. Кохортне студије. Експерименталне студије. Клиничка испитивања лекова. Етика научноистраживачког рада. Пристрасности и придружености. Прикупљање и обрада података. Узорковање. Примена статистичких метода и тумачење статистичке значајности. Научноистраживачки пројекат. Ауторство. Интелектуално непоштење у науци. Појам ментора и менторства. Вредновање научног дела. Структура научног дела. Цитирање и навођење у биомедицинским публикацијама. Презентација научноистраживачког рада. Медицина заснована на доказима			
Практична наставља			
Значај науке и научноистраживачког рада. Наука и псеудонаука. Избор научног проблема. Постављање хипотезе. Структура оригиналног научног рада. Ауторство. Електронске библиографске базе. Цитирање и навођење литературе у биомедицинским публикацијама. Дескриптивне студије. Студије пресека. Анамнестичке студије. Кохортне студије. Експерименталне студије. Претклиничка испитивања у медицини. Пристрасности и придружености. Презентација научноистраживачког рада. Тумачење статистичких резултата. Узорковање. Прикупљање података путем упитника. Научноистраживачки пројекат.			
Литература			
Обавезна			
1. Ђурић П, уредник. Увод у научноистраживачки рад. 2. изд. Нови Сад: Медицински факултет; 2014.			
2. Ђурић П, уредник. Практикум из увода у научноистраживачки рад. Нови Сад: Медицински факултет; 2013.			
3. Ђурић П, уредник. Тест-питања из увода у научноистраживачки рад. 2. изд. Нови Сад: Медицински факултет; 2015.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава (вежбе)			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	50
практична настава	15	усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Социјална патологија			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је упознавање са предметом, циљевима и методама социјалне патологије, стицање знања о класичним и савременим теоријама друштвених девијација, као и упознавање са етиологијом и феноменологијом друштвених девијација			
Исход предмета			
Студенти ће бити оспособљени да разумеју однос између различитих етиолошких фактора и различитих облика социјално девијантних испољавања, као и да примене стечена теоријска знања у пракси			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
– Појам, предмет, циљеви и методе социјалне патологије			
– Класичне и савремене теорије социјалне патологије			
– Критеријуми девијације, типологије девијантног понашања			
– Карактер, темперамент, зрела и незрела личност			
– Процес социјализације			
– Алкохолизам, Наркоманија			
– Коцкање и друге бихејвиоралне зависности (интернет, друштвене мреже, игрице, телефон)			
– Суицид и покушаји суицида			
– Сиромаштво, бескућништво, просјачење, проституција			
– Криминалитет (теорије криминогеног понашања, облици испољавања, спољашњи и унутрашњи фактори криминогеног понашања)			
– Агресивност и насиље, насиље у породици, сексуално узнемиравање, силовање, мобинг			
– Малолетничка делинквенција (вандализам, вршњачко насиље)			
– Савремени типови криминалитета (криминалитет „белог оковратника“, инернет криминал, организовани криминал)			
– Личност починиоца кривичног дела, виктимололошки аспект криминалитета, стигматизација			
– Превенција социјално девијантног и криминогеног понашања			
Практична настава			
Практичан део наставе биће фокусиран на: продубљивање стечених знања у правцу истраживања конкретних облика социјалнопатолошких појава, као и на примену стечених знања у циљу осмишљавања стратегија и превентивних активности усмерених на вулнерабилне групе.			
Литература			
1. Бошковић М, Маринковић Д. Социјална патологија. Нови Сад: Правни факултет, 2015.			
2. Davidson G, Neale J. Психологија абнормалног доживљавања и понашања. Јастребарско: Наклада Слуп, 1999.			
3. Вучковић Н. Дрога и друштво. Петроварадин: Футура, 2009.			
4. Припремљен материјал са предавања			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, групни рад, демонстрације, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	–		
семинар-и	20		

Назив предмета: Рани развој деце
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета Да се студенти специјалне едукације и рехабилитације упознају са развојем деце у у прве три године живота, да упознају методе којима се може проценти рани развој као и да препознају одступања од типичног развоја
Исход предмета Студенти ће: - стећи сазнања о значају раног развоја и могућностима подстицања развоја у првим годинама живота детета - стећи сазнања о факторима који подстичу рани развој и факторима који га угрожавају - сагледати значај и улогу породице за развој детета и подстицање раног развоја - сагледати различите приступе у процени раног развоја деце - сагледати значај приступа усмереног на породицу и оснаживање породице у циљу стимулације раног развоја - упознати се са значајем трансдисциплинарног приступа у праћењу и подстицању раног развоја - стећи сазнања о вештинама комуникације које су неопходне у раду са децом и породицом - упознати инструментите којима се може проценити развој детета до навршене три године живота, препознају нормалан развој и одступања у развоју - значај примене раних интервенција код деце која имају одступања у развоју, психолошке и бихејвиоралне ране ране интервенције засноване на доказима - упознати се са ресурсима у локалној заједници који се могу користити у циљу подстицања раног развоја детета
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> - Здравље, детерминанте здравља, рани развој, природа раног развоја и развојни задаци - Значај раног развоја у детињству; протективни фактори, фактори ризика за рани развој - Исхрана и рани развој - Улога педијатра у примарној здравственој заштити у праћењу и процени раног развоја. - Различити приступи процени раног развоја- тестирање детета у институцији или у кућним условима, интервју са родитељима. - Принципи праћења раног развоја помоћу GMCD (Guide for Monitoring Child Development) - Упитник Узрости и развој детета (ASQ – Ages and Stages Questionnaire) - Тестови које примењују психолози у процени раног развоја - Приступ усмерен на породицу и стимулација раног развоја - Ресурси локалне заједнице и стимулација раног развоја’ <i>Практична настава</i> - Процес комуникације- од идеје особе која шаље поруку до примаоца поруке и његовог тумачења поруке - Невербална комуникација - Вербална комуникација - Професионална комуникација и понашање - Технике интервјуа - Прилагођавање комуникације способностима родитеља да разуме комуникацију - Адаптација комуникације са породицом и прилагођавање на културолошке специфичности - Интервју и саветовање породице - Карактеристике и примена упитника Узрости и развој детета (ASQ – Ages and Stages Questionnaire) - Карактеристике и примена инструмента за праћење раног развоја помоћу GMCD (Guide for Monitoring Child Development) - Тестови које примењују психолози за процену раног развоја - Подстицање раног развоја- дојење, физички контакт са дететом, свакодневне активности, читање са децом, - Токсични стрес и утицај на развој деце - Подршка породици након процене развоја - Оснаживање породице за социјалну подршку – сарадња психолога и социолога са породицом
Литература <i>Обавезна</i> 1. Влашки Ј, Живић С, Ишпановић В, Раст, развој и ментално здравље. У: Богдановић Р, Радловић Н, уредници. Педијатрија, уџбеник за последипломско усавршавање лекара, Београд, Академска мисао 2016. стр. 91-165 2. Бауцал А, уредник. Стандарди за развој и учење деце раних узраста у Србији. Београд, Институт за психологију Гилозофског факултета Универзитета у Београду и UNICEF. 2012. стр 150. https://www.udruzenjepedijatara.rs/pdf/OPSTA/2_Standardi_za_razvoj_i_ucenje_dece_ranih_uzrasta_u_Srbiji.pdf

3. Лозановић Д, Радивојевић Д, Рудић Н, уредници. Подршка развоју деце у раном детињству- приручник за примарну здравствену заштиту. Београд, Удружење педијатара Србије, 2013. стр. 180.
4. https://www.udruzenjepedijatara.rs/pdf/OPSTA/18_Podrska_razvoju_dece_u_ranom_detinjstvu_Prirucnik_za_PZZ_2013.pdf

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања. Практична настава: анамнеза, физички преглед болесника, диференцијално дијагностичка и терапијска разматрања. Прикази случајева, радионице.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	70
практична настава	15	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Стручна пракса 3			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Стицање и примена практичних знања и вештина из области специјалне едукације и рехабилитације обрађених на теоријској и практичној настави. Упознавање са структуром рада у установама у којима се обавља пракса, услугама, пружањем подршке, стандардима квалитета рада, модела тимског рада и примене законских регулатива у дефектолошкој пракси.			
Исход предмета			
Примена и провера академско- теоријских и методичких знања у реалним околностима; Стицање искуства у раду са особама са сметњама у развоју/ инвалидитетом и препознавање своје улоге у раду; Стицање искуства у планирању и примени стимулативних, развојних и корективних активности и различитих метода и техника рада са децом са сметњама у развоју и особама са инвалидитетом. Развијање самопоуздања у стечена знања и вештине из области специјалне едукације и рехабилитације;			
Садржај предмета			
Стручна пракса се изводи у здравственим, образовним и институцијама социјалне заштите под супервизијом и самостално. Обухвата посматрање и праћење рада стручњака у различитим окружењима, извођење активности уз помоћ супервизора и евалуацијау рада од стране супервизора и самоевалуацију. У оквиру Стручне праксе 3 предвиђено је: Одабир и примена инструмената индивидуалне процене нивоа развоја/ функционисања особа са инвалидношћу у области моторике, когнитивног и говорно-језичког развоја; Опсервација и асистенција у активностима са децом са сметњама у развоју; Учествовање у активностима подстицања перцептивних, моторичких, говорно-језичких способности у складу са постојећим планом рада (у договору са дефектологом); Примена стратегија у раду са децом са сметњама у развоју и особама са инвалидитетом. Самостално планирање и примена активности у оквиру стимулативних програма у раду са децом са сметњама у развоју; Примена појединих техника и метода рада са особама са инвалидитетом. Израда предлога евиденционих листа за праћење ефеката третмана.			
Број часова активне наставе			Остали часови: 90
Методе извођења наставе			
Практични рад, посматрање, супервизија, анализе студије случаја, вођење дневника праксе и каталог вештина.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Медицинска статистика			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
Оспособити студенте да примењују основне статистичко-аналитичке поступке, дизајнирају једноставнија истраживања и критички читају стручну и научну литературу из области медицинских наука.			
Исход предмета			
Оспособљеност студената за разликовање статистичких аспеката стручних и научних радова из области медицинских наука, коришћење различитих статистичких метода, обраду и интерпретацију података прикупљених у истраживању.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Основни појмови у статистици. Статистичка маса, јединице и обележја. Етапе статистичке обраде и приказивање резултата. Релативни бројеви. Мере централне тенденције. Мере варијабилитета. Оцена хомогености. Врсте узорака. Тренд. Корелациона анализа. Параметријски и непараметријски тестови за тестирање статистичких хипотеза. Методе проучавања здравственог стања становништва.			
Практична настава			
Узорковање. Избор и примена статистичких метода у складу са постављеним проблемом и у зависности од врсте варијабле. Графичко и табеларно приказивање података. Интерпретација резултата и доношење закључака. Индикатори за процену здравственог стања становништва.			
Литература			
Обавезна			
1. Грујић В, Јаковљевић Ђ, уредници. Примена статистике у медицинским истраживањима. Четврто издање. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2007.			
2. Јаковљевић Ђ, Грујић В. Социјална медицина. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2014.			
Допунска			
1. Ерић-Маринковић Ј. Статистика за истраживаче у области медицинских наука. Београд: Медицински факултет Београд; 2012.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 15	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, практичан рад на рачунару			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Асистивне технологије и алтернативна и аугментативна комуникација			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета Стицање теоријских и практичних знања о асистивној технологији и алтернативној и аугментативној комуникацији која се користи у циљу побољшања функционалних способности и квалитета живота код особа са различитим инвалидитетима.			
Исход предмета Познавање асистивних технологија и алтернативне и аугментативне комуникације која се користи у различитим доменама функционисања (кретање, комуникација, образовање, активности свакодневног живота, радно и професионално ангажовање, спорт и сл.) и третмана особа са инвалидитетом. Оспособљеност за процену, избор и апликацију одговарајуће асистивне технологије и алтернативне и аугментативне комуникације код особа са инвалидитетом.			

Садржај предмета*Теоријска наставна*

Дефинисање асистивних технологија.

Историјски осврт на развој асистивне технологије.

Подела асистивних технологија.

Универзални дизајн.

Користи и баријере од примене асистивне технологије.

Карактеристике асистивне технологије.

Преглед развоја модела асистивних технологија.

Могућности примене асистивне технологије.

Фактори који утичу на коришћење асистивне технологије.

Асистивне технологије за особе оштећеног слуха.

Асистивне технологије за особе оштећеног вида.

Асистивне технологије за особе са моторичким поремећајима.

Асистивне технологије за особе са когнитивним поремећајима.

Асистивне технологије за особе са вишеструком ометеношћу.

Таксономија у аугментативној и алтернативној комуникацији.

Терминологија у аугментативној и алтернативној комуникацији.

Симболи у аугментативној и алтернативној комуникацији.

Симболички системи и стратегије селекције и преноса симбола.

Могућности примене аугментативне и алтернативне комуникације у раду са децом и одраслима са инвалидитетом..

Свеобухватна процена корисника средстава асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације.

Доношење одлуке о коришћењу асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације.

Прилагођавање средства асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације кориснику.

Практична наставна

Упознавање са асистивним технологијама у наставним базама факултета. Препознавање Универзалног дизајна. Користи и баријере од примене асистивне технологије. Карактеристике асистивне технологије. Могућности примене асистивне технологије. Фактори који утичу на коришћење асистивне технологије. Асистивне технологије за особе оштећеног слуха. Асистивне технологије за особе оштећеног вида. Асистивне технологије за особе са моторичким поремећајима. Асистивне технологије за особе са когнитивним поремећајима. Асистивне технологије за особе са вишеструком ометеношћу. Асистивне технологије у области активности свакодневног живота, продуктивности и слободног времена. Свеобухватна процена корисника средстава асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације. Доношење одлуке о коришћењу асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације. Прилагођавање средства асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације кориснику.

Презентације и видео прикази примене појединих средстава асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације.

Литература

1. Голубовић Ш, Славковић С, Веселиновић М. Асистивне технологије. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2018.
2. Лазор М. Каталог асистивне технологије. Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Београд 2017.
3. Robitaille S. The illustrated guide to assistive technology and devices. New York: Demos Medical Publishing; 2010.
4. Male M. Technology for Inclusion (3rd Ed.). Needham Heights, MA: Allyn & Bacon; 1997.
5. Cook AM, Miller Polgar J. Essentials of Assistive Technologies. New York: Mosby; 2012.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45		Практична настава: 30			
Методе извођења наставе							
Теоријска и практична настава							
Оцена знања (максимални број поена 100)							
Предиспитне обавезе		поена		Завршни испит		поена	
активност у току предавања		10		писмени испит		50	
практична настава		10		усмени испит			
колоквијум-и		30					
семинар-и							

Назив предмета: Дидактичко-методички приступ у раду са особама са оштећењем слуха			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Основи аудиологије и вестибулологије; Сурдологија			
Циљ предмета У оквиру предмета, студенти стичу дубља знања о процесу учења и стицању предакадеских и академских вештина и деце и ученика са оштећењем слуха. Теоријски и практично се упознају са специфичним дидактичко-методичким приступима у настави и пружањем додатне образовне подршке деци и ученицима са оштећењем слуха. Студенти се оспособљавају за израду индивидуалних образовних програма и модела вредновања постигнућа ученика. Такође се оспособљавају за евалуацију и тимски рад.			
Исход предмета Препознавање специфичности и потреба за подршком у стицању знања и вештина код деце и ученика са оштећењем слуха. Способности израде и реализације индивидуалних планова и програма намењених деци са поремећајем слуха у условима тимског рада. Примена специфичних стратегија и дидактичко-методичких приступа у настави са децом и ученицима са оштећењем слуха.			
Садржај предмета Теоријска настава Сурдопедагогија као наука. Предмет, циљ и задаци образовно-васпитног рада са децом и ученицима са оштећењем слуха. Глуво дете као васпитаник. Глуво дете, наглуво и оглувело дете. Савремени приступи у образовању глуве и наглуве деце. Претпоставке демутизације и десурдизације. Сурдопедагошки системи. Вербалне и невербалне методе у настави. Сурдо-дидактички принципи. Стратегије у раду са глувом и наглувом децом. Методе и облици рада. Садржај наставе. Организација часа. Иновациони модели у образовно-васпитном раду са глувим и наглувим ученицима. Глувоћа и процес читања. Специфичности обуке вештине писања. Специфичности у настави математике код глувих и наглувих ученика. Додатна образовна подршка глувим и наглувим ученицима и прилагођавања у настави. Вредновање академских знања и вештина код глувих и наглувих ученика.			
Практична настава У оквиру вежби, предвиђена је: израда индивидуалних образовних програма; евалуација и вредновање успеха ученика; хоспитовање у развојним групама и одељењима у редовној и школи образовање за децу са сметњама у развоју, са практичним извођењем часова и секвенцијална анализа изведених часова. Израда дидактичких материјала у складу са потребама ученика са оштећењем слуха.			
Литература 1. Савић Љ, Ивановић П. Сурдопедагогија. Београд: Дефектолошки факултет; 1994. 2. Ковачевић Ј. Дидактички системи у школовању глувих. Београд: Друштво дефектолога Југославије; 2000. 3. Карић Ј. Глувоћа и процес читања. Београд: Друштво дефектолога Србије; 2011. 4. Шкрбић Р, Голубовић Ш, Миланков В. Провера знања ученика са оштећењем слуха. Педагогија, 2013;68(1):131-8. 5. Карић Ј. Методика почетне наставе математике у школама за децу оштећеног слуха, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Београд, 2006.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Предавања, ППТ презентације, видеоприкази, радионице; Активна и интерактивна настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	55
практична настава	10	усмени испит	–
колоквијум-и	10		
семинар-и	15		

Назив предмета: Дидактичко-методичке основе рада са особама са интелектуалном ометеношћу			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да се студенти упознају са специфичностима методичког приступа при планирању и реализацији наставних садржаја код ученика с интелектуалном ометеношћу			
Исход предмета			
Студенти ће моћи да примењују усвојена знања кроз све сегменте наставног и ванаставног рада у складу са индивидуалним способностима, могућностима и потребама ученика с интелектуалном ометеношћу			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Предмет, циљ и задаци методике наставе за ученике с интелектуалном ометеношћу; Предмет циљ и задаци наставе за ученике с интелектуалном ометеношћу; Узроци тешкоћа при усвајању садржаја наставних ученика с интелектуалном ометеношћу; Планирање и програмирање васпитно-образовног рада за ученике с интелектуалном ометеношћу; Когнитивне функције које се налазе у основи усвајања наставних садржаја ученика с интелектуалном ометеношћу; Стили учења ученика с интелектуалном ометеношћу; Поступци прилагођавања (перцептивно, сазнајно, говорно и прилагођавање захтева); Мотиви и мотивација ученика с интелектуалном ометеношћу за усвајање наставних садржаја; Методичка упутства за реализацију наставних садржаја (наставе методе, наставна средства, облици рада, типологија наставних часова); Примена креативне наставе у раду с ученицима с интелектуалном ометеношћу; Специфичности методичког приступа наставе математике за ученике с интелектуалном ометеношћу (предматематичке и помоћне вештине, усвајање појма броја, методска обрада аритметике и геометрије, математичка тескоба); Методички приступ наставе вештина за ученике с интелектуалном ометеношћу (методски поступак при обради наставе музичке и ликовне културе, физичког васпитања и техничког образовања); Методички приступ наставе српског језика за ученике с интелектуалном ометеношћу (методски поступак при усвајањеу гласа и слова, почетно читање и писање, усмено и писмено изражавање); Методички приступ наставе природе и друштва за ученике с интелектуалном ометеношћу; Праћење и оцењивање рада и успеха ученика с интелектуалном ометеношћу у настави.			
Практична настава			
Диференцијација и индивидуализација наставе код ученика с интелектуалном ометеношћу; Дефинисање образовног, васпитног и корективног циља наставног часа код ученика с интелектуалном ометеношћу; Дефинисање наставних садржаја код ученика с интелектуалном ометеношћу у складу са спољашњим и унутрашњим узроцима тешкоћа; Годишње, месечно и дневно планирање наставе код ученика с интелектуалном ометеношћу; Процена и третман когнитивних функција битних за савладавање наставних садржаја ученика с интелектуалном ометеношћу; Одређивање стила учења ученика с интелектуалном ометеношћу; Практична примена перцептивног, сазнајног, говорног прилагођавања као и прилагођавања захтева; Практична примена мотива и мотивације за реализацију наставе код ученика с интелектуаном ометеношћу; Примена наставних метода, наставних средстава, облика рада као и дефинисање типа наставног часа при реализацији наставних садржаја код ученика с интелектуалном ометеношћу; Планирање и реализација креативне наставе код ученика с интелектуалном ометеношћу; Планирање и реализација наставог часа математике за ученике с интелектуалномћу; Планирање и реализација наставог часа вештина за ученике с интелектуалном ометеношћу; Планирање и реализација наставог часа српског језика за ученике с интелектуалном ометеношћу; Планирање и реализација наставог часа природе и друштва за ученике с интелектуалном ометеношћу; Дијагностичка, прогностичка и мотивацијска функција оцена при оцењивању усвојености наставнох садржаја ученика с интелектуалном ометеношћу.			
Литература			
1. Јапунца-Милисављевић М. Математички концепти – тешкоће и изазови. ФАСПЕР и ЦИДД. Београд (одарана поглавља).2018.			
2. Јапунца-Милисављевић М. Методика наставе вештина за децу ометену у интелектуалном развоју. ФАСПЕР и ЦИДД. Београд (одабрана поглавља)2008.			
3. Миладиновић В. Методика српског језика за лако ментално ретардирану децу. Завод за учбенике и наставна средства. Београд (одабрана поглавља)2003.			
4. Губерина-Абрамовић Д. (2005). Приручник за рад с ученицима с посебним потребама интегрираним у разредну наставу у основној школи. Школска књига. Загреб.2005.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања и дискусије, видео презентација, индивидуална активност и ангажовање студената, самосталан рад и израда домаћих задатака.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе		поена	
поена		Завршни испит	
активност у току предавања		2	
писмени испит			
практична настава		15	
усмени испит			
колоквијум-и		15	
.....			
семинар-и		13	

Назив предмета: Сметње у учењу			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Процена у специјалној едукацији и рехабилитацији			
Циљ предмета			
Упознавање студената са специфичним сметњама у учењу, односно вербалним и невербалним сметњама у учењу, раном интервенцијом сметњи у учењу и оспособити их за примену стечених теоријских знања у практичном раду.			
Исход предмета			
Студент је оспособљен за процену и корекцију специфичних сметњи у учењу, вербалних и невербалних сметњи у учењу, као и за спровођење раног интервентног програма сметњи у учењу			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Историјски осврт на сметње у учењу			
2. Функционално анатомски модел језика			
3. Доминантност латерализације језичких функција			
4. Утицај биолошких ризико фактора на психомоторни и говорно-језички развој			
5. Процес читања и спремност за читање			
6. Језичке способности и сметње у читању			
7. Дислексија-водеће теорије, етиолошки фактори, учесталост,			
8. Клиничка слика дислексије			
9. Процена дислексије			
10. Третман читања			
11. Дисграфија – етиологија, подела дисграфија			
12. Процена и третман дисграфија			
13. Хиперлексија, алексија, аграфија, дисортографија			
14. Развојна диспраксија-етиологија, клиничка слика, процена и третман			
15. Дискалкулија			
Практична настава			
Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела наставе и садрже овладавање инструментима процене сметњи у учењу, вербалних и невербалних, процену развојне диспраксије и дискалкулије, креирање индивидуалног програма корекције сметњи у учењу, писање логопедског налаза и мишљења, препоруке за рад родитељима и учитељима.			
Литература			
1. Голубовић С. Дислексија, дисграфија, диспраксија. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Универзитет у Београду, Меркур, Београд, 2012.			
2. Лазаревић Е. Специфичне сметње у учењу.Едука.д.о.о.Београд.2018.			
3. Голубовић С, Голубовић З. Дислексија: Водич за тудоре. Универзитет у Београду, Меркур, Београд, 2010.			
4. Голубовић С. Голубовић З. Дислексија: Водич за самостално учење студената са дислексијом. Универзитет у Београду, Меркур, Београд, 2010.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	20
практична настава	15	усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Терапија игром			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета Упознавање студената са основним поставкама везаним за улогу игре у развоју деце, као и могућностима примене игре у саветодавном и терапијском раду са децом, а посебно са вулнерабилном популацијом деце.			
Исход предмета Очекује се да студенти стекну базична знања из терапије игром у раду са децом и њиховим породицама. Такође се очекује да стекну вештине примене основних техника терапије игром са децом типичне популације, као и примене терапије игром у контексту саветодавног и терапијског рада са вулнерабилном популацијом деце (деце са сметњама у развоју, деца у стресогеним животним околностима итд.).			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Значај игре за развој деце; Фазе у развоју игре; Основне поставке примене игре у терапијске сврхе; Емоције и емоционални развој кроз игру; Улога одраслих у дететовој игри; Емпатија и емпатичко рефлектовање кроз игру; Значај и примена дечијег цртежа у саветодавно-терапијском раду; Јачање дететовог самопоуздања кроз игру; Афективна везаност између родитеља и детета и подстицање сигурне афективне везаности кроз игру; Темперамент и самоприхватање; Терапеутско постављање граница; Специфичности игре код деце са сметњама у развоју; Терапија игром у раду са породицама.			
<i>Практична настава</i> Технике и методе у терапији игром (практични примери и примена); Осмишљавање и прилагођавање игре специфичним потребама детета и породице; Процена функционисања детета (афективна везаност, темперамент, самопоуздање); Симболичка игра и играње улога; Цртеж у терапији породице; Употреба прича у терапијске сврхе; Значај игре у развоју деце са сметњама у развоју; Могућности кориштења игре у раду са децом са сметњама у развоју; Примена игре у групи; Технике терапије игром које се користе у раду са породицама.			
Литература <i>Обавезна</i> 1. Гурковић Т. Терапија игром. Сплит: Харфа, 2016. 2. Дуран М. Дијете и игра. Јастребарско: Наклада Слап, 1995. <i>Допунска</i> 1. Russ SW. Play in Child Development and Psychotherapy: Toward Empirically Supported Practice. Lawrence Erlbaum Associates, 2004. 2. O’Connor KJ, Schaefer CE. Handbook of Play Therapy (Volume Two: Advances and innovations). A Wiley-interscience publication, 1994. 3. Kostelnik MJ, Onaga E, Rohde B, Whiren A. Дјеца с посебним потребама: Приручник за одгајатеље, учитеље и родитеље Zagreb: Educa, 2004.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
Практична настава: 30			
Методe извођења наставе Предавања, интерактивна настава, групни рад, демонстрације, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	70
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Сензорна интеграција			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да се студенти детаљно упознају са неуропсихолошким основама сензорног функционисања, обраде и интеграције; као и са базичним техникама процене и стимулације сензорне интеграције и третмана пормећаја сензорне интеграције.			
Исход предмета			
Студенти ће моћи да препознају показатеље поремећаја сензорне интеграције, да процене ниво на ком је дошло до поремећаја, те да одаберу и примене адекватне стратегије и активности у стимулацији сензорне интеграције и третману поремећаја сензорне интеграције.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Појам и дефинисање сензорне интеграције. Неуролошке и неуропсихолошке основе сензорног функционисања. и мултимодалне перцепције; Нивои сензорне интеграције; Сензорна интеграција као основа способности за учење; Поремећаји сензорне интеграције; Узроци и показатељи поремећаја сензорне интеграције; Процена поремећаја сензорне интеграције; Програми стимулације различитих нивоа сензорне интеграције; Стратегије и активности у раду са децом са поремећајем сензорне интеграције. Сензорна терапија и терапијске активности; Сензорна дијета; Поремећаји сензорне интеграције у склопи различитих сметњи у развоју; Поремећај сензорне интеграције и функционисање детета у свакодневном животу.			
Практична настава			
Анализа хијерархијских способности учења и нивоа сензорне интеграције. Показатељи поремећаја сензорне обраде и сензорне интеграције. Индиректна и директна опсервација и процена поремећаја у сензорној обради и интеграцији. Одабир стратегија и организација активности у циљу подстицања сензорне интеграције. Планирање и реализација третмана поремећаја сензорне интеграције. Евалуација успешности третмана. Израда плана сензорне дијете.			
Литература			
1. Ayres J. Dijete i senzorna integracija. Zagreb: Naklada Slap; 2009.			
2. Biel L, Peske N. Senzorna integracija iz dana u dan. Buševac: Ostvarenje; 2007.			
3. Emmons P, Anderson L. Understanding sensory dysfunction: learning, development and sensory dysfunction in autism spectrum disorders, ADHD, learning disabilities and bipolar disorder. London: Jessica Kingsley Publishers; 2005.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Активна и интерактивна настава, ППТ презентације, видеоприкази, радионице, практичан рад.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	5	усмени испит	50
колоквијум-и	40		
семинар-и			

Назив предмета: Сексуалност особа са инвалидитетом			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са карактеристикама сексуалног развоја и специфичностима сексуалности особа са инвалидитетом.			
Исход предмета			
Студенти ће стећи знања о развоју сексуалности кроз животне фазе и о сексуалности особа са различитим типовима инвалидитета.			
Студенти ће бити оспособљени да користе стечена знања током рада са особама са инвалидитетом и њиховим породицама, као и да препознају компоненте сексуалности са биолошког, социјалног, психолошког и моралног аспекта.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Увод, дефинисање, подела и законски оквир сексуалности. Психологија и развој сексуалности. Полни идентитет и слика о себи особа са инвалидитетом. Ставови о сексуалности особа са инвалидитетом. Сексуалност особа са интелектуалном ометеношћу. Сексуалност особа са поремећајима из спектра аутизма. Сексуалност особа са телесним инвалидитетом. Сексуалност особа са сензорним инвалидитетом. Сексуална злоупотреба и заштита личног достојанства особа са интелектуалном ометеношћу. Сексуална едукација особа са инвалидитетом. Истраживања у области сексуалности особа са инвалидитетом.			
Практична настава			
Израђивање позитивног полног идентитета. Препознавање и именовање телесних полних обележја. Стицање знања о полном развоју. Диференцирање облика полног понашања у вези са друштвеним нормама и вредностима. Разликовање примереног и непримереног понашања. Разумевање менструације. Разумевање трудноће и порођаја. Упознавање особа са ИО сврхе и начина контрацепције. Подизање свести особа са ИО о полно преносивим болестима. Подизање свести особа са ИО о личном достојанству. Препознавање потенцијално опасних ситуација и заштита од злоупотребе. Креирање програма радионице за децу и младе са инвалидитетом на тему сексуалности. Креирање програма радионице за родитеље деце и младих са инвалидитетом на тему сексуалности. Реализација припремљених радионица.			
Литература			
1. Бркић-Јовановић Н, Тамаш Д, Славковић С, Шкрбић Р, Крстић Т. Сексуалност особа са инвалидитетом. Нови Сад: Медицински факултет, 2020. (у штампи)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, радионичарски рад, групни рад, консултације и практичан рад са корисницима			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Окупациона терапија			
Статус предмета: обавезни (изборни за модуле: Инклузивно образовање и Логопедија)			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да стицање теоријских и практичних знања о окупационој терапији код деце и омладине са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом.			
Исход предмета			
Студенати ће бити оспособљени за примену метода и техника развоја вештина у области: бриге о себи, продуктивности и слободог времена; дизајнирање програма окупационе терапије као интегралног дела рехабилитације особа са урођеним и стеченим инвалидитетом.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Дефинисање и циљеви окупационе терапије			
2. Теоријске основе интервенције у окупационој терапији			
3. Подела активности у окупационој терапији			
4. Процена улога и компетенција у окупационој терапији			
5. Значај контекста извођења активности у окупационој терапији			
6. Идентификација окупационих потреба			
7. Процена способности и капацитета за окупациону терапију			
8. Процена контекста за окупациону терапију: лични, средински и културни контекст			
9. Процена контекста за окупациону терапију: кућа, заједница и радно место			
10. Окупациона терапија за дечији узраст			
11. Окупациона терапија у одраслом добу: специфичности и изазови			
12. Дизајнирање програма окупационе терапије			
Практична настава			
Практичан део наставе биће усмерен на оспособљавање студената за: примену метода окупационе терапије, самостално извођење анализе различитих активности, дизајнирање програма окупационе терапије, постављање циљева у окупационој терапији, спровођење активности које унапређују развој способности и вештина у домену: бриге о себи, продуктивности и организације слободног времена (у насатавно-научним базама).			
Литература			
Обавезна			
1. Препоручени материјал са предавања			
2. Вучић Р, Марковић П, Савковић Н. Клиничка радна терапија. Београд: НИБ Алтернатива; 2001. (одабрана поглавља)			
3. Шврака Е, Авдид Д, Хасанбеговић-Анид Е. Окупациона терапија. Сарајево: Факултет здравствених студија; 2012.			
4. Левандоски Д, Теодоровић Б. Програм рада с дјецом с тешкоћама у развоју. Загреб: Факултет за дефектологију, Свеучилишта у Загребу; 2000.			
Допунска			
1. Jill Jenkinson J, Hydev T, Ahmad S. Building Blocks for Learning: Occupational Therapy Approaches. Publisher: John Wiley & Sons; 2008.			
2. Loiselle L, Shea S. Curriculum Based Activities in Occupational Therapy: An Inclusion Resource. Framingham, Massachusetts: Therapro, Inc; 1995.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Дидактичко-методичке основе рада са особама са моторичким поремећајима
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 5
Услов: –
Циљ предмета Циљ предмета је да студенте упозна са специфичностима дидактичко-методичких приступа у раду са ученицима са моторичким поремећајима у условима инклузивне наставе, односно да их оспособи за планирање и реализацију мера индивидуализације, адаптације и модификације целокупног наставног рада у инклузивној настави.
Исход предмета Студенти ће стећи специфична знања о: утицају развијености/неразвијености способности за школско учење на одабир и нивое прилагођавања дидактичко-методичких приступа код моторичких поремећаја и начинима њихове обсервације и евалуације; стилима учења ученика са моторичким поремећајима, начинима њихове обсервације и евалуације и повезаности са дидактичко-методичким приступом; методичко-дидактичким приступима у зависности од захтева посебних наставних предмета; структуре, предностима и недостацима организације и примене различитих облика рада у инклузивној настави (колаборативна настава, тимска настава, ко-поучавање, индивидуална настава); методама и начинима методичко-дидактичког приступа при вредновању школског знања ученика са моторичким поремећајима
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Разумевање тешкоћа у усвајању знања и учествовању у настави ученика са моторичким поремећајима – моторичке, когнитивне, говорно-језичке способности и социјалне вештине као полазиште за одабир методичко-дидактичког приступа; 2. Стил ов учења ученика са моторичким поремећајима као полазиште за одабир методичко-дидактичког приступа; 3. Захтеви посебних наставних предмета (матерњи језик, математика, познавање природе и друштва, вештине) као полазиште за одабир методичко-дидактичког приступа; 4. Методе специјално-педагошке процене и прогнозе тешкоћа у усвајању знања и учествовања у настави, као и стилова учења ученика са моторичким поремећајима; 5. Теоријске основе прилагођавања наставног рада са ученицима са примарним оштећењем моторике (индивидуализација, адаптација, модификација): општа и посебна припрема за час, наставни принципи, методе, средства и помагала, организациони облик рада на часу – појам, одабир и специфично примеравање; 6. Теоријске основе прилагођавања наставног рада са ученицима са секундарним оштећењем моторике (индивидуализација, адаптација, модификација): општа и посебна припрема за час, наставни принципи, методе, средства и помагала, организациони облик рада на часу – појам, одабир и специфично примеравање; 7. Теоријске основе израде, имплементације и вреновања циљева и задатака наставног рада/академских компетенција (исхода наставе) за ученике са моторичким поремећајима; 8. Теоријске основе различитих облика рада у инклузивној настави са ученицима са моторичким поремећајима: колаборативна настава, тимска настава, ко-поучавање, индивидуална настава; 9. Теоријске основе методичко-дидактичког приступа вредновању школског знања ученика са моторичким поремећајима.
<i>Практична настава</i> 1. Примена метода специјално-педагошке процене у идентификацији тешкоћа у усвајању школског знања и учествовања у настави ученика са моторичким поремећајима – процена моторичких, когнитивних, говорно-језичких способности и социјалних вештина; 2. Примена метода процене стилова учења ученика са моторичким поремећајима; 3. Идентификација захтева посебних наставних предмета; 4. Израда и тумачење специјално-педагошког налаза – специјално-педагошка прогноза тока даљег школовања; предлог мера индивидуализације, адаптације и/или модификације методичко-дидактичког приступа у односу на: тешкоће у усвајању школског знања и учествовању у наставним активностима; стила учења; захтева посебних предмета; 5. Практична организација и реализација примеравања методичко-дидактичког приступа у настави са ученицима са примарним оштећењем моторике: а) општа и посебна припрема за час; избор и адаптација наставних принципа, наставних метода, наставних средстава и помагала, организационог облика рада на часу; 6. Практична организација и реализација примеравања методичко-дидактичког приступа у настави са ученицима са секундарним оштећењем моторике: а) општа и посебна припрема за час; избор и адаптација наставних принципа, наставних метода, наставних средстава и помагала, организационог облика рада на часу; 7. Израда циљева и задатака исхода наставе за ученике са моторичким поремећајима; 8. Планирање и практична реализација различитих облика рада у инклузивној настави са ученицима са моторичким поремећајима: колаборативна настава, тимска настава, ко-поучавање, индивидуална настава; 9. Планирање, припрема и примена методичко-дидактичких поступака при вредновању школског знања ученика са моторичким поремећајима – усмено испитивање, писано испитивање, израда и прилагођавање тестова.
Литература 1. Илић-Стошовић Д. Теорија васпитања и образовања особа са моторичким поремећајима. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Универзитета у Београду, ЦИДД, Београд 2011. 2. Илић-Стошовић Д. Вредновање школског успеха ученика са моторичким поремећајима (одабрана поглавља). Докторска дисертација, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45		Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Фронтална, интерактивна, индивидуална, раду у паровима, рад у мањим групама, израда студентских пројеката.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	25	писмени испит	
практична настава	25	усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Дидактичко-методичке основе рада са особама са оштећењем вида			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Стицање теоријских и практичних знања о дидактичко-методичким основама рада са децом са оштећењем вида и децом са оштећењем вида и вишеструким сметњама.			
Исход предмета			
Студенти ће стећи знања о дидактичко-методичким основама рада са децом са оштећењем вида и децом са оштећењем вида и вишеструким сметњама. Биће спремни да утврде ниво и врсту потребе за образовном подршком ове деце и примене одређене дидактичко-методичке приступе у циљу њиховог успешног образовања.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Предмет чини целовит систем знања о дидактичко-методичким основама рада са децом са оштећењем вида, њихово укључивање у образовни систем и васпитно-образовни процес. Садржаји предмета обухватају: Образовање деце са оштећењем вида; Визуелно функционисање деце са оштећењем вида; Тактилно-кинестетичко функционисање деце са оштећењем вида; Дидактичко-методичке приступе у раду са слепом и слабовидом децом.			
Други део предмета чине следећи садржаји: Дидактичко-методичке основе рада и приступи у раду са децом са оштећењем вида и вишеструким сметњама; Модел пет корака; Комуникација деце са оштећењем вида и вишеструким сметњама (Визуелни симболи и распореди, Тактилни симболи и распореди, Систем комуникације путем календара, Систем комуникације путем слика).			
Практична настава			
Процена образовних потенцијала деце са оштећењем вида и деце са оштећењем вида и вишеструким сметњама. Утврђивање нивоа и врсте потребе за образовном подршком. Практична примена дидактичко-методичких приступа у циљу постицања академских и функционалних циљева код деце са оштећењем вида и деце са оштећењем вида и вишеструким сметњама.			
Литература			
1. Јаблан Б. Дете са оштећењем вида у школи. Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију (11-57; 79-99; 109-126). Београд: Планета принт. 2016.			
2. Јаблан Б, Голубовић Ш, Глумбић Н, Станимиров К. Оштећење вида и коморбидна стања – изазови и могућности у специјалној едукацији. Нови Сад: Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет. 2020.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, интерактивна настава, самостални задаци.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	10		

Назив предмета: Когнитивна рехабилитација			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: Неуропсихологија			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основним теоријским и практичним поставкама когнитивне рехабилитације код деце и одраслих.			
Исход предмета			
Студенти ће стећи основна теоријска знања о различитим приступима у третману оштећених когнитивних функција. Студенти ће бити оспособљени да користе стечена теоријска знања у раду са децом и одраслима који имају различите врсте когнитивних оштећења различите етиологије.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
– Когнитивна рехабилитација- предмет и дефиниција			
– О можданим оштећењима			
– Феномен пластицитета и његова улога у процесу рехабилитације			
– Историјски развој когнитивно-рехабилитационог третмана			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације поремећаја пажње			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације егзекутивних функција			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације поремећаја памћења			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације говорно-језичких поремећаја			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације поремећаја понашања			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације емоционалних поремећаја			
– Приступ социјалне рехабилитације			
– Трауматске мождане повреде у детињству – когнитивно рехабилитациони приступ			
Практична настава			
– Когнитивна рехабилитација различитих поремећаја пажње – поремећаји подељене пажње, селективне пажње, концен-трације, визуелне и аудитивне пажње			
– Когнитивна рехабилитација мнестичких функција – овладавање екстерним и интерним стратегијама памћења			
– Когнитивна рехабилитација егзекутивних функција – стратегије за превазилажење проблема проблематичне иницијације, дезинхибиције, емоционалне лабилности, когнитивне нефлексибилости, конкретног мишљења			
– Когнитивна рехабилитација мисли и осећања			
– Когнитивна рехабилитација праксичких и перцептивних способности			
– Когнитивна резерва – улога у процесу когнитивне рехабилитације			
– Демонстрација тест материјала који се користи у когнитивној рехабилитацији			
Литература			
Обавезна			
1. Haskins EC, Cicerone KD, Trexler LE. Cognitive rehabilitation manual: Translating evidence-based recommendations into practice. Reston, VA: ACRM Publishing; 2012. (одабрана поглавља – обезбеђена преведена верзија на српски језик)			
2. Powell T. The brain injury workbook: Exercises for cognitive rehabilitation. London: Routledge; 2017. (одабрана поглавља – обезбеђена преведена верзија на српски језик)			
3. Sohlberg MM, Mateer C. Cognitive Rehabilitation: An Integrative Neuropsychological Approach. New York: Guilford Press; 2001. (одабрана поглавља – обезбеђена преведена верзија на српски језик)			
Допунска			
4. Champion AJ. Neuropsychological rehabilitation – a resource for group based education and intervention. Chichester, West Sussex: John Wiley&sons; 2006.			
5. Wilson B. Neuropsychological rehabilitation: theory and practice. Lisse: Swets&Zeitlinger Publishers; 2005. (одабрана поглавља – обезбеђена преведена верзија на српски језик)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, прикази и анализе студија случајева, семинарски рад, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Реедукација психомоторике			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета Циљ предмета је да се студенти детаљније упознају са различитим програмима рехабилитације путем покрета, структурираним моторичким активностима којима се утиче на развој функција и способности које су предуслов за успешан развој.			
Исход предмета Студенати ће бити оспособљени за примену различитих програма чији су садржаји усмерени ка реедукацији психомоторне активности, развоју осећаја за покрет, ритам, просторне и временске односе. Да код деце са сметњама у развоју и инвалидитетом, направе план примене програма, поставе правилне краткорочне и дугорочне циљеве, спроведу потребну евалуацију.			
Садржај предмета <i>Теоријска наставља</i> 13. Појам рехабилитације путем покрета 14. Моторичке вештине и моторичке способности 15. Предпоставке моторичког учења 16. Методичка разрада програмских садржаја 17. Основни принципи разраде садржаја 18. Реедукација психомоторике 19. Вежбе опште реедукације психомоторике 20. Примена вежби ураду са децом са интелектуалном ометеношћу 21. Примена вежби у сврху стимулсања психомоторике 22. Примена вежби у раду са децом са тиковима и хиперкинетским понашањем 23. Примена вежби у раду са децом са развојном дисхармонијом 24. Примена вежби у раду са децом са первазивним развојним поремећајима 25. Примена вежби у раду са децом са говорно језичким сметњама 26. Примена вежби у раду са децом са диспраксијом <i>Практична наставља</i> 1. Вежбе за доживљај телесне целовитости 2. Вежбе за доживљај простора 3. Вежбе за уочавање и стабилизовање латерализованости 4. Вежбе за уочавање присуства другог 5. Вежбе за уједначавање тонуца 6. Вежбе за координацију покрета 7. Вежбе за контролу импулсивности 8. Вежбе за процену трајања и оријентације у времену 9. Вежбе за развој способности моторићког реаговања, прилагођавања, реструктурирања и моторичког комбиновања			
Литература 5. Препоручени материјал са предавања 6. Говедатица Т. Општа реедукација психомоторике. Институт за ментално здравље Београд, 2000. 7. Левандовски Д, Братковић Д. Програми рехабилитације путем покрета. Едукацијско рехабилитацијски факултет, Загреб, 1997.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Квалитет живота и социјална партиципација особа са инвалидитетом			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основним поставкама везаним за биопсихосоцијално функционисање деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом, као и могућностима терапијских, образовних и социјалних интервенција у циљу унапређивања квалитета живота и социјалне партиципације ових особа.			
Исход предмета			
Студенти ће стећи знања и вештине за процену квалитета живота и нивоа социјалне партиципације, као и компетенције потребене за креирање програма и поступака унапређења квалитета живота и социјалне партиципације особа са инвалидитетом.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Квалитета живота – теоријски аспект.			
Аспекти квалитета живота.			
Утицај личних и срединских фактора на квалитет живота.			
Процена квалитета живота – важност процене и инструменти процене.			
Квалитет живота деце, омладине и одраслих особа са интелектуалном ометеношћу.			
Квалитет живота деце, омладине и одраслих особа са сензорним инвалидитетом.			
Квалитет живота деце, омладине и одраслих особа са моторичким поремећајима.			
Социјална партиципација – теоријски аспект.			
Процена социјалне партиципације – важност процене и инструменти процене.			
Социјална партиципација деце, омладине и одраслих особа са интелектуалном ометеношћу.			
Социјална партиципација деце, омладине и одраслих особа са сензорним инвалидитетом.			
Социјална партиципација деце, омладине и одраслих особа са моторичким поремећајима.			
Практична настава			
Практична настава прати садржаје теоријског дела. Практична примена упитника за процену и самопроцену квалитета живота и социјалне партиципације код деце, омладине и одраслих особа са инвалидитетом.			
Литература			
Обавезна			
1. Недовић Г, Рапаић Д, Одовић Г, Поттић С, Милићевић М. Социјална партиципација особа са инвалидитетом. Београд: Друштво дефектолога Србије; 2012.			
2. Golubović Š, Škrbić R. Agreement in quality of life assessment between adolescents with intellectual disability and their parents. Res Dev Disabil 2013;34(6):1863-9.			
3. Материјал са предавања.			
Допунска			
1. Cole MB, Donohue MV. Social participation in Occupational Context: In Schools, Clinics and Communities. New York: SLACK Incorporated; 2011.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Говорна акустика			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је савладавање теорисјких и практичних знања из области говорне акустике. Студенти ће се упознати са физичким карактеристикама гласа и говора и могућностима њихове анализе.			
Исход предмета			
Студенти ће овладати теоријским и практичним знањима из области говорне акустике, акустичким карактеристикама гласа и говора, овладати практичним знањима о методама акустичке и спектрографске анализе гласа и говора. Студенти ће овладати методама анализе гласа и говора коришћењем савремених рачунарских технологија			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1.Механичко таласно кретање звука; 2. Основне врсте приказа звука: осцилограм и спектрограм; 3. Акустичке карактеристике гласа; 4. Хармоници; 5. Пертурбације гласа; 6. Однос хармоник шум; 7. Атака гласа; 8. Звучност-безвучност; 9. Акустичке карактеристике говора; 10. Акустика вокалног тракта; 11. Резонација; 12. Формантска структура вокала; 13. Временске и спектралне карактеристике говора; 14. Акустичка анализа гласа и говора у дијагностици; 15. Дигитално сигнално процесирање у логопедији.			
Практична настава			
Израчунавање основног тона из осцилограма; 2. Примена рачунарских технологија у спектралној анализи звука; 3. Примена аналогних и дигиталних уређаја за спектрографску анализу; 4. Спектрографска анализа континуираног говора; 5. Практични значај анализе хармоника у гласу; 6. Практични значај анализе пертурбације висине и интензитета гласа (параметри Jitter и Shimmer); 7. Практични значај анализе вибрата и тремора у гласу; 8. Практични значај анализе односа шума и хармоника у гласу; 9. Анализа акустичких карактеристика гласа различите атаке; 10. Анализа диплофоније и прекида висине гласа; 11. Спектрална анализа говора; 12. Анализа формантске структуре вокала; 13. Израчунавање вокалних троуглова; 14. Лабораторија гласа; 15. Софтвери за анализу гласа и говора			
Литература			
1. Hirano M. Clinical examination of voice. Wien; New York: Springer-Verlag. 1981.			
2. Hedeвер M. Govorna akustika. Sveučilište u Zagrebu. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. 2012.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, консултације. Облици наставе: Активна, инерактивна, проблемска настава. Организациони облици рада: фронтални, индивидуални, раду у паровима, рад у мањим групама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Стручна пракса 4			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета Стицање и примена практичних знања и вештина из области специјалне едукације и рехабилитације обрађених на теоријској и практичној настави. Оспособљавање за самостални рад у области детекције, процене, дијагностике, третмана, подучавања, социјализације, радног и професионалног оспособљавања особа са инвалидитетом, саветодавног рада са родитељима и породицама деце и особа са инвалидитетом.			
Исход предмета Примена и провера академско-теоријских и методичких знања у реалним околностима; Стицање искуства у раду са особама са сметњама у развоју/ инвалидитетом и препознавање своје улоге у раду; Стицање искуства у планирању и примени стимулативних, развојних и корективних активности и различитих метода и техника рада са децом са сметњама у развоју и особама са инвалидитетом. Развијање самопоуздања у стечена знања и вештине из области специјалне едукације и рехабилитације.			

Садржај предмета

Стручна пракса се изводи у здравственим, образовним и институцијама социјалне заштите под супервизијом и самостално. Обухвата посматрање и праћење рада стручњака у различитим окружењима, извођење активности уз помоћ супервизора и евалуацију рада од стране супервизора и самоевалуацију.

У оквиру Стручне праксе 4 предвиђено је:

Асистенција у реализацији рехабилитационих, образовних и радно-окупационих активности са децом са сметњама у развоју и инвалидитетом као и одраслим особама са оштећењима и инвалидитетом, уз надзор; Самостално дневно планирање и реализовање рехабилитационих, образовних и радно-окупационих активности са децом са сметњама у развоју и инвалидитетом као и одраслим особама са оштећењима и инвалидитетом; Дизајнирање програма третмана; Израда предлога евиденционих листа за праћење ефеката рехабилитације; Одабир и примена специфичних метода и техника третмана у зависности од сметње у развоју/ инвалидитета.

Број часова наставе		Остали часови: 90	
Методе извођења наставе			
Практични рад, посматрање, супервизија, анализе студије случаја, вођење дневника праксе и каталог вештина.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Предмет завршног рада			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: положени сви предмети			
Циљ предмета			
Циљ израде завршног рада је да будући кандидат:			
- У пракси примени стечена знања из предмета „Увод у научноистраживачки рад“ и искуства из досадашњег студирања.			
- Примени методологију научноистраживачког рада на конкретном проблему.			
- Прикаже да је овладао методама статистичке обраде података и одговарајуће табеларно-графичке презентације.			
- Демонстрира методе проналажења адекватних литературних података уз примену информационих система за претраживање иностраних и домаћих биомедицинских база података.			
Исход предмета			
Након успешно одбрањеног дипломског рада кандидат је оспособљен за даљи научно-истраживачки рад и самостално објављивање у часописима и другим облицима научних и стручних публикација. Поред тога савладавши овај сегмент своје едукације постаје компетентнији као едукатор у процесу континуиране едукације у области здравства, образовања и социјалне заштите.			
Садржај предмета			
Завршни рад студента представља самостални стручни рад студента, који може бити теоријски, истраживачки или стручни. Тема се бира у договору са ментором и мора да буде у складу са циљем и исходом студијског програма на који је студент уписан. Током израде рада, студент се упознаје са теоријским сазнањима у одређеној области и методологијом истраживања одабране теме. У случају истраживачког рада, након обављеног истраживања студент припрема завршни рад у форми која садржи следећа поглавља: Апстракт и кључне речи, Увод, Теоријски део, Истраживачки (методолошки) део, Резултати, Дискусија, Закључак, Попис литературе и евентуалне Прилоге.			
Број часова активне наставе		Број часова наставе (студијски истраживачки рад): 90	
Методе извођења наставе			
Консултативни рад са ментором, прикупљање и преглед литературе, спровођење истраживачког дела, синтетисање теоријских сазнања и резултата истраживања у писаној форми, презентација.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Завршни рад			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: Положени испити из свих предмета предвиђених студијским програмом			
Циљ предмета			
Завршним радом студент треба да примени стечена знања у циљу решавања теоријског или практичног проблема и да демонстрира способност презентовања резултата истраживачког рада у писаној форми и усменој одбрани.			
Исход предмета			
Студент се детаљније упознаје са одређеном темом, која је у вези са наставним програмом.			
Студент стиче вештине за индивидуални рад у одређеној научној и стручној области.			
Студент приказује способност теоријског и практичног знања и способност самосталног коришћења литературе.			
Садржај предмета			
Завршни рад студента представља самостални стручни рад студента, који може бити теоријски, истраживачки или стручни. Тема се бира у договору са ментором и мора да буде у складу са циљем и исходом студијског програма на који је студент уписан. Током израде рада, студент се упознаје са теоријским сазнањима у одређеној области и методологијом истраживања одабране теме. У случају истраживачког рада, након обављеног истраживања студент припрема завршни рад у форми која садржи следећа поглавља: Апстракт и кључне речи, Увод, Теоријски део, Истраживачки (методолошки) део, Резултати, Дискусија, Закључак, Попис литературе и евентуалне Прилоге.			
Пријава дипломског рада, његов садржај, време, место и начин одбране регулисани су посебним Правилником о завршном раду.			
Број часова наставе		Остали часови: 30	
Методе извођења наставе			
Консултативни рад са ментором, прикупљање и преглед литературе, спровођење истраживачког дела, синтетисање теоријских сазнања и резултата истраживања у писаној форми, презентација.			
Оцена знања			
Комисија оцењује дипломски рад оценом 5-10, а добијена позитивна оцена (6-10) улази у просечну оцену студента. Неодбрањен дипломски рад оцењује се оценом 5.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	70
практична настава		усмени испит	30
колоквијум-и			
семинар-и			

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

**ДРУГА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 1
(45 часова)**

датум од _____ до _____

(датум)

(наставна база)

(потпис и факсимил ментора)

ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗ.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

**ДРУГА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 1
(45 часова)**

датум од _____ до _____

(датум)

(наставна база)

(потпис и факсимил ментора)

ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗ.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

**ДРУГА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 2
(45 часова)**

датум од _____ до _____

(датум)

(наставна база)

(потпис и факсимил ментора)

ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗ.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

**ДРУГА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 2
(45 часова)**

датум од _____ до _____

(датум)

(наставна база)

(потпис и факсимил ментора)

ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗ.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

**ТРЕЋА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 3
(90 часова)**

датум од _____ до _____

(датум)

(наставна база)

(потпис и факсимил ментора)

ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗ.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

**ТРЕЋА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 3
(90 часова)**

датум од _____ до _____

(датум)

(наставна база)

(потпис и факсимил ментора)

ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗ.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

ЧЕТВРТА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 4
(90 часова)

датум од _____ до _____

(датум)

(наставна база)

(потпис и факсимил ментора)

ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗ.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

ЧЕТВРТА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 4
(90 часова)

датум од _____ до _____

(датум)

(наставна база)

(потпис и факсимил ментора)

ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗ.

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

Број: _____

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ _____

БРОЈ ИНДЕКСА _____

ТРАЈАЊЕ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА (УКУПАН БРОЈ СЕМЕСТАРА)

ИМЕНОВАНИ СТУДЕНТ ЈЕ ОДСЛУШАО И ОДВЕЖБАО (УКУПАН БРОЈ СЕМЕСТАРА)

ОВИМ СЕ ПОТВРЂУЈЕ ДА ЈЕ ИМЕНОВАНИ СТУДЕНТ ОДСЛУШАО ТЕОРИЈСКУ И
ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ ПО НАВЕДЕНОМ СТУДИЈСКОМ ПРОГРАМУ.

ОВЕРАВА ОВЛАШЋЕНО ЛИЦЕ: _____

.....
(датум)

.....
(потпис овлашћеног лица)

М. П.

ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
СПЕЦИЈАЛНЕ ЕДУКАЦИЈЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ
– МОДУЛ ЛОГОПЕДИЈА

I година студија												
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ
		Зимски сем.			Летњи сем.							
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	ДОН	П	В	ДОН	П	В	Укупно	Остали часови	
1.	Увод у дефектологију	2	2	1				30	45	75		5
2.	Анатомија	3	2					45	30	75		5
3.	Хумана генетика	3	2					45	30	75		5
4.	Педагогија са дидактиком	2	2					30	30	60		4
5.	Општа психологија са психологијом личности	2						30		30		3
6.	Психологија развојног доба	3	2					45	30	75		5
7.	Енглески језик	2			2			60		60		4
8.	Физиологија				3	3		45	45	90		6
9.	Олигофренологија				2	2		30	30	60		5
10.	Увод у логопедију				2	2		30	30	60		5
11.	Професионална етика				2	1		30	15	45		3
12.	Предмети изборног блока 1: 1. Увод у допунске терапије 2. Психолошке основе и превенција поремећаја понашања				2	2		30	30	60		4
13.	Предмети изборног блока 2: 1. Права, обавезе и самозаступање особа са инвалидитетом 2. Физичка култура 3. Информатика у здравству				2	1		30	15	45		3
14.	Предмети изборног блока 3: 1. Рекреативна терапија 2. Основе психотерапије 3. Психологија одрасле доби и старења				2	1		30	15	45		3
Укупно:		Активне наставе:						510	345	855		60
		Стручне праксе:										
		Наставе на I години:						855				

II година студија												
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ
		Зимски сем.			Летњи сем.							
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	ДОН	П	В	ДОН	П	В	Укупно	Остали часови	
15.	Неурологија	2	2					30	30	60		4
16.	Неуропсихологија	3	2					45	30	75		5
17.	Тифологија	2	2					30	30	60		4
18.	Соматопедија	2	2					30	30	60		4
19.	Фонетика	2						30		30		2
20.	Предмети изборног блока 4: 1. Рана развојна хабилитација 2. Генетика у логопедији	2	1					30	15	45		4
21.	Предмети изборног блока 5: 1. Кинантрополошка анализа кретне активности 2. Креативне радионице 3. Основе ринологије и фарингологије	2	1					30	15	45		3
22.	Артикулационо-фонолошки поремећаји	1	1		2	1		45	30	75		6
23.	Стручна пракса 1										45	1
24.	Психологија инвалидитета				2	2		30	30	60		5
25.	Психопатологија детињства и младости				2	2		30	30	60		4
26.	Процена у специјалној едукацији и рехабилитацији				3	3		45	45	90		6
27.	Когнитивни развој са принципима учења				2	2		30	30	60		4
28.	Вештине комуникације				2	1		30	15	45		3
29.	Предмети изборног блока 6: 1. Хипотерапија 2. Култура једнакости и партнерски односи 3. Методика рада са децом са сметњама у развоју 4. Менаџмент у здравству				2	1		30	15	45		3
30.	Стручна пракса 2										45	2
Укупно:		Активне наставе:						465	345	810		60
		Стручне праксе:									90	
		Наставе на II години:									900	

III година студија												
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ
		Зимски сем.			Летњи сем.							
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	ДОН	П	В	ДОН	П	В	Укупно	Остали часови	
31.	Рана интервенција у детињству	2	2					30	30	60		4
32.	Сурдологија	2	2					30	30	60		4
33.	Асистивне технологије и аугментативна и алтернативна комуникација	3	2					45	30	75		5
34.	Аудиологија са вестибулологијом	2	3					30	45	75		5
35.	Поремећаји флуентности говора	3	2					45	30	75		5
36.	Лингвистика	2						30		30		3
37.	Предмети изборног блока 7: 1. Знаковни језик 2. Психотерапијски рад са особама са инвалидитетом	2	1					30	15	45		4
38.	Породично саветовање				2	2		30	30	60		5
39.	Комуникација особа са поремећајима из спектра аутизма				2	2		30	30	60		4
40.	Фонијатрија				2	2		30	30	60		4
41.	Језички поремећаји код деце				3	2		45	30	75		6
42.	Предмети изборног блока 8: 1. Геријатрија 2. Социјална медицина 3. Увод у научноистраживачки рад				2	1		30	15	45		4
43.	Предмети изборног блока 9: 1. Социјална патологија 2. Стратегије подучавања и управљања понашањем деце са сметњама у развоју 3. Рани развој деце				2	2		30	30	60		4
44.	Стручна пракса 3										90	3
Укупно:		Активне наставе:						435	345	780		60
		Стручне праксе:						90				
		Наставе на III години:						870				

IV година студија												
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ
		Зимски сем.			Летњи сем.							
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	ДОН	П	В	ДОН	П	В	Укупно	Остали часови	
45.	Медицинска статистика	1	1					15	15	30		2
46.	Сметње у учењу	3	2					45	30	75		5
47.	Клиничка аудиологија и вестибулологија	2	2					30	30	60		4
48.	Методика изградње гласа и говора код деце са оштећењем слуха	2	2					30	30	60		4
49.	Вокална терапија и рехабилитација	2	2					30	30	60		5
50.	Предмети изборног блока 10: 1. Терапија игром 2. Сензорна интеграција 3. Сексуалност особа са инвалидитетом 4. Окупациона терапија	2	2					30	30	60		4
51.	Моторички говорни поремећаји				3	2		45	30	75		4
52.	Афазиологија				3	2		45	30	75		5
53.	Предмети изборног блока 11: (бирају се два предмета) 1. Когнитивна рехабилитација 2. Реедукација психомоторике 3. Квалитет живота и социјална партиципација особа са инвалидитетом 4. Говорна акустика				2+2	1+1		60	30	90		4 (2+2)
54.	Стручна пракса 4										90	3
55.	Завршни рад									90*	30	20
Укупно:		Активне наставе:						330	255	675		60
		Стручне праксе:						120				
		Наставе на IV години:						795				

*истраживачки рад

Назив предмета: Увод у дефектологију			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета Циљ предмета је упознати студенте са теоријским основама специјалне едукације и рехабилитације, стручном терминологијом, системима васпитања и образовања, здравствене и социјалне заштите деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом.			
Исход предмета Познавање основних облика ометености и система подршке популацији деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Дефектологија – историјски развој. Дефектологија – теоријске основе. Дефектолог – делокруг рада. Терминологија у дефектологији/специјалној едукацији и рехабилитацији. Интелектуална ометеност – дефинисање, основна обележја функционисања особа са уинтелектуалном метеношћу. Оштећење слуха – дефинисање, основна обележја функционисања особа са оштећењем слуха. Оштећење вида – дефинисање, основна обележја функционисања особа са оштећењем вида. Моторичке сметње и поремећаји – дефинисање, основна обележја функционисања особа са моторичким поремећајима. Поремећаји говора, језика и комуникације – дефинисање, основна обележја функционисања популације са поремећајима у домену говора, језика и комуникације. Поремећаји понашања – дефинисање, основна обележја функционисања особа са поремећајима понашања. Васпитање и образовање деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом. Здравствена заштита деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом. Социјална заштита деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом. Законски оквири значајни за дефектологију/специјалну едукацију и рехабилитацију. Права особа са инвалидитетом. <i>Практична настава</i> Практичан део наставе биће усмерен на директан контакт са дефектолозима, децом са сметњама у развоју и одраслим особама са инвалидитетом кроз посете установама за васпитање и образовање, здравствену и социјалну заштиту деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом.			
Литература 1. Рапаић Д. Теоријска и практична разматрања специјалне едукације и рехабилитације. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Издавачки Центар; 2015. 2. Виготски Л. Основи дефектологије. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства; 1996. 3. Бојанин С. и сарадници. Дефектолошки лексикон. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства; 1999.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 45
Методе извођења наставе Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Анатомија			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета Упознавање студената са основама опште и систематске анатомије локомоторног система (кости, зглобови и мишићи), спланхнологије (респираторни, дигестивни, кардиоваскуларни, урогенитални и ендокрини систем), као и анатомије нервног система и чула. Упознавање са морфолошким основама извођења и контроле покрета, гласа и говора, визуелних и аудитивних функција, као и учења, памћења, емоција и зависности.			
Исход предмета Стицање основних знања и вештина из опште, систематске, топографске и примењене анатомије, чиме се олакшава разумевање морфолошке основе извођења и контроле покрета, гласа и говора, визуелних и аудитивних функција, као и учења, памћења, емоција и зависности. Препознавање ткива, органа и органских система ради бољег разумевања морфолошке основе функција које су значајне у разумевању извођења и контроле покрета, гласа и говора, визуелних и аудитивних функција, као и учења, памћења, емоција и зависности.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> - Увод и општа анатомија - Остеологија (општа остеологија, аксијални и апендикуларни скелет) - Артрологија (општа и систематска) - Миологија (општа миологија, аксијални и апендикуларни мишићи) - Кардиоваскуларни систем (срце, артеријски, венски и лимфни систем) - Дигестивни систем - Респираторни систем - Морфолошке основе гласа и говора - Урогенитални систем - Нервни систем (општа неурологија, централни и периферни нервни систем, соматски и вегетативни систем, морфолошке основе контроле покрета, учења, памћења, емоција и зависности) - Чула (функционална анатомија органа чула вида и слуха, укуса и мириса, и рецептори општег сензибилитета) <i>Практична настава</i> - Остеологија (аксијални и апендикуларни скелет) - Артрологија - Миологија (аксијални и апендикуларни мишићи) - Кардиоваскуларни систем (срце, артеријски, венски и лимфни систем) - Дигестивни систем - Респираторни систем - Морфолошке основе гласа и говора – усна и носна дупља и гркљан - Урогенитални систем - Нервни систем (централни и периферни нервни систем) - Чула (чуло вида и слуха)			
Литература <i>Обавезна</i> 1. Стојшић Џуња Љ. и сар. Анатомија за студенте здравствене неге. Нови Сад: Медицински факултет; 2017. <i>Допунска</i> 2. Waschke J, Böckers TM, Paulsen F. Sobotta Anatomy Textbook. 1 st ed. Munich, Germany: Elsevier GmbH; 2019. 3. Toldt Hochstetter. Anatomischer Atlas (различита издања) 4. Vajda J. Anatomischer Atlas (различита издања) 5. Netter FH. Атлас анатомије човека (различита издања) 6. Синельников РД. Атлас анатомии человека (различита издања)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	15	усмени испит	–
колоквијум-и	15		
семинар-и			

Назив предмета: Хумана генетика			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је упознавање студената са настанком нуклеинских киселина и ћелије, са организацијом и структуром ћелије и ћелијских органела. Увид у организацију хуманог генома и улогу појединих органела у преносу генетичке информације као и са генетичким механизмима наследних болести. Разумевање регулације експресије гена. Сазнања о принципима наслеђивања наследних болести као и карактеристикама оболења омогућиће будућим дефектолозима комплетнији приступ и лакше разумевање особа (или пацијената) са којима ће радити.			
Исход предмета			
Након успешно реализованих предиспитних и испитних обавеза студент може да са разумевањем користи основне генетичке појмове и препознаје значај генетике у савременој науци. У могућности је да детаљно опише структуру хроматина, морфолошку и функционалну организацију хромозома да јасно разликује фазе митозе и мејозе и схвати значај ћелијских деоба у трансмисионој генетици. Разумеће начин преноса и регулацију преноса генетичке информације до финалног продукта, протеина као и каснију обраду финалних продуката експресије. Користиће кроз примере примену Менделових закона, као и одступања од менделовског начина наслеђивања. Биће у могућности да предвиђа могуће механизме наслеђивања и прецизно конструише родословна стабла на основу задатих података, објасни механизме настанка мутација, принципе дејства мутагена и механизме ДНК репарације.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Увод у генетику, историјат, еволуција нуклеинских киселина и ћелије 2. Структура нуклеинских киселина, одабране ћелијске органеле и њихова улога у преносу генетичке информације 3. Молекуларна организација хромозома, кариотип, кариограм, методе анализе хромозома. 4. Организација хуманог генома, експресија гена и њена регулација 5. Ћелијски циклус, ћелијске деобе, гаметогенеза, оплодња 6. Основни принципи наслеђивања и формирање родословног стабла 7. Аутозомно доминантне моногенске болести 8. Аутозомно рецесивне моногенске болести. 9. Одступања од менделовских односа: непотпуна доминантност, кодоминантност, мултипли алели, интеракције гена, кроз примере оболења. 10. Одступања од менделовских односа: летални алели, пробојност и изражајност гена, плејотропија, фенкопије, генокопије, митохондријално наслеђивање, примери оболења. 11. Полни хромозоми, детерминација пола код људи, наслеђивање ограничено полом и под утицајем пола. 12. Поремећаји диференцијације пола. 13. Нумеричке хромозомске аберације и оболења. 14. Структурне хромозомске аберације и оболења. 15. Мутације гена и репарација ДНК			
Практична настава			
1. Грађа нуклеинских киселина 2. Експресија гена 3. Структурна и молекуларна организација хромозома 4. Ћелијски циклус: митоза 5. Мејоза и гаметогенеза 6. Основни закони наслеђивања, формирање гамета и монохбридно укрштање. 7. Основни закони наслеђивања дихибридно укрштање 8. Анализа родослова за аутозомно доминантне и рецесивне особине 9. Мултипли алели и крвне групе 10. Интеракције гена: парцијална доминација, кодоминација, епистазе 11. Полно везана својства и својства на која утиче пол 12. Праћење својстава и формирање родослова за својства одређена генима на полним хромозомима 13. Промене у броју хромозома 14. Промене у структури хромозома. 15. Квантитативна својства			
Литература			
Обавезна			
1. Turnpenny P, Ellard S. Emerijevi osnovi medicinske genetike. Datastatus, Beograd, 2009.			
2. Вапа Љ, Обрехт Д, Ђан М. Практикум из хумане генетике. Медицински факултет Нови Сад, 2012.			
3. Наташа В. Биологија са хуманом генетиком, неауторизована скрипта, уџбеник у припреми, 2020.			
Допунска			
1. Strachan T, Read A. Human Molecular Genetics, 4th edition. Garland Science, 2011			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	65
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Педагогија са дидактиком
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета - стицање базичних теоријско-методолошких знања о педагогију као науци - усвајање основних педагошких појмова и упознавање основних педагошких концепција - развој критичког мишљења и њиховог стваралачког односа према педагошкој науци и васпитно-образовној пракси
Исход предмета Овладаност основним педагошким и дидактичким знањима, критички став и стваралачки приступ према педагошкој теорији и пракси, овладаност основним проблемима савремене наставе.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Васпитање – појам, индивидуални и друштвени значај; општи циљ и задаци васпитања; историјски карактер и условљеност васпитања; фактори развоја личности и теорије о тим факторима; развој педагошких идеја од антике до конституисања педагогије као науке; конституисање педагогије као науке; предмет, задаци и дефинисање педагогије; васпитање, образовање и настава као основни појмови (категорије) педагогије; остали значајнији појмови на подручју васпитања и педагогије (васпитаник, васпитач, социјализација, персонификација, културација, матурација, манипулација, отуђење, нега, заштита); педагогија као теоријска и нормативна наука; педагогија и друге науке; систем педагошких дисциплина; савремени педагошки правци; методологија педагогије; методе, технике и инструменти у педагошким истраживањима; основни видови васпитања; појам и детерминанте васпитног система; потодично васпитање; образовне политике, стратегија васпитања и образовања, систем васпитања и образовања; васпитна значај средстава масовног комуницирања; компоненте васпитања; школа и њено окружење; кадрови у области васпитања. Дидактика: Појам и схватања о дидактици. Дидактички модели. Настава као процес проучавања и учења. Фактори наставе. Наставне стратегије и стратегије учења. Појам и врсте дидактичких принципа. Појам и класификација наставних метода. Савремене наставне методе. Облици наставног рада. Наставни час. Наставна средства. Медији у настави. Проверавање и оцењивање знања. Вредновање наставног рада.
<i>Практична настава</i> - Појмовно одређење важнијих термина из различитих енциклопедија и речника на нашем и на светским језицима; - Фактори развоја личности: наслеђе, средина, васпитање, култура, и свесна активност личности; - Теорије о факторима развоја личности: теорија нативизма, теорија емпиризма, теорија конвергенције и мултифакторске теорије; - Историјска условљеност и класно-политички карактер васпитања у различитим временским раздобљима: првобитна заједница, робовласништво, феудализам и капитализам (са освртом на епоху социјалистичког периода); Језичке синтагме: хеленизам, хришћанство, схоластика, реформација, језуитизам, просветитељство, радна школа, стара школа, нова школа и др.; - Знања, вештине, навике и друштвени ефекти процеса васпитања и образовања; - Различите дефиниције педагогике као науке; - Ко је конституисао педагогију као науку и на који начин? - Однос педагогије и других наука (филозофије, психологије, социологије, анатомије, физиологије, хигијене, ...); - Шта изучавају поједине педагошке дисциплине и какав је њихов међусобни однос (општа педагогија, теорија васпитања, дидактика, методике, историја педагогије, предшколска педагогија, специјална педагогија, филозофија образовања, андрагогија) - Педагошке идеје у делима античких, средњовековних, хуманситичких, ренесансних мислилаца; - Педагошке идеје у делима мислилаца епохе просветитељства; - Педагошке идеје у делима педагога 19. и 20. века; - Различити педагошки правци, њихов карактер и оснивачи; - Почети наше писмености; - Развој педагошке мисли на нашим просторима. - Упоредни преглед образовних система у различитим историјским епохама; - Упоредни преглед циљева васпитања у различитим временским епохама; - Савремена схватања о циљу васпитања; - Реформни прокрети у педагогији 19. и 20. века; - Основни чиниоци система васпитања данас; - Основна структура и карактер нашег актуелног система образовања и васпитања; - Предмет проучавања дидактике: Дидактички модели. - Настава као процес проучавања и учења. Фактори наставе. - Наставне стратегије и стратегије учења. - Појам и врсте дидактичких принципа. Појам и класификација наставних метода. - Савремене наставне методе. - Облици наставног рада. - Наставни час. Наставна средства. Медији у настави. - Проверавање и оцењивање знања. Вредновање наставног рада.

Литература**Обавезна**

1. Бабић-Кекез, С., Тасић, И., (2012), Дидактика, УНС, Технички факултет, Зрењанин
2. Попов, С., Јукић, С., (2006), Педагогија, ЦНТИ, Нови Сад
3. Ђорђевић, Ј., Трнавац, Н., (2005), Педагогија, ИП Научна књига, Београд
4. Жлебник, Л., (1983), Општа историја школства и педагошких идеја, Просветни преглед, Београд

Допунска

1. Братанић, М., (1990), Микропедагогија – интеракцијско-комуникацијски аспекти одгоја, Школска књига, Загреб
2. Костовић, С., (2005), Васпитни стил наставника, СДПВ, Нови Сад

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе					
вербално-текстуалне методе (предавања наставника, дијалог, дискусија, дебате, рад на тексту) методе активне наставе (радионичарски приступ у раду, групни рад, студентски истраживачки рад, студентски пројектни рад, менторски рад)					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе		поена		Завршни испит	
поена				поена	
активност у току предавања		10		писмени испит	
практична настава		10		усмени испит	
колоквијум-и				остало	
семинар-и		15			
				5	

Назив предмета: Општа психологија са психологијом личности**Статус предмета:** обавезан**Број ЕСПБ: 3****Услов: –****Циљ предмета**

Упознавање студената са:

- Предметом, историјским основама и развојем психологије; основним психолошким методама проучавања психолошких појава; савременим психолошким дисциплинама и областима психолошке науке
- Основним принципима психичког развоја човека; неурофизиолошким основама психичких појава и начинима њиховог изучавања
- Основним појмовима, теоријама и истраживачким проблемима у домену базичних когнитивних, конативних и емотивних процеса
- Основним концептима у психологији индивидуалних разлика, теоријама личности и способности

Исход предмета

Студенти ће стећи знања о основним идејама различитих концепција психолошке науке, карактеристикама различитих истраживачких метода у психологији, неурофизиолошким основама психичких процеса и функција као и идејама савремених теорија у области когнитивног, конативног и емотивног функционисања.

Студент ће бити оспособљен да идентификује и објективно анализира различите приступе у области психологије индивидуалних разлика; да наведе основне поставке најутицајнијих теорија личности и способности и образложи њихов значај у контексту разумевања индивидуалног понашања.

Садржај предмета**Теоријска настава**

1. Психологија као наука- приказ различитих концепција предмета и метода у психологији; развој психологије; области савремене психологије; примењене психолошке дисциплине; начин проучавања и однос предмета и метода истраживања у контексту основних праваца и школа у психологији;
2. Биолошке основе понашања – неурофизиолошке основе психичких процеса; наследни фактори;
3. Когнитивни процеси – сензације и опажање; учење и памћење; мишљење и решавање проблема; језик;
4. Мотивациони и емоционални процеси – основни концепти и теорије; врсте емоција и мотива и њихов међусобни однос;
5. Структура, динамика и развој личности; психологија индивидуалних разлика – особине личности, теорије и истраживања личности, биолошки и социјални аспекти понашања.

Литература

1. Хрњица С. Општа психологија са психологијом личности. Београд: Научна књига, 2003.
2. Петз Б. Увод у психологију. Јастребарско: Наклада Слуп, 2003. (одабрана поглавља)
3. Смедеревац С, Митровић Д. Личност – методи и модели. Београд: Центар за примењену психологију, 2006. (одабрана поглавља)

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: –
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, израда писмених радова, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	70
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и	10		
семинар-и			

Назив предмета: Психологија развојног доба

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 5

Услов: –

Циљ предмета

Основни циљеви едукације из Психологије развојног доба су: упознавање студента са дефиницијом, предметом и основним појмовима развојне психологије; упознавање студента са главним теоријским правцима у развојној психологији; упознавање студента са токовима и правилностима развоја у целокупном животном циклусу; упознавање студента са факторима наслеђа и средине у развоју јединке; упознавање студента са карактеристикама моторног, сензорног, афективног, моралног, социјалног, когнитивног и интелектуалног развоја; упознавање студента са развојним фазама и специфичностима развоја у одраслом добу.

Исход предмета

Очекује се да након похађања овог предмета студент буде способан да успешно диференцира развојна одступања од нормалних варијација у развоју; разуме факторе развоја и њихов допринос развоју; се на адекватан начин обрађа деци у сврху прикупљања података у складу са њиховим развојним карактеристикама; разуме процес старења и психолошке потребе одраслих и старих лица.

Садржај предмета*Теоријска настава*

Предмет и развој развојне психологије. Развојне и неразвојне промене. Нормалан и патолошки развој. Однос дечије и развојне психологије. Фактори развоја и аспекти развоја. Историјске и културолошке особености детињства. Теоријски приступи у развојној психологији. Пијажеова теорија, теорија Виготског, теорије учења, психоаналитичка теорија, етологија. Истраживање развоја. Лонгитудинално истраживање, трансферзално истраживање, криве развоја. Периодизација развоја. Ериксоново схватање животног циклуса. Развојне и акцидентне кризе. Наследни и средински доприноси развоју. Пренатални развој, новорођенче. Рано детињство и рано учење. Средње детињство и адолесценција. Психомоторни развој. Емоционални развој. Афективна везаност. Социјални развој. Морални развој. Сексуални развој. Социјализација полних улога. Когнитивни развој. Интелектуални развој. Проблем почетака развоја интелигенције, сензомоторна интелигенција, преоперациони стадијум и стадијум конкретних операција, стадијум формалних операција у интелектуалном развоју. Развој језика и говора. Развој перцепције. Млађе одрасло доба. Психологија породице. Средње одрасло доба. Занимања и каријере. Старост. Промене у чулној осетљивости, успоравање психомоторних функција утицај старења на учење и памћење, интелигенција и старење, промене у сексуалном понашању и старење. Развој функција у одраслом добу. Пензионисање. Смрт и умирање.

Практична настава

Детињство и одраслост: анализа на личном примеру. Дебата наслеђе/средина. Пренатални развој и прва година живота: разговор са родитељима. Фазе пренаталног развоја: приказ фаза. Од првог дана до првог рођендана: анализа развоја. Афективна везаност и сепарација: посматрање сепарације у вртићу. Емоционални развој: приказ тестова. Рано учење и рани развој: извештај о посети институцији за децу без родитељског старања. Утицај раног учења: анализа прича о „дивљој деци“. Латерална доминантност: извештај о испитивању детета, тестови.. Пажња, хиперактивност и импулсивност у развојном добу: примена скале. Преоперациони стадијум и стадијум конкретних операција: испитивање детета. Тестирање развојних способности детета – приказ тестова и практична примена. Приказ тестова интелигенције. Сексуални идентитет и развој: анализа обављеног разговора. Колбергови стадијуми моралног развоја: приказ Колбергових дилема. Социјални развој, утицај вршњака и других референтних група. Анализа развојних криза млађег одраслог доба. Анализа развојних криза средњег одраслог доба. Приказ програма за подршку развоја и побољшање квалитета живота у одраслом добу и старости. Завршетак професионалне каријере, пензионисање: анализа обављеног разговора. Палијативна нега и смрт и умирање.

Литература

1. Јерковић И, Зотовић М. Основи развојне психологије. Нови Сад: Футура, 2008. (стр.1-112)
2. Schale KW, Willis SL. Психологија одрасле доби и старења. Јастребарско: Наклада Слуп, 2001.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања, практичне вежбе, Групни и радионичарски рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	60
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Енглески језик**Статус предмета:** обавезан**Број ЕСПБ: 4****Услов:** –**Циљ предмета**

Основни циљеви едукације из енглеског језика су упознавање студената са значајем познавања једног светског језика у циљу комуникације, приступа већем броју података из струке и презентације стручне тематике. Овладавање вештинама за практичну примену стечених знања у пракси. Развој критичког мишљења и способности за научно-истраживачки рад.

Исход предмета

Упознавање студената са терминима енглеског језика који су у свакодневној употреби, граматиком, језичким конструкцијама, културом и традицијом енглеског говорног подручја. Предочавање разлика између свакодневног и стручног (медицинског) енглеског језика: разлике у терминологији коју користе лекар и његов пацијент и разлике у говорном и писменом изражавању. Граматика и лексика.

Садржај предмета*Теоријска настава*

Уводна разматрања: Упознавање са курсом, методологијом, начином рада. Стручни текстови: The Challenge of Prevention – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Methods of Prevention – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Healthy Eating – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Stress – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Relaxation – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Dangers of Smoking – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Lung Cancer – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Investigating Heart Attacks – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, дискусија. Cholesterol – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Heart Transplantation – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Diabetes – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Measles – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Преглед граматике: Прошла времена – преглед најфреквентнијих прошлих граматичких времена са фокусом на употребу. Садашња времена – преглед најфреквентнијих садашњих граматичких времена са фокусом на употребу. Будућа времена – преглед најфреквентнијих будућих граматичких времена са фокусом на употребу. Пасив – грађење и употреба, компарација пасива у матерњем и енглеском језику. Индиректни говор – грађење и употреба, изјавне и упитне реченице. Кондиционалне реченице – грађење и употреба, три типа кондиционалних реченица. Теме за дискусију: Живот студента – лична искуства, размена искустава, очекивања и планови, будућност. Искуства са болестима/лечењем – размена искустава, однос доктор-пацијент, сагледавање са оба становишта. Будућност – лична и општа – на општем и професионалном плану. Професионални планови – специјализација, могућности напредовања, стручно усавршавање. Медицина данас, медицина сутра – виђење струке, разматрања научних питања.

Литература*Обавезна*

1. Арнери Георгијев Ј. English for doctors and medical students. Београд: Научна књига; 1990.
 2. Арнери Георгијев Ј. More medical words you need. Београд: Савремена администрација; 2004.
 3. Драговић Р. Енглески за здравствене раднике. Београд: Научна књига; 1994.
 4. Марошан З. English for medical students. Нови Сад: Ortomedics; 2008.
 5. Момчиновић В, Танау В, Журић Хавелка С. Medical english. Загреб: Медицински факултет Свеучилишта у Загребу; 1988.
- Допунска*
1. Raymond M. English grammar in use. Cambridge: Cambridge University Press; 1988.
 2. McCarthy M, O'Dell F. English vocabulary in use. Cambridge: Cambridge University Press; 1996.
 3. Костић А. Медицински речник. Београд: Просвета; 1975.
 4. Hornby AS. Oxford advanced learner's dictionary of current english. Oxford: Oxford University Press; 1968.
 5. MacLean J. English in basic medical science. Oxford: Oxford University Press; 1980.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 60		Практична настава: –
Методе извођења наставе			
Орални и ситуациони приступ учењу језика; Аудиолингвална метода; Аудиовизуелна метода (презентације на видео биму, Интернет); Лексички и комуникативни приступ; Фронтални, индивидуални и групни рад по темама и задацима.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	30	писмени испит	20
практична настава		усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Физиологија
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 6
Услов: –
Циљ предмета
Циљ едукације из физиологије је да студенти стекну знања о основама функционисања, међусобне интеграције и интеракције ћелија, ткива, органа, органских система и организма човека као јединствене целине, као и о видовима њихове организације, регулације и механизмима одржавања хомеостазе у променљивим условима унутрашње и спољашње средине.
Исход предмета
Стечена знања из физиологије треба да обезбеде студентима логичко разумевање фундаменталних механизма физиолошких процеса у организму, начина одржавања хомеостазе на нивоу ћелијске мембране и органа и органских система и очувања здравља човека. Студенти треба да схвате сложене нервне и хуморалне регулаторне механизме и да овладају принципима функционисања организма и органских система у различитим стањима и под утицајем спољашњих и унутрашњих утицаја и промена. Таква знања треба да им обезбеде успешно разумевање патофизиолошких процеса и разумевање клиничких предмета. Студенти треба да стекну основна знања о лабораторијској опреми и раду у лабораторијским условима, да савладају опште принципе и правила понашања према испитанику или пацијенту и да науче како се правилно спроводе основни прегледи који дају увид у физиолошко стање организма, што ће да им омогући безбедно учешће у практичној настави у оквиру стручних предмета, ко и будућој клиничкој пракси.
Садржај предмета
<i>Теоријска настава</i>
Увод у физиологију: Ћелије као морфо-функционалне јединице тела и њихова функција. Ћелијска мембрана и структуре. Хомеостаза. Дисање: Респираторни путеви. Респираторна површина. Састав ваздуха. Транспорт гасова до ћелија. Вентилација. Говор. Волумени и капацитети плућа. Главна и помоћна дисајна мускулатура. Интраплеурални притисак. Регулација дисања. Врсте и типови дисања. Крв: Улоге крви. Крвна плазма. Еритроцити. Леукоцити. Имунитет и имунитета. Тромбоцити. Згрушавање крви и хемостаза. Крвне групе. Трансфузија. Срце, крвоток и лимфоток: Морфофункционалне карактеристике срчаног мишића. Биоелектричне појаве у раду срца. Срчани циклус. Специјализовани проводни систем срца. Хемодинамика срца. Регулација рада срца. Електрокардиограм. Опште особине циркулације. Артерије. Капилари. Вене. Лимфоток. Регулација локалног протока крви. Регулација крвног притиска. Варење: Основне функције дигестивног тракта. Варење у усној дупљи. Повраћање. Варење у желуцу. Варење у танком цреву. Улога панкреаса у варењу. Жуч. Варење у дебелом цреву. Апсорпција у појединим деловима дигестивног трајта. Јетра. Дефекације. Промет материја и енергије: Градивна и енергетска улога храњивих материја. Минералне материје и витамини. Методе проучавања енергетског промета. Респираторни коефицијент. Базални метаболизам. Терморегулација: Механизми одржавања сталности температуре унутрашње средине организма. Физичка и хемијска терморегулација. Излучивање: Основне улоге бубрега. Нефрон. Гломеруларна филтрација. Тубуларна реасорпција и секреција. Учешће бубрега у одржавању хомеостазе у организму. Регулација рада бубрега. Мокрење. Раздражљива ткива: Мембрански потенцијал. Акциони потенцијал. Закони раздражења. Преношење акционог потенцијала. Анализатори: Рецептори. Светлосно преломни део анализатора за вид. Светлосно преломни део анализатора за вид. Светлосно пријемни део анализатора за вид. Анализатор за слух. Вестибуларни апарат. Мишићно-зглобна рецепција. Тактилна и топлотна рецепција. Висцерорецепција. Рецепција мириса и укуса. Рецепција бола и природни алгезијски систем. Мишићи: Подела мишића. Нервно – мишићна синапса. Морфо-физиолошке карактеристике попречнопругасте мускулатуре. Контракција попречнопругастих мишића. Типови мишићних влакана. Моторна јединица. Рад, снага и замор мишића. Глатки мишићи. Вегетативни нервни систем: Центри симпатикуса и парасимпатикуса: структура, класификација вегетативних ганглија и њихова функција, специфични медијатори, Подела вегетативних рефлекса и значај двојне инервације органа. Ендокринологија: Опште особине хормона и ендокриних жлезда. Тиреоидна жлезда. Паратиреоидна жлезда. Панкреас. Надбубрежна жлезда. Женске и мушке полне жлезде. Хипофиза: хормони, функција и регулација лучења. Регулација хомеостазе глукозе. Регулација хомеостазе калцијума и специфична физиологија костију. Остали органи са ендокриним значајем: тимус, епифиза, слезина, срце и бубрег. Ткивни хормони. Нервни систем: Неурон. Синапсе.

Неуротрансмитери. Организација нервног система. Кичмена можина. Продужена можина и понс. Рефлекси. Средњи мозак. Мали мозак. Хипоталамус. Лимбичке структуре мозга. Кора великог мозга. Базалне ганглије.

Практична настава

Раздражлива ткива (регистрација и анализа просте мишићне контракције; регистрација и анализа сложене мишићне контракције – тетанус, динамометрија); Респираторни систем (спирометрија; анализа форсираног експирограма; спирографија); Крв (седиментација еритроцита; одређивање концентрације хемоглобина по Салију, диференцијална крвна слика; одређивање крвних група и РХ фактора; време крварења, време коагулације); Бубрези (одређивање општих особина урина); Кардиоваскуларни систем (аускултација срчаних тонова; мерење артеријског крвног притиска; електрокардиографија под уобичајеним условима); Дигестивни систем (хемијска прерада хране у устима; квалитативно доказивање роданида у плувачци; доказивање киселости желудачног сока); Анализатори (одређивање оштрине вида; конструкција лика у сложеном оптичком систему; периметрија, колорни вид, аудиометрија); Нервни систем (испитивање клинички важних рефлекса код човека; реакционо време). Метаболизам (мерање шећера у крви, ОГТ).

Литература

Обавезна

1. Драпшин М. И сар. Физиологија за студенте здравствене неге. Медицински факултет Нови Сад 2018.
2. Стерио Ђ. и сар. Практикум из физиологије, Медицински факултет Нови Сад, 2014.

Допунска

1. Гајтон АЦ, Хал ЈЕ. Медицинска физиологија, српски језик. 13. издање, *Data Status*, 2019.
2. Ђурић Д, Којић З, Лончар-Ставановић Х. и сар. Физиологија за студенте медицине – одабрана поглавља (I и II). Медицински факултет Београд, *Libri medicorum*, 2013.
3. Деспопулос А, Силбернагл С. Физиолошки атлас у боји, превод на српском језику. Медицински факултет Ниш,
4. Мујовић БМ. Медицинска физиологија. Фондација „Солидарност Србије“, Београд, 2012.
5. Стевановић Ј. Физиологија нервног система. Ортомедикс, 2009.
6. Ganong W. Преглед медицинске физиологије. Савремена администрација, 2015.
7. Иветић В. Тест питања из физиологије, Медицински факултет Нови Сад, 2011.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45		Практична настава: 45
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	30	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Олигофренологија

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 5

Услов: –

Циљ предмета

Упознати студенте са савременим концептом интелектуалне ометености и карактеристикама особа са интелектуалном ометеношћу.

Исход предмета

Студенти ће стећи знања о савременом концепту интелектуалне ометености, етиолошким факторима, основним епидемиолошким показатељима, развојним карактеристикама особа са интелектуалним тешкоћама и моделима пружања подршке. Након положеног курса студент ће моћи да разуме концепт интелектуалне ометености, да анализира посебне потребе за подршком у различитим фазама животног циклуса, да креира програме за пружање подршке и да учествује у тиму за њихову реализацију и евалуацију.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Терминологија у олигофренологији.
2. Савремена дефиниција интелектуалне ометености.
3. Социјални модел ометености и концепт подршке као интегрална компонента савременог дефинисања и дијагностике интелектуалне ометености.
4. Преваленција и инциденција интелектуалне ометености.
5. Узрочници интелектуалне ометености.

6. Утицај социо-културних чинилаца на интелектуално функционисање.
7. Етичке дилеме у превенирању интелектуалне ометености.
8. Развојни приступ феномену интелектуалне ометености.
9. Карактеристике клиничке слике лаке интелектуалне ометености.
10. Карактеристике клиничке слике умерене интелектуалне ометености.
11. Карактеристике клиничке слике тешке и дубоке интелектуалне ометености.
12. Модели школовања деце са интелектуалном ометеношћу.
13. Транзиционо планирање.
14. Деинституционализација.
15. Остваривање права из области образовања, здравствене и социјалне заштите.
16. Запошљавање особа са интелектуалном ометеношћу и ставови послодавца према запошљавању особа са интелектуалном ометеношћу.
17. Становање и живот у заједници особа са интелектуалном ометеношћу.
18. Типови становања и квалитет усвојености животних навика особа са интелектуалном ометеношћу.
19. Сексуалност особа са интелектуалном ометеношћу.
20. Поремећаји у понашању особа са интелектуалном ометеношћу.
21. Квалитет живота особа са интелектуалном ометеношћу и њихових породица.
22. Ставови типичне популације према особама са интелектуалном ометеношћу.

Практична настава

1. Упознавање са речима и синтагмама за означавање интелектуалне ометености у научној литератури, легислативи и неформалном дискурсу.
2. Одређивање фактора ризика.
3. Класификација особа са интелектуалном ометеношћу према степену интелектуалног функционисања.
4. Класификација особа са интелектуалном ометеношћу према степену потребе за подршком.
5. Одређивање посебних медицинских и бихејвиоралних потреба за подршком.
6. Креирање индивидуалних профила подршке.
7. Анализа креираних профила подршке.
8. Израчунавање индекса за процену интензитета подршке.
9. Упознавање са принципима транзиционог планирања.
10. Израда транзиционих програма.
11. Анализа креираних транзиционих програма.
12. Упознавање са таксономијом пружања подршке у запошљавању.
13. Креирање програма сексуалне едукације.
14. Превенција институционализације и реинституционализације.
15. Основни принципи процене квалитета живота особа са интелектуалном ометеношћу.

Литература

1. Kaljača S, Japundža-Milislavjević M. Život u zajednici osoba sa intelektualnom ometenošću. Beograd: Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, CIDD. ISBN 978-86-6203-040-5 (одабрана поглавља) 2013.
2. Kaljača S, Dučić B, Jovanić G. Accomodation Type and Daily Life Skills of Persons with Intellectual Disabilities. In Kulić, M., Ilić-Stošević, D. (ed). Thematic Collection of International Importance "Education and Rehabilitation of Adult Persons with Disabilities", 2014.(pp. 235-248). Foča: Faculty of Medicine Foča. University of East Sarajevo. Bosnia and Herzegovina. University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation (PCF).Serbia. ISBN 978-99955-733-9-3
3. Dučić B, Kaljača S, Pašćan D. Health care quality for persons with intellectual disabilities. In Nikolić, S., Nikić, R. Ilanković, V. (ed), Thematic Collection of International Importance "Early Intervention in Special Education and Rehabilitation".2016(pp. 599-614), Belgrade: University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation(PCF), Serbia. ISBN 978-86-6203-086-3
4. Kaljača S, Žunić Pavlović V, Dučić B. Unapređenje procesa zapošljavanja osoba sa intelektualnom ometenošću, u M. Vantić-Tanjić (ur.), Unapređenje kvalitete života djece i mladih, II međunarodna naučno-stručna konferencija 2011.(str. 533-540). Tuzla: Udruženje za podršku i kreativni razvoj djece i mladih, BiH, 11-12. 06. 2011.
5. Kaljača S, Obradović I, Dučić B. Kvalitet znanja o seksualnosti kod adolescenata sa intelektualnom ometenošću. U M. Nikolić, M. Vantić-Tanjić (Ur.) Zbornik radova IX međunarodne naučno-stručne konferencija "Unapređenje kvalitete života djece i mladih". 2018(str. 393-404), 22-24 jun, Harkanj, Mađarska: Univerzitet u Tuzli, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Udruženje za podršku i kreativni razvoj djece i mladih. ISSN 1986-9886
6. Kaljača S, Dučić B. Povezanost socijalnog okruženja i kvaliteta socijalnih adaptivnih vještina adolescenata sa umerenom intelektualnom ometenošću. U S. Kaljača (Ur.), Teškoće u mentalnom razvoju (115-135). Beograd: Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju.2015.
7. Чолић М, Каљача С. Ефекти процеса деинституционализације на животне компетенције особа са интелектуалном ометеношћу. Београдска дефектолошка школа.2014;20(2), бр.59, 339-354.
8. Глумбић Н. Етичке дилеме у превенцији и третману ометености, I научни скуп „Нове тенденције у специјалној едукацији и рехабилитацији“.2007. (стр.187-212), Златибор, Србија, 30.05. – 03.06. 2007.
9. Глумбић Н, Бројчин Б. Ометеност и сиромаштво. Социјална мисао 2008;15(4), 91-101.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања; интерактивна настава; рад у групама; практичан рад; Power- Point презентације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	45
колоквијум-и	40		
семинар-и			

Назив предмета: Увод у логопедију**Статус предмета:** обавезни**Број ЕСПБ: 5****Услов: –****Циљ предмета**

Упознавање студената са основним теоријским знањима из области комуникације: теорије, дефиниције, класификације, преваленција, као и базичним информацијама о врстама поремећаја комуникације, као и знањима о специфичностима поремећаја комуникације код различитих врста ометености.

Исход предмета

Оспособљавање студената да у пракси препознају и разликују поремећаје у развоју говорно-језичких способности и стекну основна знања из патологије вербалне комуникације.

Садржај предмета*Теоријска настава*

1. Основе теорије логопедије и комуникације
2. Вербална комуникација: нивои и врсте
3. Системи и механизми вербалне комуникације (ефекторни, рецепторни, сензорни, трансмиторни)
4. Акт, процес и модел вербалне комуникације
5. Фактори развоја вербалне комуникације
6. Праћење развоја вербалне комуникације
7. Диференцијална дијагностика у логопедији
8. Логопедска превентива, дијагностика и третман
9. Патологија вербалне комуникације: дефиниција, терминологија, класификација
10. Поремећаји флуентности говора
11. Патологија вербалне комуникације код деце и особа са типичним језичким развојем
12. Патологија вербалне комуникације код деце и особа са интелектуалном ометеношћу
13. Патологија вербалне комуникације код деце и особа са оштећењем слуха
14. Патологија вербалне комуникације код следе и слабовиде деце и особа
15. Патологија вербалне комуникације код деце и особа са моторичким поремећајима

Практична настава

1. Дијагностика и третман деце и особа са интелектуалном ометеношћу, прикази случајева
2. Дијагностика и третман деце и особа са интелектуалном ометеношћу, прикази случајева
3. Дијагностика и третман деце и особа са интелектуалном ометеношћу, прикази случајева
4. Дијагностика и третман деце и особа са оштећењем слуха, прикази случајева
5. Дијагностика и третман следе и слабовиде деце и особа, прикази случајева
6. Дијагностика и третман деце и особа са моторичким поремећајима, прикази случајева
7. Дијагностика и третман деце и особа са моторичким поремећајима, прикази случајева
8. Дијагностика и третман деце и особа са моторичким поремећајима, прикази случајева
9. Дијагностика и третман говорно-језичких поремећаја код деце типичног развоја, прикази случајева
10. Дијагностика и третман говорно-језичких поремећаја код деце типичног развоја, прикази случајева
11. Дијагностика и третман говорно-језичких поремећаја код деце типичног развоја, прикази случајева
12. Диференцијална дијагностика вишеструке ометености, прикази случајева
13. Диференцијална дијагностика вишеструке ометености, прикази случајева
14. Динамика индивидуалних третмана, прикази случајева
15. Групни третмани, прикази случајева

Литература

1. Голубовић С. Клиничка логопедија 1 и 2. Дефектолошки факултет. Београд. 1997.

2. Јовановић Симић Н, Славнић С. Атипичан језички развој. Друштво дефектолога Србије. Београд. 2009.

3. Јовановић-Симић Н, Славнић С. Практикум за развој језичких способности. Друштво дефектолога Србије. Биг. Београд. 2008.

4. Јовановић-Симић Н, Славнић С, Доброта Н. Практикум за развој аудитивне и визуелне перцепције. Друштво дефектолога Србије. Биг. Београд, 2008.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава (вежбе)			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Професионална етика

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета

Подстаћи студенте да раде на психолошко-моралном развоју ради исправног става и понашања у својој будућој професији. Упознавање са основним етичким принципима оболелих од хроничних болести, особа са инвалидитетом, урођеним болестима, вишеструком ометеношћу.

Исход предмета

Стицање основних знања о свим заклетвама и кодексима медицинске етике, као и о деонтолошко-правним нормама и законским прописима који се односе на делатност здравствених радника. Боље разумевање етичких принципа у медицини и професије у моралном и друштвеном окружењу, уз поштовање људских права. Стицање основних знања из етике у свим гранама медицине, схватање савремених догађања у медицини кроз етичке оквире.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Појам морала, моралности, етике и деонтологије

2. Кодекси, заклетве и декларације

3. Етички став према болеснику и у појединим гранама медицине

4. Етички ставов према оболелима од хроничних болести

5. Етички став према деци са урођеним болестима

6. Велике и вечите етичке теме и дилеме (еутаназија, медицинска тајна, појам смрти, истраживања на људском геному)

7. Етички аспекти живота, болести, ометености и смрти

8. Етички став према друштвеној заједници, колегама и својој професији

9. Етички став према раном откривању хроничних болести скринингом у феталном и неонаталном узрасту

10. Медицинска деонтологија и медицинско паво

Практична настава

1. Женевска декларација, Хелсиншка декларација

2. Пацијент и његово право (Лисабонска и друге декларације)

3. Етички комитет и суд части

4. Приступи и пракса везана за етичка питања у специјалној едукацији и рехабилитацији.

5. Принципи добре клиничке праксе

6. Експериментални радови са етичког аспекта – примери

7. Етички апекти болести, ометености у развоју и других патолошких стања – примери.

8. Етички аспекти живота, мождане смрти и смрти – примери.

9. Етички аспекти феталног и неонаталног скрининга хроничних болести

10. Етика и еугеника

Литература

Обавезна

1. Марић Ј. Медицинска етика. Београд: Меграф; 2002.

Допунска

1. Раденовић С. Биоетика и медицина. Академска књига Нови Сад, 2012:299.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава (вежбе)			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и		*****	
семинар-и	30		

Назив предмета: Увод у допунске терапије
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета Стицање теоријских и практичних знања о допунским терапијама које се користе у оквиру метода лечења и рехабилитације деце са сметњама у развоју и одраслим особама са инвалидитетом.
Исход предмета Студенти су стекли знања о различитим допунским, едукативним и терапијским приступима који се могу користити у оквиру метода лечења и рехабилитације. Студенти су оспособљени за процену и избор одговарајуће допунске методе које је могуће, зависно од дијагнозе, клиничке слике и потреба деце са сметњама у развоју и особа са инвалидитетом, користити у оквиру метода лечења и рехабилитације
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Биопсихосоцијални модел као савремени приступ у едукацији, лечењу и рехабилитацији 2. Холистички приступ у едукацији, лечењу и рехабилитацији 3. Реституција неуромоторних и психосоцијалних функција 4. Методе клиничке процене 5. Монтесори метода 6. Марта Мео метода 7. АБА метода 8. Свесна синтеза развоја 9. Шварцова метода 10. Плеј терапија 11. Психодрама 12. Гимнастика мозга (Brain Gym) 13. Хипотерапија, терапија животињама 14. Роботи у терапији 15. Сензорна интеграција 16. Терапијска масажа 17. Арт терапија 18. Интегративна метода 19. Терапија покретом 20. Teach метод 21. Floor time метод 22. Неуроразвојни третман <i>Практична настава</i> Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела. Садрже практичне приказе метода које су презентоване у теоријском делу и упознавање са критеријумима за примену одговарајуће методе.

Литература

1. Greenspan IS, Lewis D. Program emocionalnog poticanja govorno-jezičkog razvoja. Ostvarenje d.o.o Zagreb, 2004.
2. Greenspan IS, Wieder S. Dijete sa posebnim potrebama. Ostvarenje d.o.o. Zagreb, 2004.
3. Rodriguez J. Art-terapija. Y: Art and Science in Life Potential Development. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2002.
4. Lewith G, Jonas WB, Walach H. Clinical Research in Complementary Therapies. Principles, problems and solutions. Churchill Livingstone London, 2002.
5. Dennison EP, Dennison EG. Brain Gym. Priručnik za porodicu i edukatore. Ostvarenje d.o.o. Zagreb, 2008.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе					
Активна, интерактивна, проблемска настава. Организациони облици рада: фронтални, индивидуални, раду у паровима, рад у мањим групама.					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена		
активност у току предавања	5	писмени испит	60		
практична настава	5	усмени испит			
колоквијум-и	30				
семинар-и					

Назив предмета: Психолошке основе и превенција поремећаја понашања**Статус предмета:** изборни**Број ЕСПБ:** 4**Услов:** –**Циљ предмета**

Овладавање студената знањима о облицима поремећаја у понашању, о развојним путањама и исходима поремећаја у понашању. Стицање сазнања о етиологији поремећаја у понашању, као и о ризичним и протективним факторима. Увид у психолошка обележја деце и младих са поремећајем понашања. Упознавање студената са основама превентивних активности и програма у ризичним групама деце и младих, као и младих са поремећајем понашања.

Исход предмета

Студенти ће овладати основним знањима о облицима поремећаја у понашању код деце и младих, као и практичним знањима везаним за препознавање и процену проблема понашања код деце и младих. Студенти ће стећи увид у значај превентивних активности и могућности примене различитих облика превенције код деце и младих са поремећајем у понашању.

Садржај предмета*Теоријска настава*

Појам поремећаја понашања. Типови поремећаја у понашању. Удружени проблеми и однос са делинквенцијом. Развојне путање поремећаја понашања и исходи у одраслом добу. Родне разлике. Друштвени контекст. Психолошке теорије поремећаја понашања. Етиологија. Ризични и протективни фактори. Резилијентност. Обележја личности младих са поремећајем у понашању. Моралност код младих са поремећајем у понашању, идентитет и вредности. Интелигенција, емоције, мотиви и интересовања код младих са поремећајем у понашању. Значај превентивних активности код ризичних група деце и адолесцената за развој поремећаја у понашању. Појам, нивои, носиоци и модалитети превентивних активности. Различити превентивни програми намењени деци и младима са поремећајем понашања. Превенција вршњачког насиља. Евалуација превентивних програма.

Практична настава

Развојни и социјални контекст у коме се јавља поремећај у понашању у развојном добу. Препознавање и разликовање различитих облика поремећаја у понашању код деце и младих. Скале процене поремећаја понашања. Идентификовање ризичних и протективних фактора за појаву поремећаја у понашању. Димензије личности и поремећаји понашања. Резилијентност. Утицај на вредности, интересовања, мотивацију и морални развој младих са циљем превенције настанка поремећаја у понашању. Вршњачко насиље и превенција насиља. Модалитети, субјекти и ефекти превентивних програма. Израда нацрта превентивног програма. Евалуација тока и исхода превентивних програма.

Литература

1. Lebedina Manzoni M. Психолошке основе поремећаја у понашању. Јастребарско: Наклада Слап, 2007.
2. Wenar C. Развојна психопатологија и психијатрија. Јастребарско: Наклада Слап, 2005.
3. Николић-Ристановић, В. Делинквенција и виктимизација малолетних лица у Србији: Резултати међународне анкете самопријављивањем делинквенције. Сажетак и препоруке. Београд: Прометеј, 2017.

4. Врућинић Ж. Етиологија и превенција поремећаја понашања. *Безбједносћ – Полиција – Грађани* XI,1-2, 2016.

5. Жунић-Павловић В, Ковачевић -Лепојевић М (Ур.). Превенција и третман поремећаја у понашању. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, 2010.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе					
Предавања, интерактивна настава, групни интерактивни рад радионичарског типа, играње улога, приказ едукативних филмова; прикази случајева, анализа и нацрт превентивних програма, семинарски рад, консултације					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе		поена		Завршни испит	
поена				поена	
активност у току предавања		10		писмени испит	
практична настава		10		усмени испит	
колоквијум-и					
семинар-и		20			

Назив предмета: Права, обавезе и самозаступање особа са инвалидитетом

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета

Стицање знања о актуелним прописима којима се дефинише положај особа са инвалидитетом у друштву, као и обавезе и повластице које проситичу из истих. Студенти ће бити упознати и са покретом самозаступања особа са инвалидитетом.

Исход предмета

Кроз познавање основних права и обавеза особа са инвалидитетом студенти ће моћи да та права приближе циљној групи и организацијама инвалида у којима дефектолози спроводе дефектолошки рад и учествују у програмима психосоцијалне подршке. На основу познавања правне регулативе, студенти ће примењивати мере подршке у системима васпитања и образовања, здравствене и социјалне заштите

Познавање циља самозаступања, студенти ће у свом раду помагати особама са инвалидитетом да се самоорганизују и буду укључене у процес доношења одлука које се на њих односе.

Садржај предмета

Теоријска настава

- Међународна документа о правима особа са инвалидитетом – Међународна документа универзалног карактера и документа чији су предмет специфична права особа са инвалидитетом.
- Конвенција о правима особа са инвалидитетом.
- Европска социјална повеља.
- Национална организација особа са инвалидитетом Србије.
- Закони и други прописи који уређују остваривање права у свим системима заштите у оквиру нашег правног система (област социјалне заштите, здравствене заштите, породично-правне заштите деце и породице, област васпитања и образовања, запошљавања и радних односа, пензијског и инвалидског осигурања, саобраћаја, области пореско-правног система, становања ...).
- Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом.
- Самозаступање – појмовно одређење.
- Самозаступање деце и омладине са сметњама у развоју.
- Самозаступање особа са инвалидитетом.

Практична настава

- Разматрање могућности повећања приступа информацијама о правима и обавезама за особе са инвалидитетом.
- Развијање односа деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом према активном учешћу у политичком, јавном и културном животу кроз самозаступање.
- Радионице о самозаступању.

Литература

1. Татић Д. (2011): Водич кроз права особа са инвалидитетом у Републици Србији. Министарство рада и социјалне политике, Национална организација особа са инвалидитетом Србије, Београд.
2. Материјал са предавања.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе					
Интерактивна настава; <i>Power Point Presentations</i> ; Приказ филмова из праксе; Практичан рад					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	поена		Завршни испит		поена
активност у току предавања	10		писмени испит		50
практична настава	10		усмени испит		
колоквијум-и					
семинар-и	30				

Назив предмета: Физичка култура			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ наставе је стицање знања о методама унапређења и очувања здравља, утицају физичке активности на здравље и формирање позитивних психосоцијалних образаца понашања.			
Исход предмета			
- Препознавање везе између физичке активности и здравља. - Разумевање утицаја положаја и покрета тела на раст и развој.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
- Дефиниција здравља. - Дефиниција физичких активности. Утврђивање нивоа физичких активности. - Физичка активност и њен утицај на развој и мењање функционалних способности - Врсте мерних инструмената у спорту, физичком васпитању и рекреацији - Научно-теоријске основе рекреације. Програми спортске рекреације. - Мотивација и телесно вежбање. - Моторичке способности и телесна активност - Антрополошке карактеристике и вредности физичког васпитања. - Развој моторике са узрастом. - Разматрање развоја спорта и телесног вежбања као облика лечења			
Практична настава			
- Методски поступак рада на развоју моторичких способности. - Програми вежби за развој аеробне и анаеробне издржљивости, статичке силе, експлозивне снаге, репетитивне снаге, активне и пасивне, као и статичке и динамичке гipкости, прецизности гађањем и циљањем, равнотеже и брзине. - Организација и реализација тестирања базичних моторичких способности у ситуационим условима. - Примена средстава за развој антропомоторичких способности у савременим организационо методским поступцима (фитнес, аеробик, пилатес...).			
Практични део испита састоји се у процени побољшања антрополошког статуса (стање ухрањености и телесна композиција) и моторичких способности студената кроз праћење путем тестова и упитника на почетку и крају семестра.			
Литература			
Обавезна			
1. Нићин Ђ. Антропомоторика. Факултет физичке културе Нови Сад, 2000			
2. Гајић М. Основи моторике човека. Факултет физичке културе Нови Сад, 1985.			
Допунска			
1. Schmidt R, Lee T. Motor Control and learning. Human Kinetics US, 2005.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава (вежбе)			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	70	усмени испит	
колоквијум-и		практични испит	30
семинар-и			

Назив предмета: Информатика у здравству			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета Циљ предмета је упознавање студената са елементима информатичке писмености и, посебно, примене информационо-комуникационих технологија у области медицине. Оспособити студента за евалуацију свог и туђег рада применом статистичко-аналитичких поступака, дизајнирање једноставних истраживања ради унапређења квалитета свога рада.			
Исход предмета Решавање проблема коришћењем рачунара (улога рачунара, алгоритам и рачунарски програм). Основе хардверске и софтверске архитектуре рачунара. Основе системског софтвера (оперативни систем, управљање фајловима, помоћни системски програми). Намена и врсте Апликативног софтвера. Основе рачунарских мрежа и Интернета и сигурност у рачунарским мрежама. Мобилно рачунарство. Хардвер персоналних рачунара. Софтверско програмирање рачунара. Базе података и информациони системи. Коришћење рачунара за решавање проблема применом готових софтверских решења. Коришћење сервиса Интернета. Коришћење канцеларијских апликација за обраду текста, унакрсне табеларне прорачуне, рачунарске презентације и израду једноставних web презентација. Једноставне статистичке обраде медицинских података коришћењем програма за унакрсне табеларне прорачуне.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Решавање проблема коришћењем рачунара (улога рачунара, алгоритам и рачунарски програм) 2. Основе хардверске и софтверске архитектуре рачунара 3. Системски и апликативни софтвер 4. Основе рачунарских мрежа и Интернета 5. Примена рачунара у медицини (обрада медицинских података, медицински информациони системи, медицинска дијагностика, стандарди у медицинској информатици, телемедицина и еЗдравство) <i>Практична настава</i> 1. Основне функције оперативног система 2. Рад са фајловима 3. Коришћење Интернет сервиса (Web, FTP, електронска пошта) 4. Обрада текста 5. Унакрсни табеларни прорачуни 6. Статистичка обрада података коришћењем програма за унакрсне прорачуне 7. Интеграција у јединствен документ 8. Израда једноставне рачунарске презентације 9. Израда једноставне Web презентације			
Литература <i>Обавезна</i> 1. Грујић В, Јаковљевић Ђ, уредници. Примена статистике у медицинским истраживањима (четврто издање). Медицински факултет Нови Сад, 2007. <i>Допунска</i> 1. Хаџивуковић С. Статистички методи. Универзитет у Новом Саду, Пољопривредни факултет Нови Сад, 1991.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	70
практична настава	30	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Рекреативна терапија
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 3
Услов: –
Циљ предмета Сстицање знања о значају рекреативне терапије (спортских и рекреативних активности) за децу и омладину са сметњама у развоју и одрасле особе са инвалидитетом, као и доказима о значају примене истих и препорукама за њихово организовање у систему образовања, социјалној и здравственој заштити.
Исход предмета Познавање рекреативне терапије као интегралног дела подстицања психофизичких способности деце са сметњама у развоју и очувања стечених способности и вештина и рехабилитације особа са инвалидитетом. Поседовање знања о основним теоријским концептима и овладавање методама организације и реализације спортских и рекреативних активности за децу са сметњама у развоју и особе са инвалидитетом.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Историја рекреативне терапије и адаптираних физичких активности. Теоријски преглед значаја примене рекреативне терапије и адаптираних физичких активности. Пракса заснована на доказима – рекреативна терапија и ометеност/инвалидност. Мултидисциплинарни приступ у примени рекреативне терапије. Значај рекреативне терапије за децу и омладину са сметњама у развоју и особе са инвалидитетом. Употреба асистивне технологије и прилагођавање спортских активности за особе са инвалидитетом. Улога спортских и инвалидских организација у развоју и одржању спортског и рекреативног ангажовања особа са инвалидитетом. Спорт као средство инклузије и социјалне партиципације. Специфичности организације и реализације рекреативне терапије код деце са сметњама у развоју. Специфичности организације и реализације рекреативне терапије код одраслих особа са инвалидитетом. Специфичности организације и реализације рекреативне терапије код старијих особа са инвалидитетом. Принципи спровођења спортских и рекреативних активности. Плес у специјалној едукацији и рехабилитацији. Рекреативна терапија на отвореном (планинарење, рекреативне шетње, трчање, бициклизам, полигонске вежбе, пецање...). Рекреативна терапија у затвореном простору (вежбе у теретани, стони тенис, вежбе циљања и погађања...). <i>Практична настава</i> Презентације и посебно одабрани видео прикази на вежбама наглашавају кључне делове предавања. Посета организацијама особа са инвалидитетом са циљем упознавања са спортских и рекреативних активности чланства. Праћење и опсервација тренинга особа са инвалидитетом. Самостална организација и реализација рекреативних активности са децом са сметњама у развоју и одраслим особама са инвалидитетом у наставним базама Факултета. Учествовање у организацији и реализацији различитих спортских такмичења особа са инвалидитетом.
Литература <i>Обавезна</i> 1. Здравковић ЗМ. Компендијум за предмет Теорија и пракса спорта инвалида. Београд: Факултет спорта и физичког васпитања, Универзитет у Београду; 2004. 2. Еминовић Ф, Чановић Д, Никић Р. Физичка култура 1 Физичко васпитање деце ометене у развоју. Београд: Универзитет у Београду Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2011. 3. Austin D, Crawford M, McCormick B, VanPuybroeck M. Recreational Therapy: An Introduction. Sagamore Publishing, IL; 2015. <i>Допунска</i> 1. Rimmer JH, Riley B, Wang E, Rauworth A, Jurkowski J. Physical activity participation among persons with disabilities: barriers and facilitators. Am J Prev Med. 2004;26(5):419-425. 2. Wetterhahn KA, Hanson C, Levy CE. Effect of participation in physical activity on body image of amputees. Am J Phys Med Rehabil. 2002;81(3):194-201. 3. Groff DG, Lundberg NR, Zabriskie RB. Influence of adapted sport on quality of life: perceptions of athletes with cerebral palsy. Disabil Rehabil. 2009;31(4):318-326. 4. Tasiemski T, Kennedy P, Gardner B, Taylor N. The association of sports and physical recreation with life satisfaction in a community sample of people with spinal cord injuries. NeuroRehabilitation. 2005;20(4):253-265. 5. Rimmer JH, Rowland JL. Physical activity for youth with disabilities: a critical need in an underserved population. Dev Neurorehabil. 2008;11:141-148. 6. Stuart ME, Lieberman L, Hand K. Beliefs about physical activity among children who are visually impaired and their parents. J Vis Impair Blind. 2006;100:223-234. 7. Scholl KG, McAvoy LH, Rynders JE, Smith JG. The influence of an inclusive outdoor recreation experience on families that have a child with a disability. Ther Rec J. 2003;37:38-57. 8. Dawson S, Liddicoat K. Camp Gives Me Hope: Exploring the Therapeutic Use of Community for Adults with Cerebral Palsy. Therapeutic Recreation Journal. 2009;43(4):9-24. 9. Miličević-Marinković B, Marinković M, Živković M, Živković D. Rehabilitacija dece sa autizmom kroz plivanje. Sport i zdravlje. 2011;6(2):67-73.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 15	
Методe извођења наставе					
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	поена		Завршни испит		поена
активност у току предавања	10		писмени испит		50
практична настава	10		усмени испит		
колоквијум-и					
семинар-и	30				

Назив предмета: Основе психотерапије
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 3
Услов: –
Циљ предмета Циљ предмета је стицање теоријских и практичних знања о основним принципима психотерапијског рада и главним психотерапијским правцима и моделима, као и упознавање са психолошким основама промене понашања.
Исход предмета Студенти ће бити оспособљени да препознају и примене основне принципе индивидуалног и групног психотерапијског третмана, да препознају сличности и разлике главних психотерапијских праваца и модела, као и да препознају и примене специфичне принципе који се односе на мотивацију за променом понашања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> - Дефинисање, развој и основни принципи и циљеве психотерапије - Ток психотерапијског третмана, основни принципи индивидуалне, групне и породичне психотерапије - Психоаналитичка и психодинамска психотерапија - Егзистенцијалистичка и клијентоцентрична психотерапија - Гештalt и експерименталне психотерапије - Трансакциона анализа - Бихејвиорална терапија - Когнитивна терапија и когнитивно-бихејвиорална психотерапија - Психодрама, телесна психотерапија и арт терапија - Системске терапије - Конструктивистичка и интегративна психотерапија - Социотерапија - Транстероијски модел промене - Мотивациони интервју - Истраживања у психотерапији <i>Практична настава</i> Практичан део наставе биће фокусиран на: примену основних принципа групне и индивидуалне психотерапије, развој емпатије и саморефлектујућих потенцијала, примену основних и специфичних интервенција у оквиру различитих психотерапијских праваца, разумевање односа терапеут-пацијент, примену основних постулата транстероијског модела промене понашања
Литература <i>Обавезна</i> 1. Ерић Љ. Психотерапија. Нови Сад: Психополис институт, 2011. 2. Biro M, Butollo W. Клиничка психологија. Нови Сад/Минхен: Футура, 2002. 3. Припремљен материјал са предавања <i>Допунска</i> 1. Prochaska J, Norcross J. Systems of Psychotherapy. Belmont: Thomson Books/Cole, 2007.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	–		
семинар-и	20		

Назив предмета: Психологија одраслог доба и старења
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 3
Услов: –
Циљ предмета Упознавање студента са развојем и променама које се дешавају у одраслом добу. Упознавање студента са главним правцима и правилностима развоја у одраслој доби. Упознавање студента са карактеристикама биолошког моторног, сензорног, афективног, моралног, социјалног и когнитивног развоја; упознавање студента са развојним задацима, фазама и специфичностима развоја у одраслом добу; Упознавање са очекиваним развојним кризама у одраслој доби и старости. Упознавање са теоријама туговања и процесом губитка и обрада процеса смрти и умирања.
Исход предмета Очекује се да након похађања овог предмета студент буде способан да покаже адекватно познавање и разумевање развоја и карактеристика развоја у одраслој доби, тј. да разликује развојне од неразвијених промена и криза у одраслој доби и старости; Успешно диференцира изазове и могуће реакције на њих у свакој од фаза одрасле доби. Очекује се да студент развије сензитивност за адекватно пружање подршке особама у току одрасле доби. Очекујемо и да студент разуме процес старења и психолошке потребе одраслих и старих лица, кроз разумевање протективних и ризичних фактора у развоју везаних за овај период.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Психологија целоживотног развоја – дефинисање и теоријски приступи; Здравље и биолошко старење у раној одраслој доби; Промене у структури мишљења и когнитивним способностима у раној одраслој доби; Теорије психосоцијалног развоја у раној одраслој доби; Разноликост животних стилова у раној одраслој доби; Биолошке и телесне промене у средњој одраслој доби; Промене у менталним способностима и обради података: средња одрасла доб; Теорије психосоцијалног развоја у средњој одраслој доби; Односи са другима у средњој одраслој доби; Телесне промене и очекивана дужина живота: касано одрасло доба; Здравље, кондиција и инвалидност; Памћење у касној одраслој доби и друге когнитивне промене; Решавање проблема и обрада језика у касној одраслој доби; Теорије психосоцијалног развоја у касној одраслој доби; Односи у касној одраслој доби; Смрт и умирање; Туговање: суочавање са сопственом смртношћу и смрти вољене особе <i>Практична настава</i> Одабране теме из психологије одраслог доба и старења: Обрада информација: Стручност и креативност, Студирање, избор занимања и развој каријере, Блиски односи: партнерство и пријатељство, Животни циклус породице, Прилагођавање на телесне изазове средњовековности, Професионални живот и когнитивни развој, Стабилност и промене појма о себи и личности: средња одрасла доб, Предиктори менталног здравља у средњој, одраслој доби, Прилагођавање на телесне промене у касној одраслој доби, Менталне болести у касној одраслој доби, Целоживотно учење, Мудрост у касном одраслом добу, Индивидуалне разлике у психолошком благостању старих, Одлазак у пензију и провођење слободног времена, Успешно старење, Образовање за смрт
Литература 1. Берк Л. Психологија целоживотног развоја. Јастребарско: Наклада Слуп, 2017.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, практичне вежбе. Групни и радионичарски рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	60
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Неурологија			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Физиологија (за полагање испита)			
Циљ предмета			
На крају наставног процеса студент стиче знања о симптомима и знацима обољења одређених структура нервног система код деце и одраслих.			
Исход предмета			
Оспособити студента у клиничком препознавању неуролошких болести и стања која ометају децу и одрасле у моторном, креативно-интелектуалном и социјалном функционисању и доводе их у сталне или повремене дуготрајне или краткотрајне хоспитализације. Упознати студента са могућношћу и технологијом лечења неуролошких болести и стања. Студент треба да савлада технику неуролошке анамнезе, начин извођења неуролошког прегледа и тумачење добијених неуролошких тестова. Треба да спозна која су то неуролошка обољења и како она ометају децу и одрасле у моторном и когнитивном функционисању. Поред наведеног треба да зна које су основне методе дијагностике и третмана неуролошких болесника			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Основи неурологије. Неуролошка семиотика. Функционална неуроанатомија мозга. 2. Семиотика оштећења великог мозга. Синдроми можданих режњева. Синдром фронталног режња. 3. Синдром темпоралног, паријеталног и окципиталног режња. 4. Неуролошке основе афазии, апраксија и агнозија. 5. Клинички знаци оштећења кранијалних нерава: оптичког, окуломоторних и тригеминалног. 6. Клинички знаци оштећења кранијалних нерава: фацијалиса, вестибулокохлеариса, глософарингеуса, вагуса, акцесориуса и хипоглосуса. 7. Епилепсије (етиологија, класификација, клиничка слика, диференцијална дијагноза и терапија). 8. Инфективна обољења ЦНС-а и неуролошке компликације системских обољења. Тумори ЦНС-а и неуролошки аспекти. 9. трауме нервног система. 10. Цереброваскуларна обољења. Дегенеративне и хередодегенеративне болести. Деменције. 11. Симптоми и знаци оштећења екстрапирамидалног система. Паркинсонова болест и паркинсонизам. 12. Симптоми и знаци обољења малог мозга. Демијелинизационе болести. Мултипла склероза. 13. Неурологија развојног доба (моторни развој и семиотика оштећења моторике у развојном добу). Дечија церебрална парализа. Краноцебралне малформације. 14. Клинички знаци оштећења кичмене мождине. Болестимоторног неурона. Полимијелитис. 15. Клинички знаци оштећења периферних живаца. Хередитарна, метаболичка и трауматска оштећења периферних живаца. 16. Болести неуромишићне спојнице и мишића. Прогресивне мишићне дистрофије и миотоније. <i>Myasthenia gravis</i>			
Практична настава			
1. Неуролошка анамнеза. 2. Преглед кранијалних нерава (I-VI). 3. Преглед кранијалних нерава (VII-XII). 4. Преглед врата, горњих и доњих екстремитета, испитивање моторне функције, покретљивости, мишићне снаге и мишићног тонуса. 5. Испитивање сензибилитета. 6. Знаци и тестови при оштећењу екстрапирамидног система. 7. Испитивање функције малог мозга. 8. Испитивање виших кортикалних функција (говор, праксија, гнозија, лексија, калкулија). 9. Дијагностичке методе у неурологији. 10. Преглед болесника са мијастенијом гравис. 11. Неуролошки преглед детета. 12. Поремећај хода (диференцијална дијагноза поремећаја хода). 13. Главобоље. 14. Знаци и тестови за испитивање оштећења кичмене мождине. 15. Специфичности у дијагностици оштећења периферних нерава			
Литература			
Обавезна			
1. Драган М. Павловић: Неурологија. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; Орион арт, Београд 2012.			
2. Костић В. Неурологија за студенте медицине. Медицински факултет у Београду, 2007.			
3. Николић М. Пропедевтика и техника неуролошког прегледа. Медицинска књига, Београд-Загреб, 1989.			
Допунска			
1. de Groot J, Chusid JG. Корелативна неуроанатомија и функционална неурологија. Савремена администрација Београд, 1990.			
2. Левић З. Основи савремене неурологије. Завод за уџбенике и наставна средства Београд, 2005.			
3. Радојчић Б. Клиничка неурологија за студенте медицине. Медицинска књига Београд, 2003.			
4. Радојчић Б. Неуролошки преглед и основи клиничке неурологије. Elit Medica, Београд, 2006.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Теорија: предавања са мултимедијским приказима.			
Практична настава: вежбе, индивидуална казуистика, мултимедијски прикази неуролошке казуистике.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Неуропсихологија			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: Анатомија; Физиологија			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основним теоријским поставкама неуропсихологије, развојне и клиничке неуропсихологије			
Исход предмета			
Студенти ће стећи основна теоријска знања о:			
- неуропсихолошким/когнитивним функцијама, неуралној основи когнитивне делатности, топографској организацији коре великог мозга и латерализација когнитивних функција;			
- о методама и начинима неуропсихолошке анализе и процене;			
- о основним аспектима развоја (типичан и атипичан развој) и пластицитет мозга;			
- о основним развојним неуропсихолошким порећајима (вербалне и невербалне сметње учења, неуропсихолошки дефицит код педијатријских поремећаја);			
Студенти ће бити оспособљени да користе стечена теоријска знања у раду са децом која имају когнитивне поремећаје различите етиологије.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
- упознавање са историјским развојем неуропсихологије;			
- подела неуропсихологије – експериментална, когнитивна и клиничка неуропсихологија. Методе неуропсихологије;			
- топографска организација коре великог мозга и латерализација когнитивних функција;			
- развој мозга (типичан и атипичан) и феномен пластицитета;			
- утицај срединских фактора на развој мозга;			
- развојни поремећаји – неуропсихолошке основе вербалних и невербалних сметњи учења;			
- педијатријска неуропсихологија – неуропсихолошки дефицит код дечије епилепсије, трауматских повреда главе, перинаталног можданог удара, хидроцефалуса, спине бифиде, феталног алкохолног синдрома, мале порођајне тежине;			
- неуропсихолошка дијагностика.			
Практична настава			
- основни неуропсихолошки модели;			
- основни принципи функционалне организације мозга;			
- симптоми оштећења коре великог мозга;			
- развој неуропсихолошких/когнитивних функција код деце;			
- развојни неуропсихолошки поремећаји – вербалне и невербалне сметње учења – основне неуропсихолошке карактеристике и процена – развојна дисфазија, дисграфија, дискалкулија, дислексија, поремећај пажње, аутизам, ментална заосталост, тикови, поремећаји понашања;			
- неуропсихолошке последице код дечије епилепсије, трауматских повреда главе, перинаталног можданог удара, хидроцефалуса, спине бифиде, феталног алкохолног синдрома, мале порођајне тежине;			
- клиничка неуропсихолошка дијагностика;			
- демонстрација клиничке неуропсихолошке батерије, као и неуропсихолошког налаза и мишљења.			
Литература			
Обавезна			
1. Крстић Н. Развојна неуропсихологија. Фаспер, Београд 2009.			
2. Крстић Н, Савић Паројчић А, Гојковић М. Увод у неуропсихолошку дијагностику. Београд: Центар за примењену психологију, 2017.			
3. Павловић Д. Неуропсихологија, бихевиорална неурологија и неуропсихијатрија. Београд: Орион Арт, 2012 (одабрана поглавља)			
4. Филиповић Ђурђевић Д, Здравковић С. Увод у когнитивне неуронауке. Зрењанин: Градска библиотека Жарко Зрењанин, 2013. (одабрана поглавља)			
Допунска			
1. Оцић Г. Клиничка неуропсихологија. Завод за уџбенике и наставна средства. Београд 1998. (одабрана поглавља)			
2. Lezak M. Neuropsychological assessment. Oxford University Press New York, 1995. (одабрана поглавља)			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, прикази и анализе студија случајева, семинарски рад, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	20
колоквијум-и	10		
семинар-и			

Назив предмета: Тифологија			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основним појмовима из области тифологије.			
Исход предмета			
Стицање базичних знаања из области тифологије.			
Садржај предмета			
Теоријска настави			
1. Тифологија, дефиниција, појам и предмет изучавања. Повезаност са другим наукама. 2.Анатомија и физиологија чула вида.			
2. Феноменологија, етиологија и преваленција оштећења вида.			
3. Дефинисање и класификација оштећења вида.			
4. Положај особа са оштећењем вида кроз историју и развој образовања за слепе и слабовиде.			
5. Прве школе и развој писма за слепе.			
6. Хетерогеност популације са оштећењем вида.			
7. Процена вида код деце са сметњама и оштећењима.			
8. Компензација оштећених функција вида и теорије компензације.			
10-11.Узроци оштећења вида, карактеристике, препоруке за прилагођавање околине и материјала.			
12-13. Специфичности у когнитивном развоју и функционисању особа са оштећењем вида.			
14. Специфични обрасци моторичког понашања особа са оштећењем вида – блиндизми			
15. Специфични обрасци говорно-језичког понашања особа са оштећењем вида – вербализми			
Практична настави			
1. Дефиниција и класификација слепоће и слабовидости према WHO.			
2. Визуелне функције (процена).			
3. Разликовање визелних функција и визуелног функционисања (примери).			
4. Техничо дидактичка адаптација простора и средстава за особе са оштећењем вида.			
5. Обољења ретине – адаптације и стратегије у настави.			
6. Албинизам – карактеристике и стратегије у настави.			
7. Хипоплазја и атрофија оптичког нерва – карактеристике и стратегије у настави.			
8. Системи образовања за децу са оштећеним видом.			
9. Брајево писмо и машине и табле за писање.			
10. Савремена тифлотехничка средства за особе са оштећењем вида.			
11. Тест развоја визуелне перцепције.			
12. Тестови за перцепцију слике и текста.			
13. Визелни тренинг – вежбе визуелног памћења и визуелне пројекције (примери).			
14. Визуелни тренинг – вежбе за перцепцију облика и дискриминацију фигура (примери).			
15. Визуелни тренинг – координација око-рука, визуелно упоређивање (примери).			
Литература			
1. Вучинић В. Основи тифологије. Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. Београд. 2014.			
2. Дикић С. Тифологија. Идеапринт. Београд.1997.			
3. Бабић Н, Чанадановић В. Офталмологија, Универзитет у Новом Саду – Медицински факултет.2018.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, видео прикази			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и	10		

Назив предмета: Соматопедија			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Стицање знања о савременим холистичким, интердисциплинарним и трансдисциплинарним приступима у проучавању моторичких поремећаја тј. овладавање знањима и клиничким приступом у области превенције, детекције, дијагностике, рехабилитације као и могућношћу едукације особа са моторичким поремећајима.			
Исход предмета			
Познавање основних техника које се односе на детекцију, дијагностику, едукацију и рехабилитацију особа са моторичким поремећајима.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Термин, предмет, циљ и задаци соматопедије.			
Терминологија у соматопедији.			
Развојни модели и теорије.			
Опште законитости развоја моторике.			
Етиологија и локализација оштећења моторике.			
Типичан развој моторичких способности.			
Моторичке способности особа са церебралном парализом.			
Моторичке способности особа са оштећењем вида.			
Моторичке способности особа са развојним поремећајем координације.			
Моторичке способности особа са оштећењем слуха.			
Процена моторичких способности.			
Перспективе типичног и атипичног развоја.			
Израда рехабилитационих програма за одржавање и развој моторичких способности.			
Методе соматопедске рехабилитације (методе и уређаји)			
Сексуалност особа са моторичким поремећајима.			
Васпитање и образовање особа са моторичким поремећајима.			
Запошљавање особа са моторичким поремећајима.			
Квалитет живота особа са моторичким поремећајима.			
Живот у заједници особа са моторичким поремећајима.			
Практична настава			
Практичан део наставе биће усмерен на оспособљавање студената за: разумевање значаја препознавања и дијагностиковања моторичких поремећаја, препознавања специфичности у моторичком развоју када су у питању различити облици ометености, разумевања изазова у различитим функционалним доменима особа са моторичким поремећајима, као и разумевање основних компоненти програма за одржавање и развој моторичких способности.			
Литература			
1. Стошљевић М. Основни специјалне едукације и рехабилитације особа са моторичким поремећајима. Београд: Универзитет у Београду Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2015.			
2. Рапаић Д, Недовић Г. Церебрална парализа: праксицке и когнитивне функције. Београд: Универзитет у Београду Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, ЦИДД; 2011.			
3. Стошљевић Л, Стошљевић М, Одовић Г. Процена способности особа са моторичким поремећајима – Практикум. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2006.			
4. Haskell SH, Barrett E. The education of children with motor and neurological disabilities. Nichols Publishing; 1989.			
5. Blythe SG, Beuret LJ, Blythe P. Attention, balance and coordination. John Wiley&Sons Ltd.; 2009.			
6. Gallahue DL, Ozmun JC, Goodway JD. Understanding motor development: Infants, Children, Adolescents, Adults. UK: CPI group Ltd; 2012.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Фонетика			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
Општи циљ предмета је упознавање студената са основама артикулационе, акустичке и аудитивне фонетике и теоријске фонологије. Специфични циљ је да се студенти оспособе да примене ова знања у дијагностици и третману поремећаја говора, као и да прате савремена истраживања из области клиничке фонетике и фонологије.			
Исход предмета			
Студенти стичу знања о фонетско-фонолошким карактеристикама говора и о месту фонетике и фонологије у лингвистичком систему. – Студенти овладавају основама акустичке анализе говора и ова знања повезују са артикулационим обележјама. – Студенти су оспособљени да примене ова знања у дијагностици и третману поремећаја говора и у рехабилитацији и хабилитацији говора.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Анатомија и физиологија продукције говора; методе и технике артикулационе, акустичке и аудитивне фонетике; фонема као јединица фонолошког система језика; фонема и алофон; комбинаторна фонетика: фонотактичка правила дистрибуције; дистинктивна и недистинктивна гласовна обележја; фонетско-фонолошке класификације на основу типа артикулације (сугласници и самогласници), начина артикулације, места артикулације и других обележја; супрасегменатске (прозодијске) карактеристике говора: акценат, трајање, ритам, темпо, мелодија (основни тон) – фонетске и фонолошке дистинкције прозодијских карактеристика; ритам и интонација; карактеристике говорних низова – гласовне промене, асимилације, дисимилације, сажимање; акустички корелати сегменатских и супрасегменатских карактеристика – спектрограм, карактеристике самогласника (форманти, формантске вредности, транзиције), карактеристике сугласника (акустичка својства плозива, фрикатива, африката, сонаната); интензитет наглашених и ненаглашених слогова, тонска кретања у речи и исказу.			
Литература			
1. Јовичић СТ. Говорна комуникација: физиологија, психоакустика и перцепција. Наука. Београд. 1999.			
2. Петровић Д, Гудурић С. Фонологија српског језика. Институт за српски језик САНУ Београд – Београдска књига – Матица српска. Београд. 2010.			
3. Марковић М. Фонетика за студенте логопедије – практикум. 2016.			
4. Ball MJ. Phonetics for Speech Pathology. Taylor & Francis. London. 1989.			
5. Ball MJ. et al. (eds.). The Handbook of Clinical Linguistics. Part III: Phonetics and Phonology. Oxford: Blackwell.2008. (одабрана поглавља: 309-641).			
6. Clark J, Yallop C. An Introduction to Phonetics and Phonology. Oxford: Blackwell. 1995.			
7. Ladefoged P. A Course in Phonetics. 2nd edition. Harcourt Brace Jovanovich. New York. 1982.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: –	
Методе извођења наставе			
Фронтални-предавања и дискусије			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Рана развојна хабилитација			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Оспособљавање студената за евалуацију и праћење деце са ризичним развојем применом основних знања из области неуроразвојне хабилитације.			
Исход предмета			
Стицање основних знања о специфичности и значају ране развојне хабилитације. Оспособљавање студената за опсервацију деце са тешкоћама у развоју новорођеначког и одојчадског узраста, као и узраста малог детета и предшколског узраста. Примена стечених знања у тимском интердисциплинарном приступу у хабилитационом третману деце са ризичним развојем.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Основни принципи ране развојне хабилитације код деце са ризичним развојем.			
Практична настава			
Практична примена стечених знања из области ране развојне хабилитације код деце са ризичним развојем			
Литература			
1. Савић К, Миков А. Рехабилитација деце и омладине. Нови Сад: Ортомедикс, 2007			
2. Јовановић Л. Кинезитерапија у педијатрији. Београд: Виша медицинска школа, 2000.			
Допунска			
1. Миков А. (уредник): Савремени аспекти терапије церебралне парализе, Ветерник 2009.			
2. Шврака Е, Авдић Д, Хасанбеговић Анић Е. Окупациона терапија. Универзитет у Сарајеву. Факултет здравствених студија 2012.			
3. Радојчић Б. Клиничка неурологија. Медицинска књига 2003.			
4. Шврака Е. Двије стране среће. Босанска ријеч, Тузла 2010.			
5. Шврака Е, Авдић Д. Наша визија будућности. Савез удружења особа са церебралном парализом Босне и Херцеговине, Сарајево 2015			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	60
практична настава	25	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Генетика у логопедији
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета Основни циљеви наставе <i>Генетике у логопедији</i> су упознавање и усвајање знања студената основних академских студија специјалне едукације и рехабилитације – модул Логопедија, са генетским специфичностима популације из вулнерабилних категорија: особа са специјалним потребама, особама са потребом за туђом бригом, негом и помоћи, особама са конгени-талним аномалијама, особама из инкузивног образовног програма, особама са вишеструком ометеношћу, којима је потреб-на логопедска подршка везана за специјалну едукацију и рехабилитацију. Студенти ће усвојити знање везано за наследне болести, узроке, клиничке манифестације, могућности лечења, значај тимског и мултидисциплинарног рада. Образовање студената за правилан приступ у раду.
Исход предмета Током похађања наставе студенти стичу сва неопходна знања везана за етиологију, патогенезу, клиничку слику и терапијс-ке могућности наследних болести које су од значаја за специјалну едукацију и рехабилитацију – модул Логопедија. Правилан приступ и комуникација са болесником који има наследну болест као и са члановима његове породице.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> - Генетика и логопедија - Основни појмови у генетици - Наследне болести – дефиниција, подела наследних болести, учесталост наследних болести - Популација са хромозомским абериацијама и логопедија - Моногенске болести и логопедија - Наследне болести од значаја за логопедију - Логопедија и генетски синдроми - Новорођенче и логопедија: Очекиване потешкоће лингвистичких вештина код превремено рођеног новорођенчета - Очекиване потешкоће лингвистичких вештина код терминског новорођенчета са неуролошком дисфункцијом - Наследне болести које одступају од традиционалног начина наслеђивање од значаја за логопедију - Упознавање са терминима: Геном, протеом, микробиом, транскриптом, епигеном, метаболом и персонализована медицина; - Упознавање са новим технологијама: генетичко, геномско и секвенцирање наредне генерације - Конгениталне аномалије од значаја за логопедију - Вештине комуникације са пацијентима са посебним потребама - Особе са потребом за туђом бригом, негом и помоћи и логопедија - Особе са конгениталним аномалијама и логопедија - Особе из инкузивног образовног програма и логопедија - Особе са вишеструком ометеношћу и логопедија <i>Практична настава</i> - Породична анамнеза - Родослов, стандардни симболи родослова - Дисморфолошки преглед - Прикази рада са пацијентима са конгениталним аномалијама - Приказ рада са пацијентима са неуролошком дисфункцијом - Приказ рада са пацијентима са трахеостомом - Приказ рада са пацијентима са расцепом усне, вилице и непца - Приказ рада са пацијентима са хипотонијом - Приказ рада са пацијентима са мишићном дистрофијом - Приказ рада са пацијентима са психомоторном ретардацијом - Приказ рада са пацијентима са аутизмом - Приказ рада са пацијентима са ретким болестима - Приказ рада са особама са специјалним потребама - Приказ рада са пацијентима са бихејвиоралним потешкоћама - Прикази случаја наследних болести – хромозомске абериације - Прикази случајева особа са микроделецијама и микродупликацијама - Приказ рада одсека за медицинску генетику - Приказ рада Кабинета за планирање породице: Пренатална дијагностика - Приказ рада Цитогенетске лабораторије - Приказ рада Кабинета за молекуларну генетику - Упознавање са новим технологијама

Литература**Обавезна**

1. Jovanović Privrodski J, Kavečan I, editors. Klinička genetika, 1st Ed. Novi Sad: Medicinski fakultet; 2020. in press.
2. American Speech-Language-Hearing Association. www.asha.org/policy. 2016. doi:10.1044/policy.SP2016-00343.
3. Guerra J, Cacabelos R. Genomics of speech and language disorders. Transl Genet Genom 2019;3:3-9.
4. Online Mendelian Inheritance in Man, OMIM (TM). Johns Hopkins University, Baltimore. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/omim/>.
5. Eising E., Carrion-Castillo A, Vino A. A set of regulatory genes co-expressed in embryonic human brain is implicated in disrupted speech development. Mol Psychiatry 2019;1065-78. doi:10.1038/s41380-018-0020-x
6. Graham SA, Fisher SE. Understanding language from a genomic perspective. Annu Rev Genet 2015;49:131–60.

Допунска

1. Whiffin N, Minikel E, Walsh R, O'Donnell-Luria AH, Karczewski K, Ing AY, et al. Using high-resolution variant frequencies to empower clinical genome interpretation. Genet Med: Off J Am Coll Med Genet 2017;19:1151–8.
2. Gómez-Coello A, Valadez-Jiménez V, Cisneros B, Carrillo-Mora P, Parra-Cárdenas M, et al. Voice alterations in patients with spinocerebellar ataxia type 7 (SCA7): Clinical-Genetic Correlations. J Voice 2017;31:123e1-5.
3. Krishnan S, Watkins KE, Bishop DV. Neurobiological basis of language learning difficulties. Trends Cogn Sci 2016;20:701–14.
4. Chen XS, Reader RH, Hoischen A, Veltman JA, Simpson NH, Francks C, et al. Next-generation DNA sequencing identifies novel gene variants and pathways involved in specific language impairment. Sci Rep 2017;7:46105.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе					
Предавања. Практична настава: анамнеза, физички преглед болесника са наследном болешћу, диференцијално дијагностичка и терапијска разматрања у клиничкој генетици са приказом случајева наследних болести.					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	поена		Завршни испит	поена	
активност у току предавања	20		писмени испит	20	
практична настава	30		усмени испит	30	
колоквијум-и					
семинар-и					

Назив предмета: Кинантрополошка анализа кретне активности**Статус предмета:** изборни**Број ЕСПБ: 3****Услов: –****Циљ предмета**

Одређивање структуре, карактера и специфичности кретне активности анализом модалитета антрополошких способности и карактеристика као од којих у највећој мери зависи успешност у различитим спортовима.

Исход предмета

Стицање способности да се анализом најразличитијих кретних активности специфичних за одређене спортове, истраже релације модалитета антрополошких способности и арактеристика од којих у највећој мери зависи такмичарска успешност. Стицање знања о могућности трансформације антрополошких димензија, како би се у различитим фаза планирања и програмирања тренажног процеса, позитивни аспекти поспешили, а негативни компензовали.

Садржај предмета**Теоријска настава**

Истраживање димензија спортиста: анализа базичних антрополошких карактеристика спортиста, анализа специфичних способности и знања спортиста, регистрација и анализа показатеља такмичарске ефикасности. Хијерархијска структура фактора у спорту. Моделне карактеристике тренираности врхунских спортиста. Примери дијагностичких поступака у спорту. Истраживање карактеристика спортске активности: структурална, биомеханичка, информациона и функционална анализа спортске активности.

Кинезиолошка анализа комплексних спортова. Кинезиолошка анализа конвенционално-естетских спортова. Кинезиолошка анализа полиструктуралних спортова. Селекција у спорту (прелиминарна, иницијална, основна и финална селекција). Избор селекцијских метода, начини обраде података. Монограм развоја резултата – елемент прогнозе и управљање тренингом. Основе теорије прогнозирања спортских достигнућа. Истраживање спортова и спортских достигнућа: анализа историјских карактеристика спорта, анализа трендова спортских резултата, анализа система регистровања и вредновања спортских достигнућа. Истраживања релација базичних специфичних и ситуацијских способности и знања спортиста и успешности у спорту (проблеми дефинисања предикторских скупова варијабли и једнодимензионалних и вишедимензионалних скупова критеријских варијабли).

Практична настава

Истраживање димензија спортиста: анализа базичних антрополошких карактеристика спортиста, анализа специфичних способности и знања спортиста, регистрација и анализа показатеља такмичарске ефикасности. Кинезиолошка анализа комплексних спортова. Кинезиолошка анализа конвенционално-естетских спортова. Кинезиолошка анализа полиструктуралних спортова. Селекција у спорту (прелиминарна, иницијална, основна и финална селекција). Основе теорије прогнозирања спортских достигнућа.

Литература

1. Bangsbo J. Fitness training in football – a scientific approach. August Krogh Institute Copenhagen, 1994.
2. Čoh, M., Milanović, D., Kampmiller, T. Morphologic and Kinematic Characteristics of Elite Sprinters. Collegium Antropologicum 2001;25(2):605-610.
3. Мадих Д. Повезаност антрополошких димензија студената физичке културе са њиховом успешношћу вежбања на справама. Докторска дисертација. Факултет физичке културе Нови Сад 2000.
4. Милановић Д. Анализа ефеката тренинга врхунске кошаркашке момчади у припремном периоду. Кинезиологија 1985; 17(2):131-136.
5. Müller E, Zallinger G, Ludescher F. Science in elite sport. London: E&FN Spon 1999.
6. Бала Г. Фактори успешности у тенису. *Kinesis*, Нови Сад 1997.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
------------------------------------	------------------------------	------------------------------

Методе извођења наставе

Теоријска и практична настава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	25	писмени испит	50
практична настава	25	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Креативне радионице

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета

Основни циљеви предмета Креативне радионице су:

- упознавање студената са дефинисањем креативности и креативним мишљењем
- упознавање студената са природом и структуром радионица
- упознавање студената са основним склопом и динамиком рада у радионицама
- упознавање студената са карактеристикама рада у радионици
- упознавање студената са принципима рада у радионици
- упознавање студената са техникама развијања креативности

Исход предмета

Очекује се да након похађања овог предмета студент покаже адекватно познавање и разумевање организовања и извођења радионица у области специјалне едукације и рехабилитације.

Очекује се да након похађања овог предмета студент буде способан да:

- организује радионицу и учествује у тимском раду
- примени вештине развијања групне кохезивности, стварања позитивне климе и међусобног уважавања
- кроз радионице подстиче развијање дивергентног изражавања у најширем смислу

Садржај предмета**Теоријска настава**

Шта је креативност? Креативно мишљење. Основне претпоставке радионичарског поступка. Врсте радионица. Креативне радионице-драмске, ликовне, песничке, видео радионице. Едукативне радионице – когнитивне, превентивне, радионице за развијање социјалних вештина. Основне претпоставке радионичарског поступка – постављање конкретних структурисаних захтева и лично ангажовање учесника, изазивање доживљаја, уобличавање доживљаја, размена. Најчешћи облици групног рада и радионичарске технике. Технике за развијање креативности. Ефекти радионица и њихова евалуација.

Практична настава

Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад. Практична настава прати методске јединице теоријске наставе и организована је кроз: осмишљавање и извођење радионица, симултану индивидуалну активност, рад у групама, вођене фантазије, вежбе играња улога, показатељи промена и анализа ефеката рада у радионицама.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, power point презентација, видео прикази			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Артикулационо-фонолошки поремећаји
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 6
Услов: Увод у логопедију
Циљ предмета Циљ предмета је упознавање студената логопедије са артикулационо-фонолошким поремећајима, инструментима процене и начинима рехабилитације артикулационо-фонолошких поремећаја. Упознавање студената са краниофацијалним поремећајима који за последицу имају артикулационо-фонолошке поремећаје, њихова процена и рехабилитација.
Исход предмета Студенти су овладали знањима о артикулационо-фонолошким поремећајима, инструментима процене и стекли компетенције за спровођење рехабилитације артикулационо-фонолошких поремећаја. Студенти су овладали знањима о краниофацијалним поремећајима и стекли компетенције за њихову процену и рехабилитацију.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Појам и дефиниција артикулационо-фонолошких поремећаја 2. Анатомске и физиолошке основе артикулационо-фонолошких поремећаја 3. Етиологија, учесталост и класификација артикулационо-фонолошких поремећаја 4. Процена и инструменти процене артикулационо-фонолошких поремећаја 5. Сигматизам-подела, етиологија, процена и структура третмана 6. Облици дисторзије гласова-подела, процена и структура третмана 7. Ротацизам-подела, етиологија, процена и структура третмана 8. Гласовне особине вокала, пловива, фрикатива, африката, латерала и назала-етиологија и процена и структура третмана 9. Особености артикулационо-фонолошких поремећаја код осталих говорно-језичких поремећаја и стања 10. Развојни фонолошки поремећаји 11. Краниофацијални поремећаји – подела, етиологија и процена 12. Велофарингеална инкомпетенција – етиологија, процена и рехабилитација 13. Исхрана код деце са расцепима усана, тврдог и меког непца 14. Говор код деце са расцепима – преоперативна и постоперативна процена, развој говора и компензаторни механизми <i>Практична настава</i> 1. Примена инструмената за процену артикулационо-фонолошких поремећаја 2. Структура третмана у раду са децом 3. Процена оралне праксије 4. Стимулација орофацијалне регије 5. Структура третмана појединачних група гласова код деце 6. Фонемска дискриминација гласова-процена и третман 7. Структура третман артикулационо-фонолошких поремећаја код других говорно-језичких поремећаја и стања 8. Структура третмана код велофарингеалне инкомпетенције 9. Начини спровођења преоперативне и постоперативне процене код деце са расцепима усана, тврдог и меког непца 10. Структура третмана код деце са расцепима усана, тврдог и меког непца 11. Писање логопедског налаза Литература 1. Голубовић С. Фонолошки поремећаји. Београд. Друго измењено и допуњено издање. Друштво дефектолога Србије, Тон-плус. 2012. 2. Доброта Н. Артикулационо-фонолошки поремећаји. Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију „Цвекто Брајовић“. Београд. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду. 2010.

3. Доброта Н. Краниофацијални говорни поремећаји. Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију “Цветко Брајовић” Београд. 2009.
 4. Pena-Brooks A, Hegde MN. Assessment and Treatment of Speech Sound Disorders in Children. Austin. Third Edition. Pro-ed. An International Publisher. 2015.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе					
Интерактивна настава; <i>Power Point Presentations</i> ; Приказ филмова из праксе; Практичан рад					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	поена		Завршни испит	поена	
активност у току предавања	10		писмени испит	20	
практична настава	20		усмени испит	50	
колоквијум-и					
семинар-и					

Назив предмета: Стручна пракса 1			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 1			
Услов: –			
Циљ предмета			
Стицање и примена практичних знања и вештина из области специјалне едукације и рехабилитације обрађених на теоријској и практичној настави. Упознавање са структуром рада у установама у којима се обавља пракса, услугама, стандардима квалитета рада, модела тимског рада и примене законских регулатива у дефектолошкој пракси.			
Исход предмета			
Исход предмета			
Примена и провера академско- теоријских и методичких знања у реалним околностима;			
Стицање искуства у раду са особама са сметњама у развоју/ инвалидитетом и препознавање своје улоге у раду;			
Развијање самопоуздања у стечена знања и вештине из области специјалне едукације и рехабилитације;			
Усвојеност знања о организационој структури, протоколима и процесу рада у установама.			
Садржај предмета			
Стручна пракса се изводи у здравственим, образовним и институцијама социјалне заштите под супервизијом и самостално. Обухвата посматрање и праћење рада стручњака у различитим окружењима, извођење активности уз помоћ супервизора и евалуацијау рада од стране супервизора и самоевалуацију.			
У оквиру Стручне праксе 1 предвиђено је:			
Упознавање са организационом структуром установе у којој се обавља пракса. Упознавање способности и могућности особа са интелектуалном ометеношћу, моторичким поремећајима, сензорним оштећењима и особама са вишеструким сметњама. Праћење/посматрање радних активности стручних радника и стручних сарадника. Помоћ при реализовању васпитно-образовних и радно-окупационих активности са особама са инвалидитетом (персонална асистенција) – извођење активности уз надзор супервизора. Упознавање са начином вођења дефектолошког досијеа и документације. Упознавање са улогом дефектолога у стручном тиму.			
Број часова активне наставе		Остали часови: 45	
Методе извођења наставе			
Практични рад, посматрање, супервизија, анализе студије случаја, вођење дневника праксе и каталог вештина.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Психологија инвалидитета			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са психолошким аспектима функционисања и специфичностима деце са различитим видовима сметњи у развоју и одраслих особа са инвалидитетом.			
Исход предмета			
Очекује се да студенти стекну знања о:			
– карактеристикама, психолошким аспектима и когнитивном, емоционалном и социјалном развоју деце са различитим видовима сметњи у развоју;			
– развоју личности, селф концепту и идентитету деце са сметњама у развоју;			
– породичној динамици и адаптацији на подизање детета са сметњама у развоју;			
– искуству инвалидитета код одраслих; реаговању на инвалидитет; разликама у адаптацији у односу на урођени или стечени инвалидитет, тежину и тип инвалидитета; погођене активности и сачуване капацитете;			
– односу окружења и особа са инвалидитетом.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Психологија инвалидитета: предмет и дефиниција; Деца и млади са сметњама у развоју: терминологија, преваленција; Класификација деце са сметњама у развоју; Личност особа са инвалидитетом као целовит систем; Типичне емоционалне сметње и проблеми у социјалном развоју код деце са сметњама у развоју; Општа обележја животне ситуације деце са сметњама у развоју; Теоријски и методолошки проблеми психолошке процене деце са сметњама у развоју; Карактеристике, развој и психолошка процена деце са менталном ретардацијом; Карактеристике, развој и психолошка процена деце са оштећењем слуха; Карактеристике, развој и психолошка процена деце са говорно-језичким поремећајима; Карактеристике, развој и психолошка процене деце са оштећењима вида; Карактеристике, развој и психолошка процена деце са телесним инвалидитетом; Реакције на инвалидитет; Однос породичне и друштвене средине према особама са инвалидитетом; Независан живот особа са инвалидитетом (адаптација, механизми превладавања).			
Практична настава			
Концепцијске основе бриге о особама са инвалидитетом; Примарне и секундарне последице сметњи у развоју/инвалидитета за развој личности; Динамика односа у породицама које имају дете са сметњама у развоју; Методе и технике психолошке процене деце са сметњама у развоју; Понашање деце са сметњама у развоју током психолошке процене; Адаптација на инвалидитет с обзиром на различите факторе (урођени/стечени, постепени/изненадни почетак, погођене активности, видљивост); Породица и особа са инвалидитетом; Психолошки налаз: значај, компоненте, могућности, ограничења.			
Литература			
Обавезна			
1. Хрњица С. и сар. Ометено дете: Увод у психологију ометених у развоју. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1991.			
2. Vash CL, Crewe M. Психологија инвалидитета. Јастребарско: Наклада Слап, 2010.			
Допунска			
1. Шекспир, Р. Психологија ометених у развоју. Београд: Нолит, 1979.			
2. Хавелка Н, Хавелка Мештровић А. Здравствена психологија. Загреб: Здравствено велеучилиште, 2013. (поглавље: Психологија рехабилитације)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
Практична настава: 30			
Методе извођења наставе			
предавања, интерактивна настава, прикази и анализе студија случајева, прикази и анализа психолошког налаза и мишљења; семинарске дискусије, групни рад, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Психопатологија детињства и младости			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Психологија развојног доба (за полагање испита)			
Циљ предмета			
Студент се оспособљава да препознаје одступања у психичком функционисању деце и младих и усваја основна знања психопатолошке феноменологије у развојном добу. Упознаје се са главним психијатријским поремећајима и болестима у развојном добу. Усваја знања о диференцијалној дијагнози најучесталијих психијатријских поремећаја у развојном добу.			
Исход предмета			
Основе поремећаја психичких функција у детињству и младости. Интеграција основних знања о психопатолошким феноменима у препознавању, дијагностичком алгоритму и диференцијалној дијагнози менталних поремећаја детињства и младости.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
– Увод у развојну психопатологију			
– Дефиниција и историјат развојне психопатологије			
– Однос са дечијом и адолесцентном психијатријом, психологијом и другим дисциплинама			
– Разликовање нормалног и патолошког у развојном добу – специфичности у односу на критеријуме процене код одраслих особа, увремененост развоја психичких функција, нормалност развојне неусклађености, индивидуалност развојних потенцијала			
– Поремећаји свести и психомоторике у развојном добу			
– Поремећаји опажања и пажње у развојном добу			
– Поремећаји памћења и интелигенције у развојном добу			
– Развојне последице менталне недовољне развијености			
– Поремећаји мишљења у развојном добу			
– Поремећаји афекта и воље у развојном добу			
– Поремећаји доживљавања властите личности у развојном добу			
– Главни психијатријски поремећаји дечијег доба у развојном добу			
– Основе, историјски развој и специфичности психодијагностике у развојном добу			
– Терапијски приступи у раду са децом и младима			
– Евалуација терапијских приступа у развојном добу			
Практична настава			
– Интервју са родитељима и дететом.			
– Примена тестова психомоторног развоја и интелигенције, процена органицитета и когнитивних функција, процена развоја личности, упитници и пројективне технике личности у развојном добу, процена породичног функционисања– анализа за клиничког материјала, задавање упитника и тестова, студије случаја			
– Упознавање са основним техникама когнитивне, бихејвиоралне и породичне терапије– студије случаја			
Литература			
Обавезна			
1. Бојанин С, Поповић-Деушић С. Психијатрија развојног доба. Институт за ментално здравље Београд, 2012.			
2. Недић А, Живановић О. (уреднице). Психијатрија. Медицински факултет Нови Сад, 2009.			
Допунска			
1. Wenar С. Развојна психопатологија и психијатрија од дојеначке доби до адолесценције. Наклада Слуп, Загреб, 2003. (одабрана поглавља)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава: презентације, интерактивни рад, интервјуи, семинари			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Процена у специјалној едукацији и рехабилитацији			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да студент овлада знањима и разуме сврху и циљ процене у специјалној едукацији и рехабилитацији ради добијања комплетне слике о личности особе ради планирања даљих поступака и активности. Студент ће се упознати са дијагностичким поступком, основним техникама процене и коришћењем инструмената за процену. Циљ је да се студенти оспособе за доношење одлуке о примени адекватних техника процене, за анализу и интерпретацију добијених података, њихову инеграцију и компарацију са очекиваним нормама и захтевима социјалне средине. Студент ће се упознати са тимским радом у поступку процене.			
Исход предмета			
Студент ће стећи знања о техникама и методама које се користе у оквиру процене у специјалној едукацији и рехабилитацији, као и о специфичностима у поступку процене. Усвојиће стручну терминологију, стећи ће знања о начину интерпретације добијених података у оквиру процене у циљу планирања дањег рада и сарадње са осталим члановима тим. Стећи ће знања о могућим грешкама у процесу процене и начинима како их избећи. Студент ће бити оспособљен за правилан одабир и примену инструмената за процену, анализу и интерпретацију добијених резултата и планирање даљих поступака у раду у складу са добијеним резултатима. Студент ће овладати правилима тимског рада у поступку процене.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска наставиава</i>			
Увод у процену – дефиниције,историјске перспективе, сврха, модели и начела. Процес процене: начини процене, основне технике, кораци у процени. Врсте тестова и одабир, формалне и/ или неформалне технике процене, технике прикупљања података, квантификација података, документација. Основни статистички концепти, Опсервација и анамнеза у специјалној едукацији и рехабилитацији; Рана процена у детињству, Процена организованости психомоторике; праксичке и гностичка организованости; Процена практогностичке организованости; латерализованост тела и чула; Процена организованости говора; Организованост сазнајних функција; Понашање и његова процена; Процена читања, писања и рачунања; Значај и улога родитеља у процесу процене и доношења одлуке, Могуће грешке при процењивању и њихова корекција; Интерпретација резултата процене. Циљ, специфичности, могућности и место процене у специјалној едукацији и рехабилитацији и у мултидисциплинарном тиму			
<i>Практична наставиава</i>			
Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела наставе и садрже: инструменте индивидуалне процене; индивидуалну процену способности, израда протокола, анализу и интерпретацију добијених података и писање налаза и мишљења.			
Процена психомоторике горњих и доњих екстремитета као и тела у целини, процена перцептивно моторичких вештина, Процена доминантне латерализованости доњих и горњих екстремитета, вида и слуха те употребне латерализованости горњих екстремитета. Процена праксичке и гностичке организованости. Процена графомоторног изражавања и рукописа. Процена развоја сазнајних способности у односу на узраст детета. Процена организованости говора. Процена понашања у породици и школи.			
Литература			
1. Ђордић А, Бојанин С. Општа дефектолошка дијагностика. Завод за уџбенике и наставна средства Београд, 2011.			
2. Повше-Ивкић В, Говедарица Т. Практикум опште дефектолошке дијагностике. Институт за ментално здравље Београд, 2000.			
3. McLoughlin J, Lewis RB. Assessing students with special needs. Pearson NY, 2007.			
4. Pierangelo R, Guilani G. Understanding assessment in the special education process. Corwin Press, 2012.			
5. Lewis V. Development and Disability. John Wiley&Sons NY, 2003.			
6. Bolton B. (editor). Special Education and rehabilitation Testing: Curent practices and test reviews, Pro-Ed, 2002.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	
		Практична настава: 45	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	20
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Когнитивни развој са принципима учења			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљеви едукације из наставног предмета Когнитивни развој са принципима учења су:			
– разумевање значаја примене психолошких сазнања о развоју и учењу у школском раду;			
– упознавање студената са факторима успешног учења, односно школског постигнућа;			
– разумевање процеса стимулације развоја кроз едукативне и школске програме			
Исход предмета			
Очекује се да након похађања овог предмета студент покаже адекватно познавање и разумевање како саме природе и значаја процеса развоја и учења, тако и фактора (когнитивне, мотивационе, емоционалне, конативне и социјалне природе) од којих учење и школско постигнуће зависе и који од њега зависе.			
Очекује се да након похађања овог предмета студент буде способан да			
– разуме јединство личности и прожимање психичких процеса и психичких особина;			
– самостално конструише једноставнији мерни инструмент, на пример, упитник или скалу процене, за потребе непосредног рада са децом;			
– разуме међузависност развоја и учења, као и њихов начин манифестовања у школском раду и утицај на школско постигнуће.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Учење, подучавање и развој; Когнитивни развој и језик; Самопоимање, социјални и морални развој кроз учење; Разлике међу ученицима и потребе учења; Култура и разноликост; Бихејвиористички погледи на развој и учење; Когнитивистички погледи на развој и учење; Сложени когнитивни процеси и учење; Наука о учењу и конструктивизам; Социјално когнитивистички погледи на учење и мотивацију; Мотивација у учењу и подучавању; Стварање околине за учење; Подучавање свих ученика; Процене, оцењивање и евалуација			
Практична настава			
Преглед учења и подучавања данас; Импликације Пијажеа и Виготског за наставнике; Подстицање продуктивности, иницијативе и формирања идентитета детета у процесу наставе; Стили учења и даровити ученици; Језичке разлике у разреду; Примењена анализа понашања; Привлачење и одржавање пажње; Креативност и креативно решавање проблема; Учење у дигиталном свету; Саморегулисано учење; Мотивација за учење у школи; Решавање проблема са дисциплином; Бломова таксономија; Стандардизовано тестирање			
Литература			
1. Woolfolk, A. Edukacijska psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap, 2016.			
2. Grgin T. Edukacijska psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap, 2004.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавање, практичан рад, прикази случајева и инструмената			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе		поена	
активност у току предавања		Завршни испит	
практична настава		писмени испит	
колоквијум-и		усмени испит	
семинар-и			
		20	

Назив предмета: Вештине комуникације			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
– упознавање студената са одређењем и типовима комуникације (вербална и невербална комуникација);			
– упознавање студента са карактеристикама здравствене комуникације (дијагностичке и терапијске);			
– упознавање студената са принципима сложених комуникационих вештина (емпатија, асертивност, активно слушање);			
– оспособљавање студената за успостављање квалитетног контакта са различитим корисницима услуга из подручја специјалне едукације и рехабилитације;			
– овладавање комуникационим вештинама кроз симулацију ситуација у здравственом контексту.			
Исход предмета			
Очекује се да након похађања овог предмета студент познаје и разуме структуру, улогу и значај примене вештина комуникације између здравствених радника и различитих група корисника здравствених услуга.			
Очекује се да након похађања овог предмета студент буде способан да:			
– асертивно комуницира са различитим појединцима и групама (медицинско и немедицинско особље, пацијенти, породица пацијента...);			
– примењује вештине активног слушања и емпатије;			
– учествује у психолошкој припреми пацијента за рехабилитационе третмане;			
– демонстрира вештине саопштатавања лоших вести у различитим ситуацијама терапијског третмана;			
– покаже вештину успостављања комуникације са особама различитих старосних категорија (деца, одрасли);			
– покаже вештину успостављања комуникације са особама који имају различите врсте ограничених комуникационих способности;			
– демонстрира вештине асертивне комуникације у ситуацијама преговора или решавања конфликта.			
Садржај предмета			
Теоријска наставља			
Основни елементи комуникације. Вербална и невербална комуникација. Природа и циљеви здравствене комуникације. Шта је добра здравствена комуникација? Предуслови за успешну здравствену комуникацију. Основе дијагностичке и терапијске комуникације. Примена технике интервјуисања и узимања анамнезе. Мотивисање пацијента за сарадњу са медицинским особљем. Основне комуникационе вештине. Сложене комуникационе вештине: емпатија, активно слушање, асертивност. Однос асертивног и агресивног понашања. Комуникација са „тешким” саговорником. Комуникација са особама различитих животних доби. Комуникација са особама са различитим врстама ограничења комуникационих способности. Комуникација са члановима породице. Комуникација у тиму. Решавање конфликта.			
Практична наставља			
Практичне вежбе – тренинг елемената комуникационог процеса, однос вербалне и невербалне комуникације, вођење интервјуа и узимање анамнезе, вежбе за асертивно, емпатичко понашање и активно слушање, примери решавања конфликтних ситуација у тиму, вежбе усмерене на комуникацију са особама различите старосне доби и са особама ограничених комуникационих способности. Начини саопштатавања лоших вести. Основни елементи саветовања у контексту подстицања мотивације пацијената за рехабилитациони третман. Комуникација са члановима породице.			
Литература			
Обавезна			
1. Лучанин Д, Деспот-Лучанин Ј. Комуникацијске вјештине у здравству. Јастребарско: Наклада Слп, 2010.			
2. Петровић СД. Умешност комуницирања: Теоријски и практични аспекти. Београд: Клио, 2019. (одабрана поглавља)			
Допунска			
1. Hall JA, Knapp ML. Невербална комуникација у људској интеракцији. Јастребарско: Наклада Слп, 2010. (одабрана поглавља)			
2. Ђорђевић В, Браш М (ур). Комуникација у медицини. Загреб: Медицинска наклада, 2011.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, прикази и анализе студија случајева, семинарски рад, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и			

Назив предмета: Хипотерапија			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да се студенти упознају са основним карактеристикама хипотерапије и могућностима примене ове терапије у третману особа са вишеструком ометеношћу, али и другим стањима и обољењима.			
Исход предмета			
Стицање базичних знања из области терапијског јахања и хипотерапије.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1. Историјат терапијског јахања			
2. Здравствени аспекти терапијског јахања			
3. Активности потпомогнуте коњем			
4. Психолошки аспекти терапијског јахања			
5. Терапија уз помоћ животиња			
6. Основе терапијског јахања: простор, опрема и структура часа			
7. Примена терапијског јахања у рехабилитацији			
<i>Практична настава</i>			
Упознавање студената са простором, опремом (за јахаче) и коњем који се користи у сврху терапијског јахања. Учествовање студента као посматрача на часу терапијског јахања код особа са различитим сметњама. Упознавање студента са правилима терапијског јахања.			
Литература			
1. Миков А. Мултидисциплинарни приступ хабилитацији и рехабилитацији особа са инвалидитетом кроз програм терапијског јахања. Едукативни семинар, Центар за континуирану едукацију у здравству, Медицински факултет Нови Сад, 2008.			
2. Савић К, Миков А. Рехабилитација деце и омладине. Ортомедикс, Нови Сад 2007.			
3. Терапијско јахање – могућности и изазови. Зборник радова са округлог стола Дома за децу и омладину ометену у развоју, Ветерник, 2007.			
4. Миков А. Вишеструка ометеност. Едукативни семинар, Центар за континуирану едукацију у здравству, Медицински факултет Нови Сад, 2007.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава (вежбе)			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	10		

Назив предмета: Култура једнакости и партнерски односи			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљ овог предмета је стицање знања о појмовима једнакости и недискриминације, стварање професионалних и афирмативних ставова према особама са инвалидитетом и њиховим породицама, као и знања о разлозима и начинима развијања и оснаживања партнерских односа и колаборативног приступа у раду особама са инвалидитетом, породицом, у образовном, здравственом и систему социјалне заштите, као и широј друштвеној заједници.			
Исход предмета			
Студенти ће достићи виши степен разумевања и препознавања потреба и проблема особа са инвалидитетом у светлу њиховог укључивања у ужу и ширу друштвену средину. Овладаће основним принципима професионалног и подржавајућег односа према особама са инвалидитетом и њиховим породицама и моћи ће да примене основна правила у комуникацији са њима.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Култура једнакости у ширме смислу, Култура једнакости и инвалидитет; Инклузија, једнакост и дискриминација; Законске и друштвене основе инклузије; Приступачност као основа једнакости; Универзални дизајн; Приступ информацијама и услугама; Култура једнакости и образовање; Универзални дизајн за учење; Култура једнакости и здравствени систем;; Пружање услуга и подршке породици деце са сметњама у развоју и особама са инвалидитетом; Основне поставке у раду са родитељима деце са сметњама у развоју; Партнерски однос и колаборативни приступ у раду са родитељима деце са сметњама у развоју; Саветовање родитеља деце са сметњама у развоју.			
Практична настава			
Дискриминација особа са инвалидитетом у свакодневним ситуацијама; Анализа законских докумената којима се обезбеђује равноправност и једнакост; Мере приступачности и изједначавање могућности; Универзални дизајн у окружењу; Колаборативни приступ у тимском раду; Анализа могућих и пожељних приступа у раду са породицом; Комуникација са особама са инвалидитетом и њиховом породицом; Приказ случајева из праксе; Култура једнакости из угла особа са инвалидитетом; Промоција инклузије и културе једнакости..			
Литература			
1. Фајдетић А, Фарнел Т, Јокић-Бегих Н, Киш-Главаш Л, Ленчел М, Михолић Д, Прибанић Љ, Секуша-Галешев С. Студенти са инвалидитетом. Опће смјернице. Загреб: Свеучилиште у Загребу; 2009.(одабрана поглавља)			
2. Барић А, Доланц И, Павловић ЕН, Шпанић Д, Удиљак-Бугариновски З. Просторна приступачност. Загреб: Свеучилиште у Загребу; 2009.			
3. Барић А, Ђуричић Р, Јакић А, Петковић М, Шпанић Д, Удиљак-Бугариновски З, Зубак М. Приступ информацијама и услугама. Загреб: Свеучилиште у Загребу; 2009.			
4. Тодоровић А, Шкрбић Р, Веселиновић М. За и против социјалног модела инвалидитета. Социјална мисао. 2012;19(3):183-99.			
5. Хилтон Д. Саветовање родитеља хронично оболеле или деце ометене у развоју. Институт за ментално здравље, Београд 1995.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Активна и интерактивна настава, ППТ презентације, видеоприкази, радионице, дебата;.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и	20		

Назив предмета: Методика рада са децом са сметњама у развоју			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета Овладавање основним методичким појмовима у специјалној едукацији и рехабилитацији. Стицање базичних знања о специфичностима методике рада са децом са сметњама у развоју као основе за разумевање садржаја стручно-апликативних предмета на вишим годинама студија.			
Исход предмета Овладаност основним академским знањима из методике наставе са сметњама у развоју. Познавање и разумевање фактора битних за планирање и реализацију рада са децом са сметњама у развоју. Познавање специфичности процеса планирања и припреме за рад са децом са сметњама у развоју.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Савремени приступ у образовању и васпитању деце са сметњама у развоју. Методика у систему дисциплина специјалне едукације и рехабилитације. Појам, предметна одређеност и задаци методике рада са децом са сметњама у развоју. Општи и специфични принципи и начела у раду са децом са сметњама у развоју. Специфичности у подучавању и учењу деце са сметњама у развоју. Опште и посебне стратегије у раду са децом са сметњама у учењу. Опште и специфичне методе у раду са децом са сметњама у развоју. Облици рада са децом са сметњама у развоју. Методе и облици рада у инклузивном образовању. Средства и материјали у раду са децом са сметњама у развоју. Структура и планирање рада са децом са сметњама у развоју. Припремање за активност/ час. Индивидуални образовни план. Педагошки профил. Индивидуализација, прилагођавања и измене у раду са децом са сметњама у развоју. Одређивање циљева и исхода у раду са децом са сметњама у развоју. Праћење, провера и оцењивање постигнућа деце са сметњама у развоју.			
<i>Практична настава</i> Значај општих и специфичних принципа и начела у раду са децом са сметњама у развоју. Препознавање фактора који утичу на могућности подучавање и учење деце са сметњама у развоју. Опште и посебне стратегије подучавања деце са сметњама у развоју. Фактори који утичу на одабир наставних метода и облика рада. Одабир и дизајнирање дидактичких средстава за рад са децом са сметњама у развоју. Годишње, месечно и дневно планирање рада за ученике са сметњама у развоју. Анализа писаних припрема за активност/ час. Дефинисање циљева и исхода у раду са децом са сметњама у развоју. Анализа индивидуалних образовних планова.			
Литература 1. Вилотијевић М. Дидактика III. Београд: Научна књига и учитељски факултет; 1999. (одабрана поглавља) 2. Вајнбрер С. Подучавање деце с тешкоћама у учењу у редовној настави. Београд: Креативни центар; 2007. (1-66) ISBN 978-86-7781-746-6 3. Бројчин Б. Инклузивна едукација. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2013 (одабрана поглавља) ISBN 978-86-6203-042-9 4. Јапунца-Милисављевић М. Методика наставе вештина за децу ометену у интелектуалном развоју. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, ЦИДД; 2008.(одабрана поглавља) ISBN 978-86-80113-75-3. 5. Ковачевић Ј. Дете са посебним потребама у редовној школи. Београд: Универзитет у Београду -Учитељски факултет; 2011. ISBN 978-86-7849-147-4 Шкрбић Р, Голубовић Ш, Миланков В. Провера знања ученика са оштећењем слуха. Педагогија, 2013;68(1):131-138. 6. Илић-Стошовић Д, Николић С, Недовић Г. Измене у наставним програмима – од процене до реализације. У: У сусрет инклузији – дилеме у теорији и пракси, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, стр. 551-563, Београд, 2008.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе Предавања, презентације, видеоприкази, радионице; Активна, интерактивна, проблемска настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	–
колоквијум-и	20		
семинар-и	–		

Назив предмета: Менаџмент у здравству			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање са принципима здравственог менаџмента, као и са лидерским вештинама у циљу унапређења ефикасности у раду здравству			
Исход предмета			
Способност и вештине у разумевању појединих сегмената организације и организације у целини, способност тимског рада, знање о лидерским вештинама			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Људски ресурси у здравству			
Значај различитих система здравствене заштите			
Значај планирања у здравству			
Организационо понашање и управљање			
Управљање у систему здравствене заштите			
Значај економије и финансијског менаџмента у систему здравствене заштите			
Процена здравствених потреба у здравству			
Значај анализе трошкова у здравству			
Етика и право у управљању системом здравствене заштите			
Здравствена политика и одлучивање			
Маркетинг у здравству			
Лидерство у здравству			
Стратешки менаџмент и промене			
Практична настава			
Семинарски радови, групни и индивидуални рад			
План потреба, анализа трошкова, стратешко планирање, људски ресурси			
Литература			
Обавезна			
1. Бјеговић Микановић В. и сар. Основе менаџмента у систему здравствене заштите. Министарство здравља РС 2011, Београд			
Допунска			
2. Маслов А. Психологија у менаџменту. Адижес Нови Сад. 2004.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Стручна пракса 2			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
Стицање и примена практичних знања и вештина из области специјалне едукације и рехабилитације обрађених на теоријској и практичној настави. Упознавање са структуром рада у установама у којима се обавља пракса, услугама, стандардима квалитета рада, модела тимског рада и примене законских регулатива у дефектолошкој пракси.			
Исход предмета			
Примена и провера академско- теоријских и методичких знања у реалним околностима;			
Стицање искуства у раду са особама са сметњама у развоју/ инвалидитетом и препознавање своје улоге у раду; Стицање искуства у одабиру, примени и интерпретацији резултата различитих метода и техника процене у специјалној едукацији и рехабилитацији. Развијање самопоуздања у стечена знања и вештине из области специјалне едукације и рехабилитације;			
Садржај предмета			
Садржај предмета			
Стручна пракса се изводи у здравственим, образовним и институцијама социјалне заштите под супервизијом и самостално. Обухвата посматрање и праћење рада стручњака у различитим окружењима, извођење активности уз помоћ супервизора и евалуацијау рада од стране супервизора и самоевалуацију.			
У оквиру Стручне праксе 2 предвиђено је:			
Упознавање са улогом дефектолога у скринингу, дијагностици и планирању третмана; Препознавање развојних сметњи; Препознавање поремећаја у понашању, ризичних и протективних фактора; Примена изабраних процедура – процена нивоа развојних способности детета, потребних нивоа подршке, упознавање са породичном анамнезом; Анализа специфичности присутних образаца понашања код деце из породица у ризику и са поремећајима у понашању, као и код занемариване, злостављане и злоупотребљиване деце; Асистирање у извођењу појединих процедура у оквиру процене и третмана; Администрација; Планирање даљих поступака рада (уз надзор ментора).			
Број часова активне наставе		Остали часови: 45	
Методе извођења наставе			
Практични рад, посматрање, супервизија, анализе студије случаја, вођење дневника праксе и каталог вештина.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Рана интервенција у детињству			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета Циљ предмета је да пружи општа знања о раним интервенцијама за децу која су у ризику да због различитих биолошких и срединских фактора испоје одступања у развоју, као и њиховим породицама. Циљ је да унапреди способност студената да: Идентификују децу која су у ризику за одступање у развоју Повећа способност студената да пружи подршку породици / родитељима у раду са децом Повећа компетенције студената за израду индивидуалног плана подршке породици Понуди стратегије у раду планиране према потребама детета и породице			
Исход предмета На крају курса студент ће моћи да: Препозна факторе ризика и протективне факторе који утичу на развој детета Опише ресурсе којима породица и дете располажу и који имају утицаја на живот породице Примене процедуре скрининга и процене у природном окружењу детета Спроведу интервју са родитељима Организују и интерпретирају добијене информације Објасне разлоге појединих понашања и интерпретирају их Упореди резултате добијене из различитих извора Направе индивидуални план подршке породици Дизајнирају интервентне стратегије			

Садржај предмета*Теоријска настава*

1. Уводни час: представљање предмета, увод у рану интервенцију, основи ране интервенције
2. Законска регулатива ране интервенције у свету и у Србији
3. Теоријски оквир (теорије и модели-динамска, системска, еколошка, ...)
4. Седам принципа ране интервенције
5. Ризични и протективни фактори
6. Изградња и функционисање трансдисциплинарног тима
7. Рад са породицом, кључни принципи праксе усмерене на породицу
8. Подршка породици као члану тима, дубље разумевање концепта праксе усмерене на породицу
9. Функционална процена у раној интервенцији
10. Инструменти скрининга и процене
11. Индивидуални план подршке породици
12. Укључивање детета у рану интервенцију
13. Транзиција
14. Компоненте модела ране интервенције
15. Програми пружања услуга у раној интервенцији

Практична настава

Практични део се реализује кроз вежбе које прате теоријски део наставе и кроз активно учествовање и самосталан рад студената. Анализа докумената везаних за законску регулативу, анализа искустава из других земаља кроз претраживање доступних извора литературе, Правила и неопходни елементи за извођење ране интервенције, Модели ране интервенције, индивидуални развојни програм и процена и Рад са породицом.

Литература

1. Шпела Голубовић. Рана интервенција у детињству. Нови Сад, Медицински факултет, 2018.
2. Pletcher CL, Younggren ON. The Early Intervention Workbook: Essential Practices for Quality Services. Paul H. Brookes Publishing Co. Baltimore USA, 2013.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе					
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе		поена		Завршни испит	
поена				поена	
активност у току предавања		10		писмени испит	
практична настава		10		усмени испит	
колоквијум-и		20			
семинар-и					

Назив предмета: Сурдологија**Статус предмета:** обавезан**Број ЕСПБ: 4****Услов:** –**Циљ предмета**

- да студенте упозна са основним појмовима из сурдологије у оквиру савременог био-психо-социјалног приступа у специјалној едукацији и рехабилитацији
- да студенти стекну знања о специфичностима настанка и последица оштећења слуха
- да студенти стекну знања о развоју, карактеристикама и функционисању особа са оштећењем слуха
- да се студенти упознају са основним принципима и приступима у превенцији, детекцији, дијагностици, рехабилитацији, образовању и професионалном оспособљавању особа са оштећењем слуха

Исход предмета

Студенти ће разумети, разликовати и моћи да користе специфичну сурдолошку терминологију у стручној и научној комуникацији. Студенти ће стећи основна знања о специфичностима оштећења слуха и његовим последицама у функционисању, у зависности од етиологије, степена и времена настанка. Студенти ће моћи да препознају карактеристике у понашању и функционисању деце и одраслих са оштећењем слуха на основу опсервације или основних техника сурдолошке процене. Познаваће и моћи ће да примене основне принципе у раду са особама са оштећењем слуха. Знаће улогу и значај различитих средстава комуникације у рехабилитацији и образовању особа са оштећењем слуха. Стечена знања ће представљати основ за разумевање стручно-апликативних предмета на вишим годинама студија.

Садржај предмета*Теоријска настава*

Предмет, циљ и задатак сурдологије. Дефинисање основних појмова у сурдологији. Системи метода у раду са особама са оштећењем слуха. Улога чула слуха у развоју и функционисању. Хијерархија и сазревање способности слушања. Аудитивна и говорна перцепција у условима слушне депривације. Значај узрока, степена и времена настанка оштећења слуха. Класификације оштећења слуха. Оштећење слуха и инвалидност. Карактеристике деце са оштећењем слуха. Комуникација особа са различитим степенима оштећењем слуха. Карактеристике говорно-језичког развоја. Последице урођених и стечених оштећења слуха на социо-емоционални и когнитивни развој и функционисање особе. Савремени приступ у превенцији, детекцији, дијагностици класификацији оштећења слуха, амплификација и третман. Ре/хабилитација особа са оштећењем слуха – приступи и принципи у раду. Фактори који утичу на исходе рехабилитације деце са оштећењем слуха. Инструменти и технике у процени способности и функционисања деце са оштећењем слуха. Методе и технике рехабилитације особа са оштећењем слуха. Могућности слушне амплификације код особа са оштећењем слуха. Школовање деце са оштећењем слуха. Професионална оријентација особа са оштећењем слуха.

Практична настава

Анализа карактеристика и понашања деце са оштећењем слуха на основу видеоприказа, студија случаја и директне опсервације и процене. Карактеристике слушне перцепције у условима оштећења слуха. Карактеристике говорно-језичког развоја у условима оштећења слуха. Карактеристике психомоторичког развоја у условима оштећења слуха. Значај покрета код деце са оштећењем слуха. Принципи у комуникацији и раду са особама са оштећењем слуха. Принципи слушне имплантације и утицај различитих модела амплификације на развој говора и језика. Могућности школовања ученика са оштећењем слуха.

Литература

1. Ђоковић, С. Индивидуални третман код деце оштећеног слуха. ЦИДД, Београд 2004. (одабрана поглавља)
2. Остојић С. Аудитивни тренинг и развој говора наглуве деце, Дефектолошки факултет, Београд 2004. (одабрана поглавља)
3. Шкрбић Р, Веселиновић М, Миланков В, Тодоровић А. Утицај оштећења слуха на квалитет живота адолесцената. Медицински преглед, 2013;66(1-2):32-9.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе					
Предавања, презентације, видеоприкази, радионице: Активна, интерактива, проблемска настава.					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	поена		Завршни испит	поена	
активност у току предавања	10		писмени испит	60	
практична настава	10		усмени испит	–	
колоквијум-и	20				
семинар-и	–				

Назив предмета: Асистивне технологије и алтернативна и аугментативна комуникација

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 5

Услов: –

Циљ предмета

Стицање теоријских и практичних знања о асистивној технологији и алтернативној и аугментативној комуникацији која се користи у циљу побољшања функционалних способности и квалитета живота код особа са различитим инвалидитетима.

Исход предмета

Познавање асистивних технологија и алтернативне и аугментативне комуникације која се користи у различитим доменима функционисања (кретање, комуникација, образовање, активности свакодневног живота, радно и професионално ангажовање, спорт и сл.) и третмана особа са инвалидитетом. Оспособљеност за процену, избор и апликацију одговарајуће асистивне технологије и алтернативне и аугментативне комуникације код особа са инвалидитетом.

Садржај предмета*Теоријска настава*

Дефинисање асистивних технологија.

Историјски осврт на развој асистивне технологије.

Подела асистивних технологија.

Универзални дизајн.

Користи и баријере од примене асистивне технологије.

Карактеристике асистивне технологије.

Преглед развоја модела асистивних технологија.

Могућности примене асистивне технологије.

Фактори који утичу на коришћење асистивне технологије.

Асистивне технологије за особе оштећеног слуха.

Асистивне технологије за особе оштећеног вида.

Асистивне технологије за особе са моторичким поремећајима.

Асистивне технологије за особе са когнитивним поремећајима.

Асистивне технологије за особе са вишеструком ометеношћу.

Таксономија у аугментативној и алтернативној комуникацији.

Терминологија у аугментативној и алтернативној комуникацији.

Симболи у аугментативној и алтернативној комуникацији.

Симболички системи и стратегије селекције и преноса симбола.

Могућности примене аугментативне и алтернативне комуникације у раду са децом и одраслима са инвалидитетом.

Свеобухватна процена корисника средстава асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације.

Доношење одлуке о коришћењу асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације.

Прилагођавање средства асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације кориснику.

Практична настава

Упознавање са асистивним технологијама у наставним базама факултета. Препознавање Универзалног дизајна. Користи и баријере од примене асистивне технологије. Карактеристике асистивне технологије. Могућности примене асистивне технологије. Фактори који утичу на коришћење асистивне технологије. Асистивне технологије за особе оштећеног слуха. Асистивне технологије за особе оштећеног вида. Асистивне технологије за особе са моторичким поремећајима. Асистивне технологије за особе са когнитивним поремећајима. Асистивне технологије за особе са вишеструком ометеношћу. Асистивне технологије у области активности свакодневног живота, продуктивности и слободног времена. Свеобухватна процена корисника средстава асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације. Доношење одлуке о коришћењу асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације. Прилагођавање средства асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације кориснику.

Презентације и видео прикази примене појединих средстава асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације.

Литература

1. Голубовић III, Славковић С, Веселиновић М. Асистивне технологије. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2018.
2. Лазор М. Каталог асистивне технологије. Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Београд 2017.
3. Robitaille S. The illustrated guide to assistive technology and devices. New York: Demos Medical Publishing; 2010.
4. Male M. Technology for Inclusion (3rd Ed.). Needham Heights, MA: Allyn & Bacon; 1997.
5. Cook AM, Miller Polgar J. Essentials of Assistive Technologies. New York: Mosby; 2012.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 45

Практична настава: 30

Методе извођења наставе

Интерактивна настава; *Power Point Presentations*; Приказ филмова из праксе; Практичан рад

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Аудиологија са вестибулологијом			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Оспособљавање студента за разумевање, извођење и тумачење аудиолошких дијагностичких метода.			
Исход предмета			
Развијање знања о анатомији, патологији, патофизиологији, дијагностици слушног оштећења и оштећења вестибуларног апарата. Извођење аудиолошких и вестибулолошких дијагностичких процедура: акуметријски тестови, тонална лиминарна и супралиминрана аудиометрија, импедансметрија, отоакустичке емисије, аудитивни евоцирани потенцијали, калорична стимулација лабиринта, електронистагмографија, вестибуларно евоцирани миогени потенцијали, подешавање слушних апарата. Разумевање развоја говора у односу на степен оштећења слуха и модалитета амплификације. Студент ће бити оспособљен за самостално извођењеи тумачење дијагностичких процедура у аудиологији и вестибулологији.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1.Увод у аудиологију. 2,3. Основи акустике – осцилације и вибрације. 4,5,6. Природа звука – механички таласи, звук, брзина звука, таласна дужина, однос између звучног интензитета и притиска. 7,8,9. Пропагација звука – апсорпција, рефлексација, рефракција, реверберација и ехо, дифракција звука, Доплеров ефекат. Акустички филтери. Акустичка анализа говора. 10. Клиничка физиологија спољашњег, средњег ува и кохлеје. 11. Аферентни и (примарни и непримарни) еферентни слушни путеви. 12. Оријентационе методе процене стања слуха. 13,14,15. Тонална лиминарна аудиометрија. Примена маскирања у аудиометрији. Израчунавање процента бинауралног губитка слуха. 7. Грешке у аудиометрирању. Симулација. Агравација. 16,17. Супралиминарна аудиометрија. 18. Говорна аудиометрија. 19,20. Импедансметријске методе: тимпанометрија, ипси и контралатерални стапедијусни рефлекс, проходност Еустахијеве тубе, заморљивост стапедијусног рефлекса. 21. Отоакустичке емисије. принцип рада, карактеристике сигнала. 22. Отоакустичке емисије (спонтане, транзиторно евоциране, продукт дисторзије). – примена у клиничком и научном раду. 23. Рани аудитивни евоцирани потенцијали – принцип рада, карактеристике сигнала. 24,25. Рани аудитивни евоцирани потенцијали – клиничка примена. 26. Поузданост објективних аудиолошких метода. 27. Дијагностика слушног оштећења код новорођенчета и одојчета. 28, 29. Дијагностика слушног оштећења код малог и претшколског детета. 30. Клиничка физиологија вестибуларног система. 31. Вестибулоокуларни рефлекс. Вестибулоспинални тестови. 32, 33. Спонтани нистагмус. Калорични тест. 34. Ротаторни тестови. Евалдови закони. 35. <i>Head shaking</i> нистагмус, <i>Head impulse</i> тест. 37,38. Дијагностика функције отолита (<i>SVV</i> , <i>cVEMP</i> , <i>oVEMP</i>). 39. Позиционирајући нистагмус. 40. Тест за перилимфну фистулу. 41. Вестибуларни евоцирани потенцијали. Галванска стимулација. 42, 43,44. Периферни и централни вестибуларни синдром – диференцијална дијагностика.			
Практична настава			
1. Увод у аудиологију. Анамнеза у аудиологији. 2. Акуметрија. Аудиометар. 3. Тонална аудиометрија. 4. Тонална аудиометрија. Маскинг. 6. Тонална аудиометрија – рад са пацијентима. 7. Супралиминарна аудиометрија.8. Говорна аудиометрија. 9. Тимпанометрија. 10. Стапедијусни рефлекс. Тестови заморљивости. Тодијагностика личног живца. 11. Отоакустичке емисије. 12. БERA. АССР. <i>cVEMP</i> . 13. Спонтани нистагмус. Калорични тест. 14. <i>Head shaking</i> нистагмус, <i>Head impulse</i> тест. 15. Тестови за позиционирајући нистагмус.			
Литература			
2. Бабић Б. Аудиологија и вестибулологија. ФАСПЕР. Београд, 2007			
3. Комазец 3. Аудиометријска мерења. Завршни рад из уже специјализације, Медицински факултет Нови Сад, 2003.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 45
Методе извођења наставе			
Предавања, power point презентација, видео прикази			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	15	усмени испит	60
колоквијум-и	15		
семинар-и			

Назив предмета: Поремећаји флуентности говора			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са поремећајима говора за које је карактеристичан поремећај флуентности и препознавање стања и болести које у клиничкој слици имају и поремећај флуентности, упознавање са методама и техникама рада са децом и одраслим особама.			
Исход предмета			
Студенти ће бити оспособљени да детектују и процењују поремећаје флуентности говора, као и да спроводе специфичне методе и технике рада са децом и одраслим особама.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Теорије о поремећајима флуентности			
2. Историјски развој теорија о муцању			
3. Биолошке и социолошке теорије о муцању			
4. Класификација муцања			
5. Процена тежине муцања			
6. Процена стања говора код деце која муцају			
7. Процена стања говора код адолесцената и одраслих који муцају			
8. Инструменти процене флуентности говора код деце			
9. Инструменти процене говора код одраслих			
10. Упитници за процену ставова родитеља и околине у односу на децу и особе које муцају			
11. Саветовање и едуковање родитеља и учитеља деце која муцају			
12. Методе и технике третмана муцања код деце			
13. Методе и технике третмана муцања код адолесцената и одраслох особа			
14. Диференцијална дијагностика муцања и других поремећаја флуентности говора			
15. Обољења и стања код којих је поремећај флуентности саставни део клиничке слике			
Практична настава			
Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела наставе и садрже узимање и анализу анамнестичких података, коришћење инструмената процене, критеријуми одабира и примена метода и техника за корекцију поремећаја флуентности говора и рад са породицом			
Литература			
1. Голубовић С. Поремећаји флуентности говора.Треће измењено и допуњено издање. Друштво дефектолога Србије. Београд.2017.			
2. Доброта Н. Поремећај флуентности. Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију „Проф. др Цветко Брајовић“ – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Београд, 2011.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Лингвистика			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Општи циљ предмета је упознавање студената са лингвистичким теоријама и природом људског језика уопште. Специфичан циљ јесте детаљно упознавање са структуром српског језика. Применом стечених знања из области лингвистике студенти ће моћи да разумеју језички аспект говора и говорних поремећаја што ће им помоћи у дијагностици и лечењу.			
Исход предмета			
Стицање основних знања из опште лингвистике и структуре српског језика оспособиће студенте да анализом морфолошке, синтаксичке и семантичке структуре менталног лексикона појединца, боље разумеју говор, дијагностикују и лече говорне поремећаје.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
I део: Увод у лингвистику: човек и језик; језик и говор; функције језика; порекло језика: филогенеза, социогенеза, онтогенеза; типови језика; језичке универзалије.			
II део: Граматичка структура српског језика. Језички нивои: морфолошки – морфолошка структура речи, творба речи; синтаксички – синтаксичке јединице, синтаксичке конструкције, синтаксичке функције; лексички – реч и лексема, структура лексикона, парадигматски и синтагматски лексички односи; семантички – значење речи			
Практична настава			
Студенти ће на практичној настави анализирати различите типове текстова са примерима који илуструју поједине сегменте теоријске наставе.			
Литература			
1. Бугарски, Р. (1996). Увод у општу лингвистику, Чигоја штампа/XX век (Сабрана дела, 6), Београд			
2. Бугарски, Р. (1996). Лингвистика о човеку, Чигоја штампа/XX век (Сабрана дела, 3), Београд			
3. Станојчић, Ж и Поповић, Љ (1992). Граматика српског језика, Завод за уџбенике и наставна средства Београд: Завод за издавање уџбеника Нови Сад			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: –	
Методе извођења наставе			
Монолошка, дијалошка, метода рада на тексту.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Знаковни језик			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљ наставе овог предмета је оспособљавање студената за базичну, почетну комуникацију са особама са оштећењем слуха и могућност примене стеченог знања у раду.			
Исход предмета			
Очекује се да ће након похађања овог предмета студент моћи да разуме и користи почетни ниво знаковног језика и да оствари комуникацију са особама са оштећењем слуха на њиховом примарном језику.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Глувоћа и наглувост, оштећење слуха – термилошка одређеност, Социо-културолошки и медицински приступ особама са оштећењем слуха; Билингвалност и бикултуралност; Комуникација особа са оштећењем слуха; Појам и значај знаковног језика у комуникацији особа са оштећењем слуха; Историјска перспектива знаковног језика; Порекло и развој знаковног језика; Класификација и карактеристике знаковног језика; Основне поставке и правила знаковног језика; Специфичности у обучавању знаковног језика; Утицај знаковног језика на психо- социјални развој детета са оштећењем слуха; Знаковни језик и ужа и шира друштвена средина; Употреба знаковног језика код особа са вишеструком ометеношћу; Лексика и знаковни језик; Граматика, синтакса и знаковни језик; Дактилологија; Знаковни језик и превођење.			
<i>Практична настава</i>			
Практична настава обухвата савладавање знакова, покрета и правила при комуникацији знаковним језиком кроз области: човек, породица, свакодневни живот, храна, образовање, рад, време, култура, спорт, комуникација, медицина (са посебним освртом на комуникацију медицинског особља са пацијентима, током здравствених прегледа, боравка у болници, на интензивној нези и сл), личност, свет. Савладавање знаковног језика са одвија кроз учење речи и фраза, и њихово коришћење у простим и простопошитреним реченицама. Једноручна и дворучна прсна абецеда.			
Литература			
1. Димић Н, Исаковић Љ. О знаковном језику. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. 2018.			
2. Савић, Љ. Невербална комуникација глувих и њена интерпретација. Београд: Централни одбор Савеза глувих и наглувих. 2002.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, ППТ презентације, видеоприкази, радионице; активна и интерактивна настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	70
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и	25		
семинар-и			

Назив предмета: Психотерапијски рад са особама са инвалидитетом			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основним поставкама, техникама и начинима психотерапијског и саветодавног рада са децом са различитим видовима сметњи у развоју и одраслим особама са инвалидитетом, као и члановима њихових породица.			
Исход предмета			
Очекује се да ће студенти усвојити основна знања о потреби и могућностима психотерапијског и саветодавног рада са особама са инвалидитетом (деца, адолесценти и одрасли). Студенти ће бити упознати са основним техникама различити психотерапијских модалитета, које могу да се примене у раду са децом са сметњама у развоју/ особама са инвалидитетом. Студенти ће стећи знања о основним поставкама саветодавног и психоедукативног рада са члановима породица деце са сметњама у развоју и особа са инвалидитетом.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Облици психолошке подршке и помоћи; Индивидуални психотерапијски модалитети у третману особа са инвалидитетом; Групни модели психотерапије у третману особа са инвалидитетом; Психотерапија деце и адолесцената са менталном ретардацијом; Психотерапија деце и адолесцената са оштећењима вида; Психотерапија деце и адолесцената са оштећењем слуха; Психотерапија деце и адолесцената са телесним инвалидитетом; Психотерапија деце и адолесцената са аутизмом и Аспергеровим синдромом; Психотерапија деце и адолесцената са поремећајима говорне комуникације; Психодрама; Арт психотерапијски приступи у раду са децом са сметњама у развоју/особама са инвалидитетом; Терапија плесом и покретом; Саветодавни и психотерапијски рад са породицама (родитељи, браћа и сестре) особа са инвалидитетом.			
Практична настава			
Однос између саветовања и психотерапије; Технике когнитивно-бихејвиоралне психотерапије; Технике интегративне психотерапије; Психотерапијске технике у примени код деце са сметњама у развоју, односно код особа са инвалидитетом; Психотерапија уз помоћ животиња за децу са сметњама у развоју; Психоедукативни приступ; Индивидуални рад са родитељима деце сметњама у развоју; Групни рад са родитељима деце са сметњама у развоју.			
Литература			
Обавезна			
1. Тадић Н. и сар. Психоаналитичка психотерапија деце и младих. Београд: Научна књига, 1992. (одабрана поглавља)			
2. Биро М, Ђуровић Д. Основи клиничке психологије. Нови Сад: Футура публикације, 2012. (поглавље: Облици психолошке подршке и помоћи)			
3. Attwood Т. Аспергеров синдром: Водич за родитеље и стручњаке. Јастребарско: Наклада Слап, 2010. (одабрана поглавља)			
4. Крстић Т, Милић И, Рајић М, Бранковић, Ј. Подршка родитељима деце са сметњама у развоју и хроничним болестима. Нови Сад: Филозофски факултет, 2017. (одабрана поглавља)			
Допунска			
1. Corey G. Теорија и пракса психолошког саветовања и психотерапије. Јастребарско: Наклада Слап, 2004.			
2. Дејвис Х. Саветовање родитеља хронично оболеле или деце ометене у развоју. Београд: Институт за ментално здравље, 1995.			
3. Vash CL, Crewe NM. Психологија инвалидитета. Јастребарско: Наклада Слап, 2010. (II део: Intervencije).			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, прикази и анализе студија случајева, групни рад, прикази психотерапијских метода и техника, играње улога, радионичарски рад, консултације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Породично саветовање			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Овладавање базичним теоријским концептима и принципима интервенисања из области системске породичне терапије: сагледавање породичне дисфункционалности у системском контексту, препознавање различитих облика дисфункционалности у породичном систему и упознавање са специфичним техникама интервенисања, упознавање са специфичним потребама породица деце са тешкоћама у развоју и основним облицима саветодавног и рехабилитаторског рада.			
Исход предмета			
Овладавање базичним теоријским концептима из системске породичне терапије, техникама и вештинама неопходним за супортативни рад са породицама и породицама детета са тешкоћама у развоју. Оспособљавање студената за процену функционисања и потреба породица са дететом са тешкоћама у развоју. Стицање основних саветодавних вештина и техника у системском интервенисању у раду са породицама са дететом са тешкоћама у развоју.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Базични концепти системске теорије (теорија система, циркуларност, повратна спрега, хомеостаза, аксиоми комуникације). Нормални процеси у породици, улога породице у социјализацији детета и животни циклуси породице. Модели дисфункционалности и функција симптома у породичном систему. Генограм. Први интервју. Основни теоријски концепти и интервенције у оквиру различитих приступа системске породичне терапије. Родитељство у породицама детета са тешкоћама у развоју. Потребе и приоритети породица са дететом са тешкоћама у развоју. Основни облици интервенисања у породицама са поремећајем понашања, первазивним развојним поремећајем и интелектуалном недовољном развијеношћу. Основе саветодавног рада са породицама са тешкоћама у развоју.			
Практична настава			
Породица као систем. Концепт повратне спреге. Циркуларност. Животни циклуси породице. Модели функционалности. Скале за процену функционисања породице. Конструкција и практична употреба генограма. Успостављање адекватног контакта са породицом – придруживање, терапијска неутралност. Вештине интервјуисања породице, циркуларно испитивање. Конструкција и тестирање хипотеза о функцији симптома у породичном систему. Основни облици интервенисања у оквиру породичне терапије. Специфичне интервенције и технике у раду са породицама са дететом са тешкоћама у развоју.			
Литература			
1. Милојковић М, Срња Ј, Мићовић Р. Породична терапија. Београд: Центар за брак и породицу, 1997. 2. Asen E, Tomson P. Породична решења у пракси. Београд: УНИЦЕФ, 2001. 3. Матијевић Д, Сокал Јовановић Љ, Рудић Н. Приручник за рад у заједници са породицама деце са сметњама у развоју. Београд: Градски завод за јавно здравље, 2010. 4. Wenar С. Развојна психопатологија и психијатрија. Наклада Слалп: Јастребарско 2005. (одабрана поглавља)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, групни интерактивни рад радионичарског типа, играње улога, приказ едукативних филмова; прикази случајева, семинарски рад, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Комуникација особа са поремећајима из спектра аутизма
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета Стицање знања о развоју и специфичностима комуникације деце и одраслих особа са поремећајима из спектра аутизма и високофункционалним облицима аутизма. Упознавање са проценом способности комуникације и социјалних вештина и приступима, методама и техникама у њиховом подстицању. Упознавање са поступцима рада са родитељима и мултидисциплинарним приступом у процесу унапређења вештина комуникације и социјалних интеракција особа са аутизмом.
Исход предмета Поседовање знања о развоју комуникативних способности деце са поремећајима из спектра аутизма. Поседовање знања о специфичностима комуникације деце и одраслих особа са поремећајима из спектра аутизма. Поседовање знања о диференцијалној дијагнози поремећаја комуникације деце и одраслих особа са поремећајима из спектра аутизма и осталих поремећаја и стања. Упознавање са инструментима за процену комуникативних способности у циљу израде индивидуалног плана подршке деци и одраслим особама са поремећајима из спектра аутизма. Познавање приступа, метода и техника у подстицању способности комуникације деце и одраслих особа са поремећајима из спектра аутизма. Употреба асистивне технологије у подстицању комуникације деце и одраслих особа са поремећајима из спектра аутизма.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Карактеристике комуникације деце и одраслих особа са поремећајима из спектра аутизма. 2. Развој ране комуникације и социјализације деце са поремећајима из спектра аутизма. 3. Утицај развијености способности комуникације на остале области развоја деце са поремећајима из спектра аутизма. 4. Комуникација деце и одраслих особа са поремећајима из спектра аутизма, емоционални развој и понашање. 5. Комуникација и мишљење деце и одраслих особа са поремећајима из спектра аутизма. 6. Прагматске способности деце и одраслих особа са поремећајима из спектра аутизма. 7. Специфичности и карактеристике комуникације деце и одраслих особа са високофункционалним аутизмом. 8. Диференцијална дијагноза поремећаја комуникације деце и одраслих особа са поремећајима из спектра аутизма и осталих поремећаја и стања. 9. Процена комуникативних способности деце и особа са поремећајима из спектра аутизма.. 10. Индивидуални план подршке деце и особама са поремећајима из спектра аутизма у области комуникације и социјалних интеракција. 11. Логопедски приступи, методе и технике у раду са децом особама са поремећајима из спектра аутизма. 12. Мултидисциплинарни приступ у подстицању вештина комуникације и социјалних интеракција деце и особа са поремећајима из спектра аутизма. 13. Употреба асистивне технологије, аугментативне и алтернативне комуникације у подстицању способности комуникације и социјалних интеракција деце и особа са поремећајима из спектра аутизма. 14. Рад са родитељима на подстицању вештина комуникације и социјалних интеракција деце и одраслих особа са поремећајима из спектра аутизма. 15. Семинарски рад <i>Практична настава</i> 1. Упознавање са студијом случаја, 2. Процене способности комуникације особа са поремећајима из спектра аутизма – приказ скала процене и њихова примена. 3. Стратегије за подстицање развијања вештина комуникације. 4. Стратегије за подстицање развијања вештина социјалних интеракција. 5. Примена асистивне технологије у подстицању способности комуникације особа са поремећајима из спектра аутизма. 6. Израда индивидуалног плана подршке са циљем унапређења вештина комуникације и социјалних интеракција. 7. Евалуација примене индивидуалног плана подршке са циљем унапређења вештина комуникације и социјалних интеракција.
Литература 1. Голубовић С. Первазивна и психогена патологија вербалне комуникације. Савез дефектолога заједнице Србије и Црне Горе. 2004. 2. Глумбић Н. Одрасле особе са аутизмом. Град. 2006. 3. Бојанин С, Пијашо Џ, Глумбић Н. Аутизам данас. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд. 2001. 4. Тамаш Д, Марковић С, Миланков В. Системски мултимодални приступ у логопедском третману деце са аутизмом. <i>Медицински преглед</i>. 2013. LXVI (5-6). 233-239.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе					
Предавања ће укључити усмено излагање, ПП презентације, интерактивну наставу, групни рад, консултације, радионичарски и практичан рад, анализу актуелних научно истраживачких радова из ове области уз навођење студената на читање додатне литературе уз одређене теме како би се олакшало разумевање процеса.					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	поена		Завршни испит		поена
активност у току предавања	10		писмени испит		
практична настава	10		усмени испит		60
колоквијум-и					
семинар-и	20				

Назив предмета: Фонијатрија
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета
Научити студента да разуме анатомске, хистоморфолошке и неурофизиолошке основе вокалног система, етиологију и патогенезу поремећаја гласа, да препозна употребу основних дијагностичких поступака код поремећаја гласа, да препозна клиничку слику поремећаја гласа и овлада основама терапије различитих гласовних поремећаја
Исход предмета
Основне анатомске, хистоморфолошке и неурофизиолошке карактеристике вокалног система. Органи и системи фонације. Дијагностика гласовних поремећаја. Примена субјективних и објективних метода анализе гласа. Конзервативни и хируршки третман поремећаја гласа. Супституциони извори фонације. Примена различитих метода рехабилитације поремећаја гласа. Дијагностика и рехабилитација поремећаја гутања.
Садржај предмета
<i>Теоријска настава</i>
1. Увод у фонијатрију. 2. Дефиниција и историјат фонијатрије; 3. Вербална и невербална комуникација. 4. Епидемиолошки аспекти поремећаја комуникације. 5. Биолошка, емоционална и лингвистичка функција гласа. 6. Генетика гласа. Геномика и протеиномика гласа. 7. Клиничка анатомија и физиологија носа, усне шупљине и ждрела; 8. Клиничка анатомија ларинкса. 9. Хистолошке карактеристике гласница; 10. Физичке особине гласа; 11. Физиологија фонације; 12. Теорије о настанку гласа. 13. Постнатални развој ларинкса. 14. Постнатални развој гласа. Глас деце. Глас у пубертету 15. Глас одраслих. Старење ларинкса. Старење гласа. 16. Патофизиологија фонације 17. Симптоматологија обољења гласа; 18. Дијагностичке методе у фонијатрији; 19. Класификација дисфонија 20. Функцијски поремећаји гласа одраслих. 21. Неурогене дисфоније; 22. Психогене дисфоније; 23. Функцијски поремећаји гласа деце. 24. Ендокрини поремећаји гласа; 25. Поремећаји мутације. 26. Глас код интерсексуалитета. Глас трансродних особа. 27. Професијска оштећења гласа; 28. Конгениталне малформације органа гласа и говора; 29. Органске дисфоније; Јатрогена оштећења гласа. 30. Запаљенски процеси ларинкса; 31. Принципи фонохирургије; 32. Хирургија псеудотумора ларинкса; 33. Хирургија бенигних тумора ларинкса; 34. Конзервативни и хируршки третман једностранних пареза и парализа гласница; 35. Хирургија обостраних парализа гласница; 36. Хирургија скелета ларинкса (тиропластике); 37. Карактеристике гласа након парцијалних ларингектомија; 38. Супституциони извори фонације; 39. Аларинксна комуникација; 40. Методе рехабилитације аларинксне комуникације; 41. Анатомске карактеристике органа за гутање; 42. Физиологија гутања; 43. Поремећаји гутања; 44. Радиолошка, ендоскопска и функцијска дијагностика поремећаја гутања. 45. Рехабилитација поремећаја гутања; 46. Рефлуксни поремећај. Утицај рефлукса на функције ларинкса.; 47. Поремећаји резонанције гласа и говора, хипоназалност, хиперназалност. 48. Глас и говор наглувих, глувих и особа са кохлеарним имплантом. 49. Певани глас. 50. Фонијатријски аспекти певања. 51. Поремећаји певаног гласа. 52. Форензички аспекти гласа.
<i>Практична настава</i>
1. Анамнеза фонијатријских пацијената и вођење фонијатријске документације; Саветодавни рад у фонијатрији. Контрола пацијената. 2. Преглед фонијатријских пацијената /преглед носа, усне дупље и орофаринкса, ува, хипофаринкса и ларинкса, врата/; 3. Самопроцена гласа. 4. Субјективна акустичка анализа гласа; 5. Објективна акустичка анализа гласа. Компаративна анализа гласа 6. Дијагностика ларинксних функција. 7. Ригидна ендовидеоларингоскопија. Флексибилна ендовидеоларингоскопија. 8. Електроглотографија. Електромиографија 9. Дијагностика вибрација гласница. Приципи стробоскопије. Ендовидеоларингостробоскопија. 10. Аеродинамска испитивања. 11. Терапијске методе у фонијатрији. Фонопедске методе. 12. Фонацијски аутоматизми. Аудиторни и визуелни <i>feedback</i> . 13. Успостављање гласа. Активација глотисног сфинктера. 14. Типови дисања. Респираторни тренинг. 15. Хируршка, медикаментозна и физикална терапија поремећаја гласа. 16. Вокална терапија функционалних поремећаја гласа; 17. Вокална терапија пацијената са неурогеним и психогеним поремећајима гласа; 18. Медикаментна и вокална терапија пацијената са мутационим и ендокриним поремећајима гласа; 19. Вокална

терапија и хигијена гласа код пацијената са професионалним поремећајима гласа; 20. Приказ пацијената са ендоскопским ларингеалним операцијама. 21. Вокална терапија постоперативних дисфонија 22. Приказ пацијената након одстрањења бенигних и псеудотумора гласница. 23. Приказ пацијената након одстрањења малигних тумора гласница. 24. Приказ пацијената са реконструкцијом ларинкса и гласница. 25. Вокална терапија након функционалне реконструктивне хирургије ларинкса; 26. Приказ пацијената са латерофиксацијом; 27. Приказ пацијената са аритеноидектомијом 28. Приказ пацијената са тиропластиком; 29. Приказ пацијената са имплантационим техникама; 30. Приказ пацијената након инстилације ботулином токсина. 24. Уградња вокалних протеза и едукација трахео-езофагусног говора; 25. Ларингофон; 31. Едукација езофагусног гласа и говора; 32. Хируршко лечење и вокална терапија расцепа непца; 33. Хируршко лечење конгениталних аномалија ларинкса; 34. Перорална и парентерална исхрана пацијената са поремећајима гутања. 35. Рехабилитација поремећаја гутања; 36. Вокална педагогија. Класификација певаног гласа. Хигијена певаног гласа.

Литература

1. Јовић Р, Митровић С, Мумовић Г, Голубовић С. Медицинске основе поремећаја гласа и говора. Медицински факултет Нови Сад, 2014.
2. Јовић Р. и сарадници. Практикум из медицинских основа поремећаја гласа и говора. Медицински факултет Нови Сад, 2014.
3. Митровић МС. Етиологија, класификација и хируршка терапија дисфонија. Београд: Задужбина Андрејевић, 2005
4. Мумовић Г. Конзервативни третман дисфонија. Медицински факултет Нови Сад 2004.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Усмена предавања, видео презентација, рад са пацијентима			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	20
практична настава	20	усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Језички поремећаји код деце

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 6

Услов: Процена у специјалној едукацији и рехабилитацији

Циљ предмета

Упознавање студената са језичким поремећајима код деце и адолесцената, и то развојних језичких поремећаја, поремећаја који се односе на первазивну и психогену патологију комуникације и гносогену патологију вербалне комуникације.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да детектује, процени и прави индивидуалне програме за корекцију језичких поремећаја код деце и адолесцената, и то развојних језичких поремећаја, поремећаја који се односе на первазивну и психогену патологију комуникације и гносогену патологију вербалне комуникације. Студенти ће моћи да пишу логопедске налазе и мишљења и праве протоколе рада за децу и одрасле са језичким поремећајима.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Говор, језик и комуникација
2. Развој говора и језика код деце
3. Неуролошка основа поремећаја говора и језика
4. Језички поремећаји код деце – класификација, етиологија, нивои језичке развијености
5. Развојна дисфазија – етиологија
6. Развојна дисфазија – клиничка слика,
7. Диференцијална дијагностика развојне дисфазије
8. Дијагностички протокол и третман развојне дисфазије
9. Развојна говорна-вербална апраксија
10. Језички поремећаји код адолесцената
11. Первазивна језичка патологија
12. Гносогена језичка патологија
13. Психогена језичка патологија
14. Поремећаји пажње са хиперактивношћу

Практична настава

Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела наставе и садрже овладавање инструментима процене језичких поремећаја развојне патологије, гносогене, первазивне и психогене патологије, израда индивидуалних програма корекције језичких поремећаја код деце, третман језичких поремећаја код деце и одраслих, писање логопедског налаза и мишљења и препоруке за рад са родитељима.

Литература

1. Голубовић С. Развојни језички поремећаји. Треће допуњено и измењено издање. Друштво дефектолога Србије. Београд. 2017.
2. Голубовић С. Гносогена патологија вербалне комуникације. Савез дефектолога заједнице Србије и Црне Горе. Београд. 2004.
3. Голубовић С. Первазивна и психогена патологија вербалне комуникације. Савез дефектолога заједнице Србије и Црне Горе. Београд. 2004.

Број часова активне наставе**Теоријска настава: 45****Практична настава: 30****Методе извођења наставе**

Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	70
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Геријатрија**Статус предмета:** изборни**Број ЕСПБ: 4****Услов: –****Циљ предмета**

Основни циљеви наставе геријатрије су упознавање студената специјалне едукације и рехабилитације са физиологијом старења и најчешћим здравственим проблемима у геријатријској популацији уз истицање најзначајнијих разлика у клиничким манифестацијама, дијагностици и терапији болести и стања

Исход предмета

Током похађања наставе студенти стичу сва неопходна знања из области патогенезе, клиничке слике и терапије најчешћих болести и стања која се јављају у геријатријској популацији уз истицање свих специфичности ове старосне групе у односу на радно активне. Посебна пажња посвећена је значају превентивно медицинских мера и поступака које је неопходно спроводити пре свега у домовима за старе.

Садржај предмета**Теоријска настава**

1. Биологија старења и здравствена заштита старих – тема садржи основе из различитих теорија старења уз поделе различитих старосних група те осврт на систем здравствене заштите и место старих у њему. 2. Метаболичке и ендокрине болести – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести ендокриног система. 3. Болести срца и крвних судова – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести срца и крвних судова уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 4. Болести плућа – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести респираторних органа уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 5. Онкологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих малигних болести уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 6. Хематологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести крви уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 7. Нефрологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих уринарног система уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 8. Гастроентерологија и хепатологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести дигестивног система уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 9. Неуролошке болести – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести нервног система уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 10. Психијатријске болести – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих душевних болести уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 11. Инфективна обољења старих – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих и најтежив инфекција уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 12. Уролошке болести – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих уролошких болести уз специфичности болести простате у геријатријској популацији. 13. Трауматологија код старих – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих повреда и прелом уз специфичности у геријатријској популацији. 14. Гинекологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих гинеколошких болести уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 15. Рехабилитација и телесана активност старих особа – тема садржи основе раног рехабилитационог третмана и значај физике активности код старих.

Практична настава

1. Социолошки приступ старом болеснику, анамнеза и планирање здравствене неге. 2. Тријажа болесника са болестима ендокриног система, планирање процеса здравствене неге уз планирање хигијенско дијететских мера у контроли дијабетеса и превенцији компликација шећерне болести. 3. Тријажа болесника са болестима срца и крвних судова уз посебан осврт на акутни коронарни синдром, припрему за допунску дијагностику, негу након спроведених инвазивних процедура. 4. Пулмологија – план здравствене неге, тријажа и нега болесника са хроничном опструктивном болести плућа, нега болесника код пнеумонија, болничке и ванболничке пнеумоније, хипостатске пнеумоније, АРДС. 5. Онкологија – посебна пажња у оквиру ове тематске јединице је посвећена палијативној нези. 6. Хематологија – нега болесника и планирање процеса здравствене неге код хематолошких болесника. 7. Нефрологија – примпрема болесника и план здравствене неге за болеснике на хемодијализи. 8. Гастроентерологија – тријажа, планирање процеса здравствене неге, нега болесника са крварењима из дигестивног тракта. 9. Неуролошке болести- тријажа, планирање процеса здравствене неге уз посебан осврт на негу болесника са цереброваскуларним инзултом. 10. Психијатријске болести – тријажа, планирање процеса здравствене неге уз посебан осврт на негу болесника са деменцијом. 11. Депистажа, вакцинација, превенција интрахоспиталног ширења инфекција, мере превенције у условима боравка у домовима за старе. 12. Нега болесника са сталним уринарним катетером, планирање процеса здравствене неге током дијагностике и лечења болести простате. 13. Трауматологија – трауме код геријатријских болесника, падови, протезе, план процеса здравствене неге. 14. Гинекологија – менопауза, метрорагија, планирање здравствене неге. 15. План раног рехабилитационог третмана, рехабилитација у кућним условима, значај физичке активности.

Литература**Обавезна**

1. Вукадинов Ј. Геријатрија и нега старих особа. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет, Нови Сад, 2006.

Допунска

1. Стојанов О. Николин Б. и сар. Геријатрија за студенте медицине. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет, Нови Сад, 2020. електронско издање у припреми

2. Mezey DM, Fulmer T, Abraham I, Zwicker DA. Geriatric Nursing Protocols for Best Practice. Springer Publishing Comp, New York, 2003.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 30

Практична настава: 15

Методе извођења наставе

Теоријска и практична настава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	25	писмени испит	50
практична настава	25	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Социјална медицина			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознати студенте са мерама, нивоима и организацијом здравствене заштите и оспособити их за примену социјално-медицинског приступа у будућој пракси.			
Исход предмета			
Оспособљеност студената за рад у заједници, разумевање функционисања система здравствене заштите, овладавање вештинама процене здравственог стања становништва, планирања у здравству, као и методама здравственог васпитања и комуникације у здравству.			
Садржај предмета			
Теоријска наставља			
Развој и дефиниција социјалне медицине. Здравље и квалитет живота. Јавно здравље. Промоција здравља. Здравствено васпитање. Комуникација у здравству. Здравствена заштита. Социјалне неједнакости у здрављу и остваривању здравствене заштите. Вулнерабилне категорије. Здравствена политика. Критеријуми за процену социјално-медицинског значаја здравствених проблема. Методе превенције и контроле хроничних незаразних болести. Системи здравствене заштите у свету. Програмирање здравствене заштите. Улога здравствених установа и здравствених радника у систему здравствене заштите. Здравствена технологија. Квалитет здравствене заштите. Класификациони системи у здравству. Менаџмент у здравству.			
Пракћична наставља			
Детерминанте здравља. Процена здравственог стања становништва. Организација здравствене заштите. Програмирање здравствене заштите. Социјална партиципација. Комуникација у здравству. Квалитет здравствене заштите – задовољство корисника. Здравствено-васпитне методе и средства.			
Литература			
Обавезна			
1. Јаковљевић Ђ, Грујић В, уредници. Социјална медицина. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2014.			
2. Новаковић Б, Грујић В, уредници. Хигијена и здравствено васпитање. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2004.			
Допунска			
1. Симић С. и сар. Социјална медицина – уџбеник за студенте медицине. Београд: Медицински факултет Универзитета у Београду; 2012.			
2. Јевтић М, Ач Николић Е, уредници. Јавно здравље за студенте стоматологије. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2011.			
3. Poland B, Green LW, Rootman I, editors. Settings for health promotion: Linking theory and practice. Thousand Oaks, CA: Sage; 2000.			
4. Glanz K, Rimer BK, Viswanath K, editors. Health behavior and Health Education. 4 th edition. San Francisco, CA: Jossey-Bass A Wiley imprint; 2008.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Пракћична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Теоријска и пракћична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
пракћична настава	15	усмени испит	70
колоквијум-и			
семинар-и	10		

Назив предмета: Увод у научноистраживачки рад			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Да се студенти упознају са основним принципима научноистраживачког рада у биомедицини, као и са посебностима научноистраживачког рада у области вишеструке ометености, инклузивног образовања и логопедије. Студенти треба да стекну довољно знања да могу самостално да анализирају ток истраживања и научни рад, као и да осмисле и спроведу протокол истраживања, како би се оспособили за израду студентског и дипломског рада као и других научних и стручних радова из области биомедицине.			
Исход предмета			
Након одслушаног и положеног предмета Увод у научно-истраживачки рад, студент би требало да: познаје разлику између науке и псеудонауке; зна услове за ауторство, као и шта не представља ауторство; је упознат са етичким аспектима научно-истраживачког рада, као и непоштењем у науци; познаје неопходне услове за научно истраживање; разуме шта је научни проблем и како се он дефинише; разуме шта је хипотеза и зна како се она генерише и проверава; разликује научне публикације и познаје њихове карактеристике; познаје електронске претраживаче, базе података и научне часописе у електронском облику; разуме основне карактеристике дескриптивног метода, студија пресека, анамнестичких студија и кохортних студија, као и експеримента у друштвеној заједници и теренског експеримента, зна место њихове примене, предности и недостатке, начине избора испитаника, уопштавање резултата, могућност постављања или провере хипотезе; разуме значај примене различитих статистичких метода у истраживањима, као и начин тумачења статистичке значајности; познаје различите грешке мерења (пристрасности и придружености) и разуме њихов утицај на резултате научноистраживачког рада; разуме основне принципе клиничких испитивања, начин избора испитаника и вођења студија, као и специфичности клиничког испитивања лекова; зна шта је научни пројекат, како се он припрема, рецензира, изводи и евалуира, као и које компоненте садржи; зна за начине прикупљања података и њихове обраде; познаје структуру научног рада; разуме појмове цитирања и навођења, као и да познаје правила за навођење стручне литературе; познаје критеријуме вредновања научног дела.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Наука и псеудонаука. Научни проблем. Хипотеза. Врсте научних публикација. Биомедицинска научна информатика. Поступци у проналажењу научних информација. Дескриптивне студије. Студије пресека. Анамнестичке студије. Кохортне студије. Експерименталне студије. Клиничка испитивања лекова. Етика научноистраживачког рада. Пристрасности и придружености. Прикупљање и обрада података. Узорковање. Примена статистичких метода и тумачење статистичке значајности. Научноистраживачки пројекат. Ауторство. Интелектуално непоштење у науци. Појам ментора и менторства. Вредновање научног дела. Структура научног дела. Цитирање и навођење у биомедицинским публикацијама. Презентација научноистраживачког рада. Медицина заснована на доказима			
Практична настава			
Значај науке и научноистраживачког рада. Наука и псеудонаука. Избор научног проблема. Постављање хипотезе. Структура оригиналног научног рада. Ауторство. Електронске библиографске базе. Цитирање и навођење литературе у биомедицинским публикацијама. Дескриптивне студије. Студије пресека. Анамнестичке студије. Кохортне студије. Експерименталне студије. Претклиничка испитивања у медицини. Пристрасности и придружености. Презентација научноистраживачког рада. Тумачење статистичких резултата. Узорковање. Прикупљање података путем упитника. Научноистраживачки пројекат.			
Литература			
Обавезна			
1. Ђурић П, уредник. Увод у научноистраживачки рад. 2. изд. Нови Сад: Медицински факултет; 2014. 2. Ђурић П, уредник. Практикум из увода у научноистраживачки рад. Нови Сад: Медицински факултет; 2013. 3. Ђурић П, уредник. Тест-питања из увода у научноистраживачки рад. 2. изд. Нови Сад: Медицински факултет; 2015.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава (вежбе)			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	50
практична настава	15	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Социјална патологија			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је упознавање са предметом, циљевима и методама социјалне патологије, стицање знања о класичним и савременим теоријама друштвених девијација, као и упознавање са етиологијом и феноменологијом друштвених девијација			
Исход предмета			
Студенти ће бити оспособљени да разумеју однос између различитих етиолошких фактора и различитих облика социјално девијантних испољавања, као и да примене стечена теоријска знања у пракси			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
– Појам, предмет, циљеви и методе социјалне патологије			
– Класичне и савремене теорије социјалне патологије			
– Критеријуми девијације, типологије девијантног понашања			
– Карактер, темперамент, зрела и незрела личност			
– Процес социјализације			
– Алкоголизам, Наркоманија			
– Коцкање и друге бихејвиоралне зависности (интернет, друштвене мреже, игрице, телефон)			
– Суицид и покушаји суицида			
– Сиромаштво, бескућништво, просјачење, проституција			
– Криминалитет (теорије криминогеног понашања, облици испољавања, спољашњи и унутрашњи фактори криминогеног понашања)			
– Агресивност и насиље, насиље у породици, сексуално узнемиравање, силовање, мобинг			
– Малолетничка делинквенција (вандализам, вршњачко насиље)			
– Савремени типови криминалитета (криминалитет „белог оковратника“, инернет криминал, организовани криминал)			
– Личност починиоца кривичног дела, виктимололошки аспект криминалитета, стигматизација			
– Превенција социјално девијантног и криминогеног понашања			
Практична настава			
Практичан део наставе биће фокусиран на: продубљивање стечених знања у правцу истраживања конкретних облика социјалнопатолошких појава, као и на примену стечених знања у циљу осмишљавања стратегија и превентивних активности усмерених на вулнерабилне групе.			
Литература			
1. Бошковић М, Маринковић Д. Социјална патологија. Нови Сад: Правни факултет, 2015.			
2. Davidson G, Neale J. Психологија абнормалног доживљавања и понашања. Јастребарско: Наклада Слуп, 1999.			
3. Вучковић Н. Дрога и друштво. Петроварадин: Футура, 2009.			
4. Припремљен материјал са предавања			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, групни рад, демонстрације, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	–		
семинар-и	20		

Назив предмета: Стратегије подучавања и управљања понашањем деце са сметњама у развоју			
Статус предмета: обавезан (Инклузивно образовање)/изборни (Вишеструка ометеност; Логопедија)			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљ наставе овог предмета је стицање теоријских и практичним знања и вештина о основним и специфичним стратегијама у подучавању деце са сметњама у развоју и управљању њиховим понашањем.			
Исход предмета			
Очекује се да ће након похађања овог предмета студент моћи да одабере и примени адекватне стратегије у раду са децом са сметњама у развоју у циљу ефикаснијег учења и веће партиципације деце у свакодневним активностима.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Приступи у раду са децом са сметњама у развоју и нивои подршке; Опште стратегије у раду са децом са сметњама; Стратегије у односу на ниво подршке у учењу; Стратегије у односу на способности и стил учења; Проширене могућности учења; Инструкционе стратегије; Стратегије подстицања и оснаживања; Стратегије у односу на последице; Временско одлагање; Прогресивно подударање; Прекидање бихејвиоралног ланца; Специфичне стратегије у настави језика; Специфичне стратегије у настави математике; Стратегије подучавања по корацима – употреба акронима; Реципрочно поучавање; Стратегије премошћивања; Стратегије самопраћења; Стратегије за управљање понашањем; Визуелни распореди; Економисање токе-нима; Уговор о понашању; Управљање собом; Стратегије које унапређују социјално разумевање и решавање проблема			
Практична настава			
Изазови у раду са децом са сметњама у развоју; Примена општих стратегија у раду са децом са сметњама у развоју; Одабир и примена стратегија у односу на врсту сметњи; Стратегије у раду са децом са вишеструком ометеношћу; Примена стратегија за подстицање комуникације; Стратегије у подучавању читања и писања; Стратегије у подучавању предметематичких и математичких вештина; Учење телом, визуелизација, кодирање, повезивање, моделовање; вршњачко учење; Могућности примене стратегија за управљање понашањем; Примена стратегија које унапређују социјално разумевање и решавање проблема.			
Литература			
1. Бројчин Б. Натуралистички бихевиорални третмани. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2018. (одабрана поглавља)			
2. Глумбић Н, Бројчин Б, Ђорђевић М. Специјална едукација заснована на доказима: бихевиоралне технике. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2018. (одабрана поглавља)			
3. Ђорђевић М, Бројчин Б, Глумбић Н. Мултикомпонентне бихевиоралне интервенције у специјалној едукацији. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2019. (одабрана поглавља)			
4. Brown-Chidsey R, Steege MW. Response to intervention: Principles and strategies for effective practice. Guilford Press; 2011. (одабрана поглавља)			
5. Škrbić R, Karić J, Sokolovac I. Use of accommodations and modifications in Mathematics and Serbian language for students with hearing impairment. In: R. Jukić (ed.) International scientific conference global and local perspectives of pedagogy. Conference Proceeding book. (Osijek; October, 27-28, 2016) (pp. 72-83). Osijek: University of Osijek. 2016.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, ППТ презентације, видеоприкази, радионице; Активна и интерактивна настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	50
практична настава	15	усмени испит	–
колоквијум-и	20		
семинар-и	10		

Назив предмета: Рани развој деце
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета Да се студенти специјалне едукације и рехабилитације упознају са развојем деце у у прве три године живота, да упознају методе којима се може проценти рани развој као и да препознају одступања од типичног развоја
Исход предмета Студенти ће: – стећи сазнања о значају раног развоја и могућностима подстицања развоја у првим годинама живота детета – стећи сазнања о факторима који подстичу рани развој и факторима који га угрожавају – сагледати значај и улогу породице за развој детета и подстицање раног развоја – сагледати различите приступе у процени раног развоја деце – сагледати значај приступа усмереног на породицу и оснаживање породице у циљу стимулације раног развоја – упознати се са значајем трансдисциплинарног приступа у праћењу и подстицању раног развоја – стећи сазнања о вештинама комуникације које су неопходне у раду са децом и породицом – упознати инструментне које се може проценити развој детета до навршене три године живота, препознају нормалан развој и одступања у развоју – значај примене раних интервенција код деце која имају одступања у развоју, психолошке и бихејвиоралне ране ране интервенције засноване на доказима – упознати се са ресурсима у локалној заједници који се могу користити у циљу подстицања раног развоја детета
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – Здравље, детерминанте здравља, рани развој, природа раног развоја и развојни задаци – Значај раног развоја у детињству; протективни фактори, фактори ризика за рани развој – Исхрана и рани развој – Улога педијатра у примарној здравственој заштити у праћењу и процени раног развоја. – Различити приступи процени раног развоја- тестирање детета у институцији или у кућним условима, интервју са родитељима. – Принципи праћења раног развоја помоћу GMCD (Guide for Monitoring Child Development) – Упитник Узрости и развој детета (ASQ – Ages and Stages Questionnaire) – Тестови које примењују психолози у процени раног развоја – Приступ усмерен на породицу и стимулација раног развоја – Ресурси локалне заједнице и стимулација раног развоја <i>Практична настава</i> – Процес комуникације- од идеје особе која шаље поруку до примаоца поруке и његовог тумачења поруке – Невербална комуникација – Вербална комуникација – Професионална комуникација и понашање – Технике интервјуа – Прилагођавање комуникације способностима родитеља да разуме комуникацију – Адаптација комуникације са породицом и прилагођавање на културолошке специфичности – Интервју и саветовање породице – Карактеристике и примена упитника Узрости и развој детета (ASQ – Ages and Stages Questionnaire) – Карактеристике и примена инструмента за праћење раног развоја помоћу GMCD (Guide for Monitoring Child Development) – Тестови које примењују психолози за процену раног развоја – Подстицање раног развоја- дојење, физички контакт са дететом, свакодневне активности, читање са децом, – Токсични стрес и утицај на развој деце – Подршка породици након процене развоја – Оснаживање породице за социјалну подршку – сарадња психолога и социолога са породицом
Литература 1. Влашки Ј, Живић С, Ишпановић В, Раст, развој и ментално здравље. У: Богдановић Р, Радловић Н, уредници. Педијатрија, уџбеник за последипломско усавршавање лекара, Београд, Академска мисао 2016. стр. 91-165 2. Бауцал А, уредник. Стандарди за развој и учење деце раних узраста у Србији. Београд, Институт за психологију Гилозофског факултета Универзитета у Београду и UNICEF. 2012. стр 150. https://www.udruzenjepedijatara.rs/pdf/OPSTA/2_Standardi_za_razvoj_i_ucenje_dece_ranih_uzrasta_u_Srbiji.pdf

3. Лозановић Д, Радивојевић Д, Рудић Н, уредници. Подршка развоју деце у раном детињству- приручник за примарну здравствену заштиту. Београд, Удружење педијатара Србије, 2013. стр. 180.
4. https://www.udruzenjepedijatara.rs/pdf/OPSTA/18_Podrska_razvoju_dece_u_ranom_detinjstvu_Prirucnik_za_PZZ_2013.pdf

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе					
Предавања. Практична настава: анамнеза, физички преглед болесника, диференцијално дијагностичка и терапијска разматрања. Прикази случајева, радионице.					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена		
активност у току предавања	15	писмени испит	70		
практична настава	15	усмени испит			
колоквијум-и					
семинар-и					

Назив предмета: Стручна пракса 3			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Стицање и примена практичних знања и вештина из области специјалне едукације и рехабилитације обрађених на теоријској и практичној настави. Упознавање са структуром рада у установама у којима се обавља пракса, услугама, пружањем подршке, стандардима квалитета рада, модела тимског рада и примене законских регулатива у дефектолошкој пракси.			
Исход предмета			
Примена и провера академско-теоријских и методичких знања у реалним околностима; Стицање искуства у раду са особама са сметњама у развоју/ инвалидитетом и препознавање своје улоге у раду; Стицање искуства у планирању и примени стимулативних, развојних и корективних активности и различитих метода и техника рада са децом са сметњама у развоју и особама са инвалидитетом. Развијање самопоуздања у стечена знања и вештине из области специјалне едукације и рехабилитације;			
Садржај предмета			
Стручна пракса се изводи у здравственим, образовним и институцијама социјалне заштите под супервизијом и самостално. Обухвата посматрање и праћење рада стручњака у различитим окружењима, извођење активности уз помоћ супервизора и евалуацијау рада од стране супервизора и самоевалуацију. У оквиру Стручне праксе 3 предвиђено је: Одабир и примена инструмената индивидуалне процене нивоа развоја/ функционисања особа са инвалидношћу у области моторике, когнитивног и говорно-језичког развоја; Опсервација и асистенција у активностима са децом са сметњама у развоју; Учествовање у активностима подстицања перцептивних, моторичких, говорно-језичких способности у складу са постојећим планом рада (у договору са дефектологом); Примена стратегија у раду са децом са сметњама у развоју и особама са инвалидитетом. Самостално планирање и примена активности у оквиру стимулативних програма у раду са децом са сметњама у развоју; Примена појединих техника и метода рада са особама са инвалидитетом. Израда предлога евиденционих листа за праћење ефеката третмана.			
Број часова активне наставе		Остали часови: 90	
Методе извођења наставе			
Практични рад, посматрање, супервизија, анализе студије случаја, вођење дневника праксе и каталог вештина.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Медицинска статистика			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
Оспособити студенте да примењују основне статистичко-аналитичке поступке, дизајнирају једноставнија истраживања и критички читају стручну и научну литературу из области медицинских наука.			
Исход предмета			
Оспособљеност студената за разликовање статистичких аспеката стручних и научних радова из области медицинских наука, коришћење различитих статистичких метода, обраду и интерпретацију података прикупљених у истраживању.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Основни појмови у статистици. Статистичка маса, јединице и обележја. Етапе статистичке обраде и приказивање резултата. Релативни бројеви. Мере централне тенденције. Мере варијабилитета. Оцена хомогености. Врсте узорака. Тренд. Корелациона анализа. Параметријски и непараметријски тестови за тестирање статистичких хипотеза. Методе проучавања здравственог стања становништва.			
Практична настава			
Узорковање. Избор и примена статистичких метода у складу са постављеним проблемом и у зависности од врсте варијабле. Графичко и табеларно приказивање података. Интерпретација резултата и доношење закључака. Индикатори за процену здравственог стања становништва.			
Литература			
Обавезна			
1. Грујић В, Јаковљевић Ђ, уредници. Примена статистике у медицинским истраживањима. Четврто издање. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2007.			
2. Јаковљевић Ђ, Грујић В. Социјална медицина. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2014.			
Допунска			
1. Ерић-Маринковић Ј. Статистика за истраживаче у области медицинских наука. Београд: Медицински факултет Београд; 2012.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 15	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, практичан рад на рачунару			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Сметње у учењу			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: Процена у специјалној едукацији и рехабилитацији			
Циљ предмета Упознавање студената са специфичним сметњама у учењу, односно вербалним и невербалним сметњама у учењу, раном интервенцијом сметњи у учењу и оспособити их за примену стечених теоријских знања у практичном раду.			
Исход предмета Студент је оспособљен за процену и корекцију специфичних сметњи у учењу, вербалних и невербалних сметњи у учењу, као и за спровођење раног интервентног програма сметњи у учењу			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Историјски осврт на сметње у учењу 2. Функционално анатомски модел језика 3. Доминантност латерализације језичких функција 4. Утицај биолошких ризико фактора на психомоторни и говорно-језички развој 5. Процес читања и спремност за читање 6. Језичке способности и сметње у читању 7. Дислексија-водеће теорије, етиолошки фактори, учесталост, 8. Клиничка слика дислексије 9. Процена дислексије 10. Третман читања 11. Дисграфија – етиологија, подела дисграфија 12. Процена и третман дисграфија 13. Хиперлексија, алексија, аграфија, дисортографија 14. Развојна диспраксија-етиологија, клиничка слика, процена и третман 15. Дискалкулија <i>Практична настава</i> Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела наставе и садрже овладавање инструментима процене сметњи у учењу, вербалних и невербалних, процену развојне диспраксије и дискалкулије, креирање индивидуалног програма корекције сметњи у учењу, писање логопедског налаза и мишљења, препоруке за рад родитељима и учитељима.			
Литература 1. Голубовић С. Дислексија, дисграфија, диспраксија. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Универзитет у Београду, Меркур, Београд, 2012. 2. Лазаревић Е. Специфичне сметње у учењу. Едука. д. о. о. Београд. 2018. 3. Голубовић С, Голубовић З. Дислексија: Водич за тудоре. Универзитет у Београду, Меркур, Београд, 2010. 4. Голубовић С. Голубовић З. Дислексија: Водич за самосталоно учење студената са дислексијом. Универзитет у Београду, Меркур, Београд, 2010.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	20
практична настава	15	усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Клиничка аудиологија и вестибулологија			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Аудиологија са вестибулологијом			
Циљ предмета			
Оспособљавање студента за разумевање, извођење и тумачење аудиолошких дијагностичких метода.			
Исход предмета			
Развијање знања о анатомији, патологији, патофизиологији, дијагностици слушног оштећења и оштећења вестибуларног апарата. Извођење аудиолошких и вестибулолошких дијагностичких процедура: акуметријски тестови, тонална лиминарна и супралиминрана аудиометрија, импедансметрија, отоакустичке емисије, аудитивни евоцирани потенцијали, калорична стимулација лабиринта, електронистагмографија, вестибуларно евоцирани миогени потенцијали, подешавање слушних апарата. Разумевање развоја говора у односу на степен оштећења слуха и модалитета амплификације. Студент ће бити оспособљен за самостално извођење дијагностичких процедура у аудиологији и вестибулологији.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Симптоматологија обољења ува. 2. Ембриологија ува. Конгениталне малформације ува – дијагностика и третман. 3. Клиничка анатомија ува. 4. Обољења спољашњег ува. Механичке повреде спољашњег ува. Страна тела спољашњег ува. 4. Акутне упале средњег ува. Руптура бубне опне. 5. Хроничне негнојне упале средњег ува. 6. Хроничне гнојне упале средњег ува. 7. Отогене компликације. 8. Отосклероза и тимпаносклероза 9. Отохируршке интервенције са освртом на функцију слуха и могућности слушне амплификације. 10. Фактори ризика за настанак наглувости. 11. Алгоритам дијагностике и ране интервенције код слушно оштећеног детета. 12. Урођене наглувости/ глувоће. Наследне наглувости/глувоће. 13. Синдромске наглувости/глувоће. Аудитивне енуропатије. 14. Акутна наглувост. 15. Психогена наглувост. Симулација. Агравација. 16. Акутна и хронична акустичка траума. 17. Пресбиакузија. 18. Диференцијална дијагностика једностране наглувости. 19. Тинитус. 20. Индикације за кохлеарну имплантацију. Праћење пацијента након кохлеарне имплантације. 21. Индикације за БАХА систем. 22. Отонеуролошки преглед. 23. БППВ – типови и третман. 24. Вестибуларни неуритис. 25. Менијерова болест. Лабиринтитис. 26. Статичка и динамичка вестибуларна компензација. 27. Повреде вестибуларног система. Цервикални синдром. 28. Дијагностика вестибуларног шванома. 29. Неуролошки аспекти вестибуларног синдрома. 30. Процена радне способности код пацијената са вртоглавицама и/или наглувостима.			
Практична настава			
1.Семиотика отолошких обољења. 2. Анамнеза у оториноларингологији. 3. Обољења спољашњег ува – утицај на слух и слушну амплификацију. 4. Обољења средњег ува – утицај на слух и слушну амплификацију. 5. Кондуктивна реверзибилна наглувост – казуистика. Полицеровање. 6. Кондуктивна трајна наглувост – казуистика. 7. Отохируршке методе. 8. Сензоринеурална наглувост – казуистика. 9, 10. Слушна амплификација. Принципи подешавања слушних апарата. 11. Кохлеарна имплантација. Принципи подешавања кохлеарног импланта. 12. БАХА – подешавање импланта. 13, 14. Периферни вестибуларни синдром – казуистика. 15. Централни вестибуларни синдром – казуистика.			
Литература			
4. Јовић Р. Оториноларингологија – хирургија главе и врата. Медицински факултет Нови Сад, 2019.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања, power point презентација, видео прикази			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	15	усмени испит	
колоквијум-и	15		
семинар-и			

Назив предмета: Методика изградње гласа и говора код деце са оштећењем слуха			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Аудиологија и вестибулологија; Сурдологија			
Циљ предмета У оквиру предмета, студенти стичу дубља теоријска и практична знања о карактеристикама и методским поступцима у изградњи гласа и говора деце и ученика са оштећењем слуха.			
Исход предмета Студенти ће бити способни да препознају и решавају проблеме у вези са гласом и изговором гласова код деце са оштећењем слуха, да примене адекватне методске поступке у изазивању, стабилизацији, аутоматизацији, катенизацији и корекцији гласова, да примене адекватне методе у формирању појмова и логичног говора код деце са оштећењем слуха.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Савремени концепти у изградњи гласа и говора код деце са оштећењем слуха. Фактори који утичу на изградњу гласа и говора. Претпоставке успешне демутизације. Методе у изградњи говора код деце са оштећењем слуха. Методика аудитивног тренинга. Помоћна средства у развоју говора. Улога игре и ритма у развоју говора. Материјали за изградњу говора код деце са оштећењем слуха. Карактеристике и поремећаји гласа код деце са оштећењем слуха и могућности Карактеристике и одступања у артикулацији гласова код деце са оштећењем слуха. Улога вида и остатака слуха у изградњи гласова. Теоријски оквир у формирању изговора гласова по групама (вокали, сонанти, пловиви, фрикативи, африкати). Читање говора и артикулација. Катенизација. Формирање појмова и развој логичног говора код деце са оштећењем слуха. Специфичности развоја и изградње семантике и синтаксе код деце са оштећењем слуха. <i>Практична настава</i> Анализа карактеристика гласа и говора деце и особа са оштећењем слуха. Одабир и примена одговарајућих метода и техника у изградњи и корекцији гласа и говора код деце са оштећењем слуха.			
Литература 1. Димић Н. Методика артикулације. Београд: Универзитет у Београду, Дефектолошки факултет; 1996. 2. Остојић С. Аудитивни тренинг и развој говора наглуве деце, Дефектолошки факултет, Београд 2004. (одабрана поглавља) 3. Савић Љ. Методика учења говора глуве деце. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства; 1986. (одабрана поглавља) 4. Соколовац И, Славнић С, Шкрбић Р, Лемајић-Комазец С. Продукција основних глаголских времена код деце са кохлеарним имплантом. Специјална едукација и рехабилитација. 2016; 15(4):437-58. 5. Стојисављевић С, Веселиновић М, Соколовац И, Шкрбић Р, Мумовић Г. Формантска анализа вокала код деце са слушним апаратима. У: Авдић А, Јунузовић-Жунић Л (уредници). Унапређење квалитета живота дјеце и младих (стр. 537-44). Тузла: Удружење за подршку и креативни развој дјеце и младих, 2017.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Предавања, ППТ презентације, видеоприкази, радионице; Активна и интерактивна настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	60
колоквијум-и	20		
семинар-и			

Назив предмета: Вокална терапија и рехабилитација			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: Фонијатрија			
Циљ предмета			
Овладавање методама превенције, дијагностике и терапије поремећаја гласа код деце и одраслих			
Исход предмета			
Стицање знања о превенцији поремећаја гласа, дијагностици и рехабилитацији гласа, као и знања о методама и техникама које се у рехабилитацији гласа примењују. Студенти су оспособљени за примену знања у планирању терапије и примену терапијских метода код особа са поремећајем гласа.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Историјат вокалне терапије и рехабилитације; Глас као звук. Активатор, генератор и резонатор гласа и говора; Самопроцена, субјективна, објективна и компаративна акустичка анализа гласа; Физиолошке основе вокалног тренинга; Дефиниција фонопедије и подела фонопедских метода;Анализа гласа код функционалних поремећаји гласа. Анализа гласа код хиперкинетских поремећаја гласа; Професионални поремећаји гласа; Анализа гласа код хипокинетских поремећаја; Анализа гласа и говора код кортикалних супкортикалних и поремећаја; Анализа гласа и говора код поремећаја горњег мотоневрона; Анализа гласа и говора код поремећаја доњег мотоневрона; Анализа гласа и говора код екстрапирамидалних поремећаја; Анализа гласа и говора код церебеларних и мешовитих поремећаја; Анализа гласа код психогених поремећаја гласа; Анализа гласа код мутационих и ендокриних поремећаја гласа; Глас пацијената након операције бенигних израштаја гласница; Глас и говор након хирургије тумора главе и врата; Глас након конзервативне хирургије ларинкса; Аларинксна комуникација; Глас и говор деце са расцепом усне и непца; Глас деце са хиперкинетском дисфонијом; Глас и говор деце оштећаног слуха; Функционални и органски узроци поремећаја гутања; Дијагностика поремећаја гутања.			
Практична настава			
1. Логопедска анамнеза поремећаја глас; 2. Евалуација респирације, фонације, артикулације, резонанције, мелодије, ритма и прозодије гласа и говора; 2.Хигијена гласа; Масажа ларинкса; 3. Резонантна вокална метода; 4. Вокална терапија функционалних поремећаји гласа; 5. Семиоклузивна метода вокалне терапије (COVTE); 6. Lax vox терапија. 7. 9. Рехабилитација професионалних поремећаја гласа; 10. Вокалне функционалне вежбе; 11.Вокална терапија и рехабилитација. психогених поремећаја гласа; 12. Технике олакшане фонације; 13. Вокална терапија поремећаја мутације, компресија ларинкса, аудио-визуелна контрола 14. Рехабилитација хиперкинетских поремећаја; 15.Терапија тихим гласом; 16. Вокална терапија хипокинетских дисфонија; 17.Лее Силверманова метода вокалне терапије; 18. Рехабилитација поремећаји гласа након хирургије бенигних израштаја гласница; 19. Рехабилитација гласа и говора након хирургије малигних тумора главе и врата; 20. Рехабилитација гласа после конзервативне хирургије малигних тумора ларинкса; 21. Рехабилитација гласа после тоталне ларингектомије; 22. Едукација езофагеалног гласа и говора; 23. Едукација трахео-езофагеалног гласа и говора; 24. Едукација примене ларингофона 25. Рехабилитација поремећаја резонације гласа, рехабилитација гласа и говора деце са расцепом усне и непца; 26. Методе и технике рехабилитације гласа деце;27. Рехабилитација поремећаја гутања.			
Литература			
Обавезна			
1. Милутиновић З.Клинички атлас поремећаја гласа. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1997.			
2. Мумовић МГ. Терапија дисфоније после парцијалних ларингектомија применом компресије ларинкса. Докторска дисертација. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет, 2008.			
3. Мумовић МГ. Конзервативни третман дисфонија. Монографија. Медицински факултет Нови Сад 2004.			
Допунска			
1. Gallena S.K. Voice and Laryngeal Disorders. A problem- Based clinical guide with voice samples			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Усмена предавања, видео презентација, рад са пацијентима			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Терапија игром			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета Упознавање студената са основним поставкама везаним за улогу игре у развоју деце, као и могућностима примене игре у саветодавном и терапијском раду са децом, а посебно са вулнерабилном популацијом деце.			
Исход предмета Очекује се да студенти стекну базична знања из терапије игром у раду са децом и њиховим породицама. Такође се очекује да стекну вештине примене основних техника терапије игром са децом типичне популације, као и примене терапије игром у контексту саветодавног и терапијског рада са вулнерабилном популацијом деце (деце са сметњама у развоју, деца у стресогеним животним околностима итд.).			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Значај игре за развој деце; Фазе у развоју игре; Основне поставке примене игре у терапијске сврхе; Емоције и емоционални развој кроз игру; Улога одраслих у дететовој игри; Емпатија и емпатичко рефлектовање кроз игру; Значај и примена дечијег цртежа у саветодавно-терапијском раду; Јачање дететовог самопоуздања кроз игру; Афективна везаност између родитеља и детета и подстицање сигурне афективне везаности кроз игру; Темперамент и самоприхватање; Терапеутско постављање граница; Специфичности игре код деце са сметњама у развоју; Терапија игром у раду са породицама.			
<i>Практична настава</i> Технике и методе у терапији игром (практични примери и примена); Осмишљавање и прилагођавање игре специфичним потребама детета и породице; Процена функционисања детета (афективна везаност, темперамент, самопоуздање); Симболичка игра и играње улога; Цртеж у терапији породице; Употреба прича у терапијске сврхе; Значај игре у развоју деце са сметњама у развоју; Могућности кориштења игре у раду са децом са сметњама у развоју; Примена игре у групи; Технике терапије игром које се користе у раду са породицама.			
Литература <i>Обавезна</i> 1. Гјурковић Т. Терапија игром. Сплит: Харфа, 2016. 2. Дуран М. Дијете и игра. Јастребарско: Наклада Слап, 1995. <i>Допунска</i> 1. Russ SW. Play in Child Development and Psychotherapy: Toward Empirically Supported Practice. Lawrence Erlbaum Associates, 2004. 2. O’Connor KJ, Schaefer CE. Handbook of Play Therapy (Volume Two: Advances and innovations). A Wiley-interscience publication, 1994. 3. Kostelnik MJ, Onaga E, Rohde B, Whiren A. Дјеца с посебним потребама: Приручник за одгајатеље, учитеље и родитеље Zagreb: Educa, 2004.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
Практична настава: 30			
Методе извођења наставе Предавања, интерактивна настава, групни рад, демонстрације, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	70
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Сензорна интеграција			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да се студенти детаљно упознају са неуропсихолошким основама сензорног функционисања, обраде и интеграције; као и са базичним техникама процене и стимулације сензорне интеграције и третмана пормећаја сензорне интеграције.			
Исход предмета			
Студенти ће моћи да препознају показатеље поремећаја сензорне интеграције, да процене ниво на ком је дошло до поремећаја, те да одаберу и примене адекватне стратегије и активности у стимулацији сензорне интеграције и третману поремећаја сензорне интеграције.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Појам и дефинисање сензорне интеијерације. Неуролошке и неуропсихолошке основе сензорног функционисања. и мултимодалне перцепције; Нивои сензорне интеграције; Сензорна интеграција као основа способности за учење; Поремећаји сензорне интеграције; Узроци и показатељи поремећаја сензорне интеграције; Процена поремећаја сензорне интеграције; Програми стимулације различитих нивоа сензорне интеграције; Стратегије и активности у раду са децом са поремећајем сензорне интеграције. Сензорна терапија и терапијске активности; Сензорна дијета; Поремећаји сензорне интеграције у склопи различитих сметњи у развоју; Поремећај сензорне интеграције и функционисање детета у свакодневном животу.			
Практична настава			
Анализа хијерархијских способности учења и нивоа сензорне интеграције. Показатељи поремећаја сензорне обраде и сензорне интеграције. Индиректна и директна опсервација и процена поремећаја у сензорној обради и интеграцији. Одабир стратегија и организација активности у циљу подстицања сензорне интеграције. Планирање и реализација третмана поремећаја сензорне интеграције. Евалуација успешности третмана. Израда плана сензорне дијете.			
Литература			
1. Ayres J. Dijete i senzorna integracija. Zagreb: Naklada Slap; 2009.			
2. Biel L, Peske N. Senzorna integracija iz dana u dan. Buševac: Ostvarenje; 2007.			
3. Emmons P, Anderson L. Understanding sensory dysfunction: learning, development and sensory dysfunction in autism spectrum disorders, ADHD, learning disabilities and bipolar disorder. London: Jessica Kingsley Publishers; 2005.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Активна и интерактивна настава, ППТ презентације, видеоприкази, радионице, практичан рад.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	–
практична настава	5	усмени испит	50
колоквијум-и	40		
семинар-и	–		

Назив предмета: Сексуалност особа са инвалидитетом			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са карактеристикама сексуалног развоја и специфичностима сексуалности особа са инвалидитетом.			
Исход предмета			
Студенти ће стећи знања о развоју сексуалности кроз животне фазе и о сексуалности особа са различитим типовима инвалидитета.			
Студенти ће бити оспособљени да користе стечена знања током рада са особама са инвалидитетом и њиховим породицама, као и да препознају компоненте сексуалности са биолошког, социјалног, психолошког и моралног аспекта.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Увод, дефинисање, подела и законски оквир сексуалности. Психологија и развој сексуалности. Полни идентитет и слика о себи особа са инвалидитетом. Ставови о сексуалности особа са инвалидитетом. Сексуалност особа са интелектуалном ометеношћу. Сексуалност особа са поремећајима из спектра аутизма. Сексуалност особа са телесним инвалидитетом. Сексуалност особа са сензорним инвалидитетом. Сексуална злоупотреба и заштита личног достојанства особа са интелектуалном ометеношћу. Сексуална едукација особа са инвалидитетом. Истраживања у области сексуалности особа са инвалидитетом.			
Практична настава			
Изграђивање позитивног полног идентитета. Препознавање и именовање телесних полних обележја. Стицање знања о полном развоју. Диференцирање облика полног понашања у вези са друштвеним нормама и вредностима. Разликовање примереног и непримереног понашања. Разумевање менструације. Разумевање трудноће и порођаја. Упознавање особа са ИО сврхе и начина контрацепције. Подизање свести особа са ИО о полно преносивим болестима. Подизање свести особа са ИО о личном достојанству. Препознавање потенцијално опасних ситуација и заштита од злоупотребе. Креирање програма радионице за децу и младе са инвалидитетом на тему сексуалности. Креирање програма радионице за родитеље деце и младих са инвалидитетом на тему сексуалности. Реализација припремљених радионица.			
Литература			
1. Бркић-Јовановић Н, Тамаш Д, Славковић С, Шкрбић Р, Крстић Т.Сексуалност особа са инвалидитетом. Нови Сад: Медицински факултет, 2020. (у штампи)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Окупациона терапија			
Статус предмета: обавезан (изборни за модуле: Инклузивно образовање и Логопедија)			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да стицање теоријских и практичних знања о окупационој терапији код деце и омладине са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом.			
Исход предмета			
Студенати ће бити оспособљени за примену метода и техника развоја вештина у области: бриге о себи, продуктивности и слободог времена; дизајнирање програма окупационе терапије као интегралног дела рехабилитације особа са урођеним и стеченим инвалидитетом.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Дефинисање и циљеви окупационе терапије			
2. Теоријске основе интервенције у окупационој терапији			
3. Подела активности у окупационој терапији			
4. Процена улога и компетенција у окупационој терапији			
5. Значај контекста извођења активности у окупационој терапији			
6. Идентификација окупационих потреба			
7. Процена способности и капацитета за окупациону терапију			
8. Процена контекста за окупациону терапију: лични, средински и културни контекст			
9. Процена контекста за окупациону терапију: кућа, заједница и радно место			
10. Окупациона терапија за дечији узраст			
11. Окупациона терапија у одраслом добу: специфичности и изазови			
12. Дизајнирање програма окупационе терапије			
Практична настава			
Практичан део наставе биће усмерен на оспособљавање студената за: примену метода окупационе терапије, самостално извођење анализе различитих активности, дизајнирање програма окупационе терапије, постављање циљева у окупационој терапији, спровођење активности које унапређују развој способности и вештина у домену: бриге о себи, продуктивности и организације слободног времена (у насатавно-научним базама).			
Литература			
Обавезна			
1. Препоручени материјал са предавања			
2. Вучић Р, Марковић П, Савковић Н. Клиничка радна терапија. Београд: НИБ Алтернатива; 2001. (одабрана поглавља)			
3. Шврака Е, Авдид Д, Хасанбеговић-Анид Е. Окупациона терапија. Сарајево: Факултет здравствених студија; 2012.			
4. Левандоски Д, Теодоровић Б. Програм рада с дјецом с тешкоћама у развоју. Загреб: Факултет за дефектологију, Свеучилишта у Загребу; 2000.			
Допунска			
1. Jill Jenkinson J, Hydev T, Ahmad S. Building Blocks for Learning: Occupational Therapy Approaches. Publisher: John Wiley & Sons; 2008.			
2. Loiselle L, Shea S. Curriculum Based Activities in Occupational Therapy: An Inclusion Resource. Framingham, Massachusetts: Therapro, Inc; 1995.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Моторички говорни поремећаји			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Неурологија			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да упозна студенте са етиологијом, симптоматологијом, дијагностиком и третманом моторичких поремећаја говора код деце и одраслих			
Исход предмета			
Слушањем овог предмета, студент стиче знања о моторичким поремећајима говора код деце и одраслих и оспособљава се за спровођење основних рехабилитационих процедура.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Неуролошка основа говорне продукције. Дефиниција, терминологија и класификација моторичких поремећаја говора. Етиологија моторичких поремећаја говора. Процена и дијагностика моторичких поремећаја говора.Моторички поремећаји говора у детињству. Моторички поремећаји говора код одраслих. Дизартрија. Говор особа са церебралном парализом. Апраксија говора. Неурогени мутизам. Други облици поремећаја говорне пордукције неурогеног порекла. Моторички поремећаји говора и дисфагија. Диференцијална дијагноза. Третман моторичких поремећаја говора. Аугментативна и алтернативна комуникација код особа са моторичким поремећајима говора. Поремећаји гутања неурогене етиологије.			
Практична настава			
Анамнеза; Дијагностичке процедуре у процени моторичких говорних поремећаја; Примена тестова за одрасле са моторичким говорним поремећајима; Примена тестова за децу са моторичким говорним поремећајима; Третман говора одраслих пацијената са флацидном дизартријом; Третман говора одраслих пацијената са спастичном дизартријом; Третман говора одраслих пацијената са мешовитом дизартријом; Третман говора одраслих пацијената са Мијастенијом гравис; Третман говора одраслих пацијената са паркинсонизмом; Третман говора пацијената са Мултиплом склерозом; Третман одраслих пацијената са испадима појединих кранијалних нерава; Вежбе логомоторике; Третман поремећаја говор код деце са церебралном парализом; Третман поремећаја говор код деце са трауматским повредама мозга. Вежбе гутања.			
Литература			
Обавезна			
1. Вуковић М. Афазиологија. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, 2011:162-169.			
2. Вуковић М. Поремећаји комуникације код трауматских оштећења мозга. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, 2012: 209-245.			
Допунска			
1. Freed DB. Motor Speech Disorders: Diagnosis and Treatment. Singular publishing Group, Canada, 2000.			
2. Wanda G. Webb Neurology for the Speech-Language Patologist, 2017			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Усмена предавања, видео презентација, рад са пацијентима			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	60
колоквијум-и	20		
семинар-и			

Назив предмета: Афазиологија			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је савладавање теоријских и практичних знања из области афазиологије. Студенти ће се упознати са механизмима настанка и клиничком сликом афазија и сродних поремећаја, као и облицима клиничког рада у домену дијагностике и третмана особа са афазијом и сродним поремећајима			
Исход предмета			
Студенти ће овладати знањима из области афазиологије, тј. савладаће етиологију и симптоматологију афазија и сродних поремећаја, као и основне дијагностичке и терапијске процедуре. Студенти ће овладати клиничком проценом афазија и сродних поремећаја.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Дефиниција, порекло, развој, предмет и циљеви афазиологије. Основна терминологија и интердисциплинарне релације. Биолошке основе језика: модели мождане репрезентације језика и интерпертације афазичких поремећаја. Церебрална доминација језика и језичке области кортекса. Субкортикалне структуре и језик. Дефиниција, преваленција, етиологија и класификација афазија. Класични афазички синдроми – облици, клиничка слика, диференцијалне карактеристике, процена и третман. Субкортикалне афазије – облици, клиничка слика, диференцијалне карактеристике, процена и третман. Посебни облици афазија. Афазија и сродни поремећаји говора. Језички поремећаји код оштећења десне хемисфере. Поремећаји когнитивних функција код афазичних болесника. Алесије. Аграфије. Акалкулије. Афазија и апраксија. Афазија и агнозија. Афазија и деменција. Афазије код деце: дефиниција, етиологија и облици дечје афазије. Дијагностика афазија: циљеви афазиолошке дијагностике и дијагностичке методе. Методе процене и тест мерни инструменти у афазиологији. Третман афазија: циљеви, организација и принципи у третману афазија. Опоравак и прогностички фактори афазије.			
<i>Практична настава</i>			
На вежбама се примењују методе и технике за практичну примену знања стечених на теоријској настави. Посебна пажња се поклања дијагностичкој процени и упућивању у методе третмана афазија и сродних поремећаја.			
Литература			
1. Вуковић М. Афазиологија. Универзитет у Београду. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. Београд, 2011.			
2. Вуковић М. Третман афазија. Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. Београд, 2008.			
3. Вуковић М. Трауматска афазија. Дефектолошки факултет Београд, 1998.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, <i>power point</i> -презентација, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Когнитивна рехабилитација			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: Неуропсихологија			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основним теоријским и практичним поставкама когнитивне рехабилитације код деце и одраслих.			
Исход предмета			
Студенти ће стећи основна теоријска знања о различитим приступима у третману оштећених когнитивних функција. Студенти ће бити оспособљени да користе стечена теоријска знања у раду са децом и одраслима који имају различите врсте когнитивних оштећења различите етиологије.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
– Когнитивна рехабилитација- предмет и дефиниција			
– О можданим оштећењима			
– Феномен пластицитета и његова улога у процесу рехабилитације			
– Историјски развој когнитивно-рехабилитационог третмана			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације поремећаја пажње			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације егзекутивних функција			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације поремећаја памћења			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације говорно-језичких поремећаја			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације поремећаја понашања			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације емоционалних поремећаја			
– Приступ социјалне рехабилитације			
– Трауматске мождане повреде у детињству – когнитивно рехабилитациони приступ			
Практична настава			
– Когнитивна рехабилитација различитих поремећаја пажње – поремећаји подељене пажње, селективне пажње, концен-трације, визуелне и аудитивне пажње			
– Когнитивна рехабилитација мнестичких функција – овладавање екстерним и интерним стратегијама памћења			
– Когнитивна рехабилитација егзекутивних функција – стратегије за превазилажење проблема проблематичне иницијације, дезинхибиције, емоционалне лабилности, когнитивне нефлексибилости, конкретног мишљења			
– Когнитивна рехабилитација мисли и осећања			
– Когнитивна рехабилитација праксичких и перцептивних способности			
– Когнитивна резерва – улога у процесу когнитивне рехабилитације			
– Демонстрација тест материјала који се користи у когнитивној рехабилитацији			
Литература			
Обавезна			
1. Haskins EC, Cicerone KD, Trexler LE. Cognitive rehabilitation manual: Translating evidence-based recommendations into practice. Reston, VA: ACRM Publishing; 2012. (одабрана поглавља – обезбеђена преведена верзија на српски језик)			
2. Powell T. The brain injury workbook: Exercises for cognitive rehabilitation. London: Routledge; 2017. (одабрана поглавља – обезбеђена преведена верзија на српски језик)			
3. Sohlberg MM, Mateer C. Cognitive Rehabilitation: An Integrative Neuropsychological Approach. New York: Guilford Press; 2001. (одабрана поглавља – обезбеђена преведена верзија на српски језик)			
Допунска			
4. Champion AJ. Neuropsychological rehabilitation – a resource for group based education and intervention. Chichester, West Sussex: John Wiley&sons; 2006.			
5. Wilson B. Neuropsychological rehabilitation: theory and practice. Lisse: Swets&Zeitlinger Publishers; 2005. (одабрана поглавља – обезбеђена преведена верзија на српски језик)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Реедукација психомоторике			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета Циљ предмета је да се студенти детаљније упознају са различитим програмима рехабилитације путем покрета, структурираним моторичким активностима којима се утиче на развој функција и способности које су предуслов за успешан развој.			
Исход предмета Студенти ће бити оспособљени за примену различитих програма чији су садржаји усмерени ка реедукацији психомоторне активности, развоју осећаја за покрет, ритам, просторне и временске односе. Да код деце са сметњама у развоју и инвалидитетом, направе план примене програма, поставе правилне краткорочне и дугорочне циљеве, спроведу потребну евалуацију.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Појам рехабилитације путем покрета 2. Моторичке вештине и моторичке способности 3. Предпоставке моторичког учења 4. Методичка разрада програмских садржаја 5. Основни принципи разраде садржаја 6. Реедукација психомоторике 7. Вежбе опште реедукације психомоторике 8. Примена вежби у раду са децом са интелектуалном ометеношћу 9. Примена вежби у сврху стимулисања психомоторике 10. Примена вежби у раду са децом са тиковима и хиперкинетским понашањем 11. Примена вежби у раду са децом са развојном дисхармонијом 12. Примена вежби у раду са децом са первазивним развојним поремећајима 13. Примена вежби у раду са децом са говорно језичким сметњама 14. Примена вежби у раду са децом са диспраксијом <i>Практична настава</i> 1. Вежбе за доживљај телесне целовитости 2. Вежбе за доживљај простора 3. Вежбе за уочавање и стабилизовање латерализованости 4. Вежбе за уочавање присуства другог 5. Вежбе за уједначавање тонуца 6. Вежбе за координацију покрета 7. Вежбе за контролу импулсивности 8. Вежбе за процену трајања и оријентације у времену 9. Вежбе за развој способности моторићког реаговања, прилагођавања, реструктурирања и моторичког комбиновања Литература 5. Препоручени материјал са предавања 6. Говедатица Т. Општа реедукација психомоторике. Институт за ментално здравље Београд, 2000. 7. Левандовски Д, Братковић Д. Програми рехабилитације путем покрета. Едукацијско рехабилитацијски факултет, Загреб, 1997.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Квалитет живота и социјална партиципација особа са инвалидитетом			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основним поставкама везаним за биопсихосоцијално функционисање деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом, као и могућностима терапијских, образовних и социјалних интервенција у циљу унапређивања квалитета живота и социјалне партиципације ових особа.			
Исход предмета			
Студенти ће стећи знања и вештине за процену квалитета живота и нивоа социјалне партиципације, као и компетенције потребене за креирање програма и поступака унапређења квалитета живота и социјалне партиципације особа са инвалидитетом.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Квалитета живота – теоријски аспект.			
Аспекти квалитета живота.			
Утицај личних и срединских фактора на квалитет живота.			
Процена квалитета живота – важност процене и инструменти процене.			
Квалитет живота деце, омладине и одраслих особа са интелектуалном ометеношћу.			
Квалитет живота деце, омладине и одраслих особа са сензорним инвалидитетом.			
Квалитет живота деце, омладине и одраслих особа са моторичким поремећајима.			
Социјална партиципација – теоријски аспект.			
Процена социјалне партиципације – важност процене и инструменти процене.			
Социјална партиципација деце, омладине и одраслих особа са интелектуалном ометеношћу.			
Социјална партиципација деце, омладине и одраслих особа са сензорним инвалидитетом.			
Социјална партиципација деце, омладине и одраслих особа са моторичким поремећајима.			
Практична настава			
Практична настава прати садржаје теоријског дела. Практична примена упитника за процену и самопроцену квалитета живота и социјалне партиципације код деце, омладине и одраслих особа са инвалидитетом.			
Литература			
Обавезна			
1. Недовић Г, Рапаић Д, Одовић Г, Поттић С, Милићевић М. Социјална партиципација особа са инвалидитетом. Београд: Друштво дефектолога Србије; 2012.			
2. Golubović Š, Škrbić R. Agreement in quality of life assessment between adolescents with intellectual disability and their parents. Res Dev Disabil 2013;34(6):1863-9.			
3. Материјал са предавања.			
Допунска			
1. Cole MB, Donohue MV. Social participation in Occupational Context: In Schools, Clinics and Communities. New York: SLACK Incorporated; 2011.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Говорна акустика			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је савладавање теорисјких и практичних знања из области говорне акустике. Студенти ће се упознати са физичким карактеристикама гласа и говора и могућностима њихове анализе.			
Исход предмета			
Студенти ће овладати теоријским и практичним знањима из области говорне акустике, акустичким карактеристикама гласа и говора, овладати практичним знањима о методама акустичке и спектрографске анализе гласа и говора. Студенти ће овладати методама анализе гласа и говора коришћењем савремених рачунарских технологија			
Садржај предмета			
Теоријска настави			
1.Механичко таласно кретање звука; 2. Основне врсте приказа звука: осцилограм и спектрограм; 3. Акустичке карактеристике гласа; 4. Хармоници; 5. Пертурбације гласа; 6. Однос хармоник шум; 7. Атака гласа; 8. Звучност-безвучност; 9. Акустичке карактеристике говора; 10. Акустика вокалног тракта; 11. Резонација; 12. Формантска структура вокала; 13. Временске и спектралне карактеристике говора; 14. Акустичка анализа гласа и говора у дијагностици; 15. Дигитално сигнално процесирање у логопедији.			
Практична настави			
Израчунавање основног тона из осцилограма; 2. Примена рачунарских технологија у спектралној анализи звука; 3. Примена аналогних и дигиталних уређаја за спектрографску анализу; 4. Спектрографска анализа континуираног говора; 5. Практични значај анализе хармоника у гласу; 6. Практични значај анализе пертурбације висине и интензитета гласа (параметри Jitter и Shimmer); 7. Практични значај анализе вибрата и тремора у гласу; 8. Практични значај анализе односа шума и хармоника у гласу; 9. Анализа акустичких карактеристика гласа различите атаке; 10. Анализа диплофоније и прекида висине гласа; 11. Спектрална анализа говора; 12. Анализа формантске структуре вокала; 13. Израчунавање вокалних троуглова; 14. Лабораторија гласа; 15. Софтвери за анализу гласа и говора			
Литература			
1. Hirano M. Clinical examination of voice. Wien; New York: Springer-Verlag. 1981. 2. Hedeвер M. Govorna akustika. Sveučilište u Zagrebu. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. 2012.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, консултације. Облици наставе: Активна, инерактивна, проблемска настава. Организациони облици рада: фронтални, индивидуални, раду у паровима, рад у мањим групама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Стручна пракса 4			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета Стицање и примена практичних знања и вештина из области специјалне едукације и рехабилитације обрађених на теоријској и практичној настави. Оспособљавање за самостални рад у области детекције, процене, дијагностике, третмана, подучавања, социјализације, радног и професионалног оспособљавања особа са инвалидитетом, саветодавног рада са родитељима и породицама деце и особа са инвалидитетом.			
Исход предмета Примена и провера академско-теоријских и методичких знања у реалним околностима; Стицање искуства у раду са особама са сметњама у развоју/ инвалидитетом и препознавање своје улоге у раду; Стицање искуства у планирању и примени стимулативних, развојних и корективних активности и различитих метода и техника рада са децом са сметњама у развоју и особама са инвалидитетом. Развијање самопоуздања у стечена знања и вештине из области специјалне едукације и рехабилитације;			
Садржај предмета Стручна пракса се изводи у здравственим, образовним и институцијама социјалне заштите под супервизијом и самостално. Обухвата посматрање и праћење рада стручњака у различитим окружењима, извођење активности уз помоћ супервизора и евалуацију рада од стране супервизора и самоевалуацију. У оквиру Стручне праксе 4 предвиђено је: Асистенција у реализацији рехабилитационих, образовних и радно-окупационих активности са децом са сметњама у развоју и инвалидитетом као и одраслим особама са оштећењима и инвалидитетом, уз надзор; Самостално дневно планирање и реализовање рехабилитационих, образовних и радно-окупационих активности са децом са сметњама у развоју и инвалидитетом као и одраслим особама са оштећењима и инвалидитетом; Дизајнирање програма третмана; Израда предлога евиденционих листа за праћење ефеката рехабилитације; Одабир и примена специфичних метода и техника третмана у зависности од сметње у развоју/инвалидитета.			
Број часова активне наставе		Остали часови: 90	
Методе извођења наставе Практични рад, посматрање, супервизија, анализе студије случаја, вођење дневника праксе и каталог вештина.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Предмет завршног рада			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: положени сви предмети			
Циљ предмета			
Циљ израде завршног рада је да будући кандидат:			
– У пракси примени стечена знања из предмета „Увод у научноистраживачки рад“ и искуства из досадашњег студирања.			
– Примени методологију научноистраживачког рада на конкретном проблему.			
– Прикаже да је овладао методама статистичке обраде података и одговарајуће табеларно–графичке презентације.			
– Демонстрира методе проналажења адекватних литературних података уз примену информационих система за претраживање иностраних и домаћих биомедицинских база података.			
Исход предмета			
Након успешно одбрањеног дипломског рада кандидат је оспособљен за даљи научно-истраживачки рад и самостално објављивање у часописима и другим облицима научних и стручних публикација. Поред тога савладавши овај сегмент своје едукације постаје компетентнији као едукатор у процесу континуиране едукације у области здравства, образовања и социјалне заштите.			
Садржај предмета			
Завршни рад студента представља самостални стручни рад студента, који може бити теоријски, истраживачки или стручни. Тема се бира у договору са ментором и мора да буде у складу са циљем и исходом студијског програма на који је студент уписан. Током израде рада, студент се упознаје са теоријским сазнањима у одређеној области и методологијом истраживања одабране теме. У случају истраживачког рада, након обављеног истраживања студент припрема завршни рад у форми која садржи следећа поглавља: Апстракт и кључне речи, Увод, Теоријски део, Истраживачки (методолошки) део, Резултати, Дискусија, Закључак, Попис литературе и евентуалне Прилоге.			
Број часова активне наставе		Студијски истраживачки рад: 90	
Методе извођења наставе			
Консултативни рад са ментором, прикупљање и преглед литературе, спровођење истраживачког дела, синтетисање теоријских сазнања и резултата истраживања у писаној форми, презентација.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Завршни рад			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: Положени испити из свих предмета предвиђених студијским програмом			
Циљ предмета Завршним радом студент треба да примени стечена знања у циљу решавања теоријског или практичног проблема и да де-монстрира способност презентовања резултата истраживачког рада у писаној форми и усменој одбрани.			
Исход предмета Студент се детаљније упознаје са одређеном темом, која је у вези са наставним програмом. Студент стиче вештине за индивидуални рад у одређеној научној и стручној области. Студент приказује способност теоријског и практичног знања и способност самосталног коришћења литературе.			
Садржај предмета Завршни рад студента представља самостални стручни рад студента, који може бити теоријски, истраживачки или струч-ни. Тема се бира у договору са ментором и мора да буде у складу са циљем и исходом студијског програма на који је студент уписан. Током израде рада, студент се упознаје са теоријским сазнањима у одређеној области и методологијом истраживања одабране теме. У случају истраживачког рада, након обављеног истраживања студент припрема завршни рад у форми која садржи следећа поглавља: Апстракт и кључне речи, Увод, Теоријски део, Истраживачки (методолошки) део, Резултати, Дискусија, Закључак, Попис литературе и евентуалне Прилоге Пријава дипломског рада, његов садржај, време, место и начин одбране регулисани су посебним Правилником о завршном раду.			
Комисија оцењује дипломски рад оценом 5-10, а добијена позитивна оцена (6-10) улази у просечну оцену студента. Неод-брањен дипломски рад оцењује се оценом 5.			
Број часова активне наставе		Остали часови: 30	
Методе извођења наставе Консултативни рад са ментором, прикупљање и преглед литературе, спровођење истраживачког дела, синтетисање тео-ријских сазнања и резултата истраживања у писаној форми, презентација.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	70
практична настава		усмени испит	30
колоквијум-и			
семинар-и			

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

**ДРУГА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 1
(45 часова)**

датум од _____ до _____

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

**ДРУГА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 1
(45 часова)**

датум од _____ до _____

.....
(датум)

.....
(наставна база)

.....
(потпис и факсимил ментора)

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

**ДРУГА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 2
(45 часова)**

датум од _____ до _____

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

**ДРУГА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 2
(45 часова)**

датум од _____ до _____

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

**ТРЕЋА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 3
(90 часова)**

датум од _____ до _____

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

**ТРЕЋА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 3
(90 часова)**

датум од _____ до _____

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

ЧЕТВРТА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 4
(90 часова)

датум од _____ до _____

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

ЧЕТВРТА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 4
(90 часова)

датум од _____ до _____

.....
(датум)

.....
(наставна база)

.....
(потпис и факсимил ментора)

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

Број: _____

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ _____

БРОЈ ИНДЕКСА _____

ТРАЈАЊЕ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА (УКУПАН БРОЈ СЕМЕСТАРА)

ИМЕНОВАНИ СТУДЕНТ ЈЕ ОДСЛУШАО И ОДВЕЖБАО (УКУПАН БРОЈ СЕМЕСТАРА)

ОВИМ СЕ ПОТВРЂУЈЕ ДА ЈЕ ИМЕНОВАНИ СТУДЕНТ ОДСЛУШАО ТЕОРИЈСКУ И ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ ПО НАВЕДЕНОМ СТУДИЈСКОМ ПРОГРАМУ.

ОВЕРАВА ОВЛАШЋЕНО ЛИЦЕ: _____

.....
(датум)

.....
(потпис овлашћеног лица)

М. П.

ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
СПЕЦИЈАЛНЕ ЕДУКАЦИЈЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ
– МОДУЛ ВИШЕСТРУКА ОМЕТЕНОСТ

I година студија												
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ
		Зимски сем.			Летњи сем.							
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	ДОН	П	В	ДОН	П	В	Укупно	Остали часови	
1.	Увод у дефектологију	2	2	1				30	45	75		5
2.	Анатомија	3	2					45	30	75		5
3.	Хумана генетика	3	2					45	30	75		5
4.	Педагогија са дидактиком	2	2					30	30	60		4
5.	Општа психологија са психологијом личности	2						30		30		3
6.	Психологија развојног доба	3	2					45	30	75		5
7.	Енглески језик	2			2			60		60		4
8.	Физиологија				3	3		45	45	90		6
9.	Олигофренологија				2	2		30	30	60		5
10.	Увод у логопедију				2	2		30	30	60		5
11.	Професионална етика				2	1		30	15	45		3
12.	Предмети изборног блока 1: 1. Увод у допунске терапије 2. Психолошке основе и превенција поремећаја понашања				2	2		30	30	60		4
13.	Предмети изборног блока 2: 1. Права, обавезе и самозаступање особа са инвалидитетом 2. Физичка култура 3. Информатика у здравству				2	1		30	15	45		3
14.	Предмети изборног блока 3: 1. Рекреативна терапија 2. Основе психотерапије 3. Психологија одрасле доби и старења				2	1		30	15	45		3
Укупно:		Активне наставе:						510	345	855		60
		Стручне праксе:										
		Наставе на I години:						855				

II година студија												
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ
		Зимски сем.			Летњи сем.							
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	ДОН	П	В	ДОН	П	В	Укупно	Остали часови	
15.	Неурологија	2	2					30	30	60		4
16.	Неуропсихологија	3	2					45	30	75		5
17.	Тифологија	2	2					30	30	60		4
18.	Соматопедија	2	2					30	30	60		4
19.	Медицинска рехабилитација	2	2					30	30	60		4
20.	Предмети изборног блока 4: 1. Рана развојна хабилитација 2. Генетика у специјалној едукацији и рехабилитацији	2	1					30	15	45		4
21.	Предмети изборног блока 5: 1. Кинантрополошка анализа кретне активности 2. Креативне радионице 3. Поремећаји гласа	2	1					30	15	45		3
22.	Стручна пракса 1										45	1
23.	Психологија инвалидитета				2	2		30	30	60		5
24.	Психопатологија детињства и младости				2	2		30	30	60		4
25.	Процена у специјалној едукацији и рехабилитацији				3	3		45	45	90		6
26.	Когнитивни развој са принципима учења				2	2		30	30	60		4
27.	Вештине комуникације				2	1		30	15	45		3
28.	Атипични говорно-језички развој				2	1		30	15	45		4
29.	Предмети изборног блока 6: 1. Хипотерапија 2. Култура једнакости и партнерски односи 3. Методика рада са децом са сметњама у развоју 4. Менаџмент у здравству				2	1		30	15	45		3
30.	Стручна пракса 2										45	2
Укупно:		Активне наставе:						450	360	810		60
		Стручне праксе:									90	
		Наставе на II години:									900	

III година студија												
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ
		Зимски сем.			Летњи сем.							
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	ДОН	П	В	ДОН	П	В	Укупно	Остали часови	
31.	Рана интервенција у детињству	2	2					30	30	60		4
32.	Сурдологија	2	2					30	30	60		4
33.	Основе аудиологије и вестибулологије	2	2					30	30	60		4
34.	Методе и технике рада са вишеструко ометеном децом предшколског узраста	4	3					60	45	105		7
35.	Методе и технике рада са особама са моторичким сметњама	3	2					45	30	75		5
36.	Предмети изборног блока 7: 1. Знаковни језик 2. Психотерапијски рад са особама са инвалидитетом	2	1					30	15	45		4
37.	Породично саветовање				2	2		30	30	60		5
38.	Методе и технике рада са особама са поремећајима из спектра аутизма				3	2		45	30	75		6
39.	Социјалне вештине особа са инвалидитетом				2	2		30	30	60		4
40.	Методе и технике рада са особама са сензорним сметњама				2	2		30	30	60		6
41.	Предмети изборног блока 8: 1. Геријатрија 2. Социјална медицина 3. Увод у научноистраживачки рад				2	1		30	15	45		4
42.	Предмети изборног блока 9: 1. Социјална патологија 2. Стратегије подучавања и управљања понашањем деце са сметњама у развоју 3. Рани развој деце				2	2		30	30	60		4
43.	Стручна пракса 3										90	3
Укупно:		Активне наставе:						420	345	765		60
		Стручне праксе:									90	
		Наставе на III години:									855	

IV година студија												
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ
		Зимски сем.			Летњи сем.							
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	ДОН	П	В	ДОН	П	В	Укупно	Остали часови	
44.	Медицинска статистика	1	1					15	15	30		2
45.	Асистивне технологије и аугментативна и алтернативна комуникација	3	2					45	30	75		5
46.	Дидактичко-методичке основе рада са особама са оштећењем слуха	3	2					45	30	75		4
47.	Дидактичко-методичке основе рада са особама са интелектуалном ометеношћу	3	2					45	30	75		5
48.	Окупациона терапија	2	2					30	30	60		4
49.	Предмети изборног блока 10: 1. Терапија игром 2. Сензорна интеграција 3. Сексуалност особа са инвалидитетом	2	2					30	30	60		4
50.	Дидактичко-методичке основе рада са особама са моторичким поремећајима				2	1		30	15	45		3
51.	Дидактичко-методичке основе рада са особама са оштећењем вида				2	1		30	15	45		3
52.	Професионално и радно оспособљавање				2	1		30	15	45		3
53.	Предмети изборног блока 11: (бирају се два предмета) 1. Когнитивна рехабилитација 2. Реедукација психомоторике 3. Квалитет живота и социјална партиципација особа са инвалидитетом 4. Говорна акустика				2+2	1+1		60	30	90		4 (2+2)
54.	Стручна пракса 4										90	3
55.	Завршни рад									90*	30	20
Укупно:		Активне наставе:						360	240	690		60
		Стручне праксе:									120	
		Наставе на IV години:									810	

*истраживачки рад

Назив предмета: Увод у дефектологију			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета Циљ предмета је упознати студенте са теоријским основама специјалне едукације и рехабилитације, стручном терминологијом, системима васпитања и образовања, здравствене и социјалне заштите деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом.			
Исход предмета Познавање основних облика ометености и система подршке популацији деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Дефектологија – историјски развој. Дефектологија – теоријске основе. Дефектолог – делокруг рада. Терминологија у дефектологији/специјалној едукацији и рехабилитацији. Интелектуална ометеност – дефинисање, основна обележја функционисања особа са уинтелектуалном метеношћу. Оштећење слуха – дефинисање, основна обележја функционисања особа са оштећењем слуха. Оштећење вида – дефинисање, основна обележја функционисања особа са оштећењем вида. Моторичке сметње и поремећаји – дефинисање, основна обележја функционисања особа са моторичким поремећајима. Поремећаји говора, језика и комуникације – дефинисање, основна обележја функционисања популације са поремећајима у домену говора, језика и комуникације. Поремећаји понашања – дефинисање, основна обележја функционисања особа са поремећајима понашања. Васпитање и образовање деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом. Здравствена заштита деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом. Социјална заштита деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом. Законски оквири значајни за дефектологију/специјалну едукацију и рехабилитацију. Права особа са инвалидитетом.			
<i>Практична настава</i> Практичан део наставе биће усмерен на директан контакт са дефектолозима, децом са сметњама у развоју и одраслим особама са инвалидитетом кроз посете установама за васпитање и образовање, здравствену и социјалну заштиту деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом.			
Литература 1. Рапаић Д. Теоријска и практична разматрања специјалне едукације и рехабилитације. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Издавачки Центар; 2015. 2. Виготски Л. Основи дефектологије. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства; 1996. 3. Бојанин С. и сарадници. Дефектолошки лексикон. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства; 1999.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 45
Методе извођења наставе Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Анатомија
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 5
Услов: –
Циљ предмета Упознавање студената са основама опште и систематске анатомије локомоторног система (кости, зглобови и мишићи), спланхнологије (респираторни, дигестивни, кардиоваскуларни, урогенитални и ендокрини систем), као и анатомије нервног система и чула. Упознавање са морфолошким основама извођења и контроле покрета, гласа и говора, визуелних и аудитивних функција, као и учења, памћења, емоција и зависности.
Исход предмета Стицање основних знања и вештина из опште, систематске, топографске и примењене анатомије, чиме се олакшава разумевање морфолошке основе извођења и контроле покрета, гласа и говора, визуелних и аудитивних функција, као и учења, памћења, емоција и зависности. Препознавање ткива, органа и органских система ради бољег разумевања морфолошке основе функција које су значајне у разумевању извођења и контроле покрета, гласа и говора, визуелних и аудитивних функција, као и учења, памћења, емоција и зависности.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – Увод и општа анатомија – Остеологија (општа остеологија, аксијални и апендикуларни скелет) – Артрологија (општа и систематска) – Миологија (општа миологија, аксијални и апендикуларни мишићи) – Кардиоваскуларни систем (срце, артеријски, венски и лимфни систем) – Дигестивни систем – Респираторни систем – Морфолошке основе гласа и говора – Урогенитални систем – Нервни систем (општа неурологија, централни и периферни нервни систем, соматски и вегетативни систем, морфолошке основе контроле покрета, учења, памћења, емоција и зависности) – Чула (функционална анатомија органа чула вида и слуха, укуса и мириса, и рецептори општег сензибилитета) <i>Практична настава</i> – Остеологија (аксијални и апендикуларни скелет) – Артрологија – Миологија (аксијални и апендикуларни мишићи) – Кардиоваскуларни систем (срце, артеријски, венски и лимфни систем) – Дигестивни систем – Респираторни систем – Морфолошке основе гласа и говора – усна и носна дупља и грљан – Урогенитални систем – Нервни систем (централни и периферни нервни систем) – Чула (чуло вида и слуха)
Литература <i>Обавезна</i> 1. Стојић Џуња Љ. и сар. Анатомија за студенте здравствене неге. Нови Сад: Медицински факултет; 2017. <i>Допунска</i> 2. Waschke J, Böckers TM, Paulsen F. Sobotta Anatomy Textbook. 1 st ed. Munich, Germany: Elsevier GmbH; 2019. 3. Toldt Hochstetter. Anatomischer Atlas (различита издања) 4. Vajda J. Anatomischer Atlas (различита издања) 5. Netter FH. Атлас анатомије човека (различита издања) 6. Синельников РД. Атлас анатомии человека (различита издања)

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45		Практична настава: 30
Методe извођења наставе			
Теоријска и практична настава (вежбе)			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	15	усмени испит	–
колоквијум-и	15		
семинар-и			

Назив предмета: Хумана генетика**Статус предмета:** обавезан**Број ЕСПБ:** 5**Услов:** –**Циљ предмета**

Циљ предмета је упознавање студената са настанком нуклеинских киселина и ћелије, са организацијом и структуром ћелије и ћелијских органела. Увид у организацију хуманог генома и улогу појединих органела у преносу генетичке информације као и са генетичким механизмима наследних болести. Разумевање регулације експресије гена. Сазнања о принципима наслеђивања наследних болести као и карактеристикама оболења омогућиће будућим дефектолозима комплетнији приступ и лакше разумевање особа (или пацијената) са којима ће радити.

Исход предмета

Након успешно реализованих предиспитних и испитних обавеза студент може да са разумевањем користи основне генетичке појмове и препознаје значај генетике у савременој науци. У могућности је да детаљно опише структуру хроматина, морфолошку и функционалну организацију хромозома да јасно разликује фазе митозе и мејозе и схвати значај ћелијских деоба у трансмисионој генетици. Разумеће начин преноса и регулацију преноса генетичке информације до финалног продукта, протеина као и каснију обраду финалних продуката експресије. Користиће кроз примере примену Менделових закона, као и одступања од менделовског начина наслеђивања. Биће у могућности да предвиђа могуће механизме наслеђивања и прецизно конструише родословна стабла на основу задатих података, објасни механизме настанка мутација, принципе дејства мутагена и механизме ДНК репарације.

Садржај предмета*Теоријска настава*

1. Увод у генетику, историјат, еволуција нуклеинских киселина и ћелије 2. Структура нуклеинских киселина, одабране ћелијске органеле и њихова улога у преносу генетичке информације 3. Молекуларна организација хромозома, кариотип, кариограм, методе анализе хромозома. 4. Организација хуманог генома, експресија гена и њена регулација 5. Ћелијски циклус, ћелијске деобе, гаметогенеза, оплодња 6. Основни принципи наслеђивања и формирање родословног стабла 7. Аутозомно доминантне моногенске болести 8. Аутозомно рецесивне моногенске болести. 9. Одступања од менделовских односа: непотпуна доминантност, кодоминантност, мултипли алели, интеракције гена, кроз примере оболења. 10. Одступања од менделовских односа: летални алели, пробојност и изражајност гена, плејотропија, фенокопије, генокопије, митохондријално наслеђивање, примери оболења. 11. Полни хромозоми, детерминација пола код људи, наслеђивање ограничено полом и под утицајем пола. 12. Поремећаји диференцијације пола. 13. Нумеричке хромозомске абериације и оболења. 14. Структурне хромозомске абериације и оболења. 15. Мутације гена и репарација ДНК

Практична настава

1. Грађа нуклеинских киселина 2. Експресија гена 3. Структурна и молекуларна организација хромозома 4. Ћелијски циклус: митоза 5. Мејоза и гаметогенеза 6. Основни закони наслеђивања, формирање гамета и монохбридно укрштање. 7. Основни закони наслеђивања дихибридно укрштање 8. Анализа родослова за аутозомно доминантне и рецесивне особине 9. Мултипли алели и крвне групе 10. Интеракције гена: парцијална доминација, кодоминација, епистазе 11. Полно везана својства и својства на која утиче пол 12. Праћење својстава и формирање родослова за својства одређена генима на полним хромозомима 13. Промене у броју хромозома 14. Промене у структури хромозома. 15. Квантитативна својства

Литература*Обавезна*

1. Turnpenny P, Ellard S. Emerijevi osnovi medicinske genetike. Datastatus, Beograd, 2009.
2. Вапа Љ, Обрехт Д, Ђан М. Практикум из хумане генетике. Медицински факултет Нови Сад, 2012.
3. Наташа В. Биологија са хуманом генетиком, неауторизована скрипта, уџбеник у припреми, 2020.

Допунска

1. Strachan T, Read A. Human Molecular Genetics, 4th edition. Garland Science, 2011

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава (вежбе)			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	65
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Педагогија са дидактиком
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета – стицање базичних теоријско-методолошких знања о педагогију као науци – усвајање основних педагошких појмова и упознавање основних педагошких концепција – развој критичког мишљења и њиховог стваралачког односа према педагошкој науци и васпитно-образовној пракси
Исход предмета Овладаност основним педагошким и дидактичким знањима, критички став и стваралачки приступ према педагошкој теорији и пракси, овладаност основним проблемима савремене наставе.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Васпитање – појам, индивидуални и друштвени значај; општи циљ и задаци васпитања; историјски карактер и условљеност васпитања; фактори развоја личности и теорије о тим факторима; развита педагошких идеја од антике до конституисања педагогије као науке; конституисање педагогије као науке; предмет, задаци и дефинисање педагогије; васпитање, образовање и настава као основни појмови (категорије) педагогије; остали значајнији појмови на подручју васпитања и педагогије (васпитаник, васпитач, социјализација, персонализација, културација, матурација, манипулација, отуђење, нега, заштита); педагогија као теоријска и нормативна наука; педагогија и друге науке; систем педагошких дисциплина; савремени педагошки правци; методологија педагогије; методе, технике и инструменти у педашким истраживањима; основни видови васпитања; појам и детерминанте васпитног система; потодишно васпитање; образовне политике, стратегија васпитања и образовања, систем васпитања и образовања; васпитна значај средстава масовног комуницирања; компоненте васпитања; школа и њено окружење; кадрови у области васпитања. Дидактика: Појам и схватања о дидактици. Дидактички модели. Настава као процес проучавања и учења. Фактори наставе. Наставне стратегије и стратегије учења. Појам и врсте дидактичких принципа. Појам и класификација наставних метода. Савремене наставне методе. Облици наставног рада. Наставни час. Наставна средства. Медији у настави. Проверавање и оцењивање знања. Вредновање наставног рада. <i>Практична настава</i> – Појмовно одређење важнијих термина из различитих енциклопедија и речника на нашем и на светским језицима; – Фактори развоја личности: наслеђе, средина, васпитање, култура, и свесна активност личности; – Теорије о факторима развоја личности: теорија нативизма, теорија емпиризма, теорија конвергенције и мултифакторске теорије; – Историјска условљеност и класно-политички карактер васпитања у различитим временским раздобљима: првобитна заједница, робовласништво, феудализам и капитализам (са освртом на епоху социјалистичког периода); Језичке синтагме: хеленизам, хришћанство, схоластика, реформација, језуитизам, просветитељство, радна школа, стара школа, нова школа и др.; – Знања, вештине, навике и друштвени ефекти процеса васпитања и образовања; – Различите дефиниције педагогије као науке; – Ко је конституисао педагогију као науку и на који начин? – Однос педагогије и других наука (филозофије, психологије, социологије, анатомије, физиологије, хигијене, ...); – Шта изучавају поједине педагошке дисциплине и какав је њихов међусобни однос (општа педагогија, теорија васпитања, дидактика, методике, историја педагогије, предшколска педагогија, специјална педагогија, филозофија образовања, андрагогија) – Педагошке идеје у делима античких, средњовековних, хуманситичких, ренесансних мислилаца; – Педагошке идеје у делима мислилаца епохе просветитељства; – Педагошке идеје у делима педагога 19. и 20. века; – Различити педагошки правци, њихов карактер и оснивачи;

- Почеци наше писмености;
- Развој педагошке мисли на нашим просторима.
- Упоредни преглед образовних система у различитим историјским епохама;
- Упоредни преглед циљева васпитања у различитим временским епохама;
- Савремена схватања о циљу васпитања;
- Реформни прокрети у педагогији 19. и 20. века;
- Основни чиниоци система васпитања данас;
- Основна структура и карактер нашег актуелног система образовања и васпитања;
- Предмет проучавања дидактике: Дидактички модели.
- Настава као процес проучавања и учења. Фактори наставе.
- Наставне стратегије и стратегије учења.
- Појам и врсте дидактичких принципа. Појам и класификација наставних метода.
- Савремене наставне методе.
- Облици наставног рада.
- Наставни час. Наставна средства. Медији у настави.
- Проверавање и оцењивање знања. Вредновање наставног рада.

Литература

Обавезна

1. Бабић-Кекез, С., Тасић, И., (2012), Дидактика, УНС, Технички факултет, Зрењанин
2. Попов, С., Јукић, С., (2006), Педагогија, ЦНТИ, Нови Сад
3. Ђорђевић, Ј., Трнавац, Н., (2005), Педагогија, ИП Научна књига, Београд
4. Жлебник, Л., (1983), Општа историја школства и педагошких идеја, Просветни преглед, Београд

Допунска

1. Братанић, М., (1990), Микропедагогија – интеракцијско-комуникацијски аспекти одгоја, Школска књига, Загреб
2. Костовић, С., (2005), Васпитни стил наставника, СДПВ, Нови Сад

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 30

Практична настава: 30

Методe извођења наставе

Вербално-текстуалне методе (предавања наставника, дијалог, дискусија, дебате, рад на тексту)

Методe активне наставе (радионичарски приступ у раду, групни рад, студентски истраживачки рад, студентски пројектни рад, менторски рад)

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и		остало	5
семинар-и	15		

Назив предмета: Општа психологија са психологијом личности			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са:			
– Предметом, историјским основама и развојем психологије; основним психолошким методама проучавања психолошких појава; савременим психолошким дисциплинама и областима психолошке науке			
– Основним принципима психичког развоја човека; неурофизиолошким основама психичких појава и начинима њиховог изучавања			
– Основним појмовима, теоријама и истраживачким проблемима у домену базичних когнитивних, конативних и емотивних процеса			
– Основним концептима у психологији индивидуалних разлика, теоријама личности и способности			
Исход предмета			
Студенти ће стећи знања о основним идејама различитих концепција психолошке науке, карактеристикама различитих истраживачких метода у психологији, неурофизиолошким основама психичким процеса и функција као и идејама савремених теорија у области когнитивног, конативног и емотивног функционисања.			
Студент ће бити оспособљен да идентификује и објективно анализира различите приступе у области психологије индивидуалних разлика; да наведе основне поставке најутицајнијих теорија личности и способности и образложи њихов значај у контексту разумевања индивидуалног понашања.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
I. Психологија као наука – приказ различитих концепција предмета и метода у психологији; развој психологије; области савремене психологије; примењене психолошке дисциплине; начин проучавања и однос предмета и метода истраживања у контексту основних праваца и школа у психологији;			
II. Биолошке основе понашања – неурофизиолошке основе психичких процеса; наследни фактори;			
III. Когнитивни процеси – сензације и опажање; учење и памћење; мишљење и решавање проблема; језик;			
IV. Мотивациони и емоционални процеси – основни концепти и теорије; врсте емоција и мотива и њихов међусобни однос;			
V. Структура, динамика и развој личности; психологија индивидуалних разлика – особине личности, теорије и истраживања личности, биолошки и социјални аспекти понашања.			
Литература			
1. Хрњица С. Општа психологија са психологијом личности. Београд: Научна књига, 2003.			
2. Петз Б. Увод у психологију. Јастребарско: Наклада Слап, 2003. (одабрана поглавља)			
3. Смедеревац С, Митровић Д. Личност – методи и модели. Београд: Центар за примењену психологију, 2006. (одабрана поглавља)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: –	
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, израда писмених радова, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	70
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и	10		
семинар-и			

Назив предмета: Психологија развојног доба			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљеви едукације из Психологије развојног доба су: Упознавање студента са дефиницијом, предметом и основним појмовима развојне психологије; упознавање студента са главним теоријским правцима у развојној психологији; упознавање студента са токовима и правилностима развоја у целокупном животном циклусу; упознавање студента са факторима наслеђа и средине у развоју јединке; упознавање студента са карактеристикама моторног, сензорног, афективног, моралног, социјалног, когнитивног и интелектуалног развоја; упознавање студента са развојним фазама и специфичностима развоја у одраслом добу.			
Исход предмета			
Очекује се да након похађања овог предмета студент буде способан да успешно диференцира развојна одступања од нормалних варијација у развоју; разуме факторе развоја и њихов допринос развоју; се на адекватан начин обраћа деци у сврху прикупљања података у складу са њиховим развојним карактеристикама;разуме процес старења и психолошке потребе одраслих и старих лица.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Предмет и развој развојне психологије. Развојне и неразвојне промене. Нормалан и патолошки развој. Однос дечије и развојне психологије. Фактори развоја и аспекти развоја. Историјске и културолошке особености детињства. Теоријски приступи у развојној психологији. Пијажеова теорија, теорија Виготског, теорије учења, психоаналитичка теорија, етологија. Истраживање развоја. Лонгитудинално истраживање, трансферзално истраживање, криве развоја. Периодизација развоја. Ериксново схватање животног циклуса. Развојне и акцидентне кризе. Наследни и средински доприноси развоју. Пренатални развој, новорођенче. Рано детињство и рано учење. Средње детињство и адолесценција. Психомоторни развој. Емоционални развој. Афективна везаност. Социјални развој. Морални развој. Сексуални развој. Социјализација полних улога. Когнитивни развој. Интелектуални развој. Проблем почетака развоја интелигенције, сензомоторна интелигенција, преоперациони стадијум и стадијум конкретних операција, стадијум формалних операција у интелектуалном развоју. Развој језика и говора. Развој перцепције. Млађе одрасло доба. Психологија породице. Средње одрасло доба. Занимања и каријере. Старост. Промене у чулној осетљивости, успоравање психомоторних функција утицај старења на учење и памћење, интелигенција и старење, промене у сексуалном понашању и старење. Развој функција у одраслом добу. Пензионисање. Смрт и умирање.			
Практична настава			
Детињство и одраслост: анализа на личном примеру. Дебата наслеђе/средина. Пренатални развој и прва година живота: разговор са родитељима. Фазе пренаталног развоја: приказ фаза. Од првог дана до првог рођендана: анализа развоја. Афективна везаност и сепарација: посматрање сепарације у вртићу. Емоционални развој: приказ тестова. Рано учење и рани развој: извештај о посети институцији за децу без родитељског старања. Утицај раног учења: анализа прича о „дивљој деци“. Латерална доминантност: извештај о испитивању детета, тестови.. Пажња, хиперактивност и импулсивност у развојном добу: примена скале. Преоперациони стадијум и стадијум конкретних операција: испитивање детета. Тестирање развојних способности детета – приказ тестова и праактична примена. Приказ тестова интелигенције. Сексуални идентитет и развој: анализа обављеног разговора. Колбергови стадијуми моралног развоја: приказ Колбергових дилема. Социјални развој, утицај вршњака и других референтних група. Анализа развојних криза млађег одраслог доба. Анализа развојних криза средњег одраслог доба. Приказ програма за подршку развоја и побољшање квалитета живота у одраслом добу и старости. Завршетак професионалне каријере, пензионисање: анализа обављеног разговора. Палијативна нега и смрт и умирање.			
Литература			
1. Јерковић И, Зотовић М. Основи развојне психологије. Нови Сад: Футура, 2008. (стр.1-112)			
2. Schale KW, Willis SL. Психологија одрасле доби и старења. Јастребарско: Наклада Слуп, 2001.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, практичне вежбе, Групни и радионичарски рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	60
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Енглески језик			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљеви едукације из енглеског језика су упознавање студената са значајем познавања једног светског језика у циљу комуникације, приступа већем броју података из струке и презентације стручне тематике. Овладавање вештинама за практичну примену стечених знања у пракси. Развој критичког мишљења и способности за научно-истраживачки рад.			
Исход предмета			
Упознавање студената са терминима енглеског језика који су у свакодневној употреби, граматиком, језичким конструкцијама, културом и традицијом енглеског говорног подручја. Предочавање разлика између свакодневног и стручног (медицинског) енглеског језика: разлике у терминологији коју користе лекар и његов пацијент и разлике у говорном и писменом изражавању. Граматика и лексика.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Уводна разматрања: Упознавање са курсом, методологијом, начином рада. Стручни текстови: The Challenge of Prevention – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Methods of Prevention – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Healthy Eating – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Stress – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Relaxation – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Dangers of Smoking – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Lung Cancer – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Investigating Heart Attacks – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, дискусија. Cholesterol – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Heart Transplantation – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Diabetes – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Measles – обрада текста, лексичке и граматичке вежбе, аргументација, дискусија. Преглед граматике: Прошла времена – преглед најфреквентнијих прошлих граматичких времена са фокусом на употребу. Садашња времена – преглед најфреквентнијих садашњих граматичких времена са фокусом на употребу. Будућа времена – преглед најфреквентнијих будућих граматичких времена са фокусом на употребу. Пасив – грађење и употреба, компарација пасива у матерњем и енглеском језику. Индиректни говор – грађење и употреба, изјавне и упитне реченице. Кондиционалне реченице – грађење и употреба, три типа кондиционалних реченица. Теме за дискусију: Живот студента – лична искуства, размена искустава, очекивања и планови, будућност. Искуства са болестима/лечењем – размена искустава, однос доктор-пацијент, сагледавање са оба становишта. Будућност – лична и општа – на општем и професионалном плану. Професионални планови – специјализација, могућности напредовања, стручно усавршавање. Медицина данас, медицина сутра – виђење струке, разматрања научних питања.			
Практична настава			
Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад			
Литература			
Обавезна			
1. Арнери Георгијев Ј. English for doctors and medical students. Београд: Научна књига; 1990.			
2. Арнери Георгијев Ј. More medical words you need. Београд: Савремена администрација; 2004.			
3. Драговић Р. Енглески за здравствене раднике. Београд: Научна књига; 1994.			
4. Марошан З. English for medical students. Нови Сад: Ortomedics; 2008.			
5. Момчиновић В, Танау В, Журић Хавелка С. Medical english. Загреб: Медицински факултет Свеучилишта у Загребу; 1988.			
Допунска			
1. Raymond M. English grammar in use. Cambridge: Cambridge University Press; 1988.			
2. McCarthy M, O'Dell F. English vocabulary in use. Cambridge: Cambridge University Press; 1996.			
3. Костић А. Медицински речник. Београд: Просвета; 1975.			
4. Hornby AS. Oxford advanced learner's dictionary of current english. Oxford: Oxford University Press; 1968.			
5. MacLean J. English in basic medical science. Oxford: Oxford University Press; 1980.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 60	
		Практична настава: –	
Методе извођења наставе			
Орални и ситуациони приступ учењу језика; Аудиолингвална метода; Аудиовизуелна метода (презентације на видео биму, Интернет); Лексички и комуникативни приступ; Фронтални, индивидуални и групни рад по темама и задацима.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	30	писмени испит	20
практична настава		усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Физиологија
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 6
Услов: –
Циљ предмета Циљ едукације из физиологије је да студенти стекну знања о основама функционисања, међусобне интеграције и интеракције ћелија, ткива, органа, органских система и организма човека као јединствене целине, као и о видовима њихове организације, регулације и механизмима одржавања хомеостазе у променљивим условима унутрашње и спољашње средине.
Исход предмета Стечена знања из физиологије треба да обезбеде студентима логичко разумевање фундаменталних механизма физиолошких процеса у организму, начина одржавања хомеостазе на нивоу ћелијске мембране и органа и органских система и очувања здравља човека. Студенти треба да схвате сложене нервне и хуморалне регулаторне механизме и да овладају принципима функционисања организма и органских система у различитим стањима и под утицајем спољашњих и унутрашњих утицаја и промена. Таква знања треба да им обезбеде успешно разумевање патофизиолошких процеса и разумевање клиничких предмета. Студенти треба да стекну основна знања о лабораторијској опреми и раду у лабораторијским условима, да савладају опште принципе и правила понашања према испитанику или пацијенту и да науче како се правилно спроводе основни прегледи који дају увид у физиолошко стање организма, што ће да им омогући безбедно учешће у практичној настави у оквиру стручних предмета, ко и будућој клиничкој пракси.
Садржај предмета <i>Теоријска настави</i> Увод у физиологију: Ћелије као морфо-функционалне јединице тела и њихова функција. Ћелијска мембрана и структуре. Хомеостаза. Дисање: Респираторни путеви. Респираторна површина. Састав ваздуха. Транспорт гасова до ћелија. Вентилација. Говор. Волумени и капацитети плућа. Главна и помоћна дисајна мускулатура. Интраплеурални притисак. Регулација дисања. Врсте и типови дисања. Крв: Улоге крви. Крвна плазма. Еритроцити. Леукоцити. Имунитет и имунитета. Тромбоцити. Згрушавање крви и хемостаза. Крвне групе. Трансфузија. Срце, крвоток и лимфоток: Морфофункционалне карактеристике срчаног мишића. Биоелектричне појаве у раду срца. Срчани циклус. Специјализовани проводни систем срца. Хемодинамика срца. Регулација рада срца. Електрокардиограм. Опште особине циркулације. Артерије. Капилари. Вене. Лимфоток. Регулација локалног протока крви. Регулација крвног притиска. Варење: Основне функције дигестивног тракта. Варење у усној дупљи. Повраћање. Варење у желуцу. Варење у танком цреву. Улога панкреаса у варењу. Жуч. Варење у дебелом цреву. Апсорпција у појединим деловима дигестивног трајта. Јетра. Дефекације. Промет материја и енергије: Градивна и енергетска улога хранљивих материја. Минералне материје и витамини. Методе проучавања енергетског промета. Респираторни коефицијент. Базални метаболизам. Терморегулација: Механизми одржавања сталности температуре унутрашње средине организма. Физичка и хемијска терморегулација. Излучивање: Основне улоге бубрега. Нефрон. Гломеруларна филтрација. Тубуларна реасорпција и скреција. Учешће бубрега у одржавању хомеостазе у организму. Регулација рада бубрега. Мокрење. Раздражљива ткива: Мембрански потенцијал. Акциони потенцијал. Закони раздражења. Преношење акционог потенцијала. Анализатори: Рецептори. Светлосно преломни део анализатора за вид. Светлосно преломни део анализатора за вид. Светлосно пријемни део анализатора за вид. Анализатор за слух. Вестибуларни апарат. Мишићно-зглобна рецепција. Тактилна и топлотна рецепција. Висцерорецепција. Рецепција мириса и укуса. Рецепција бола и природни аналгезијски систем. Мишићи: Подела мишића. Нервно – мишићна синапса. Морфо-физиолошке карактеристике попречнопругасте мускулатуре. Контракција попречнопругастих мишића. Типови мишићних влакана. Моторна јединица. Рад, снага и замор мишића. Глатки мишићи. Вегетативни нервни систем: Центри симпатикуса и парасимпатикуса: структура, класификација вегетативних ганглија и њихова функција, специфични медијатори, Подела вегетативних рефлекса и значај двојне инервације органа. Ендокринологија: Опште особине хормона и ендокриних жлезда. Тиреоидна жлезда. Паратиреоидна жлезда. Панкреас. Надбубрежна жлезда. Женске и мушке полне жлезде. Хипофиза: хормони, функција и регулација лучења. Регулација хомеостазе глукозе. Регулација хомеостазе калцијума и специфична физиологија костију. Остали органи са ендокриним значајем: тимус, епифиза, слезина, срце, и бубрег. Ткивни хормони. Нервни систем: Неурон. Синапсе. Неуротрансмитери. Организација нервног система. Кичмена мождина. Продужена мождина и понс. Рефлекси. Средњи мозак. Мали мозак. Хипоталамус. Лимбичке структуре мозга. Кора великог мозга. Базалне ганглије.
<i>Практична настави</i> Раздражљива ткива (регистрација и анализа просте мишићне контракције; регистрација и анализа сложене мишићне контракције – тетанус, динамометрија); Респираторни систем (спирометрија; анализа форсираног експирограма; спирографија); Крв (седиментација еритроцита; одређивање концентрације хемоглобина по Салију, диференцијална крвна слика; одређивање крвних група и РХ фактора; време крварења, време коагулације); Бубрези (одређивање општих особина урина); Кардиоваскуларни систем (аускултација срчаних тонова; мерење артеријског крвног притиска; електрокардиографија под уобичајеним условима); Дигестивни систем (хемијска прерада хране у устима; квалитативно доказивање роданида у плувачици; доказивање киселости желудачног сока); Анализатори (одређивање оштрине вида; конструкција лика у сложенем оптичком систему; периметрија, колорни вид, аудиометрија); Нервни систем (испитивање клинички важних рефлекса код човека; реакционо време). Метаболизам (мерење шећера у крви, ОГТ).

Литература**Обавезна**

1. Драпшин М. И сар. Физиологија за студенте здравствене неге. Медицински факултет Нови Сад 2018.

2. Стерио Ђ. и сар. Практикум из физиологије, Медицински факултет Нови Сад, 2014.

Допунска

1. Гајтон АЦ, Хал ЈЕ. Медицинска физиологија, српски језик. 13. издање, *Data Status*, 2019.

2. Ђурић Д, Којић З, Лончар-Ставановић Х. и сар. Физиологија за студенте медицине – одабрана поглавља (I и II). Медицински факултет Београд, *Libri medicorum*, 2013.

3. Деспопулос А, Силбернагл С. Физиолошки атлас у боји, превод на српском језику. Медицински факултет Ниш,

4. Мујовић БМ. Медицинска физиологија. Фондација „Солидарност Србије“, Београд, 2012.

5. Стевановић Ј. Физиологија нервног система. Ортомедикс, 2009.

6. Ganong W. Преглед медицинске физиологије. Савремена администрација, 2015.

7. Иветић В. Тест питања из физиологије, Медицински факултет Нови Сад, 2011.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 45

Практична настава: 45

Методе извођења наставе

Теоријска и практична настава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	30	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Олигофренологија

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: –

Циљ предмета

Упознати студенте са савременим концептом интелектуалне ометености и карактеристикама особа са интелектуалном ометеношћу.

Исход предмета

Студенти ће стећи знања о савременом концепту интелектуалне ометености, етиолошким факторима, основним епидемиолошким показатељима, развојним карактеристикама особа са интелектуалним тешкоћама и моделима пружања подршке. Након положеног курса студент ће моћи да разуме концепт интелектуалне ометености, да анализира посебне потребе за подршком у различитим фазама животног циклуса, да креира програме за пружање подршке и да учествује у тиму за њихову реализацију и евалуацију.

Садржај предмета**Теоријска настава**

1. Терминологија у олигофренологији.
2. Савремена дефиниција интелектуалне ометености.
3. Социјални модел ометености и концепт подршке као интегрална компонента савременог дефинисања и дијагностике интелектуалне ометености.
4. Преваленција и инциденција интелектуалне ометености.
5. Узрочници интелектуалне ометености.
6. Утицај социо-културних чинилаца на интелектуално функционисање.
7. Етичке дилеме у превенирању интелектуалне ометености.
8. Развојни приступ феномену интелектуалне ометености.
9. Карактеристике клиничке слике лаке интелектуалне ометености.
10. Карактеристике клиничке слике умерене интелектуалне ометености.
11. Карактеристике клиничке слике тешке и дубоке интелектуалне ометености.
12. Модели школовања деце са интелектуалном ометеношћу.
13. Транзиционо планирање.
14. Деинституционализација.
15. Остваривање права из области образовања, здравствене и социјалне заштите.
16. Запошљавање особа са интелектуалном ометеношћу и ставови послодавца према запошљавању особа са интелектуалном ометеношћу.
17. Становање и живот у заједници особа са интелектуалном ометеношћу.

18. Типови становања и квалитет усвојености животних навика особа са интелектуалном ометеношћу.
19. Сексуалност особа са интелектуалном ометеношћу.
20. Поремећаји у понашању особа са интелектуалном ометеношћу.
21. Квалитет живота особа са интелектуалном ометеношћу и њихових породица.
22. Ставови типичне популације према особама са интелектуалном ометеношћу.

Практична настава

1. Упознавање са речима и синтагмама за означавање интелектуалне ометености у научној литератури, легислативи и неформалном дискурсу.
2. Одређивање фактора ризика.
3. Класификација особа са интелектуалном ометеношћу према степену интелектуалног функционисања.
4. Класификација особа са интелектуалном ометеношћу према степену потребе за подршком.
5. Одређивање посебних медицинских и бихејвиоралних потреба за подршком.
6. Креирање индивидуалних профила подршке.
7. Анализа креираних профила подршке.
8. Израчунавање индекса за процену интензитета подршке.
9. Упознавање са принципима транзиционог планирања.
10. Израда транзиционих програма.
11. Анализа креираних транзиционих програма.
12. Упознавање са таксономијом пружања подршке у запошљавању.
13. Креирање програма сексуалне едукације.
14. Превенција институционализације и реинституционализације.
15. Основни принципи процене квалитета живота особа са интелектуалном ометеношћу.

Литература

1. Kaljača S, Japundža-Milisavljević M. Život u zajednici osoba sa intelektualnom ometenošću. Beograd: Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, CIDD. ISBN 978-86-6203-040-5 (одабрана поглавља)2013.
2. Kaljača S, Dučić B, Jovanić G. Accomodation Type and Daily Life Skills of Persons with Intellectual Disabilities. In Kulić, M., Ilić-Stošević, D. (ed). Thematic Collection of International Importance "Education and Rehabilitation of Adult Persons with Disabilities", 2014. (pp. 235-248). Foča: Faculty of Medicine Foča. University of East Sarajevo. Bosnia and Herzegovina. University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation (PCF). Serbia. ISBN 978-99955-733-9-3
3. Dučić B, Kaljača S, Pašćan D. Health care quality for persons with intellectual disabilities. In Nikolić, S., Nikić, R. Ilanković, V. (ed), Thematic Collection of International Importance "Early Intervention in Special Education and Rehabilitation". 2016(pp. 599-614), Belgrade: University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation(PCF), Serbia. ISBN 978-86-6203-086-3
4. Kaljača S, Žunić Pavlović V, Dučić B. Unapređenje procesa zapošljavanja osoba sa intelektualnom ometenošću, u M. Vantić-Tanjić (ur.), Unapređenje kvalitete života djece i mladih, II međunarodna naučno-stručna konferencija 2011.(str. 533-540). Tuzla: Udruženje za podršku i kreativni razvoj djece i mladih, BiH, 11-12. 06. 2011.
5. Kaljača S, Obradović I, Dučić B. Kvalitet znanja o seksualnosti kod adolescenata sa intelektualnom ometenošću. U M. Nikolić, M. Vantić-Tanjić (Ur.) Zbornik radova IX međunarodne naučno-stručne konferencija "Unapređenje kvalitete života djece i mladih". 2018(str. 393-404), 22-24 jun, Harkanj, Mađarska: Univerzitet u Tuzli, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Udruženje za podršku i kreativni razvoj djece i mladih. ISSN 1986-9886
6. Kaljača S, Dučić B. Povezanost socijalnog okruženja i kvaliteta socijalnih adaptivnih vještina adolescenata sa umerenom intelektualnom ometenošću. U S. Kaljača (Ur.), Teškoće u mentalnom razvoju (115-135). Beograd: Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju.2015.
7. Чолић М, Каљача С. Ефекти процеса деинституционализације на животне компетенције особа са интелектуалном ометеношћу. Београдска дефектолошка школа.2014;20(2), бр.59, 339-354.
8. Глумбић Н. Етичке дилеме у превенцији и третману ометености, I научни скуп „Нове тенденције у специјалној едукацији и рехабилитацији“.2007. (стр.187-212), Златибор, Србија, 30.05. – 03.06. 2007.
9. Глумбић Н, Бројчин Б. Ометеност и сиромаштво. Социјална мисао 2008;15(4), 91-101.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 30

Практична настава: 30

Методе извођења наставе

Предавања; интерактивна настава; рад у групама; практичан рад; Power- Point презентације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	45
колоквијум-и	40		
семинар-и			

Назив предмета: Увод у логопедију			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основним теоријским знањима из области комуникације: теорије, дефиниције, класификације, преваленција, као и базичним информацијама о врстама поремећаја комуникације, као и знањима о специфичностима поремећаја комуникације код различитих врста ометености.			
Исход предмета			
Оспособљавање студената да у пракси препознају и разликују поремећаје у развоју говорно-језичких способности и стекну основна знања из патологије вербалне комуникације.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Основе теорије логопедије и комуникације			
2. Вербална комуникација: нивои и врсте			
3. Системи и механизми вербалне комуникације (ефекторни, рецепторни, сензорни, трансмиторни)			
4. Акт, процес и модел вербалне комуникације			
5. Фактори развоја вербалне комуникације			
6. Праћење развоја вербалне комуникације			
7. Диференцијална дијагностика у логопедији			
8. Логопедска превентива, дијагностика и третман			
9. Патологија вербалне комуникације: дефиниција, терминологија, класификација			
10. Поремећаји флуентности говора			
11. Патологија вербалне комуникације код деце и особа са типичним језичким развојем			
12. Патологија вербалне комуникације код деце и особа са интелектуалном ометеношћу			
13. Патологија вербалне комуникације код деце и особа са оштећењем слуха			
14. Патологија вербалне комуникације код следе и слабовиде деце и особа			
15. Патологија вербалне комуникације код деце и особа са моторичким поремећајима			
Практична настава			
1. Дијагностика и третман деце и особа са интелектуалном ометеношћу, прикази случајева			
2. Дијагностика и третман деце и особа са интелектуалном ометеношћу, прикази случајева			
3. Дијагностика и третман деце и особа са интелектуалном ометеношћу, прикази случајева			
4. Дијагностика и третман деце и особа са оштећењем слуха, прикази случајева			
5. Дијагностика и третман следе и слабовиде деце и особа, прикази случајева			
6. Дијагностика и третман деце и особа са моторичким поремећајима, прикази случајева			
7. Дијагностика и третман деце и особа са моторичким поремећајима, прикази случајева			
8. Дијагностика и третман деце и особа са моторичким поремећајима, прикази случајева			
9. Дијагностика и третман говорно-језичких поремећаја код деце типичног развоја, прикази случајева			
10. Дијагностика и третман говорно-језичких поремећаја код деце типичног развоја, прикази случајева			
11. Дијагностика и третман говорно-језичких поремећаја код деце типичног развоја, прикази случајева			
12. Диференцијална дијагностика вишеструке ометености, прикази случајева			
13. Диференцијална дијагностика вишеструке ометености, прикази случајева			
14. Динамика индивидуалних третмана, прикази случајева			
15. Групни третмани, прикази случајева			
Литература			
1. Голубовић С. Клиничка логопедија 1 и 2. Дефектолошки факултет. Београд. 1997.			
2. Јовановић Симић Н, Славнић С. Атипичан језички развој. Друштво дефектолога Србије. Београд. 2009.			
3. Јовановић-Симић Н, Славнић С. Практикум за развој језичких способности. Друштво дефектолога Србије. Биг. Београд. 2008.			
4. Јовановић-Симић Н, Славнић С, Доброта Н. Практикум за развој аудитивне и визуелне перцепције. Друштво дефектолога Србије. Биг. Београд, 2008.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Професионална етика			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Подстаћи студенте да раде на психолошко-моралном развоју ради исправног става и понашања у својој будућој професији. Упознавање са основним етичким принципима оболелих од хроничних болести, особа са инвалидитетом, урођеним болестима, вишеструком ометеношћу.			
Исход предмета			
Стицање основних знања о свим заклетвама и кодексима медицинске етике, као и о деонтолошко-правним нормама и законским прописима који се односе на делатност здравствених радника. Боље разумевање етичких принципа у медицини и професије у моралном и друштвеном окружењу, уз поштовање људских права. Стицање основних знања из етике у свим гранама медицине, схватање савремених догађања у медицини кроз етичке оквире.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Појам морала, моралности, етике и деонтологије			
2. Кодекси, заклетве и декларације			
3. Етички став према болеснику и у појединим гранама медицине			
4. Етички ставов према облелима од хроничних болести			
5. Етички став према деци са урођеним болестима			
6. Велике и вечите етичке теме и дилеме (еутаназија, медицинска тајна, појам смрти, истраживања на људском геному)			
7. Етички аспекти живота, болести, ометености и смрти			
8. Етички став према друштвеној заједници, колегама и својој професији			
9. Етички став према раном откривању хроничних болести скринингом у феталном и неонаталном узрасту			
10. Медицинска деонтологија и медицинско паво			
Практична настава			
1. Женевска декларација, Хелсиншка декларација			
2. Пацијент и његово право (Лисабонска и друге декларације)			
3. Етички комитет и суд части			
4. Приступ и пракса везана за етичка питања у специјалној едукацији и рехабилитацији.			
5. Принципи добре клиничке праксе			
6. Експериментални радови са етичког аспекта – примери			
7. Етички апсекти болести, ометености у развоју и других патолошких стања – примери.			
8. Етички аспекти живота, мождане смрти и смрти – примери.			
9. Етички аспекти феталног и неонаталног скрининга хроничних болести			
10. Етика и еугеника			
Литература			
Обавезна			
1. Марић Ј. Медицинска етика. Београд: Меграф; 2002.			
Допунска			
1. Раденовић С. Биоетика и медицина. Академска књига Нови Сад, 2012:299.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава (вежбе)			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Увод у допунске терапије			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Стицање теоријских и практичних знања о допунским терапијама које се користе у оквиру метода лечења и рехабилитације деце са сметњама у развоју и одраслим особама са инвалидитетом.			
Исход предмета			
Студенти су стекли знања о различитим допунским, едукативним и терапијским приступима који се могу користити у оквиру метода лечења и рехабилитације.			
Студенти су оспособљени за процену и избор одговарајуће допунске методе које је могуће, зависно од дијагнозе, клиничке слике и потреба деце са сметњама у развоју и особа са инвалидитетом, користити у оквиру метода лечења и рехабилитације			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Биопсихосоцијални модел као савремени приступ у едукацији, лечењу и рехабилитацији			
2. Хolistички приступ у едукацији, лечењу и рехабилитацији			
3. Реституција неуромоторних и психосоцијалних функција			
4. Методе клиничке процене			
5. Монтесори метода			
6. Марта Мео метода			
7. АБА метода			
8. Свесна синтеза развоја			
9. Шварцова метода			
10. Плеј терапија			
11. Психодрама			
12. Гимнастика мозга (Brain Gym)			
13. Хипотерапија, терапија животињама			
14. Роботи у терапији			
15. Сензорна интеграција			
16. Терапијска масажа			
17. Арт терапија			
18. Интегративна метода			
19. Терапија покретом			
20. Teach метод			
21. Floor time метод			
22. Неуроразвојни третман			
Практична настава			
Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела. Садрже практичне приказе метода које су презентоване у теоријском делу и упознавање са критеријумима за примену одговарајуће методе.			
Литература			
1. Greenspan IS, Lewis D. Program emocionalnog poticanja govorno-jezičkog razvoja. Ostvarenje d.o.o. Zagreb, 2004.			
2. Greenspan IS, Wieder S. Dijete sa posebnim potrebama. Ostvarenje d.o.o. Zagreb, 2004.			
3. Rodriguez J. Art-terapija. U: Art and Science in Life Potential Development. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2002.			
4. Lewith G, Jonas WB, Walach H. Clinical Research in Complementary Therapies. Principles, problems and solutions. Churchill Livingstone London, 2002.			
5. Dennison EP, Dennison EG. Brain Gym. Priručnik za porodicu i edukatore. Ostvarenje d.o.o. Zagreb, 2008.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Активна, интерактивна, проблемска настава. Организациони облици рада: фронтални, индивидуални, раду у паровима, рад у мањим групама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	60
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Психолошке основе и превенција поремећаја понашања			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Овладавање студената знањима о облицима поремећаја у понашању, о развојним путањама и исходима поремећаја у понашању. Стицање сазнања о етиологији поремећаја у понашању, као и о ризичним и протективним факторима. Увид у психолошка обележја деце и младих са поремећајем понашања. Упознавање студената са основама превентивних активности и програма у ризичним групама деце и младих, као и младих са поремећајем понашања.			
Исход предмета			
Студенти ће овладати основним знањима о облицима поремећаја у понашању код деце и младих, као и практичним знањима везаним за препознавање и процену проблема понашања код деце и младих. Студенти ће стећи увид у значај превентивних активности и могућности примене различитих облика превенције код деце и младих са поремећајем у понашању.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Појам поремећаја понашања. Типови поремећаја у понашању. Удружени проблеми и однос са делинквенцијом. Развојне путање поремећаја понашања и исходи у одраслом добу. Родне разлике. Друштвени контексти. Психолошке теорије поремећаја понашања. Етиологија. Ризични и протективни фактори. Резилијентност. Обележја личности младих са поремећајем у понашању. Моралност код младих са поремећајем у понашању, идентитет и вредности. Интелигенција, емоције, мотиви и интересовања код младих са поремећајем у понашању. Значај превентивних активности код ризичних група деце и адолесцената за развој поремећаја у понашању. Појам, нивои, носиоци и модалитети превентивних активности. Различити превентивни програми намењени деци и младима са поремећајем понашања. Превенција вршњачког насиља. Евалуација превентивних програма.			
Практична настава			
Развојни и социјални контекст у коме се јавља поремећај у понашању у развојном добу. Препознавање и разликовање различитих облика поремећаја у понашању код деце и младих. Скале процене поремећаја понашања. Идентификовање ризичних и протективних фактора за појаву поремећаја у понашању. Димензије личности и поремећаји понашања. Резилијентност. Утицај на вредности, интересовања, мотивацију и морални развој младих са циљем превенције настанка поремећаја у понашању. Вршњачко насиље и превенција насиља. Модалитети, субјекти и ефекти превентивних програма. Израда нацрта превентивног програма. Евалуација тока и исхода превентивних програма.			
Литература			
1. Lebedina Manzoni M. Психолошке основе поремећаја у понашању. Јастребарско: Наклада Слп, 2007. 2. Wenar С. Развојна психопатологија и психијатрија. Јастребарско: Наклада Слп, 2005. 3. Николић-Ристановић, В. Делинквенција и виктимизација малолетних лица у Србији: Резултати међународне анкете самопријављивањем делинквенције. Сажетак и препоруке. Београд: Прометеј, 2017. 4. Врућинић Ж. Етиологија и превенција поремећаја понашања. Безбједности – Полиција – Грађани XI,1-2, 2016. 5. Жунић-Павловић В, Ковачевић-Лепојевић М (Ур.). Превенција и третман поремећаја у понашању. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, 2010.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, групни интерактивни рад радионичарског типа, играње улога, приказ едукативних филмова; прикази случајева, анализа и нацрт превентивних програма, семинарски рад, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Права, обавезе и самозаступање особа са инвалидитетом			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета Стицање знања о актуелним прописима којима се дефинише положај особа са инвалидитетом у друштву, као и обавезе и повластице које проситичу из истих. Студенти ће бити упознати и са покретом самозаступања особа са инвалидитетом.			
Исход предмета Кроз познавање основних права и обавеза особа са инвалидитетом студенти ће моћи да та права приближе циљној групи и организацијама инвалида у којима дефектолози спроводе дефектолошки рад и учествују у програмима психосоцијалне подршке. На основу познавања правне регулативе, студенти ће примењивати мере подршке у системима васпитања и образовања, здравствене и социјалне заштите Познавање циља самозаступања, студенти ће у свом раду помагати особама са инвалдиетом да се самоорганизују и буду укључене у процес доношења одлука које се на њих односе.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – Међународна документа о правима особа са инвалидитетом – Међународна документа универзалног карактера и документа чији су предмет специфична права особа са инвалидитетом. – Конвенција о правима особа са инвалидитетом. – Европска социјална повеља. – Национална организација особа са инвалидитетом Србије. – Закони и други прописи који уређују остваривање права у свим системима заштите у оквиру нашег правног система (област социјалне заштите, здравствене заштите, породично-правне заштите деце и породице, област васпитања и образовања, запошљавања и радних односа, пензијског и инвалидског осигурања, саобраћаја, области пореско-правног система, становања ...). – Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом. – Самозаступање – појмовно одређење. – Самозаступање деце и омладине са сметњама у развоју. – Самозаступање особа са инвалидитетом.			
<i>Практична настава</i> - Разматрање могућности повећања приступа информацијама о правима и обавезама за особе са инвалидитетом. - Развијање односа деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом према активном учешћу у политичком, јавном и културном животу кроз самозаступање. - Радионице о самозаступању.			
Литература 1. Татић Д. (2011): Водич кроз права особа са инвалидитетом у Републици Србији. Министарство рада и социјалне политике, Национална организација особа са инвалидитетом Србије, Београд. 2. Материјал са предавања.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе Интерактивна настава; <i>Power Point Presentations</i> ; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Физичка култура			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ наставе је стицање знања о методама унапређења и очувања здравља, утицају физичке активности на здравље и формирање позитивних психосоцијалних образаца понашања.			
Исход предмета			
– Препознавање везе између физичке активности и здравља.			
– Разумевање утицаја положаја и покрета тела на раст и развој.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
– Дефиниција здравља.			
– Дефиниција физичких активности. Утврђивање нивоа физичких активности.			
– Физичка активност и њен утицај на развој и мењање функционалних способности.			
– Врсте мерних инструмената у спорту, физичком васпитању и рекреацији.			
– Научно-теоријске основе рекреације. Програми спортске рекреације.			
– Мотивација и телесно вежбање.			
– Моторичке способности и телесна активност.			
– Антрополошке карактеристике и вредности физичког васпитања.			
– Развој моторике са узрастом.			
– Разматрање развоја спорта и телесног вежбања као облика лечења.			
Практична настава			
– Методски поступак рада на развоју моторичких способности.			
– Програми вежби за развој аеробне и анаеробне издржљивости, статичке силе, експлозивне снаге, репетитивне снаге, активне и пасивне, као и статичке и динамичке гипкости, прецизности гађањем и циљањем, равнотеже и брзине.			
– Организација и реализација тестирања базичних моторичких способности у ситуационим условима.			
– Примена средстава за развој антропомоторичких способности у савременим организационо методским поступцима (фитнес, аеробик, пилатес...).			
Практични део испита састоји се у процени побољшања антрополошког статуса (стање ухрањености и телесна композиција) и моторичких способности студената кроз праћење путем тестова и упитника на почетку и крају семестра.			
Литература			
Обавезна			
1. Нићин Ђ. Антропомоторика. Факултет физичке културе Нови Сад, 2000			
2. Гајић М. Основи моторике човека. Факултет физичке културе Нови Сад, 1985.			
Допунска			
1. Schmidt R, Lee T. Motor Control and learning. Human Kinetics US, 2005.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава (вежбе)			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	70	усмени испит	
колоквијум-и		практични испит	30
семинар-и			

Назив предмета: Информатика у здравству			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је упознавање студената са елементима информатичке писмености и, посебно, примене информационо-комуникационих технологија у области медицине.			
Оспособити студента за евалуацију свог и туђег рада применом статистичко-аналитичких поступака, дизајнирање једноставних истраживања ради унапређења квалитета свога рада.			
Исход предмета			
Решавање проблема коришћењем рачунара (улога рачунара, алгоритам и рачунарски програм). Основе хардверске и софтверске архитектуре рачунара. Основе системског софтвера (оперативни систем, управљање фајловима, помоћни системски програми). Намена и врсте Апликативног софтвера. Основе рачунарских мрежа и Интернета и сигурност у рачунарским мрежама. Мобилно рачунарство. Хардвер персоналних рачунара. Софтверско програмирање рачунара. Базе података и информациони системи.			
Коришћење рачунара за решавање проблема применом готових софтверских решења. Коришћење сервиса Интернета. Коришћење канцеларијских апликација за обраду текста, унакрсне табеларне прорачуне, рачунарске презентације и израду једноставних веб презентација. Једноставне статистичке обраде медицинских података коришћењем програма за унакрсне табеларне прорачуне.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Решавање проблема коришћењем рачунара (улога рачунара, алгоритам и рачунарски програм)			
2. Основе хардверске и софтверске архитектуре рачунара			
3. Системски и апликативни софтвер			
4. Основе рачунарских мрежа и Интернета			
5. Примена рачунара у медицини (обрада медицинских података, медицински информациони системи, медицинска дијагностика, стандарди у медицинској информатици, телемедицина и еЗдравство)			
Практична настава			
1. Основне функције оперативног система			
2. Рад са фајловима			
3. Коришћење Интернет сервиса (Web, FTP, електронска пошта)			
4. Обрада текста			
5. Унакрсни табеларни прорачуни			
6. Статистичка обрада података коришћењем програма за унакрсне прорачуне			
7. Интеграција у јединствен документ			
8. Израда једноставне рачунарске презентације			
9. Израда једноставне Web презентације			
Литература			
Обавезна			
1. Грујић В, Јаковљевић Ђ, уредници. Примена статистике у медицинским истраживањима (четврто издање). Медицински факултет Нови Сад, 2007.			
Допунска			
1. Хаџивуковић С. Статистички методи. Универзитет у Новом Саду, Пољопривредни факултет Нови Сад, 1991.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, практичан рад на рачунару			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	70
практична настава	30	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Рекреативна терапија
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 3
Услов: –
Циљ предмета Стицање знања о значају рекреативне терапије (спортских и рекреативних активности) за децу и омладину са сметњама у развоју и одрасле особе са инвалидитетом, као и доказама о значају примене истих и препорукама за њихово организовање у систему образовања, социјалној и здравственој заштити.
Исход предмета Познавање рекреативне терапије као интегралног дела подстицања психофизичких способности деце са сметњама у развоју и очувања стечених способности и вештина и рехабилитације особа са инвалидитетом. Поседовање знања о основним теоријским концептима и овладавање методама организације и реализације спортских и рекреативних активности за децу са сметњама у развоју и особе са инвалидитетом.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Историја рекреативне терапије и адаптираних физичких активности. Теоријски преглед значаја примене рекреативне терапије и адаптираних физичких активности. Пракса заснована на доказима – рекреативна терапија и ометеност/инвалидност. Мултидисциплинарни приступ у примени рекреативне терапије. Значај рекреативне терапије за децу и омладину са сметњама у развоју и особе са инвалидитетом. Употреба асистивне технологије и прилагођавање спортских активности за особе са инвалидитетом. Улога спортских и инвалидских организација у развоју и одржању спортског и рекреативног ангажовања особа са инвалидитетом. Спорт као средство инклузије и социјалне партиципације. Специфичности организације и реализације рекреативне терапије код деце са сметњама у развоју. Специфичности организације и реализације рекреативне терапије код одраслих особа са инвалидитетом. Специфичности организације и реализације рекреативне терапије код старих особа са инвалидитетом. Принципи спровођења спортских и рекреативних активности. Плес у специјалној едукацији и рехабилитацији. Рекреативна терапија на отвореном (планинарење, рекреативне шетње, трчање, бициклизам, полигонске вежбе, пецање...). Рекреативна терапија у затвореном простору (вежбе у теретани, стони тенис, вежбе циљања и погађања...). <i>Практична настава</i> Презентације и посебно одабрани видео прикази на вежбама наглашавају кључне делове предавања. Посета организацијама особа са инвалидитетом са циљем упознавања са спортских и рекреативних активности чланства. Праћење и опсервација тренинга особа са инвалидитетом. Самостална организација и реализација рекреативних активности са децом са сметњама у развоју и одраслим особама са инвалидитетом у наставним базама Факултета. Учествовање у организацији и реализацији различитих спортских такмичења особа са инвалидитетом.
Литература <i>Обавезна</i> 1. Здравковић ЗМ. Компендијум за предмет Теорија и пракса спорта инвалида. Београд: Факултет спорта и физичког васпитања, Универзитет у Београду; 2004. 2. Еминовић Ф, Чановић Д, Никић Р. па 1 Физичко васпитање деце ометене у развоју. Београд: Универзитет у Београду Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2011. 3. Austin D, Crawford M, McCormick B, VanPuybroeck M. Recreational Therapy: An Introduction. Sagamore Publishing, IL; 2015. <i>Допунска</i> 1. Rimmer JH, Riley B, Wang E, Rauworth A, Jurkowski J. Physical activity participation among persons with disabilities: barriers and facilitators. Am J Prev Med. 2004;26(5):419-425. 2. Wetterhahn KA, Hanson C, Levy CE. Effect of participation in physical activity on body image of amputees. Am J Phys Med Rehabil. 2002;81(3):194-201. 3. Groff DG, Lundberg NR, Zabriskie RB. Influence of adapted sport on quality of life: perceptions of athletes with cerebral palsy. Disabil Rehabil. 2009;31(4):318-326. 4. Tasiemski T, Kennedy P, Gardner B, Taylor N. The association of sports and physical recreation with life satisfaction in a community sample of people with spinal cord injuries. NeuroRehabilitation. 2005;20(4):253-265. 5. Rimmer JH, Rowland JL. Physical activity for youth with disabilities: a critical need in an underserved population. Dev Neurorehabil. 2008;11:141-148. 6. Stuart ME, Lieberman L, Hand K. Beliefs about physical activity among children who are visually impaired and their parents. J Vis Impair Blind. 2006;100:223-234. 7. Scholl KG, McAvoy LH, Rynders JE, Smith JG. The influence of an inclusive outdoor recreation experience on families that have a child with a disability. Ther Rec J. 2003;37:38-57. 8. Dawson S, Liddicoat K. Camp Gives Me Hope: Exploring the Therapeutic Use of Community for Adults with Cerebral Palsy. Therapeutic Recreation Journal. 2009;43(4):9-24. 9. Milićević-Marinković B, Marinković M, Živković M, Živković D. Rehabilitacija dece sa autizmom kroz plivanje. Sport i zdravlje. 2011;6(2):67-73.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 15
Методe извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Основе психотерапије
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 3
Услов: –
Циљ предмета Циљ предмета је стицање теоријских и практичних знања о основним принципима психотерапијског рада и главним психотерапијским правцима и моделима, као и упознавање са психолошким основама промене понашања.
Исход предмета Студенти ће бити оспособљени да препознају и примене основне принципе индивидуалног и групног психотерапијског третмана, да препознају сличности и разлике главних психотерапијских праваца и модела, као и да препознају и примене специфичне принципе који се односе на мотивацију за променом понашања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – Дефинисање, развој и основни принципи и циљеве психотерапије – Ток психотерапијског третмана, основни принципи индивидуалне, групне и породичне психотерапије – Психоаналитичка и психодинамска психотерапија – Егзистенцијалистичка и клијентоцентрична психотерапија – Гештalt и експерименталне психотерапије – Трансакциона анализа – Бихејвиорална терапија – Когнитивна терапија и когнитивно-бихејвиорална психотерапија – Психодрама, телесна психотерапија и арт терапија – Системске терапије – Конструктивистичка и интегративна психотерапија – Социотерапија – Транстероијски модел промене – Мотивациони интервју – Истраживања у психотерапији <i>Практична настава</i> Практичан део наставе биће фокусиран на: примену основних принципа групне и индивидуалне психотерапије, развој емпатије и саморефлектујућих потенцијала, примену основних и специфичних интервенција у оквиру различитих психотерапијских праваца, разумевање односа терапеут-пацијент, примену основних постулата транстероијског модела промене понашања Литература <i>Обавезна</i> 1. Ерић Љ. Психотерапија. Нови Сад: Психополис институт, 2011. 2. Biro M, Butollo W. Клиничка психологија. Нови Сад/Минхен: Футура, 2002. 3. Припремљен материјал са предавања <i>Допунска</i> 1. Prochaska J, Norcross J. Systems of Psychotherapy. Belmont: Thomson Books/Cole, 2007.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 15
Методe извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	–		
семинар-и	20		

Назив предмета: Психологија одраслог доба и старења			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студента са развојем и променама које се дешавају у одраслом добу. Упознавање студента са главним правцима и правилностима развоја у одраслој доби. Упознавање студента са карактеристикама биолошког моторног, сензорног, афективног, моралног, социјалног и когнитивног развоја; упознавање студента са развојним задацима, фазама и специфичностима развоја у одраслом добу; Упознавање са очекиваним развојним кризама у одраслој доби и старости. Упознавање са теоријама туговања и процесом губитка и обрада процеса смрти и умирања.			
Исход предмета			
Очекује се да након похађања овог предмета студент буде способан да покаже адекватно познавање и разумевање развоја и карактеристика развоја у одраслој доби, тј. да разликује развојне од неразвијених промена и криза у одраслој доби и старости; Успешно диференцира изазове и могуће реакције на њих у свакој од фаза одрасле доби. Очекује се да студент развије сензитивност за адекватно пружање подршке особама у току одрасле доби. Очекујемо и да студент разуме процес старења и психолошке потребе одраслих и старих лица, кроз разумевање протективних и ризичних фактора у развоју везаних за овај период.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Психологија целоживотног развоја – дефинисање и теоријски приступи; Здравље и биолошко старење у раној одраслој доби; Промене у структури мишљења и когнитивним способностима у раној одраслој доби; Теорије психосоцијалног развоја у раној одраслој доби; Разноликост животних стилова у раној одраслој доби; Биолошке и телесне промене у средњој одраслој доби; Промене у менталним способностима и обради података: средња одрасла доб; Теорије психосоцијалног развоја у средњој одраслој доби; Односи са другима у средњој одраслој доби; Телесне промене и очекивана дужина живота: касано одрасло доба; Здравље, кондиција и инвалидност; Памћење у касној одраслој доби и друге когнитивне промене; Решавање проблема и обрада језика у касној одраслој доби; Теорије психосоцијалног развоја у касној одраслој доби; Односи у касној одраслој доби; Смрт и умирање; Туговање: суочавање са сопственом смртношћу и смрти вољене особе			
Практична настава			
Одабране теме из психологије одраслог доба и старења: Обрада информација: Стручност и креативност, Студирање, избор занимања и развој каријере, Блиски односи: партнерство и пријатељство, Животни циклус породице, Прилагођавање на телесне изазове средњовековности, Професионални живот и когнитивни развој, Стабилност и промене појма о себи и личности: средња одрасла доб, Предиктори менталног здравља у средњој, одраслој доби, Прилагођавање на телесне промене у касној одраслој доби, Менталне болести у касној одраслој доби, Целоживотно учење, Мудрост у касном одраслом добу, Индивидуалне разлике у психолошком благостању старих, Одлазак у пензију и провођење слободног времена, Успешно старење, Образовање за смрт			
Литература			
1. Берк Л. Психологија целоживотног развоја. Јастребарско: Наклада Слап, 2017.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методe извођења наставе			
Предавања, практичне вежбе. Групни и радионичарски рад.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	60
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Неурологија			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Физиологија (за полагање испита)			
Циљ предмета			
На крају наставног процеса студент стиче знања о симптомима и знацима обољења одређених структура нервног система код деце и одраслих.			
Исход предмета			
Оспособити студента у клиничком препознавању неуролошких болести и стања која ометају децу и одрасле у моторном, креативно-интелектуалном и социјалном функционисању и доводе их у сталне или повремене дуготрајне или краткотрајне хоспитализације. Упознати студента са могућношћу и технологијом лечења неуролошких болести и стања. Студент треба да савлада технику неуролошке анамнезе, начин извођења неуролошког прегледа и тумачење добијених неуролошких тестова. Треба да спозна која су то неуролошка обољења и како она ометају децу и одрасле у моторном и когнитивном функционисању. Поред наведеног треба да зна које су основне методе дијагностике и третмана неуролошких болесника			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Основи неурологије. Неуролошка семиотика. Функционална неуроанатомија мозга. 2. Семиотика оштећења великог мозга. Синдроми можданих режњева. Синдром фронталног режња. 3. Синдром темпоралног, паријеталног и окципиталног режња. 4. Неуролошке основе афазии, апраксија и агнозија. 5. Клинички знаци оштећења кранијалних нерава: оптичког, окуломоторних и тригеминалног. 6. Клинички знаци оштећења кранијалних нерава: фацијалиса, вестибулокохлеариса, глософарингеуса, вагуса, аксесориуса и хипоглосуса. 7. Епилепсије (етиологија, класификација, клиничка слика, диференцијална дијагноза и терапија). 8. Инфективна обољења ЦНС-а и неуролошке компликације системских обољења. Тумори ЦНС-а и неуролошки аспекти. 9. трауме нервног система. 10. Цереброваскуларна обољења. Дегенеративне и хередодегенеративне болести. Деменције. 11. Симптоми и знаци оштећења екстрапирамидалног система. Паркинсонова болест и паркинсонизам. 12. Симптоми и знаци обољења малог мозга. Демијелинизационе болести. Мултипла склероза. 13. Неурологија развојног доба (моторни развој и семиотика оштећења моторике у развојном добу). Дечија церебрална парализа. Краноцебралне малформације. 14. Клинички знаци оштећења кичмене мождине. Болестимоторног неурона. Полимијелитис. 15. Клинички знаци оштећења периферних живаца. Хередитарна, метаболичка и трауматска оштећења периферних живаца. 16. Болести неуромишићне спојнице и мишића. Прогресивне мишићне дистрофије и миотоније. <i>Myasthenia gravis</i>			
Практична настава			
1. Неуролошка анамнеза. 2. Преглед кранијалних нерава (I-VI). 3. Преглед кранијалних нерава (VII-XII). 4. Преглед врата, горњих и доњих екстремитета, испитивање моторне функције, покретљивости, мишићне снаге и мишићног тонуса. 5. Испитивање сензибилитета. 6. Знаци и тестови при оштећењу екстрапирамидног система. 7. Испитивање функције малог мозга. 8. Испитивање виших кортикалних функција (говор, праксија, гнозија, лексија, калкулија). 9. Дијагностичке методе у неурологији. 10. Преглед болесника са мијастенијом гравис. 11. Неуролошки преглед детета. 12. Поремећај хода (диференцијална дијагноза поремећаја хода). 13. Главобоље. 14. Знаци и тестови за испитивање оштећења кичмене мождине. 15. Специфичности у дијагностици оштећења периферних нерава			
Литература			
Обавезна			
1. Драган М. Павловић: Неурологија. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; Орион арт, Београд 2012.			
2. Костић В. Неурологија за студенте медицине. Медицински факултет у Београду, 2007.			
3. Николић М. Пропедевтика и техника неуролошког прегледа. Медицинска књига, Београд-Загреб, 1989.			
Допунска			
1. de Groot J, Chusid JG. Корелативна неуроанатомија и функционална неурологија. Савремена администрација Београд, 1990.			
2. Левић З. Основи савремене неурологије. Завод за уџбенике и наставна средства Београд, 2005.			
3. Радојчић Б. Клиничка неурологија за студенте медицине. Медицинска књига Београд, 2003.			
4. Радојчић Б. Неуролошки преглед и основи клиничке неурологије. Elit Medica, Београд, 2006.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
Методе извођења наставе		Практична настава: 30	
Теорија: предавања са мултимедијским приказима.			
Практична настава: вежбе, индивидуална казуистика, мултимедијски прикази неуролошке казуистике.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Невропсихологија			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: Анатомија; Физиологија			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основним теоријским поставкама невропсихологије, развојне и клиничке невропсихологије			
Исход предмета			
Студенти ће стећи основна теоријска знања о:			
– невропсихолошким/когнитивним функцијама, неуралној основи когнитивне делатности, топографској организацији коре великог мозга и латерализација когнитивних функција;			
– о методама и начинима невропсихолошке анализе и процене;			
– о основним аспектима развоја (типичан и атипичан развој) и пластицитет мозга;			
– о основним развојним невропсихолошким порећајима (вербалне и невербалне сметње учења, невропсихолошки дефицит код педијатријских поремећаја);			
Студенти ће бити оспособљени да користе стечена теоријска знања у раду са децом која имају когнитивне поремећаје различите етиологије.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
– упознавање са историјским развојем невропсихологије;			
– подела невропсихологије – експериментална, когнитивна и клиничка невропсихологија. Методе невропсихологије;			
– топографска организација коре великог мозга и латерализација когнитивних функција;			
– развој мозга (типичан и атипичан) и феномен пластицитета;			
– утицај срединских фактора на развој мозга;			
– развојни поремећаји – невропсихолошке основе вербалних и невербалних сметњи учења;			
– педијатријска невропсихологија –невропсихолошки дефицит код дечије епилепсије, трауматских повреда главе, перинаталног možданог удара, хидроцефалуса, спине бифиде, феталног алкохолног синдрома, мале порођајне тежине;			
– невропсихолошка дијагностика.			
Практична настава			
– основни невропсихолошки модели;			
– основни принципи функционалне организације мозга;			
– симптоми оштећења коре великог мозга;			
– развој невропсихолошких/когнитивних функција код деце;			
– развојни невропсихолошки поремећаји – вербалне и невербалне сметње учења – основне невропсихолошке карактеристике и процена – развојна дисфација, дисграфија, дискалкулија, дислексија, поремећај пажње, аутизам, ментална заосталост, тикови, поремећаји понашања;			
– невропсихолошке последице код дечије епилепсије, трауматских повреда главе, перинаталног možданог удара, хидроцефалуса, спине бифиде, феталног алкохолног синдрома, мале порођајне тежине;			
– клиничка невропсихолошка дијагностика;			
– демонстрација клиничке невропсихолошке батерије, као и невропсихолошког налаза и мишљења.			
Литература			
Обавезна			
1. Крстић Н. Развојна невропсихологија. Фаспер, Београд 2009.			
2. Крстић Н, Савић Паројчић А, Гојковић М. Увод у невропсихолошку дијагностику. Београд: Центар за примењену психологију, 2017.			
3. Павловић Д. Невропсихологија, бихевиорална неврологија и невропсихијатрија. Београд: Орион Арт, 2012 (одабрана поглавља)			
4. Филиповић Ђурђевић Д, Здравковић С. Увод у когнитивне неуронауке. Зрењанин: Градска библиотека Жарко Зрењанин, 2013. (одабрана поглавља)			
Допунска			
1. Оџић Г. Клиничка невропсихологија. Завод за уџбенике и наставна средства. Београд 1998. (одабрана поглавља)			
2. Lezak M. Neuropsychological assessment. Oxford University Press New York, 1995. (одабрана поглавља)			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, прикази и анализе студија случајева, семинарски рад, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	20
колоквијум-и	10		
семинар-и	–		

Назив предмета: Тифологија			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основним појмовима из области тифологије.			
Исход предмета			
Стицање базичних знаања из области тифологије.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Тифологија, дефиниција, појам и предмет изучавања. Повезаност са другим наукама. 2.Анатомија и физиологија чула вида.			
2. Феноменологија, етиологија и преваленција оштећења вида.			
3. Дефинисање и класификација оштећења вида.			
4. Положај особа са оштећењем вида кроз историју и развој образовања за слепе и слабовиде.			
5. Прве школе и развој писма за слепе.			
6. Хетерогеност популације са оштећењем вида.			
7. Процена вида код деце са сметњама и оштећењима.			
8. Компензација оштећених функција вида и теорије компензације.			
10-11.Узроци оштећења вида, карактеристике, препоруке за прилагођавање околине и материјала.			
12-13. Специфичности у когнитивном развоју и функционисању особа са оштећењем вида.			
14. Специфични обрасци моторичког понашања особа са оштећењем вида – блиндизми			
15. Специфични обрасци говорно-језичког понашања особа са оштећењем вида – вербализми			
Практична настава			
1. Дефиниција и класификација слепоће и слабовидости према WHO.			
2. Визуелне функције (процена).			
3. Разликовање визелних функција и визуелног функционисања (примери).			
4. Техничко дидактичка адаптација простора и средстава за особе са оштећењем вида.			
5. Обољења ретине – адаптације и стратегије у настави.			
6. Албинизам – карактеристике и стратегије у настави.			
7. Хипоплазја и атрофија оптичког нерва – карактеристике и стратегије у настави.			
8. Системи образовања за децу са оштећеним видом.			
9. Брајево писмо и машине и табле за писање.			
10. Савремена тифлотехничка средства за особе са оштећењем вида.			
11. Тест развоја визуелне перцепције.			
12. Тестови за перцепцију слике и текста.			
13. Визелни тренинг – вежбе визуелног памћења и визуелне пројекције (примери).			
14. Визуелни тренинг – вежбе за перцепцију облика и дискриминацију фигура (примери).			
15. Визуелни тренинг – координација око-рука, визуелно упоређивање (примери).			
Литература			
1. Вучинић В. Основи тифологије. Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. Београд. 2014.			
2. Дикић С. Тифологија. Идеапринт. Београд.1997.			
3. Бабић Н, Чанадановић В. Офталмологија, Универзитет у Новом Саду – Медицински факултет.2018.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, видео прикази			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе		поена	
активност у току предавања		10	
практична настава		Завршни испит	
колоквијум-и		писмени испит	
семинар-и		усмени испит	
			

Назив предмета: Соматопедија			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Стицање знања о савременим холистичким, интердисциплинарним и трансдисциплинарним приступима у проучавању моторичких поремећаја тј. овладавање знањима и клиничким приступом у области превенције, детекције, дијагностике, рехабилитације као и могућношћу едукације особа са моторичким поремећајима.			
Исход предмета			
Познавање основних техника које се односе на детекцију, дијагностику, едукацију и рехабилитацију особа са моторичким поремећајима.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
– Термин, предмет, циљ и задаци соматопедије.			
– Терминологија у соматопедији.			
– Развојни модели и теорије.			
– Опште законитости развоја моторике.			
– Етиологија и локализација оштећења моторике.			
– Типичан развој моторичких способности.			
– Моторичке способности особа са церебралном парализом.			
– Моторичке способности особа са оштећењем вида.			
– Моторичке способности особа са развојним поремећајем координације.			
– Моторичке способности особа са оштећењем слуха.			
– Процена моторичких способности.			
– Перспективе типичног и атипичног развоја.			
– Израда рехабилитационих програма за одржавање и развој моторичких способности.			
– Методе соматопедске рехабилитације (методе и уређаји)			
– Сексуалност особа са моторичким поремећајима.			
– Васпитање и образовање особа са моторичким поремећајима.			
– Запошљавање особа са моторичким поремећајима.			
– Квалитет живота особа са моторичким поремећајима.			
– Живот у заједници особа са моторичким поремећајима.			
Практична настава			
Практичан део наставе биће усмерен на оспособљавање студената за: разумевање значаја препознавања и дијагностиковања моторичких поремећаја, препознавања специфичности у моторичком развоју када су у питању различити облици ометености, разумевања изазова у различитим функционалним доменима особа са моторичким поремећајима, као и разумевање основних компоненти програма за одржавање и развој моторичких способности.			
Литература			
1. Стошљевић М. Основни специјалне едукације и рехабилитације особа са моторичким поремећајима. Београд: Универзитет у Београду Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2015.			
2. Рапаић Д, Недовић Г. Церебрална парализа: праксичке и когнитивне функције. Београд: Универзитет у Београду Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, ЦИДД; 2011.			
3. Стошљевић Л, Стошљевић М, Одовић Г. Процена способности особа са моторичким поремећајима – Практикум. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2006.			
4. Haskell SH, Barrett E. The education of children with motor and neurological disabilities. Nichols Publishing; 1989.			
5. Blythe SG, Beuret LJ, Blythe P. Attention, balance and coordination. John Wiley&Sons Ltd.; 2009.			
6. Gallahue DL, Ozmun JC, Goodway JD. Understanding motor development: Infants, Children, Adolescents, Adults. UK: CPI group Ltd; 2012.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Медицинска рехабилитација			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање са новинама у медицинској рехабилитацији код болести које најчешће доводе до губитка функције. Упознавање са терапијским модалитетима и могућностима враћања пацијента у првобитно стање са медицинског, социјалног, психолошког и професионалног аспекта.			
Исход предмета			
Стицање основних знања из медицинске рехабилитације у циљу њихове примене у превенцији, терапији и нези пацијената са инвалидитетом. Идентификовање оштећења која настају као последица обољења или повреда, у виду привременог или трајног анатомског, функционалног или психичког губитка. Препознавање поремећаја или смањења структуре или функције у појави инвалидности и хендикепа код деце и одраслих особа.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Медицинска рехабилитација – место, улога и значај. Инвалидност и мере превенције. Основе физикалне медицине. Основе кинезитерапије и терапије радом. Основе електротерапије. Основе фото-, термо-и хидротерапије, специфичности хабили- тације и рехабилитације у децем узрасту (деформитети кичменог стуба, тортиколис), савремени аспекти терапије деце церебралне парализе, основе медицинске рехабилитације после повреде локомоторног апарата, основе медицинске реха- билитације код пацијената са лезијом периферног моторног неурона, основе медицинске рехабилитације код пацијената са вертебралним синдромом, основе медицинске рехабилитације код пацијената са запаљенским и дегенеративним реуматиз- мом, основни принципи медицинске рехабилитације после ампутације екстремитета, основе медицинске рехабилитације код пацијената са хемиплегијом, основе медицинске рехабилитације код пацијената са параплегијом и квадриплегијом.			
Практична настава			
Упознавање са наставним базама у којима се одвија медицинска рехабилитација. Електротерапија, термо-, фото- и хидро- терапија. Кинезитерапија. Основе деце рехабилитације- деформитети кичменог стуба, тортиколис. Савремени аспекти терапије деце церебралне парализе. Основе медицинске рехабилитације после повреде локомоторног апарата, основе медицинске рехабилитације код пацијената са лезијом периферног моторног неурона, основе медицинске рехабилитације код пацијената са вертебралним синдромом, основе медицинске рехабилитације код пацијената са запаљенским и дегенера- тивним реуматизмом, основни принципи медицинске рехабилитације после ампутације екстремитета, основе медицинске рехабилитације код пацијената са хемиплегијом, параплегијом и квадриплегијом.			
Литература			
Обавезна			
1. Томашевић Тодоровић С. (уредник) Медицинска рехабилитација. Медицински факултет Нови Сад. Нови Сад, 2020.			
2. Савић К, Миков А. Рехабилитација деце и омладине. Нови Сад: Ортомедикс, 2007.			
3. Шврака Е, Авдић Д, Хасанбеговић-Анић Е. Окупациона терапија. Универзитет у Сарајеву. Факултет здравствених студија. 2012.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Вежбе, семинари, предавања			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	20
практична настава	20	усмени испит	40
колоквијум-и			
семинар-и	10		

Назив предмета: Рана развојна хабилитација			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета Оспособљавање студената за евалуацију и праћење деце са ризичним развојем применом основних знања из области неуроразвојне хабилитације.			
Исход предмета Стицање основних знања о специфичности и значају ране развојне хабилитације. Оспособљавање студената за опсервацију деце са тешкоћама у развоју новорођеначког и одојчадског узраста, као и узраста малог детета и предшколског узраста. Примена стечених знања у тимском интердисциплинарном приступу у хабилитационом третману деце са ризичним развојем.			
Садржај предмета Теоријска настава Основни принципи ране развојне хабилитације код деце са ризичним развојем. Практична настава Практична примена стечених знања из области ране развојне хабилитације код деце са ризичним развојем			
Литература Обавезна 1. Савић К, Миков А. Рехабилитација деце и омладине. Нови Сад: Ортомедикс, 2007 2. Јовановић Л. Кинезитерапија у педијатрији. Београд: Виша медицинска школа, 2000. Допунска 1. Миков А. (уредник): Савремени аспекти терапије церебралне парализе, Ветерник 2009. 2. Шврака Е, Авдић Д, Хасанбеговић Анић Е. Окупациона терапија. Универзитет у Сарајеву. Факултет здравствених студија 2012. 3. Радојчић Б. Клиничка неурологија. Медицинска књига 2003. 4. Шврака Е. Двије стране среће. Босанска ријеч, Тузла 2010. 5. Шврака Е, Авдић Д. Наша визија будућности. Савез удружења особа са церебралном парализом Босне и Херцеговине, Сарајево 2015			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	60
практична настава	25	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Генетика у специјалној едукацији и рехабилитацији
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета Основни циљеви наставе изборног предмета <i>Генетика у специјалној едукацији и рехабилитацији (модул: Инклузивно образовање)</i> су упознавање студената Интегрисаних академских студија медицине са појмовима који се користе у генетици, а од значаја су за специјалну едукацију и рехабилитацију а везана су за Инклузивно образовање. Усвајање знања о могућностима примене нових технологија у медицини и клиничкој пракси. Усвајање знања о значају тимског и мултидисциплинарног приступа у свакодневном раду у Инклузивном образовању. Упознавање са новинама у области специјалне едукације и рехабилитације везаним за инклузивно образовање.
Исход предмета Током похађања наставе студенти стичу сва неопходна знања из области Генетике у специјалној едукацији и рехабилитацији (модул – Инклузивно образовање). Стицање знања о специфичностима пацијената у Инклузивном образовању. Упознавање са изазовима и потешкоћама у Инклузивном образовању. Упознавање са новим технологијама од значаја за дијагностику, медицинско праћење и лечење пацијената из Инклузивног образовања. Стицање знања о правилном приступу и комуникацији са особама из Инклузивног образовања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – Основни појмови у генетици – Наследне болести – дефиниција, подела наследних болести, учесталост наследних болести – Популација са хромозомским абериацијама и инклузивно образовање – Популација са моногенским болестима и инклузивно образовање – Наследне болести од значаја за специјалну едукацију и рехабилитацију – Новорођенче и рехабилитација: ризици превремено рођеног новорођенчета – Новорођенче и рехабилитација: ризици код терминског новорођенчета са неуролошком дисфункцијом – Наследне болести које одступају од традиционалног начина наслеђивања од значаја за специјалну едукацију и рехабилитацију – Упознавање са терминима: Геном, протеом, микробиом, транскриптом, епигеном, метаболом и персонализована медицина – Упознавање са новим технологијама: генетичко, геномско и секвенцирање наредне генерације – Конгениталне аномалије и специјална едукација и рехабилитација – Инклузивно образовање – специјална нега – туђа брига, нега и помоћ – Вишеструка ометеност и инклузивни образовни програм – Инклузивно образовање и логопедија – Значај персонализоване медицине у специјалној едукацији и рехабилитацији – Генетски аспект дислексије, дискалцулије, дисграфије, поремећаја визуелног и аудиторног процесуирања – Скрининг и рана дијагноза – потенцијални изазови – Предиспозиција, скрининг, дијагноза, прогноза, предикција, медицинско праћење и мониторинг особа из инклузивног програма – Ретке болести и специјална едукација и рехабилитација <i>Практична настава</i> – Породична анамнеза – Родослов, стандардни симболи родослова – Дисморфолошки преглед – Прикази рада са пацијентима са конгениталним аномалијама – Приказ рада са пацијентима са неуролошком дисфункцијом – Приказ рада са пацијентима са трахеостомом – Приказ рада са пацијентима са расцепом усне, вилице и непца – Приказ рада са пацијентима са хипотонијом – Приказ рада са пацијентима са мишићном дистрофијом – Приказ рада са пацијентима са психомоторном ретардацијом – Приказ рада са пацијентима са аутизмом – Приказ рада са пацијентима са ретким болестима – Приказ рада са особама са специјалним потребама – Приказ рада са пацијентима са бихејвиоралним потешкоћама – Прикази случаја наследних болести – хромозомске абериације – Прикази случајева особа са микроделецијама и микродупликацијама

- Приказ рада одсека за медицинску генетику
- Приказ рада Кабинета за планирање породице: Пренатална дијагностика
- Приказ рада Цитогенетске лабораторије
- Приказ рада Кабинета за молекуларну генетику
- Упознавање са новим технологијама
- Улога пацијената и удружења
- Практичан аспект тимског и мултидисциплинарног приступа
- Вештине комуникације са пацијентима из инклузивног образовања

Литература

Обавезна

1. Jovanović Privrodski J, Kavečan I, editors. Klinička genetika, 1st Ed. Novi Sad: Medicinski fakultet; 2020. in press.
2. Zambrana IM, Vollrath ME, Jacobsson B, Sengpiel V, Ystrom E. Preterm birth and risk for language delays before school entry: A sibling-control study. Dev Psychopathol 2020;3:1-6. doi: 10.1017/S0954579419001536.
3. Kornilov SA, Tan M, Aljughaiman A, Naumova OY, Grigorenko EL. Genome-Wide Homozygosity Mapping Reveals Genes Associated With Cognitive Ability in Children From Saudi Arabia. Front Genet 2019;10:888. doi: 10.3389/fgene.2019.00888.
4. Mazzola SE, O'Connor B, Yashar BM. Primary care physicians' understanding and utilization of pediatric exome sequencing results. J Genet Couns 2019;28(6):1130-1138. doi: 10.1002/jgc4.1163.
5. Lenk C, Duttge G, Flatau L, Frommelt D, Poser W, Reitt M, Schulze T, Weber A, Zoll B. A look into the future? Patients' and health care staff's perception and evaluation of genetic information and the right not to know. Am J Med Genet B Neuropsychiatr Genet 2019;180(8):576-588. doi: 10.1002/ajmg.b.32751
6. <https://www.unicef.org/education/inclusive-education>
7. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000370386>
8. Alves I. International inspiration and national aspirations: inclusive education in Portugal. International Journal of Inclusive Education 2019;23:7-8, 862-875, doi: 10.1080/13603116.2019.1624846

Допунска

1. Di Sanzo M, Cipolloni L, Borro M, La Russa R, Santurro A, Scopetti M, Simmaco M, Frati P. Clinical Applications of Personalized Medicine: A New Paradigm and Challenge. Curr Pharm Biotechnol 2017;18(3):194-203. doi: 10.2174/1389201018666170224105600.
2. Di Sanzo M, Cipolloni L, Borro M, La Russa R, Santurro A, Scopetti M, Simmaco M, Frati P. Clinical Applications of Personalized Medicine: A New Paradigm and Challenge. Curr Pharm Biotechnol 2017;18(3):194-203. doi: 10.2174/1389201018666170224105600.
3. Sharrer GT. Personalized Medicine: Ethical Aspects. Methods Mol Biol. 2017;1606:37-50. doi: 10.1007/978-1-4939-6990-6_3. Review.
4. Barker RW. Is precision medicine the future of healthcare? Per Med. 2017 Nov;14(6):459-461. doi: 10.2217/pme-2017-0060.
5. Goetz LH, Schork NJ. Personalized medicine: motivation, challenges, and progress. Fertil Steril. 2018 Jun;109(6):952-963. doi: 10.1016/j.fertnstert.2018.05.006.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 30

Практична настава: 15

Методе извођења наставе

Предавања. Практична настава: Прикази случајева пацијената и могућности примене персонализоване медицине. Приказ рада Службе за медицинску генетику: приказ рада одсека за медицинску генетику, Кабинета за планирање породице, Цитогенетске лабораторије, Кабинета за молекуларну генетику.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	20
практична настава	30	усмени испит	30
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Кинатрополошка анализа кретне активности			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Одређивање структуре, карактера и специфичности кретне активности анализом модалитета антрополошких способности и карактеристика као од којих у највећој мери зависи успешност у различитим спортовима.			
Исход предмета			
Стицање способности да се анализом најразличитијих кретних активности специфичних за одређене спортове, истраже релације модалитета антрополошких способности и араактеристика од којих у највећој мери зависи такмичарска успешност. Стицање знања о могућности трансформације антрополошких димензија, како би се у различитим фаза планирања и програмирања тренажног процеса, позитивни аспекти поспешили, а негативни компензовали.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Истраживање димензија спортиста: анализа базичних антрополошких карактеристика спортиста, анализа специфичних способности и знања спортиста, регистрација и анализа показатеља такмичарске ефикасности. Хијерархијска структура фактора у спорту. Моделне карактеристике тренираности врхунских спортиста. Примери дијагностичких поступака у спорту. Истраживање карактеристика спортске активности: структурална, биомеханичка, информациона и функционална анализа спортске активности.			
Кинезиолошка анализа комплексних спортова. Кинезиолошка анализа конвенционално-естетских спортова. Кинезиолошка анализа полиструктуралних спортова. Селекција у спорту (прелиминарна, иницијална, основна и финална селекција). Избор селекцијских метода, начини обраде података. Монограм развоја резултата – елемент прогнозе и управљање тренингом. Основе теорије прогнозирања спортских достигнућа. Истраживање спортова и спортских достигнућа: анализа историјских карактеристика спорта, анализа трендова спортских резултата, анализа система регистровања и вредновања спортских достигнућа. Истраживања релација базичних специфичних и ситуацијских способности и знања спортиста и успешности у спорту (проблеми дефинисања предикторских скупова варијабли и једнодимензионалних и вишедимензионалних скупова критеријских варијабли).			
Практична настава			
Истраживање димензија спортиста: анализа базичних антрополошких карактеристика спортиста, анализа специфичних способности и знања спортиста, регистрација и анализа показатеља такмичарске ефикасности. Кинезиолошка анализа комплексних спортова.Кинезиолошка анализа конвенционално-естетских спортова. Кинезиолошка анализа полиструктуралних спортова.Селекција у спорту (прелиминарна, иницијална, основна и финална селекција). Основе теорије прогнозирања спортских достигнућа.			
Литература			
Обавезна			
1. Bangsbo J. Fitness training in football – a scientific approach. August Krogh Institute Copenhagen, 1994.			
2. Čoh, M., Milanović, D., Kampmiller, T. Morphologic and Kinematic Characteristics of Elite Sprinters. Collegium Antropologicum 2001;25(2):605-610.			
3. Мадих Д. Повезаност антрополошких димензија студената физичке културе са њиховом успешношћу вежбања на справама. Докторска дисертација. Факултет физичке културе Нови Сад 2000.			
4. Милановић Д. Анализа ефеката тренинга врхунске кошаркашке момчади у припремном периоду. Кинезиологија1985; 17(2):131-136.			
5. Müller E, Zallinger G, Ludescher F. Science in elite sport. London: E&FN Spon 1999.			
6. Бала Г. Фактори успешности у тенису. Kinesis, Нови Сад 1997.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава (вежбе, консултације)			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	25	писмени испит	50
практична настава	25	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Креативне радионице			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљеви предмета Креативне радионице су:			
– упознавање студената са дефинисањем креативности и креативним мишљењем			
– упознавање студената са природом и структуром радионица			
– упознавање студената са основним склопом и динамиком рада у радионицама			
– упознавање студената са карактеристикама рада у радионици			
– упознавање студената са принципима рада у радионици			
– упознавање студената са техникама развијања креативности			
Исход предмета			
Очекује се да након похађања овог предмета студент покаже адекватно познавање и разумевање организовања и извођења радионица у области специјалне едукације и рехабилитације.			
Очекује се да након похађања овог предмета студент буде способан да:			
– организује радионицу и учествује у тимском раду			
– примени вештине развијања групне кохезивности, стварања позитивне климе и међусобног уважавања			
– кроз радионице подстиче развијање дивергентног изражавања у најширем смислу			
Садржај предмета			
Теоријска наставица			
Шта је креативност? Креативно мишљење. Основне претпоставке радионичарског поступка. Врсте радионица. Креативне радионице-драмске, ликовне, песничке, видео радионице. Едукативне радионице – когнитивне, превентивне, радионице за развијање социјалних вештина. Основне претпоставке радионичарског поступка – постављање конкретних структурисаних захтева и лично ангажовање учесника, изазивање доживљаја, уобличавање доживљаја, размена. Најчешћи облици групног рада и радионичарске технике. Технике за развијање креативности. Ефекти радионица и њихова евалуација.			
Практична наставица			
Практична настава прати методске јединице теоријске наставе и организована је кроз: осмишљавање и извођење радионица, симултану индивидуалну активност, рад у групама, вођене фантазије, вежбе играња улога, показатељи промена и анализа ефеката рада у радионицама.			
Литература			
Обавезна			
1. Van Gundy AB. 101 Activities for Teaching Creativity and Problem Solving. Pfeiffer, 2004.			
2. Јанковић С, Ковач-Церовић Т. Основне претпоставке радионичарског поступка. У: Учионица добре воље. УНИЦЕФ, 1996.			
3. Попадић Д. Ефекти радионица и њихова евалуација. У: Учионица добре воље. УНИЦЕФ, 1996.			
4. Иванек А. Разредник(ица), педагошко-психолошки водитељ(ица) разредног одјела (са примјерима вођења радионица), Профил интернационал, Загреб, 2004.			
Допунска			
1. Мацура-Миловановић С. Каталог игара. У: Учионица добре воље. УНИЦЕФ, 1996.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, рад у малим групама, радионичарски рад, презентације...			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	50
практична настава	35	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Поремећаји гласа			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основама поремећаја гласа, дијагностиком и терапијом поремећаја гласа. Студент ће бити оспособљен за препознавање поремећаја гласа, за спровођење елементарне дијагностике и терапије особа које имају поремећаја гласа са посебним освртом на патологију гласа у дечјем узрасту.			
Исход предмета			
Овладавање знањима из физиологије и патологије гласа, клиничких манифестација, дијагностике, планирања и спровођење терапије поремећаја гласа.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Увод у фонијатрију. 2. Савремени аспекти поремећаја комуникације. 3. Методе дијагностике у поремећаја гласа. 4. Анатомија и физиологија органа и система фонације. 5. Теорије о настанку гласа. 6. Развој и старење гласа. 7. Здрав глас. 8. Болестан глас. 9. Патофизиологија поремећаја гласа. 10. Класификација поремећаја гласа. 11. Терапијски приступ у третману поремећаја гласа. 12. Фонопедске методе. 12. Хируршка терапија поремећаја гласа. 14. Медикаментозна терапија поремећаја гласа. 15. Физикална терапија поремећаја гласа.			
Практична настава			
1. Анамнеза у фонијатрији. 2. Преглед пацијената са поремећајима гласа. 3. Фонацијски аутоматизми. 4. Аудиторни и визуелни <i>feedback</i> . 5. Терапијске методе у фонијатрији. 6. Успостављање гласа. 7. Активација глотисног сфинктера. 8. Респира торни тренинг. 9. Аларинксна комуникација. 10. Фонохируршке методе рехабилитације гласа. 11. Терапија гласа и говора код хипоназалности. 12. Терапија гласа и говора код хиперназалности. 13. Вокална педагогија. 14. Саветодавни рад. 15. Контрола пацијената.			
Литература			
1. Јовић Р, Митровић С, Мумовић Г, Голубовић С. Медицинске основе поремећаја гласа и говора. Медицински факултет Нови Сад, 2014.			
2. Јовић Р. и сарадници. Практикум из медицинских основа поремећаја гласа и говора. Медицински факултет Нови Сад, 2014.			
3. Митровић МС. Етиологија, класификација и хируршка терапија дисфонија. Београд: Задужбина Андрејевић, 2005.			
4. Мумовић Г. Конзервативни третман дисфонија. Медицински факултет Нови Сад 2004.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Предавања, <i>power point</i> презентација, видео прикази, рад са пацијентима на спровођењу дијагностике и терапије.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	70
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Стручна пракса 1			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 1			
Услов: –			
Циљ предмета			
Стицање и примена практичних знања и вештина из области специјалне едукације и рехабилитације обрађених на теоријској и практичној настави. Упознавање са структуром рада у установама у којима се обавља пракса, услугама, стандардима квалитета рада, модела тимског рада и примене законских регулатива у дефектолошкој пракси.			
Исход предмета			
– Примена и провера академско- теоријских и методичких знања у реалним околностима;			
– Стицање искуства у раду са особама са сметњама у развоју/ инвалидитетом и препознавање своје улоге у раду;			
– Развијање самопоуздања у стечена знања и вештине из области специјалне едукације и рехабилитације;			
– Усвојеност знања о организационој структури, протоколима и процесу рада у установама.			
Садржај предмета			
Стручна пракса се изводи у здравственим, образовним и институцијама социјалне заштите под супервизијом и самостално. Обухвата посматрање и праћење рада стручњака у различитим окружењима, извођење активности уз помоћ супервизора и евалуацијау рада од стране супервизора и самоевалуацију. У оквиру Стручне праксе 1 предвиђено је:			
Упознавање са организационом структуром установе у којој се обавља пракса. Упознавање способности и могућности особа са интелектуалном ометеношћу, моторичким поремећајима, сензорним оштећењима и особама са вишеструким сметњама. Праћење/посматрање радних активности стручних радника и стручних сарадника. Помоћ при реализовању васпитно-образовних и радно-окупационих активности са особама са инвалидитетом (персонална асистенција) – извођење активности уз надзор супервизора. Упознавање са начином вођења дефектолошког досијеа и документације. Упознавање са улогом дефектолога у стручном тиму.			
Број часова активне наставе		Остали часови: 45	
Методе извођења наставе			
Практични рад, посматрање, супервизија, анализе студије случаја, вођење дневника праксе и каталог вештина.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Психологија инвалидитета			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са психолошким аспектима функционисања и специфичностима деце са различитим видовима сметњи у развоју и одраслих особа са инвалидитетом.			
Исход предмета			
Очекује се да студенти стекну знања о:			
– карактеристикама, психолошким аспектима и когнитивном, емоционалном и социјалном развоју деце са различитим видовима сметњи у развоју;			
– развоју личности, селф концепту и идентитету деце са сметњама у развоју;			
– породичној динамици и адаптацији на подизање детета са сметњама у развоју;			
– искуству инвалидитета код одраслих; реаговању на инвалидитет; разликама у адаптацији у односу на урођени или стечени инвалидитет, тежину и тип инвалидитета; погођене активности и сачуване капацитете;			
– односу окружења и особа са инвалидитетом.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Психологија инвалидитета: предмет и дефиниција; Деца и млади са сметњама у развоју: терминологија, преваленција; Класификација деце са сметњама у развоју; Личност особа са инвалидитетом као целовит систем; Типичне емоционалне сметње и проблеми у социјалном развоју код деце са сметњама у развоју; Општа обележја животне ситуације деце са сметњама у развоју; Теоријски и методолошки проблеми психолошке процене деце са сметњама у развоју; Карактеристике, развој и психолошка процена деце са менталном ретардацијом; Карактеристике, развој и психолошка процена деце са оштећењем слуха; Карактеристике, развој и психолошка процена деце са говорно-језичким поремећајима; Карактеристике, развој и психолошка процене деце са оштећењима вида; Карактеристике, развој и психолошка процена деце са телесним инвалидитетом; Реакције на инвалидитет; Однос породичне и друштвене средине према особама са инвалидитетом; Независан живот особа са инвалидитетом (адаптација, механизми превладавања).			
Практична настава			
Концепцијске основе бриге о особама са инвалидитетом; Примарне и секундарне последице сметњи у развоју/инвалидитета за развој личности; Динамика односа у породицама које имају дете са сметњама у развоју; Методе и технике психолошке процене деце са сметњама у развоју; Понашање деце са сметњама у развоју током психолошке процене; Адаптација на инвалидитет с обзиром на различите факторе (урођени/стечени, постепени/изненадни почетак, погођене активности, видљивост); Породица и особа са инвалидитетом; Психолошки налаз: значај, компоненте, могућности, ограничења.			
Литература			
Обавезна			
1. Хрњица С. и сар. Ометено дете: Увод у психологију ометених у развоју. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1991.			
2. Vash CL, Crewe M. Психологија инвалидитета. Јастребарско: Наклада Слуп, 2010.			
Допунска			
1. Шекспир, Р. Психологија ометених у развоју. Београд: Нолит, 1979.			
2. Хавелка Н, Хавелка Мештровић А. Здравствена психологија. Загреб: Здравствено велеучилиште, 2013. (поглавље: Психологија рехабилитације)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
Методе извођења наставе		Практична настава: 30	
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и			

Назив предмета: Психопатологија детињства и младости			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Психологија развојног доба (за полагање испита)			
Циљ предмета			
Студент се оспособљава да препознаје одступања у психичком функционисању деце и младих и усваја основна знања психопатолошке феноменологије у развојном добу. Упознаје се са главним психијатријским поремећајима и болестима у развојном добу. Усваја знања о диференцијалној дијагнози најучесталијих психијатријских поремећаја у развојном добу.			
Исход предмета			
Основе поремећаја психичких функција у детињству и младости. Интеграција основних знања о психопатолошким феноменима у препознавању, дијагностичком алгоритму и диференцијалнј дијагнози менталних поремећаја детињства и младости.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
– Увод у развојну психопатологију			
– Дефиниција и историјат развојне психопатологије			
– Однос са дечијом и адолесцентном психијатријом, психологијом и другим дисциплинама			
– Разликовање нормалног и патолошког у развојном добу – специфичности у односу на критеријуме процене код одраслих особа, увремењеност развоја психичких функција, нормалност развојне неусклађености, индивидуалност развојних потенцијала			
– Поремећаји свести и психомоторике у развојном добу			
– Поремећаји опажања и пажње у развојном добу			
– Поремећаји памћења и интелигенције у развојном добу			
– Развојне последице менталне недовољне развијености			
– Поремећаји мишљења у развојном добу			
– Поремећаји афекта и воље у развојном добу			
– Поремећаји доживљавања властите личности у развојном добу			
– Главни психијатријски поремећаји дечијег доба у развојном добу			
– Основе, историјски развој и специфичности психодијагностике у развојном добу			
– Терапијски приступи у раду са децом и младима			
– Евалуација терапијских приступа у развојном добу			
Практична настава			
– Интервју са родитељима и дететом.			
– Примена тестова психомоторног развоја и интелигенције, процена органицитета и когнитивних функција, процена развоја личности, упитници и пројективне технике личности у развојном добу, процена породичног функционисања- анализа клиничког материјала, задавање упитника и тестова, студије случаја			
- Упознавање са основним техникама когнитивне, бихејвиоралне и породичне терапије- студије случаја			
Литература			
Обавезна			
1. Бојанин С, Поповић-Деушић С. Психијатрија развојног доба. Институт за ментално здравље Београд, 2012.			
2. Недић А, Живановић О. (уреднице). Психијатрија. Медицински факултет Нови Сад, 2009.			
Допунска			
1. Wenar С. Развојна психопатологија и психијатрија од дојеначке доби до адолесценције. Наклада Слуп, Загреб, 2003. (одабрана поглавља)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава: презентације, интерактивни рад, интервјуи, семинари			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Процена у специјалној едукацији и рехабилитацији			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да студент овлада знањима и разуме сврху и циљ процене у специјалној едукацији и рехабилитацији ради добијања комплетне слике о личности особе ради планирања даљих поступака и активности. Студент ће се упознати са дијагностичким поступком, основним техникама процене и коришћењем инструмената за процену. Циљ је да се студенти оспособе за доношење одлуке о примени адекватних техника процене, за анализу и интерпретацију добијених података, њихову инеграцију и компарацију са очекиваним нормама и захтевима социјалне средине. Студент ће се упознати са тимским радом у поступку процене.			
Исход предмета			
Студент ће стећи знања о техникама и методама које се користе у оквиру процене у специјалној едукацији и рехабилитацији, као и о специфичностима у поступку процене. Усвојиће стручну терминологију, стећи ће знања о начину интерпретације добијених података у оквиру процене у циљу планирања дањег рада и сарадње са осталим члановима тим. Стећи ће знања о могућим грешкама у процесу процене и начинима како их избећи. Студент ће бити оспособљен за правилан одабир и примену инструмената за процену, анализу и интерпретацију добијених резултата и планирање даљих поступака у раду у складу са добијеним резултатима. Студент ће овладати правилима тимског рада у поступку процене.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настави</i>			
Увод у процену – дефиниције, историјске перспективе, сврха, модели и начела. Процес процене: начини процене, основне технике, кораци у процени. Врсте тестова и одабир, формалне и/ или неформалне технике процене, технике прикупљања података, квантификација података, документација. Основни статистички концепти, Опсервација и анамнеза у специјалној едукацији и рехабилитацији; Рана процена у детињству, Процена организованости психомоторике; праксичке и гностичке организованости; Процена практогностичке организованости; латерализованост тела и чула; Процена организованости говора; Организованост сазнајних функција; Понашање и његова процена; Процена читања, писања и рачунања; Значај и улога родитеља у процесу процене и доношења одлуке, Могуће грешке при процењивању и њихова корекција; Интерпретација резултата процена. Циљ, специфичности, могућности и место процене у специјалној едукацији и рехабилитацији и у мултидисциплинарном тиму			
<i>Практична настави</i>			
Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела наставе и садрже: инструменте индивидуалне процене; индивидуалну процену способности, израда протокола, анализу и интерпретацију добијених података и писање налаза и мишљења. Процена психомоторике горњих и доњих екстремитета као и тела у целини, процена перцептивно моторичких вештина,. Процена доминантне латерализованости доњих и горњих екстремитета, вида и слуха те употребне латерализованости горњих екстремитета. Процена праксичке и гностичке организованости. Процена графомоторног изражавања и рукописа. Процена развоја сазнајних способности у односу на узраст детета. Процена организованости говора. Процена понашања у породици и школи.			
Литература			
1. Ђордић А, Бојанин С. Општа дефектолошка дијагностика. Завод за уџбенике и наставна средства Београд, 2011.			
2. Повше-Ивкић В, Говедарица Т. Практикум опште дефектолошке дијагностике. Институт за ментално здравље Београд, 2000.			
3. McLoughlin J, Lewis RB. Assessing students with special needs. Pearson NY, 2007.			
4. Pierangelo R, Guilani G. Understanding assessment in the special education process. Corwin Press, 2012.			
5. Lewis V. Development and Disability. John Wiley&Sons NY, 2003.			
6. Bolton B. (editor). Special Education and rehabilitation Testing: Curent practices and test reviews, Pro-Ed, 2002.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	
		Практична настава: 45	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	20
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Когнитивни развој са принципима учења			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљеви едукације из наставног предмета Когнитивни развој са принципима учења су:			
– разумевање значаја примене психолошких сазнања о развоју и учењу у школском раду;			
– упознавање студената са факторима успешног учења, односно школског постигнућа;			
– разумевање процеса стимулације развоја кроз едукативне и школске програме			
Исход предмета			
Очекује се да након похађања овог предмета студент покаже адекватно познавање и разумевање како саме природе и значаја процеса развоја и учења, тако и фактора (когнитивне, мотивационе, емоционалне, конативне и социјалне природе) од којих учење и школско постигнуће зависе и који од њега зависе.			
Очекује се да након похађања овог предмета студент буде способан да			
– разуме јединство личности и прожимање психичких процеса и психичких особина;			
– самостално конструише једноставнији мерни инструмент, на пример, упитник или скалу процене, за потребе непосредног рада са децом;			
– разуме међузависност развоја и учења, као и њихов начин манифестовања у школском раду и утицај на школско постигнуће.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Учење, подучавање и развој; Когнитивни развој и језик; Самопоимање, социјални и морални развој кроз учење; Разлике међу ученицима и потребе учења; Култура и разноликост; Бихејвиористички погледи на развој и учење; Когнитивистички погледи на развој и учење; Сложени когнитивни процеси и учење; Наука о учењу и конструктивизам; Социјално когнитивистички погледи на учење и мотивацију; Мотивација у учењу и подучавању; Стварање околине за учење; Подучавање свих ученика; Процене, оцењивање и евалуација			
Практична настава			
Преглед учења и подучавања данас; Импликације Пијажеа и Виготског за наставнике; Подстицање продуктивности, иницијативе и формирања идентитета детета у процесу наставе; Стили учења и даровити ученици; Језичке разлике у разреду; Примењена анализа понашања; Привлачење и одржавање пажње; Креативност и креативно решавање проблема; Учење у дигиталном свету; Саморегулисано учење; Мотивација за учење у школи; Решавање проблема са дисциплином; Блоомова таксономија; Стандардизовано тестирање			
Литература			
1. Woolfolk, A. Edukacijska psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap, 2016.			
2. Grgin T. Edukacijska psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap, 2004.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
Методе извођења наставе		Практична настава: 30	
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Вештине комуникације			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
– упознавање студената са одређењем и типовима комуникације (вербална и невербална комуникација);			
– упознавање студента са карактеристикама здравствене комуникације (дијагностичке и терапијске);			
– упознавање студената са принципима сложених комуникационих вештина (емпатија, асертивност, активно слушање);			
– оспособљавање студената за успостављање квалитетног контакта са различитим корисницима услуга из подручја специјалне едукације и рехабилитације;			
– овладавање комуникационим вештинама кроз симулацију ситуација у здравственом контексту.			
Исход предмета			
Очекује се да након похађања овог предмета студент познаје и разуме структуру, улогу и значај примене вештина комуникације између здравствених радника и различитих група корисника здравствених услуга.			
Очекује се да након похађања овог предмета студент буде способан да:			
– асертивно комуницира са различитим појединцима и групама (медицинско и немедицинско особље, пацијенти, породица пацијента...);			
– примењује вештине активног слушања и емпатије;			
– учествује у психолошкој припреми пацијента за рехабилитационе третмане;			
– демонстрира вештине саопштавања лоших вести у различитим ситуацијама терапијског третмана;			
– покаже вештину успостављања комуникације са особама различитих старосних категорија (деца, одрасли);			
– покаже вештину успостављања комуникације са особама који имају различите врсте ограничених комуникационих способности;			
– демонстрира вештине асертивне комуникације у ситуацијама преговора или решавања конфликта.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Основни елементи комуникације. Вербална и невербална комуникација. Природа и циљеви здравствене комуникације. Шта је добра здравствена комуникација? Предуслови за успешну здравствену комуникацију. Основе дијагностичке и терапијске комуникације. Примена технике интервјуисања и узимања анамнезе. Мотивисање пацијента за сарадњу са медицинским особљем. Основне комуникационе вештине. Сложене комуникационе вештине: емпатија, активно слушање, асертивност. Однос асертивног и агресивног понашања. Комуникација са „тешким” саговорником. Комуникација са особама различитих животних доби. Комуникација са особама са различитим врстама ограничења комуникационих способности. Комуникација са члановима породице. Комуникација у тиму. Решавање конфликта.			
Практична настава			
Практичне вежбе – тренинг елемената комуникационог процеса, однос вербалне и невербалне комуникације, вођење интервјуа и узимање анамнезе, вежбе за асертивно, емпатичко понашање и активно слушање, примери решавања конфликтних ситуација у тиму, вежбе усмерене на комуникацију са особама различите старосне доби и са особама ограничених комуникационих способности. Начини саопштавања лоших вести. Основни елементи саветовања у контексту подстицања мотивације пацијената за рехабилитациони третман. Комуникација са члановима породице.			
Литература			
Обавезна			
1. Лучанин Д, Деспот-Лучанин Ј. Комуникацијске вјештине у здравству. Јастребарско: Наклада Слап, 2010.			
2. Петровић СД. Умешност комуницирања: Теоријски и практични аспекти. Београд: Клио, 2019. (одабрана поглавља)			
Допунска			
1. Hall JA, Knapp ML. Невербална комуникација у људској интеракцији. Јастребарско: Наклада Слап, 2010. (одабрана поглавља)			
2. Ђорђевић В, Браш М (ур). Комуникација у медицини. Загреб: Медицинска наклада, 2011.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, прикази и анализе студија случајева, семинарски рад, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и			

Назив предмета: Атипични говорно-језички развој			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Увод у логопедију			
Циљ предмета			
Упознавање студената са специфичностима говорно-језичког развоја, циљевима и програмима рада код деце са сметњама у развоју, као и код билингвалне деце и деце са социокултурном депривацијом. Студенти ће се упознати са основама поремећаја изговора, муцања код деце и одраслих, моторичких говорних поремећаја, поремећаја говора и језика код АДХД, вербалних и невербалних сметњи у учењу, развојним дисфацијама, поремећајима говора и језика код первазивне, гносогене и психогене патологије.			
Исход предмета			
Студенти ће бити оспособљени да детектују и препознају основне елементе говорно-језичке патологије код деце са сметњама у развоју, као и код деце и одраслих типичне популације.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Концепт типичног и атипичног развоја говора и језика.			
2. Первазивна патологија вербалне комуникације.			
3. Гносогена патологија вербалне комуникације.			
4. Психогена патологија вербалне комуникације.			
5. Поремећаји изговора гласова.			
6. Моторички говорни поремећаји.			
7. Вербалне и невербалне сметње у учењу.			
8. Поремећаји говора и језика код деце са АДХД.			
9. Муцање код деце и одраслих.			
10. Развојна дисфација.			
11. Поремећаји говора и језика код деце са социокултурном депривацијом.			
12. Билингвалност код деце.			
Практична настава			
Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела наставе и садрже приказе случајева са говорно-језичком патологијом.			
Литература			
1. Јовановић Симић Н, Славнић С. Атипичан језички развој. Београд. Друштво дефектолога Србије, 2009.			
2. Ибрахимагић А. Развојни говорно-језички поремећаји. ОФФ-СЕТ Тузла, 2013.			
3. Голубовић С. Дислексија, дисграфија, диспраксија. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Универзитет у Београду, Меркур, Београд, 2012.			
4. Доброта Н. Поремећај флуентности. Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију „Проф. др Цветко Брајовић“ – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Београд, 2011.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе;			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Хипотерапија			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да се студенти упознају са основним карактеристикама хипотерапије и могућностима примене ове терапије у третману особа са вишеструком ометеношћу, али и другим стањима и обољењима.			
Исход предмета			
Стицање базичних знања из области терапијског јахања и хипотерапије.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1. Историјат терапијског јахања			
2. Здравствени аспекти терапијског јахања			
3. Активности потпомогнуте коњем			
4. Психолошки аспекти терапијског јахања			
5. Терапија уз помоћ животиња			
6. Основе терапијског јахања: простор, опрема и структура часа			
7. Примена терапијског јахања у рехабилитацији			
<i>Практична настава</i>			
Упознавање студената са простором, опремом (за јахаче) и коњем који се користи у сврху терапијског јахања. Учествовање студента као посматрача на часу терапијског јахања код особа са различитим сметњама. Упознавање студента са правилима терапијског јахања.			
Литература			
1. Миков А. Мултидисциплинарни приступ хабилитацији и рехабилитацији особа са инвалидитетом кроз програм терапијског јахања. Едукативни семинар, Центар за континуирану едукацију у здравству, Медицински факултет Нови Сад, 2008.			
2. Савић К, Миков А. Рехабилитација деце и омладине. Ортомедикс, Нови Сад 2007.			
3. Терапијско јахање – могућности и изазови. Зборник радова са округлог стола Дома за децу и омладину ометену у развоју, Ветерник, 2007.			
4. Миков А. Вишеструка ометеност. Едукативни семинар, Центар за континуирану едукацију у здравству, Медицински факултет Нови Сад, 2007.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава (вежбе)			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	10		

Назив предмета: Култура једнакости и партнерски односи			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљ овог предмета је стицање знања о појмовима једнакости и недискриминације, стварање професионалних и афирмативних ставова према особама са инвалидитетом и њиховим породицама, као и знања о разлозима и начинима развијања и оснаживања партнерских односа и колаборативног приступа у раду особама са инвалидитетом, породицом, у образовном, здравственом и систему социјалне заштите, као и широј друштвеној заједници.			
Исход предмета			
Студенти ће достићи виши степен разумевања и препознавања потреба и проблема особа са инвалидитетом у светлу њиховог укључивања у ужу и ширу друштвену средину. Овладаће основним принципима професионалног и подржавајућег односа према особама са инвалидитетом и њиховим породицама и моћи ће да примене основна правила у комуникацији са њима.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Култура једнакости у ширме смислу, Култура једнакости и инвалидитет; Инклузија, једнакост и дискриминација; Законске и друштвене основе инклузије; Приступачност као основа једнакости; Универзални дизајн; Приступ информацијама и услугама; Култура једнакости и образовање; Универзални дизајн за учење; Култура једнакости и здравствени систем;; Пружање услуга и подршке породици деце са сметњама у развоју и особама са инвалидитетом; Основне поставке у раду са родитељима деце са сметњама у развоју; Партнерски однос и колаборативни приступ у раду са родитељима деце са сметњама у развоју; Саветовање родитеља деце са сметњама у развоју.			
Практична настава			
Дискриминација особа са инвалидитетом у свакодневним ситуацијама; Анализа законских докумената којима се обезбеђује равноправност и једнакост; Мере приступачности и изједначавање могућности; Универзални дизајн у окружењу; Колаборативни приступ у тимском раду; Анализа могућих и пожељних приступа у раду са породицом; Комуникација са особама са инвалидитетом и њиховом породицом; Приказ случајева из праксе; Култура једнакости из угла особа са инвалидитетом; Промоција инклузије и културе једнакости..			
Литература			
1. Фајдетић А, Фарнел Т, Јокић-Бегих Н, Киш-Главаш Л, Ленчел М, Михолић Д, Прибанић Љ, Секуша-Галешев С. Студенти са инвалидитетом. Опће смјернице. Загреб: Свеучилиште у Загребу; 2009.(одабрана поглавља)			
2. Барић А, Доланц И, Павловић ЕН, Шпанић Д, Удиљак-Бугариновски З. Просторна приступачност. Загреб: Свеучилиште у Загребу; 2009.			
3. Барић А, Ђуричић Р, Јакић А, Петковић М, Шпанић Д, Удиљак-Бугариновски З, Зубак М. Приступ информацијама и услугама. Загреб: Свеучилиште у Загребу; 2009.			
4. Тодоровић А, Шкрбић Р, Веселиновић М. За и против социјалног модела инвалидитета. Социјална мисао. 2012;19(3):183-99.			
5. Хилтон Д. Саветовање родитеља хронично оболеле или деце ометене у развоју. Институт за ментално здравље, Београд 1995.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Активна и интерактивна настава, ППТ презентације, видеоприкази, радионице, дебата;.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	10	усмени испит	–
колоквијум-и	30		
семинар-и	20		

Назив предмета: Методика рада са децом са сметњама у развоју			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Овладавање основним методичким појмовима у специјалној едукацији и рехабилитацији. Стицање базичних знања о специфичностима методике рада са децом са сметњама у развоју као основе за разумевање садржаја стручно-апликативних предмета на вишим годинама студија.			
Исход предмета			
Овладаност основним академским знањима из методике наставе са сметњама у развоју. Познавање и разумевање фактора битних за планирање и реализацију рада са децом са сметњама у развоју. Познавање специфичности процеса планирања и припреме за рад са децом са сметњама у развоју.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Савремени приступ у образовању и васпитању деце са сметњама у развоју. Методика у систему дисциплина специјалне едукације и рехабилитације. Појам, предметна одређеност и задаци методике рада са децом са сметњама у развоју. Општи и специфични принципи и начела у раду са децом са сметњама у развоју. Специфичности у подучавању и учењу деце са сметњама у развоју. Опште и посебне стратегије у раду са децом са сметњама у учењу. Опште и специфичне методе у раду са децом са сметњама у развоју. Облици рада са децом са сметњама у развоју. Методе и облици рада у инклузивном образовању. Средства и материјали у раду са децом са сметњама у развоју. Структура и планирање рада са децом са сметњама у развоју. Припремање за активност/ час. Индивидуални образовни план. Педагошки профил. Индивидуализација, прилагођавања и измене у раду са децом са сметњама у развоју. Одређивање циљева и исхода у раду са децом са сметњама у развоју. Праћење, провера и оцењивање постигнућа деце са сметњама у развоју.			
Практична настава			
Значај општих и специфичних принципа и начела у раду са децом са сметњама у развоју. Препознавање фактора који утичу на могућности подучавање и учење деце са сметњама у развоју. Опште и посебне стратегије подучавања деце са сметњама у развоју. Фактори који утичу на одабир наставних метода и облика рада. Одабир и дизајнирање дидактичких средстава за рад са децом са сметњама у развоју. Годишње, месечно и дневно планирање рада за ученике са сметњама у развоју. Анализа писаних припрема за активност/ час. Дефинисање циљева и исхода у раду са децом са сметњама у развоју. Анализа индивидуалних образовних планова.			
Литература			
1. Вилотијевић М. Дидактика III. Београд: Научна књига и учитељски факултет; 1999. (одабрана поглавља)			
2. Вајнбрeнер С. Подучавање деце с тешкоћама у учењу у редовној настави. Београд: Креативни центар; 2007. (1-66) ISBN 978-86-7781-746-6			
3. Бројчин Б. Инклузивна едукација. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2013 (одабрана поглавља) ISBN 978-86-6203-042-9			
4. Јапунца-Милисављевић М. Методика наставе вештина за децу ометену у интелектуалном развоју. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, ЦИДД; 2008.(одабрана поглавља) ISBN 978-86-80113-75-3.			
5. Ковачевић Ј. Дете са посебним потребама у редовној школи. Београд: Универзитет у Београду -Учитељски факултет; 2011. ISBN 978-86-7849-147-4			
Шкрбић Р, Голубовић Ш, Миланков В. Провера знања ученика са оштећењем слуха. Педагогија, 2013;68(1):131-138.			
6. Илић-Стошовић Д, Николић С, Недовић Г. Измене у наставним програмима – од процене до реализације. У: У сусрет инклузији – дилеме у теорији и пракси, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, стр. 551-563, Београд, 2008.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, презентације, видеоприкази, радионице; Активна, интерактива, проблемска настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	–
колоквијум-и	20		
семинар-и	–		

Назив предмета: Менаџмент у здравству			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање са принципима здравственог менаџмента, као и са лидерским вештинама у циљу унапређења ефикасности у раду здравству			
Исход предмета			
Способност и вештине у разумевању појединих сегмената организације и организације у целини, способност тимског рада, знање о лидерским вештинама			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Људски ресурси у здравству			
Значај различитих система здравствене заштите			
Значај планирања у здравству			
Организационо понашање и управљање			
Управљање у систему здравствене заштите			
Значај економије и финансијског менаџмента у систему здравствене заштите			
Процена здравствених потреба у здравству			
Значај анализе трошкова у здравству			
Етика и право у управљању системом здравствене заштите			
Здравствена политика и одлучивање			
Маркетинг у здравству			
Лидерство у здравству			
Стратешки менаџмент и промене			
Практична настава			
Семинарски радови, групни и индивидуални рад			
План потреба, анализа трошкова, стратешко планирање, људски ресурси			
Литература			
Обавезна			
1. Бјеговић Микановић В. Основе менаџмента у систему здравствене заштите. Министарство здравља РС., 2011, Београд			
Допунска			
1. Маслов А. Психологија у менаџменту. Адигес Нови Сад. 2004.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, интерактивна настава, семинари			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Стручна пракса 2			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
Стицање и примена практичних знања и вештина из области специјалне едукације и рехабилитације обрађених на теоријској и практичној настави. Упознавање са структуром рада у установама у којима се обавља пракса, услугама, стандардима квалитета рада, модела тимског рада и примене законских регулатива у дефектолошкој пракси.			
Исход предмета			
Примена и провера академско- теоријских и методичких знања у реалним околностима; Стицање искуства у раду са особама са сметњама у развоју/ инвалидитетом и препознавање своје улоге у раду; Стицање искуства у одабиру, примени и интерпретацији резултата различитих метода и техника процене у специјалној едукацији и рехабилитацији. Развијање самопоуздања у стечена знања и вештине из области специјалне едукације и рехабилитације;			
Садржај предмета			
Стручна пракса се изводи у здравственим, образовним и институцијама социјалне заштите под супервизијом и самостално. Обухвата посматрање и праћење рада стручњака у различитим окружењима, извођење активности уз помоћ супервизора и евалуацијау рада од стране супервизора и самоевалуацију. У оквиру Стручне праксе 2 предвиђено је: Упознавање са улогом дефектолога у скринингу, дијагностици и планирању третмана; Препознавање развојних сметњи; Препознавање поремећаја у понашању, ризичних и протективних фактора; Примена изабраних процедура – процена нивоа развојних способности детета, потребних нивоа подршке, упознавање са породичном анамнезом; Анализа специфичности присутних образаца понашања код деце из породица у ризику и са поремећајима у понашању, као и код занемариване, злостављане и злоупотребљиване деце; Асистирање у извођењу појединих процедура у оквиру процене и третмана; Администрација; Планирање даљих поступака рада (уз надзор ментора).			
Број часова активне наставе		Остали часови: 45	
Методе извођења наставе			
Практични рад, посматрање, супервизија, анализе студије случаја, вођење дневника праксе и каталог вештина.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит (завршни семинарски рад)	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Рана интервенција у детињству			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да пружи општа знања о раним интервенцијама за децу која су у ризику да због различитих биолошких и срединских фактора испоље одступања у развоју, као и њиховим породицама. Циљ је да унапреди способност студената да: Идентификују децу која су у ризику за одступање у развоју Повећа способност студената да пружи подршку породици / родитељима у раду са децом Повећа компетенције студената за израду индивидуалног плана подршке породици Понуди стратегије у раду планиране према потребама детета и породице			
Исход предмета			
На крају курса студент ће моћи да: Препозна факторе ризика и протективне факторе који утичу на развој детета Опише ресурсе којима породица и дете располажу и који имају утицаја на живот породице Примене процедуре скрининга и процене у природном окружењу детета Спроведу интервју са родитељима Организују и интерпретирају добијене информације Објасне разлоге појединих понашања и интерпретирају их Упореди резултате добијених из различитих извора Направе индивидуални план подршке породици Дизајнирају интервентне стратегије			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Уводни час: представљање предмета, увод у рану интервенцију, основи ране интервенције 2. Законска регулатива ране интервенције у свету и у Србији 3. Теоријски оквир (теорије и модели-динамска, системска, еколошка, ...) 4. Седам принципа ране интервенције 5. Ризични и протективни фактори 6. Изградња и функционисање трансдисциплинарног тима 7. Рад са породицом, кључни принципи праксе усмерене на породицу 8. Подршка породици као члану тима, дубље разумевање концепта праксе усмерене на породицу 9. Функционална процена у раној интервенцији 10. Инструменти скрининга и процене 11. Индивидуални план подршке породици 12. Укључивање детета у рану интервенцију 13. Транзиција 14. Компоненте модела ране интервенције 15. Програми пружања услуга у раној интервенцији			
Практична настава			
Практични део се реализује кроз вежбе које прате теоријски део наставе и кроз активно учествовање и самосталан рад студената. Анализа докумената везаних за законску регулативу, анализа искустава из других земаља кроз претраживање доступних извора литературе, Правила и неопходни елементи за извођење ране интервенције, Модел ране интервенције, индивидуални развојни програм и процена и Рад са породицом.			
Литература			
1. Шпела Голубовић. Рана интервенција у детињству. Нови Сад, Медицински факултет, 2018. 2. Pletcher CL, Younggren ON. The Early Intervention Workbook: Essential Practices for Quality Services. Paul H. Brookes Publishing Co. Baltimore USA, 2013.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и			

Назив предмета: Сурдологија			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
– да студенте упозна са основним појмовима из сурдологије у оквиру савременог био-психо-социјалног приступа у специјалној едукацији и рехабилитацији			
– да студенти стекну знања о специфичностима настанка и последица оштећења слуха			
– да студенти стекну знања о развоју, карактеристикама и функционисању особа са оштећењем слуха			
– да се студенти упознају са основним принципима и приступима у превенцији, детекцији, дијагностики, рехабилитацији, образовању и професионалном оспособљавању особа са оштећењем слуха			
Исход предмета			
Студенти ће разумети, разликовати и моћи да користе специфичну сурдолошку терминологију у стручној и научној комуникацији. Студенти ће стећи основна знања о специфичностима оштећења слуха и његовим последицама у функционисању, у зависности од етиологије, степена и времена настанка. Студенти ће моћи да препознају карактеристике у понашању и функционисању деце и одраслих са оштећењем слуха на основу опсервације или основних техника сурдолошке процене. Познавање и моћи ће да примене основне принципе у раду са особама са оштећењем слуха. Знаће улогу и значај различитих средстава комуникације у рехабилитацији и образовању особа са оштећењем слуха. Стечена знања ће представљати основ за разумевање стручно-апликативних предмета на вишим годинама студија.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Предмет, циљ и задатак сурдологије. Дефинисање основних појмова у сурдологији. Системи метода у раду са особама са оштећењем слуха. Улога чула слуха у развоју и функционисању. Хијерархија и сазревање способности слушања. Аудитивна и говорна перцепција у условима слушне депривације. Значај узрока, степена и времена настанка оштећења слуха. Класификације оштећења слуха. Оштећење слуха и инвалидност. Карактеристике деце са оштећењем слуха. Комуникација особа са различитим степенима оштећењем слуха. Карактеристике говорно-језичког развоја. Последице урођених и стечених оштећења слуха на социо-емоционални и когнитивни развој и функционисање особе. Савремени приступ у превенцији, детекцији, дијагностици класификацији оштећења слуха, амплификација и третман. Ре/хабилитација особа са оштећењем слуха – приступи и принципи у раду. Фактори који утичу на исходе рехабилитације деце са оштећењем слуха. Инструменти и технике у процени способности и функционисања деце са оштећењем слуха. Методе и технике рехабилитације особа са оштећењем слуха. Могућности слушне амплификације код особа са оштећењем слуха. Школовање деце са оштећењем слуха. Професионална оријентација особа са оштећењем слуха.			
Практична настава			
Анализа карактеристика и понашања деце са оштећењем слуха на основу видеоприказа, студија случаја и директне опсервације и процене. Карактеристике слушне перцепције у условима оштећења слуха. Карактеристике говорно-језичког развоја у условима оштећења слуха. Карактеристике психомоторичког развоја у условима оштећења слуха. Значај покрета код деце са оштећењем слуха. Принципи у комуникацији и раду са особама са оштећењем слуха. Принципи слушне имплантације и утицај различитих модела амплификације на развој говора и језика. Могућности школовања ученика са оштећењем слуха.			
Литература			
1. Ђоковић, С. Индивидуални третман код деце оштећеног слуха. ЦИДД, Београд 2004. (одабрана поглавља)			
2. Остојић С. Аудитивни тренинг и развој говора наглуве деце, Дефектолошки факултет, Београд 2004. (одабрана поглавља)			
3. Шкрбић Р, Веселиновић М, Миланков В, Тодоровић А. Утицај оштећења слуха на квалитет живота адолесцената. Медицински преглед, 2013;66(1-2):32-9.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, презентације, видеоприкази, радионице; Активна, интерактивна, проблемска настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и	–		

Назив предмета: Основе аудиологије и вестибулологије			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Оспособљавање студента за разумевање и тумачење аудиолошких дијагностичких метода.			
Исход предмета			
Развијање знања о анатомији, патологији, патофизиологији, дијагностици слушног оштећења и оштећења вестибуларног апарата. Тумачење аудиолошких и вестибулолошких дијагностичких процедура: акуметријски тестови, тонална лиминарна и супралиминрана аудиометрија, импедансметрија, отоакустичке емисије, аудитивни евоцирани потенцијали, калорична стимулација лабиринта, електронистагмографија, вестибуларно евоцирани миогени потенцијали, подешавање слушних апарата. Разумевање развоја говора у односу на степен оштећења слуха и модалитета амплификације. Студент ће бити оспособљен за самостално тумачење дијагностичких процедура у аудиологији и вестибулологији.			
Садржај предмета			
Теоријска настављава			
1. Увод у аудиологију. 2. Клиничка физиологија спољашњег, средњег ува и кохлеје. 3. Аферентни и (примарни и непримарни) еферентни слушни путеви. 4. Оријентационе методе процене стања слуха. 5,6. Тонална лиминарна аудиометрија. Примена маскирања у аудиометрији. Израчунавање процента бинауралног губитка слуха. 7. Грешке у аудиометрирању. Симулација. Агравација. 8,9. Супралиминарна аудиометрија. 10. Говорна аудиометрија. 11,12. Импедансметријске методе: тимпанометрија, ипси и контралатерални стапедијусни рефлекс. 13. Отоакустичке емисије. принцип рада, карактеристике сигнала. 14. Отоакустичке емисије (спонтане, транзиторно евоциране, продукт дисторзије). – примена у клиничком и научном раду. 15. Рани аудитивни евоцирани потенцијали – принцип рада, карактеристике сигнала. 16,17. Рани аудитивни евоцирани потенцијали – клиничка примена. 18. Поузданост објективних аудиолошких метода. 19. Дијагностика слушног оштећења код новорођенчета и одојчета. 20. Дијагностика слушног оштећења код малог и претшколског детета. 21. Клиничка физиологија вестибуларног система. 22. Вестибулоокуларни рефлекс. Вестибулоспинални тестови. 23. Спонтани нистагмус. Калорични тест. 24. Ротаторни тестови. Евалдови закони. 25. Head shaking нистагмус, Head impulse тест. 26. Дијагностика функције отолита (SVV, cVEMP, oVEMP). 27. Позиционирајући нистагмус. 28. Тест за перилимфну фистулу. Вестибуларни евоцирани потенцијали. Галванска стимулација. 29,30. Периферни и централни вестибуларни синдром – диференцијална дијагностика.			
Практична настављава			
1. Увод у аудиологију. Анамнеза у аудиологији. 2. Акуметрија. Аудиометар. 3. Тонална аудиометрија. 4. Тонална аудиометрија. Маскинг. 6. Тонална аудиометрија – рад са пацијентима. 7. Супралиминарна аудиометрија. 8. Говорна аудиометрија. 9. Тимпанометрија. 10. Стапедијусни рефлекс. Тестови заморљивости. Тодијагностика личног живца. 11. Отоакустичке емисије. 12. БERA. АССР. cVEMP. 13. Спонтани нистагмус. Калорични тест. 14. Head shaking нистагмус, Head impulse тест. 15. Тестови за позиционирајући нистагмус.			
Литература			
1. Бабић Б. Аудиологија и вестибулологија. ФАСПЕР. Београд, 2007			
2. Комазец З. Аудиометријска мерења. Завршни рад из уже специјализације, Медицински факултет Нови Сад, 2003.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања, power point презентација, видео прикази			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	15	усмени испит	60
колоквијум-и	15		
семинар-и			

Назив предмета: Методе и технике рада са вишеструко ометеном децом предшколског узраста			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Процена у специјалној едукацији и рехабилитацији			
Циљ предмета			
Упознавање са карактеристикама развоја и функционисања деце са вишеструком ометеношћу која захтевају специфичне стратегије и методичко-дидактичке приступе у васпитно-образовном раду како би олакшали и унапредили процес стицања знања, вештина и навика. Упознавање са организовањем активности према васпитним областима, структурирања васпитно-образовних садржаја и активности према аспектима развоја и према психофизичким способностима васпитне групе.			
Исход предмета			
Студенти ће стећи знања о карактеристика и специфичностима у развоју деце са вишеструком ометеношћу. Овладаће методама и техникама рада у циљу развијања појединих способности код детета. Стећи ће знања о адаптацијама и модификацијама неопходним у раду и примени различитих стратегија у организовању различитих активности и садржаја према различитим областима. Студенти ће бити оспособљени за самостално осмишљавање, припрему и реализацију активности у области подстицања, развијања и очувања способности и функција детета као и за укључивање детета у вршњачку групу, рад са родитељима и сарадњу са другим члановима тима.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Теоријске основе: Дефинисање вишеструке ометености, етиологија; Карактеристике деце са вишеструком ометеношћу; Историјски осврт на васпитање вишеструко ометене деце, Појам и предмет методике предшколског рада са вишеструко ометеном децом; Циљ и значај васпитања и образовања ове деце; Начела у раду; Организација васпитања и образовања вишеструко ометене деце предшколског узраста. Опште стратегије у подучавању и додатни нивои подршке у раду са децом са сметњама у развоју; Значај игре и укључивање детета у игру. Основни аспекти развоја: Моторика, Перцепција, Сензорна обрада, Развој говора и комуникације, Когнитивни развој, Социо-емоционални развој; Структурирање активности према аспектима развоја; Структурирање акривности према васпитним областима, Структурирање активности према психофизичким способностима васпитне групе. Рад са родитељима.			
Практична настава			
Практична реализација изводи са кроз вежбе и самосталну активност студената. Организација предшколских установа, организација простора и средства за васпитно образовни рад, Адаптације и модификације, Активности деце и васпитача, Методе и материјал у реализацији програма за развијање почетних математичких појмова, Методе и материјал у реализацији области упознавања околине, Методе у раду на развоју говора и језика детета предшколског узраста, Дидактички материјал за развој говора и језика, Методе и материјал у развоју музичких способности, Методе и материјал у развоју ликовних способности, Методе физичког васпитања деце предшколског узраста, Изграђивања основа за свесност о простору и телу, Изграђивања основа за свесности о левој и десној страни, Изградња основа за развој fine моторне координације, Изградња основа за писање, Изградња основа за вештине облачења и бригу о себи, Сензорне стратегије, Моторно планирање, Постурална стабилност и равнотежа.			
Литература			
1. Николић С. Методика васпитно-образовног рада са децом са моторичким поремећајима предшколског узраста. Друштво дефектолога Србије, Београд 2012.			
2. Klein MD, Cook ER, Richardson-Gibbs A. Strategies for including children with special needs in early childhood settings. NY, Delmar 2001.			
3. Sandall SR, Schwartz IS. Building Blocks, 2nd edition. Baltimore: Paul H. Brookes 2008.			
4. Jenkinson J, Hyde T, Ahmad S. Building blocks for learning occupational therapy approaches: practical strategies for the inclusion of special needs in primary school. NY: Wiley Blackwell, 2008.			
5. Orelove F, Sobsey R. Educating children with multiple disabilities: a transdisciplinary approach. Baltimore: Brookes Publishing, 1996.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 60	
		Практична настава: 45	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	5	усмени испит	60
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Методе и технике рада са особама са моторичким поремећајима			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: Соматопедија			
Циљ предмета			
Оснвни циљ предмета је да упозна студенте са програмима за стимулацију моторичког развоја, као и методама и техникама за рехабилитацију моторичких сметњи и поремећаја.			
Исход предмета			
Познавање и усвајање метода развијања моторичких способности. Овладавање самосталном применом стимулативних, реедукативних и ауторизованих техника за развој моторичких способности.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Примарана и секундарна оштећења моторике. Значај и принципи стимулативног програма. Рана интервенција. Програм оптимализације психомоторног развоја у раном детињству (приказ постојећих програма, избор и критеријуми примене). Когнитивне способности и њихов утицај на моторику (улаз – обрада – одговор).Израда рехабилитационих програма за одржавање и развој моторичких способности. Методе соматопедске рехабилитације (методе и уређаји). Третман сметњи у развоју: дефектолошке методе (стимулација, реедукација, компензација). Реедукативни програми за развој моторичких способности. Рехабилитација, теоријски концепт и принципи. Ауторизоване методе и технике у корекцији моторичких поремећаја.			
Практична настава			
Прати програм предавања, применом стимулативних, реедукативних и ауторизованих програма за децу са моторичким сметњама и поремећајима, узроковани примарним и секундарним оштећењима моторике.			
Литература			
Обавезна			
1. Николић С, Илић-Стошовић Д, Илић С. Развојна процена и третман деце предшколског узраста. Практикум. 220 стр. Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, 2011.			
2. Теодоровић Б, Левандовски Д, Пинтарић-Млинар Љ, Киш-Главаш Л. Стимулација перцептивних и моторичких способности. Загреб: Факултет за дефектологију Свеучилишта у Загребу; 1997.			
Допунска			
1. Kurtz LA. Understanding motor skills in children with dyspraxia, ADHD, autism, amd other learning disabilities – A Guide to Improving Coordination. London and Philadelphia: Jessica Kingsly Publishers; 2006.			
2. Marie F, Fortunato M. School Fine Motor Assessment – 4th Edition.SCHOODLES SFMA.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	50
колоквијум-и	20		
семинар-и	10		

Назив предмета: Знаковни језик			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљ наставе овог предмета је оспособљавање студената за базичну, почетну комуникацију са особама са оштећењем слуха и могућност примене стеченог знања у раду.			
Исход предмета			
Очекује се да ће након похађања овог предмета студент моћи да разуме и користи почетни ниво знаковног језика и да оствари комуникацију са особама са оштећењем слуха на њиховом примарном језику.			
Садржај предмета			
Теоријска наставица			
Глувоћа и наглувост, оштећење слуха – термилошка одређеност, Социо-културолошки и медицински приступ особама са оштећењем слуха; Билингвалност и бикултуралност; Комуникација особа са оштећењем слуха; Појам и значај знаковног језика у комуникацији особа са оштећењем слуха; Историјска перспектива знаковног језика; Порекло и развој знаковног језика; Класификација и карактеристике знаковног језика; Основне поставке и правила знаковног језика; Специфичности у обучавању знаковног језика; Утицај знаковног језика на психо- социјални развој детета са оштећењем слуха; Знаковни језик и ужа и шира друштвена средина; Употреба знаковног језика код особа са вишеструком ометеношћу; Лексика и знаковни језик; Граматика, синтакса и знаковни језик; Дактилологија; Знаковни језик и превођење.			
Практична наставица			
Практична настава обухвата савладавање знакова, покрета и правила при комуникацији знаковним језиком кроз области: човек, породица, свакодневни живот, храна, образовање, рад, време, култура, спорт, комуникација, медицина (са посебним освртом на комуникацију медицинског особља са пацијентима, током здравствених прегледа, боравка у болници, на интензивној нези и сл), личност, свет. Савладавање знаковног језика са одвија кроз учење речи и фраза, и њихово коришћење у простим и простопошитреним реченицама. Једноручна и дворучна прсна абецеда.			
Литература			
1. Димић Н, Исаковић Љ. О знаковном језику. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. 2018.			
2. Савић, Љ. Невербална комуникација глувих и њена интерпретација. Београд: Централни одбор Савеза глувих и наглувих. 2002.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, ППТ презентације, видеоприкази, радионице; активна и интерактивна настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	0	писмени испит	70
практична настава	5	усмени испит	–
колоквијум-и	25		
семинар-и	–		

Назив предмета: Психотерапијски рад са особама са инвалидитетом			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основним поставкама, техникама и начинима психотерапијског и саветодавног рада са децом са различитим видовима сметњи у развоју и одраслим особама са инвалидитетом, као и члановима њихових породица.			
Исход предмета			
Очекује се да ће студенти усвојити основна знања о потреби и могућностима психотерапијског и саветодавног рада са особама са инвалидитетом (деца, адолесценти и одрасли). Студенти ће бити упознати са основним техникама различити психотерапијских модалитета, које могу да се примене у раду са децом са сметњама у развоју/ особама са инвалидитетом. Студенти ће стећи знања о основним поставкама саветодавног и психоедукативног рада са члановима породица деце са сметњама у развоју и особа са инвалидитетом.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Облици психолошке подршке и помоћи; Индивидуални психотерапијски модалитети у третману особа са инвалидитетом; Групни модели психотерапије у третману особа са инвалидитетом; Психотерапија деце и адолесцената са менталном ретардацијом; Психотерапија деце и адолесцената са оштећењима вида; Психотерапија деце и адолесцената са оштећењем слуха; Психотерапија деце и адолесцената са телесним инвалидитетом; Психотерапија деце и адолесцената са аутизмом и Аспергеровим синдромом; Психотерапија деце и адолесцената са поремећајима говорне комуникације; Психодрама; Арт психотерапијски приступи у раду са децом са сметњама у развоју/особама са инвалидитетом; Терапија плесом и покретом; Саветодавни и психотерапијски рад са породицама (родитељи, браћа и сестре) особа са инвалидитетом.			
Практична настава			
Однос између саветовања и психотерапије; Технике когнитивно-бихејвиоралне психотерапије; Технике интегративне психотерапије; Психотерапијске технике у примени код деце са сметњама у развоју, односно код особа са инвалидитетом; Психотерапија уз помоћ животиња за децу са сметњама у развоју; Психоедукативни приступ; Индивидуални рад са родитељима деце са сметњама у развоју; Групни рад са родитељима деце са сметњама у развоју.			
Литература			
Обавезна			
1. Тадић Н. и сар. Психоаналитичка психотерапија деце и младих. Београд: Научна књига, 1992. (одабрана поглавља)			
2. Биро М, Ђуровић Д. Основи клиничке психологије. Нови Сад: Футура публикације, 2012. (поглавље: Облици психолошке подршке и помоћи)			
3. Attwood Т. Аспергеров синдром: Водич за родитеље и стручњаке. Јастребарско: Наклада Слап, 2010. (одабрана поглавља)			
4. Крстић Т, Милић И, Рајић М, Бранковић, Ј. Подршка родитељима деце са сметњама у развоју и хроничним болестима. Нови Сад: Филозофски факултет, 2017. (одабрана поглавља)			
Допунска			
1. Corey G. Теорија и пракса психолошког саветовања и психотерапије. Јастребарско: Наклада Слап, 2004.			
2. Дејвис Х. Саветовање родитеља хронично оболеле или деце ометене у развоју. Београд: Институт за ментално здравље, 1995.			
3. Vash CL, Crewe NM. Психологија инвалидитета. Јастребарско: Наклада Слап, 2010. (II део: Intervencije).			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методe извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, прикази и анализе студија случајева, групни рад, прикази психотерапијских метода и техника, играње улога, радионичарски рад, консултације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Породично саветовање			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Овладавање базичним теоријским концептима и принципима интервенисања из области системске породичне терапије: сагледавање породичне дисфункционалности у системском контексту, препознавање различитих облика дисфункционалности у породичном систему и упознавање са специфичним техникама интервенисања, упознавање са специфичним потребама породица деце са тешкоћама у развоју и основним облицима саветодавног и рехабилитаторског рада.			
Исход предмета			
Овладавање базичним теоријским концептима из системске породичне терапије, техникама и вештинама неопходним за супортативни рад са породицама и породицама детета са тешкоћама у развоју. Оспособљавање студената за процену функционисања и потреба породица са дететом са тешкоћама у развоју. Стицање основних саветодавних вештина и техника у системском интервенисању у раду са породицама са дететом са тешкоћама у развоју.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Базични концепти системске теорије (теорија система, циркуларност, повратна спрега, хомеостаза, аксиоми комуникације). Нормални процеси у породици, улога породице у социјализацији детета и животни циклуси породице. Модели дисфункционалности и функција симптома у породичном систему. Генограм. Први интервју. Основни теоријски концепти и интервенције у оквиру различитих приступа системске породичне терапије. Родитељство у породицама детета са тешкоћама у развоју. Потребе и приоритети породица са дететом са тешкоћама у развоју. Основни облици интервенисања у породицама са поремећајем понашања, первазивним развојним поремећајем и интелектуалном недовољном развијеношћу. Основне саветодавног рада са породицама са тешкоћама у развоју.			
Практична настава			
Породица као систем. Концепт повратне спреге. Циркуларност. Животни циклуси породице. Модели функционалности. Скале за процену функционисања породице. Конструкција и практична употреба генограма. Успостављање адекватног контакта са породицом – придруживање, терапијска неутралност. Вештине интервјуисања породице, циркуларно испитивање. Конструкција и тестирање хипотеза о функцији симптома у породичном систему. Основни облици интервенисања у оквиру породичне терапије. Специфичне интервенције и технике у раду са породицама са дететом са тешкоћама у развоју.			
Литература			
1. Милојковић М, Српа Ј, Мићовић Р. Породична терапија. Београд: Центар за брак и породицу, 1997.			
2. Asen E, Tomson P. Породична решења у пракси. Београд: УНИЦЕФ, 2001.			
3. Матијевић Д, Сокал Јовановић Љ, Рудић Н. Приручник за рад у заједници са породицама деце са сметњама у развоју. Београд: Градски завод за јавно здравље, 2010.			
4. Wenar С. Развојна психопатологија и психијатрија. Наклада Слап: Јастребарско 2005. (одабрана поглавља)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, групни интерактивни рад радионичарског типа, играње улога, приказ едукативних филмова; прикази случајева, семинарски рад, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Методе и технике рада са особама са поремећајима из спектра аутизма
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 6
Услов: –
Циљ предмета Упознати студенте са базичним моделима третмана особа са аутизмом
Исход предмета Студент ће умети да објасни теоријске моделе на којима се заснивају поједини облици третмана; да наведе структуру базичних програма третмана и да стекне знања о начинима процене ефикасности одређених модела третмана. Студент ће моћи јасно да разликује третмане чија је ефикасност заснована на доказима од комплементарних третмана, да примењује базичне технике бихејвиоралних и развојно оријентисаних третмана, да родитељима деце са аутизмом и стручњацима других профила даје адекватне савете у погледу избора најадекватнијих модела рад
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Дијагностички критеријуми за аутизам 2. Клиничка слика аутизма, исход и прогноза 3. Скрининг аутизма, диференцијална дијагноза аутизма и коморбидна стања 4. Рана детекција аутизма 5. Промене у клиничкој слици аутизма 6. Рана интервенција у аутизму 7. Интервенције чија је ефикасност заснована на доказима 8. Рана интензивна бихејвиорална интервенција 9. Савремени програми примењене бихејвиоралне анализе 10. Развојно оријентисани приступи 11. Еклектички (хибридни) приступи 12. ТЕАССН приступ, PECS интервенција 13. Фокусирани приступи 14. Комплементарни третмани 15. Пружање подршке у образовном сетингу 16. Технике рада са одраслим особама са аутизмом <i>Практична настава</i> 1. Избор техника за рану детекцију и дијагностику аутизма. 2. Скале за процену тежине аутизма. 3. Избор референтног стандарда и одређивање психометријских карактеристика скале. 4. Подучавање дискриминативним налозима. 5. Позитивно и негативно поткрепљивање. 6. Мендинг. 7. Функционална анализа понашања. 8. Регулација маладаптивног понашања. 9. Денвер модел. 10. Floor time. 11. Структурирање времена. 12. Организација материјала. 13. Методе подучавања. 14. PECS (The Picture Exchange Communication System). 15. Београдски интегративни метод Литература 1. Бујас Петковић З, Фреу Шкрињар Ј. и сур. Поремећаји аутистичног спектра – значајке и едукацијско-рехабилитацијска подршка. Школска књига. Загреб, 2010. 2. Глумбић Н. Одрасле особе са аутизмом. ЦИДД, ФАСПЕР. Београд, 2009. 3. Глумбић Н, Бројчин Б, Ђорђевић М. Рана интервенција код деце с поремећајима аутистичког спектра. Специјална едукација и рехабилитација 2013;12(1):103-118. 4. Глумбић Н. Подударност инструменталне и клиничке дијагностике аутизма код пацијената са тежим облицима интелектуалне ометености. Београдска дефектолошка школа 2009;15(3):147-156. 5. Глумбић Н, Бројчин Б, Ђорђевић М. Специјална едукација заснована на доказима Бихејвиоралне технике. ФАСПЕР: Београд, 2018.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе					
Превања; интерактивна настава; рад у групама; Power-point презентације					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	поена		Завршни испит		поена
активност у току предавања	5		писмени испит		
практична настава	5		усмени испит		60
колоквијум-и	30				
семинар-и					

Назив предмета: Социјалне вештине особа са инвалидитетом
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета Студенти ће стећи знања о значењу и значају социјалних вештина, посебно код деце са развојним сметњама или особа са инвалидитетом. Студенти ће бити упознати са техникама процене социјалних вештина и могућностима терапијских интервенција у циљу побољшања њиховог социјалног функционисања.
Исход предмета Очекује се да ће студенти овладати концептом социјалних вештина и теоријским моделима који га објашњавају. Студенти ће стећи знања о специфичностима развоја социјалних вештина код деце са одређеним развојним сметњама/ особама са инвалидитетом. Очекује се да студенти стекну знања о начинима процене социјалних вештина, као и могућностима њиховог подстицања и унапређења.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Одређење социјалне компетентности и социјалних вештина; Развојни показатељи социјалних вештина; Социо-когнитивни модели и процена социјалних стратегија; Теорија социјалног учења; Социјални идентитет; Невербално социјално понашање; Интервенције за поспешивање социјалних вештина; Социјалне вештине и психолошко прилагођавање; Социјалне вештине код особа са заостајањем у развоју интелектуалних способности; Социјалне вештине код особа са аутизмом; Социјалне вештине код особа са Аспергеровим синдромом; Социјалне вештине код деце са поремећајем пажње и хиперактивношћу.
<i>Практична настава</i> Програми за усвајање социјалних вештина; Групе за усвајање социјалних вештина; Извори информација у процени социјалних вештина; Технике за процену социјалне компетентности; Начини поспешивања невербалних вештина у социјалном контексту; Тренинг социјалне компетентности и социјалних вештина код особа са поремећајима из аутистичног спектра; Терапијске интервенције и програми за развој социјалних вештина код особа са Аспергеровим синдромом; Библиотерапија као метод за поспешивање социјалних вештина; Креирање социјалних прича и примена у терапијске сврхе; Видео моделовање као метод у едукацији и терапији; Превладавање реалних животних ситуација; Како родитељи могу да поспешују социјалне вештине код деце са сметњама у развоју; Улога учитеља и наставника у поспешивању социјалних вештина код деце са сметњама у развоју.
Литература <i>Обавезна</i> 1. Адлер Е. Социјалне вештине. Нови Сад: Психополис, 2013. (одабрана поглавља) 2. Attwood T. Аспергеров синдром: Водич за родитеље и стручњаке. Јастребарско: Наклада Слап, 2010. (Поглавље: Социјално понашање) 3. Hall, JA, Knapp ML. Невербална комуникација у људској интеракцији. Јастребарско: Наклада Слап, 2010. (одабрана поглавља) 4. Pennington DC. Основе социјалне психологије. Јастребарско: Наклада Слап, 2008. (одабрана поглавља) <i>Допунска</i> 1. Cotugno AJ. Group interventions for children with autism spectrum disorders: A focus on social competency and social skills. London and Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers, 2009. 2. Nikopoulos C, Keenan M. Video modelling and behaviour analysis: A Guide for teaching social skills to children with autism. London and Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers, 2006. 3. Nangle DW, Hansen DJ, Erdley CA, Norton PJ. Practitioner's guide to empirically based measures of social skills. New York: Springer, 2010.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 30
Методe извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, семинарске дискусије, групни рад, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и			

Назив предмета: Методе и технике рада са особама са сензорним сметњама
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 6
Услов: –
Циљ предмета Основни циљ наставе овог предмета је стицање знања о специфичностима ре/хабилитације особа са сензорним сметњама и практичних вештина у одабиру и примени различитих метода и техника процене и третмана код особа са сензорним сметњама.
Исход предмета Очекује се да ће након похађања овог предмета студент познавати и моћи да примени основне технике и методе у ре/хабилитацији особа са сензорним сметњама.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Основни теоријски и практични оквири рехабилитације и хабилитације; Савремени концепт рехабилитације: превенција, детекција, дијагностика, класификација, амплификација/корекције и третман; Рани развој и карактеристике деце са сензорним сметњама; Методе и технике рехабилитације особа са оштећењем слуха; Принципи и разлике у рехабилитацији помоћу конвенционалних слушних апарата и кохлеарног импланта. Индивидуални третман деце са оштећењем слуха. Аудитивни тренинг; Специфични модели за формирања одређених говорно-језичких сегмената деце са оштећењем слуха; Методе читања говора; Методе рехабилитације особа са оштећењем слуха и додатним сметњама, синдромске глувоће; Саветодавни рад са родитељима. Рефракционе аномалије (Хиперметропија, Миопија, Астигматизам); Корекција оштећења вида (наочаре, контактна сочива, оптичка помагала за субнормалан вид); Карактеристике вишеструко ометених визуелно оштећених особа. Методе и технике у рехабилитацији особа са оштећењем вида. Рехабилитација и развој комуникације код вишеструко ометене визуелно оштећене деце. <i>Практична настава</i> Стицање вештина у техникама и методама процене слуха као примарног дефицита и говора и језика као секундарне последице. Савладавање процеса креирања индивидуалних планова и програма слушне и говорно-језичке ре/хабилитације. Начини примене и спровођења планираних процедура ре/хабилитације. Одређивање оштрине вида; Скијаскопија; Рефрактометрија; Одређивање наочара; Одређивање контактних сочива; Корекција телескопским системима; Корекција код деце са оштећењем вида; Испитивање видног поља, Испитивање колорног вида, Визуелна стимулација амблиопне деце, Корекција и рехабилитација поремећаја бинокуларног вида; Процена и третман сензорне интеграције вишеструко ометене деце са оштећењем вида.
Литература 1. Ђоковић С. Индивидуални третман код деце оштећеног слуха. ЦИДД, Београд 2004. 2. Остојић С. Аудитивни тренинг и развој говора наглуве деце, Дефектолошки факултет, Београд 2004. 3. Славнић С, Вујановић И. Рехабилитација слушања и говора након кохлеарне имплантације. Београдска дефектолошка школа. 2005; (3):31-40. 4. Савковић З. Оптометрија. Фаспер, Београд, 2016. 5. Јаблан Б, Голубовић Ш, 6. Јаблан Б, Станимиров К. Систем календара и комуникација слепо-глуве деце. Специјална едукација и рехабилитација, Универзитет у Београду, ФАСПЕР 2012;11(1):107-122. 7. Јаблан Б, Станимиров К. Кортикална визуелна ометеност. II научни скуп Стремљења и новине у специјалној едукацији и рехабилитацији, Зборник радова, ФАСПЕР 2012:187-193.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања, ППТ презентације, видеоприкази, радионице; Активна и интерактивна настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	60
практична настава	5	усмени испит	–
колоквијум-и	30		
семинар-и	–		

Назив предмета: Геријатрија
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета Основни циљеви наставе геријатрије су упознавање студената специјалне едукације и рехабилитације са физиологијом старења и најчешћим здравственим проблемима у геријатријској популацији уз истицање најзначајнијих разлика у клиничким манифестацијама, дијагностици и терапији болести и стања
Исход предмета Током похађања наставе студенти стичу сва неопходна знања из области патогенезе, клиничке слике и терапије најчешћих болести и стања која се јављају у геријатријској популацији уз истицање свих специфичности ове старосне групе у односу на радно активне. Посебна пажња посвећена је значају превентивно медицинских мера и поступака које је неопходно спроводити пре свега у домовима за старе.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Биологија старења и здравствена заштита старих – тема садржи основе из различитих теорија старења уз поделе различитих старосних група те осврт на систем здравствене заштите и место старих у њему. 2. Метаболичке и ендокрине болести – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести ендокриног система. 3. Болести срца и крвних судова – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести срца и крвних судова уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 4. Болести плућа – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести респираторних органа уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 5. Онкологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих малигних болести уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 6. Хематологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести крви уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 7. Нефрологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих уринарног система уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 8. Гастроентерологија и хепатологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести дигестивног система уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 9. Неуролошке болести – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести нервног система уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 10. Психијатријске болести – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих душевних болести уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 11. Инфективна обољења старих – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих и најтежив инфекција уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 12. Уролошке болести – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих уролошких болести уз специфичности болести простате у геријатријској популацији. 13. Трауматологија код старих – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих повреда и прелом уз специфичности у геријатријској популацији. 14. Гинекологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих гинеколошких болести уз специфичности ових болести у геријатријској популацији. 15. Рехабилитација и телесана активност старих особа – тема садржи основе раног рехабилитационог третмана и значај физике активности код старих. <i>Практична настава</i> 1. Социолошки приступ старом болеснику, анамнеза и планирање здравствене неге. 2. Тријажа болесника са болестима ендокриног система, планирање процеса здравствене неге уз планирање хигијенско дијететских мера у контроли дијабетеса и превенцији компликација шећерне болести. 3. Тријажа болесника са болестима срца и крвних судова уз посебан осврт на акутни коронарни синдром, припрему за допунску дијагностику, негу након спроведених инвазивних процедура. 4. Пулмологија – план здравствене неге, тријажа и нега болесника са хроничном опструктивном болести плућа, нега болесника код пнеумонија, болничке и ванболничке пнеумоније, хипостатске пнеумоније, АРДС. 5. Онкологија – посебна пажња у оквиру ове тематске јединице је посвећена палијативној нези. 6. Хематологија – нега болесника и планирање процеса здравствене неге код хематолошких болесника. 7. Нефрологија – примпрема болесника и план здравствене неге за болеснике на

хемодијализи. 8. Гастроентерологија – тријажа, планирање процеса здравствене неге, нега болесника са крварењима из дигестивног тракта. 9. Неуролошке болести- тријажа, планирање процеса здравствене неге уз посебан осврт на негу болесника са цереброваскуларним инзултом. 10. Психијатријске болести – тријажа, планирање процеса здравствене неге уз посебан осврт на негу болесника са деменцијом. 11. Депистажа, вакцинација, превенција интрахоспиталног ширења инфекција, мере превенције у условима боравка у домовима за старе. 12. Нега болесника са сталним уринарним катетером, планирање процеса здравствене неге током дијагностике и лечења болести простате. 13. Трауматологија – трауме код геријатријских болесника, падови, протезе, план процеса здравствене неге. 14. Гинекологија – менопауза, метрорагија, планирање здравствене неге. 15. План раног рехабилитационог третмана, рехабилитација у кућним условима, значај физичке активности.

Литература

Обавезна

1. Вукадинов Ј. Геријатрија и нега старих особа. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет, Нови Сад, 2006.

Допунска

1. Стојанов О. Николин Б. и сар. Геријатрија за студенте медицине. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет, Нови Сад, 2020. електронско издање у припреми

2. Mezey DM, Fulmer T, Abraham I, Zwicker DA. Geriatric Nursing Protocols for Best Practice. Springer Publishing Comp, New York, 2003.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 30

Практична настава: 15

Методе извођења наставе

Теоријска и практична настава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	25	писмени испит	50
практична настава	25	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Социјална медицина

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета

Упознати студенте са мерама, нивоима и организацијом здравствене заштите и оспособити их за примену социјално-медицинског приступа у будућој пракси.

Исход предмета

Оспособљеност студената за рад у заједници, разумевање функционисања система здравствене заштите, овладавање вештинама процене здравственог стања становништва, планирања у здравству, као и методама здравственог васпитања и комуникације у здравству.

Садржај предмета

Теоријска настава

Развој и дефиниција социјалне медицине. Здравље и квалитет живота. Јавно здравље. Промоција здравља. Здравствено васпитање. Комуникација у здравству. Здравствена заштита. Социјалне неједнакости у здрављу и остваривању здравствене заштите. Вулнерабилне категорије. Здравствена политика. Критеријуми за процену социјално-медицинског значаја здравствених проблема. Методе превенције и контроле хроничних незаразних болести. Системи здравствене заштите у свету. Програмирање здравствене заштите. Улога здравствених установа и здравствених радника у систему здравствене заштите. Здравствена технологија. Квалитет здравствене заштите. Класификациони системи у здравству. Менаџмент у здравству.

Практична настава

Детерминанте здравља. Процена здравственог стања становништва. Организација здравствене заштите. Програмирање здравствене заштите. Социјална партиципација. Комуникација у здравству. Квалитет здравствене заштите – задовољство корисника. Здравствено-васпитне методе и средства.

Литература

Обавезна

1. Јаковљевић Ђ, Грујић В, уредници. Социјална медицина. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2014.

2. Новаковић Б, Грујић В, уредници. Хигијена и здравствено васпитање. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2004.

Дойунска

1. Симић С. и сар. Социјална медицина – уџбеник за студенте медицине. Београд: Медицински факултет Универзитета у Београду; 2012.
2. Јевтић М, Ач Николић Е, уредници. Јавно здравље за студенте стоматологије. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2011.
3. Poland B, Green LW, Rootman I, editors. Settings for health promotion: Linking theory and practice. Thousand Oaks, CA: Sage; 2000.
4. Glanz K, Rimer BK, Viswanath K, editors. Health behavior and Health Education. 4th edition. San Francisco, CA: Jossey-Bass A Wiley imprint; 2008.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе					
Теоријска и практична настава					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	поена		Завршни испит	поена	
активност у току предавања	5		писмени испит		
практична настава	15		усмени испит	70	
колоквијум-и					
семинар-и	10				

Назив предмета: Увод у научноистраживачки рад

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета

Да се студенти упознају са основним принципима научноистраживачког рада у биомедицини, као и са посебностима научноистраживачког рада у области вишеструке ометености, инклузивног образовања и логопедије. Студенти треба да стекну довољно знања да могу самостално да анализирају ток истраживања и научни рад, као и да осмисле и спроведу протокол истраживања, како би се оспособили за израду студентског и дипломског рада као и других научних и стручних радова из области биомедицине.

Исход предмета

Након одслушањаног и положеног предмета Увод у научно-истраживачки рад, студент би требало да: познаје разлику између науке и псеудонауке; зна услове за ауторство, као и шта не представља ауторство; је упознат са етичким аспектима научно-истраживачког рада, као и непоштењем у науци; познаје неопходне услове за научно истраживање; разуме шта је научни проблем и како се он дефинише; разуме шта је хипотеза и зна како се она генерише и проверава; разликује научне публикације и познаје њихове карактеристике; познаје електронске претраживаче, базе података и научне часописе у електронском облику; разуме основне карактеристике дескриптивног метода, студија пресека, анамнестичких студија и кохортних студија, као и експеримента у друштвеној заједници и теренског експеримента, зна место њихове примене, предности и недостатке, начине избора испитаника, уопштавање резултата, могућност постављања или провере хипотезе; разуме значај примене различитих статистичких метода у истраживањима, као и начин тумачења статистичке значајности; познаје различите грешке мерења (пристрасности и придружености) и разуме њихов утицај на резултате научноистраживачког рада; разуме основне принципе клиничких испитивања, начин избора испитаника и вођења студија, као и специфичности клиничког испитивања лекова; зна шта је научни пројекат, како се он припрема, рецензира, изводи и евалуира, као и које компоненте садржи; зна за начине прикупљања података и њихове обраде; познаје структуру научног рада; разуме појмове цитирања и навођења, као и да познаје правила за навођење стручне литературе; познаје критеријуме вредновања научног дела.

Садржај предмета

Теоријска настава

Наука и псеудонаука. Научни проблем. Хипотеза. Врсте научних публикација. Биомедицинска научна информатика. Поступци у проналажењу научних информација. Дескриптивне студије. Студије пресека. Анамнестичке студије. Кохортне студије. Експерименталне студије. Клиничка испитивања лекова. Етика научноистраживачког рада. Пристрасности и придружености. Прикупљање и обрада података. Узорковање. Примена статистичких метода и тумачење статистичке значајности. Научноистраживачки пројекат. Ауторство. Интелектуално непоштење у науци. Појам ментора и менторства. Вредновање научног дела. Структура научног дела. Цитирање и навођење у биомедицинским публикацијама. Презентација научноистраживачког рада. Медицина заснована на доказима

Практична настава

Значај науке и научноистраживачког рада. Наука и псеудонаука. Избор научног проблема. Постављање хипотезе. Структура оригиналног научног рада. Ауторство. Електронске библиографске базе. Цитирање и навођење литературе у биомедицинским

публикацијама. Дескриптивне студије. Студије пресека. Анамнестичке студије. Кохортне студије. Експерименталне студије. Претклиничка испитивања у медицини. Пристрасности и придружености. Презентација научноистраживачког рада. Тума-чење статистичких резултата. Узорковање. Прикупљање података путем упитника. Научноистраживачки пројекат.

Литература

Обавезна

1. Ђурић П, уредник. Увод у научноистраживачки рад. 2. изд. Нови Сад: Медицински факултет; 2014.
2. Ђурић П, уредник. Практикум из увода у научноистраживачки рад. Нови Сад: Медицински факултет; 2013.
3. Ђурић П, уредник. Тест-питања из увода у научноистраживачки рад. 2. изд. Нови Сад: Медицински факултет; 2015.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
------------------------------------	------------------------------	------------------------------

Методе извођења наставе

Теоријска и практична настава (вежбе)

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	50
практична настава	15	усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Социјална патологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета

Циљ предмета је упознавање са предметом, циљевима и методама социјалне патологије, стицање знања о класичним и савременим теоријама друштвених девијација, као и упознавање са етиологијом и феноменологијом друштвених девијација

Исход предмета

Студенти ће бити оспособљени да разумеју однос између различитих етиолошких фактора и различитих облика социјално девијантних испољавања, као и да примене стечена теоријска знања у пракси

Садржај предмета

Теоријска настава

- Појам, предмет, циљеви и методе социјалне патологије
- Класичне и савремене теорије социјалне патологије
- Критеријуми девијације, типологије девијантног понашања
- Карактер, темперамент, зрела и незрела личност
- Процес социјализације
- Алкохолизам, Наркоманија
- Коцкање и друге бихејвиоралне зависности (интернет, друштвене мреже, игрице, телефон)
- Суицид и покушаји суицида
- Сиромаштво, бескућништво, просјачење, проституција
- Криминалитет (теорије криминогеног понашања, облици испољавања, спољашњи и унутрашњи фактори криминогеног понашања)
- Агресивност и насиље, насиље у породици, сексуално узнемиравање, силовање, мобинг
- Малолетничка делинквенција (вандализам, вршњачко насиље)
- Савремени типови криминалитета (криминалитет „белог оковратника“, инернет криминал, организовани криминал)
- Личност починиоца кривичног дела, виктимолошки аспект криминалитета, стигматизација
- Превенција социјално девијантног и криминогеног понашања

Практична настава

Практичан део наставе биће фокусиран на: продубљивање стечених знања у правцу истраживања конкретних облика социјалнопатолошких појава, као и на примену стечених знања у циљу осмишљавања стратегија и превентивних активности усмерених на вулнерабилне групе.

Литература

1. Бошковић М, Маринковић Д. Социјална патологија. Нови Сад: Правни факултет, 2015.
2. Davidson G, Neale J. Психологија абнормалног доживљавања и понашања. Јастребарско: Наклада Слуп, 1999.
3. Вучковић Н. Дрога и друштво. Петроварадин: Футура, 2009.
4. Припремљен материјал са предавања

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, групни рад, демонстрације, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	–		
семинар-и	20		

Назив предмета: Стратегије подучавања и управљања понашањем деце са сметњама у развоју
Статус предмета: обавезан (Инклузивно образовање)/изборни (Вишеструка ометеност; Логопедија)
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета
Основни циљ наставе овог предмета је стицање теоријских и практичних знања и вештина о основним и специфичним стратегијама у подучавању деце са сметњама у развоју и управљању њиховим понашањем.
Исход предмета
Очекује се да ће након похађања овог предмета студент моћи да одабере и примени адекватне стратегије у раду са децом са сметњама у развоју у циљу ефикаснијег учења и веће партиципације деце у свакодневним активностима.
Садржај предмета
<i>Теоријска настава</i>
Приступ у раду са децом са сметњама у развоју и ниво подршке; Опште стратегије у раду са децом са сметњама; Стратегије у односу на ниво подршке у учењу; Стратегије у односу на способности и стил учења; Проширене могућности учења; Инструкционе стратегије; Стратегије подстицања и оснаживања; Стратегије у односу на последице; Временско одлагање; Прогресивно подударање; Прекидање бихевиоралног ланца; Специфичне стратегије у настави језика; Специфичне стратегије у настави математике; Стратегије подучавања по корацима – употреба акронима; Реципрочно поучавање; Стратегије премошћивања; Стратегије самопраћења; Стратегије за управљање понашањем; Визуелни распореди; Економисање токе-нима; Уговор о понашању; Управљање собом; Стратегије које унапређују социјално разумевање и решавање проблема
<i>Практична настава</i>
Изазови у раду са децом са сметњама у развоју; Примена општих стратегија у раду са децом са сметњама у развоју; Одабир и примена стратегија у односу на врсту сметњи; Стратегије у раду са децом са вишеструком ометеношћу; Примена стратегија за подстицање комуникације; Стратегије у подучавању читања и писања; Стратегије у подучавању предметних и математичких вештина; Учење телом, визуелизација, кодирање, повезивање, моделовање; вршњачко учење; Могућности примене стратегија за управљање понашањем; Примена стратегија које унапређују социјално разумевање и решавање проблема.

Литература
1. Бројчин Б. Натуралистички бихевиорални третмани. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2018. (одабрана поглавља)
2. Глумбић Н, Бројчин Б, Ђорђевић М. Специјална едукација заснована на доказима: бихевиоралне технике. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2018. (одабрана поглавља)
3. Ђорђевић М, Бројчин Б, Глумбић Н. Мултикомпонентне бихевиоралне интервенције у специјалној едукацији. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2019. (одабрана поглавља)
4. Brown-Chidsey R, Steege MW. Response to intervention: Principles and strategies for effective practice. Guilford Press; 2011. (одабрана поглавља)
5. Škrbić R, Karić J, Sokolovac I. Use of accommodations and modifications in Mathematics and Serbian language for students with hearing impairment. In: R. Jukić (ed.) International scientific conference global and local perspectives of pedagogy. Conference Proceeding book. (Osijek; October, 27-28, 2016) (pp. 72-83). Osijek: University of Osijek. 2016.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 30			
Методе извођења наставе							
Предавања, ППТ презентације, видеоприкази, радионице; Активна и интерактивна настава.							
Оцена знања (максимални број поена 100)							
Предиспитне обавезе		поена		Завршни испит		поена	
активност у току предавања		5		писмени испит		50	
практична настава		15		усмени испит		–	
колоквијум-и		20					
семинар-и		10					

Назив предмета: Рани развој деце
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета Да се студенти специјалне едукације и рехабилитације упознају са развојем деце у у прве три године живота, да упознају методе којима се може проценти рани развој као и да препознају одступања од типичног развоја
Исход предмета Студенти ће: – стећи сазнања о значају раног развоја и могућностима подстицања развоја у првим годинама живота детета – стећи сазнања о факторима који подстичу рани развој и факторима који га угрожавају – сагледати значај и улогу породице за развој детета и подстицање раног развоја – сагледати различите приступе у процени раног развоја деце – сагледати значај приступа усмереног на породицу и оснаживање породице у циљу стимулације раног развоја – упознати се са значајем трансдисциплинарног приступа у праћењу и подстицању раног развоја – стећи сазнања о вештинама комуникације које су неопходне у раду са децом и породицом – упознати инструментите којима се може проценити развој детета до навршене три године живота, препознају нормалан развој и одступања у развоју – значај примене раних интервенција код деце која имају одступања у развоју, психолошке и бихејвиоралне ране ране интервенције засноване на доказима – упознати се са ресурсима у локалној заједници који се могу користити у циљу подстицања раног развоја детета
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – Здравље, детерминанте здравља, рани развој, природа раног развоја и развојни задаци – Значај раног развоја у детињству; протективни фактори, фактори ризика за рани развој – Исхрана и рани развој – Улога педијатра у примарној здравственој заштити у праћењу и процени раног развоја. – Различити приступи процени раног развоја- тестирање детета у институцији или у кућним условима, интервју са родитељима. – Принципи праћења раног развоја помоћу GMCD (Guide for Monitoring Child Development) – Упитник Узрости и развој детета (ASQ – Ages and Stages Questionnaire) – Тестови које примењују психолози у процени раног развоја – Приступ усмерен на породицу и стимулација раног развоја – Ресурси локалне заједнице и стимулација раног развоја
<i>Практична настава</i> – Процес комуникације – од идеје особе која шаље поруку до примаоца поруке и његовог тумачења поруке – Невербална комуникација – Вербална комуникација – Професионална комуникација и понашање – Технике интервјуа – Прилагођавање комуникације способностима родитеља да разуме комуникацију – Адаптација комуникације са породицом и прилагођавање на културолошке специфичности – Интервју и саветовање породице – Карактеристике и примена упитника Узрости и развој детета (ASQ – Ages and Stages Questionnaire) – Карактеристике и примена инструмента за праћење раног развоја помоћу GMCD (Guide for Monitoring Child Development) – Тестови које примењују психолози за процену раног развоја – Подстицање раног развоја- дојење, физички контакт са дететом, свакодневне активности, читање са децом, – Токсични стрес и утицај на развој деце – Подршка породици након процене развоја – Оснаживање породице за социјалну подршку – сарадња психолога и социолога са породицом
Литература <i>Обавезна</i> 1. Влашки Ј, Живић С, Ишпановић В, Раст, развој и ментално здравље. У: Богдановић Р, Радловић Н, уредници. Педијатрија, уџбеник за последипломско усавршавање лекара, Београд, Академска мисао 2016. стр. 91-165 2. Бауцал А, уредник. Стандарди за развој и учење деце раних узраста у Србији. Београд, Институт за психологију Гилозофског факултета Универзитета у Београду и UNICEF. 2012. стр 150. https://www.udruzenjepedijatara.rs/pdf/OPSTA/2_Standardi_za_razvoj_i_ucenje_dece_ranih_uzrasta_u_Srbiji.pdf

3. Лозановић Д, Радивојевић Д, Рудић Н, уредници. Подршка развоју деце у раном детињству- приручник за примарну здравствену заштиту. Београд, Удружење педијатара Србије, 2013. стр. 180.
4. https://www.udruzenjepedijatara.rs/pdf/OPSTA/18_Podrska_razvoju_dece_u_ranom_detinjstvu_Prirucnik_za_PZZ_2013.pdf

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе					
Предавања. Практична настава: анамнеза, физички преглед болесника, диференцијално дијагностичка и терапијска разматрања. Прикази случајева, радионице.					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена		
активност у току предавања	15	писмени испит	70		
практична настава	15	усмени испит			
колоквијум-и					
семинар-и					

Назив предмета: Стручна пракса 3			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Стицање и примена практичних знања и вештина из области специјалне едукације и рехабилитације обрађених на теоријској и практичној настави. Упознавање са структуром рада у установама у којима се обавља пракса, услугама, пружањем подршке, стандардима квалитета рада, модела тимског рада и примене законских регулатива у дефектолошкој пракси.			
Исход предмета			
Примена и провера академско-теоријских и методичких знања у реалним околностима; Стицање искуства у раду са особама са сметњама у развоју/ инвалидитетом и препознавање своје улоге у раду; Стицање искуства у планирању и примени стимулативних, развојних и корективних активности и различитих метода и техника рада са децом са сметњама у развоју и особама са инвалидитетом. Развијање самопоуздања у стечена знања и вештине из области специјалне едукације и рехабилитације;			
Садржај предмета			
Стручна пракса се изводи у здравственим, образовним и институцијама социјалне заштите под супервизијом и самостално. Обухвата посматрање и праћење рада стручњака у различитим окружењима, извођење активности уз помоћ супервизора и евалуацијау рада од стране супервизора и самоевалуацију. У оквиру Стручне праксе 3 предвиђено је: Одабир и примена инструмената индивидуалне процене нивоа развоја/ функционисања особа са инвалидношћу у области моторике, когнитивног и говорно-језичког развоја; Опсервација и асистенција у активностима са децом са сметњама у развоју; Учествовање у активностима подстицања перцептивних, моторичких, говорно-језичких способности у складу са постојећим планом рада (у договору са дефектологом); Примена стратегија у раду са децом са сметњама у развоју и особама са инвалидитетом. Самостално планирање и примена активности у оквиру стимулативних програма у раду са децом са сметњама у развоју; Примена појединих техника и метода рада са особама са инвалидитетом. Израда предлога евиденционих листа за праћење ефеката третмана.			
Број часова активне наставе		Остали часови: 90	
Методе извођења наставе			
Практични рад, посматрање, супервизија, анализе студије случаја, вођење дневника праксе и каталог вештина.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Медицинска статистика			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета: Оспособити студенте да примењују основне статистичко-аналитичке поступке, дизајнирају једноставнија истраживања и критички читају стручну и научну литературу из области медицинских наука.			
Исход предмета			
Оспособљеност студената за разликовање статистичких аспеката стручних и научних радова из области медицинских наука, коришћење различитих статистичких метода, обраду и интерпретацију података прикупљених у истраживању.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Основни појмови у статистици. Статистичка маса, јединице и обележја. Етапе статистичке обраде и приказивање резултата. Релативни бројеви. Мере централне тенденције. Мере варијабилитета. Оцена хомогености. Врсте узорака. Тренд. Корелациона анализа. Параметријски и непараметријски тестови за тестирање статистичких хипотеза. Методе проучавања здравственог стања становништва.			
<i>Практична настава</i>			
Узорковање. Избор и примена статистичких метода у складу са постављеним проблемом и у зависности од врсте варијабле. Графичко и табеларно приказивање података. Интерпретација резултата и доношење закључака. Индикатори за процену здравственог стања становништва.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Грујић В, Јаковљевић Ђ, уредници. Примена статистике у медицинским истраживањима. Четврто издање. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2007.			
2. Јаковљевић Ђ, Грујић В. Социјална медицина. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2014.			
<i>Допунска</i>			
1. Ерић-Маринковић Ј. Статистика за истраживаче у области медицинских наука. Београд: Медицински факултет Београд; 2012.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, практичан рад на рачунару			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Асистивне технологије и алтернативна и аугментативна комуникација			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Стицање теоријских и практичних знања о асистивној технологији и алтернативној и аугментативној комуникацији која се користи у циљу побољшања функционалних способности и квалитета живота код особа се различитим инвалидитетима.			
Исход предмета			
Познавање асистивних технологија и алтернативне и аугментативне комуникације која се користи у различитим доменима функционисања (кретање, комуникација, образовање, активности свакодневног живота, радно и професионално ангажовање, спорт и сл.) и третмана особа са инвалидитетом. Оспособљеност за процену, избор и апликацију одговарајуће асистивне технологије и алтернативне и аугментативне комуникације код особа са инвалидитетом.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Дефинисање асистивних технологија.			
Историјски осврт на развој асистивне технологије.			
Подела асистивних технологија.			

Универзални дизајн.
 Користи и баријере од примене асистивне технологије.
 Карактеристике асистивне технологије.
 Преглед развоја модела асистивних технологија.
 Могућности примене асистивне технологије.
 Фактори који утичу на коришћење асистивне технологије.
 Асистивне технологије за особе оштећеног слуха.
 Асистивне технологије за особе оштећеног вида.
 Асистивне технологије за особе са моторичким поремећајима.
 Асистивне технологије за особе са когнитивним поремећајима.
 Асистивне технологије за особе са вишеструком ометеношћу.
 Таксономија у аугментативној и алтернативној комуникацији.
 Терминологија у аугментативној и алтернативној комуникацији.
 Символи у аугментативној и алтернативној комуникацији.
 Символички системи и стратегије селекције и преноса симбола.
 Могућности примене аугментативне и алтернативне комуникације у раду са децом и одраслима са инвалидитетом..
 Свеобухватна процена корисника средстава асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације.
 Доношење одлуке о коришћењу асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације.
 Прилагођавање средства асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације кориснику.

Практична настава

Упознавање са асистивним технологијама у наставним базама факултета. Препознавање Универзалног дизајна. Користи и баријере од примене асистивне технологије. Карактеристике асистивне технологије. Могућности примене асистивне технологије. Фактори који утичу на коришћење асистивне технологије. Асистивне технологије за особе оштећеног слуха. Асистивне технологије за особе оштећеног вида. Асистивне технологије за особе са моторичким поремећајима. Асистивне технологије за особе са когнитивним поремећајима. Асистивне технологије за особе са вишеструком ометеношћу. Асистивне технологије у области активности свакодневног живота, продуктивности и слободног времена. Свеобухватна процена корисника средстава асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације. Доношење одлуке о коришћењу асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације. Прилагођавање средства асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације кориснику. Презентације и видео прикази примене појединих средстава асистивне технологије и/или алтернативне и аугментативне комуникације.

Литература

1. Голубовић Ш, Славковић С, Веселиновић М. Асистивне технологије. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2018.
2. Лазор М. Каталог асистивне технологије. Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Београд 2017.
3. Robitaille S. The illustrated guide to assistive technology and devices. New York: Demos Medical Publishing; 2010.
4. Male M. Technology for Inclusion (3rd Ed.). Needham Heights, MA: Allyn & Bacon; 1997.
5. Cook AM, Miller Polgar J. Essentials of Assistive Technologies. New York: Mosby; 2012.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Дидактичко-методички приступ у раду са особама са оштећењем слуха			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Основи Аудиологије и вестибулологије; Сурдологија			
Циљ предмета			
У оквиру предмета, студенти стичу дубља знања о процесу учења и стицању предакадемских и академских вештина и деце и ученика са оштећењем слуха. Теоријски и практично се упознају са специфичним дидактичко-методичким приступима у настави и пружањем додатне образовне подршке деци и ученицима са оштећењем слуха. Студенти се оспособљавају за израду индивидуалних образовних програма и модела вредновања постигнућа ученика. Такође се оспособљавају за евалуацију и тимски рад.			
Исход предмета			
Препознавање специфичности и потреба за подршком у стицању знања и вештина код деце и ученика са оштећењем слуха. Способности израде и реализације индивидуалних планова и програма намењених деци са поремећајем слуха у условима тимског рада. Примена специфичних стратегија и дидактичко-методичких приступа у настави са децом и ученицима са оштећењем слуха.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Сурдопедагогија као наука. Предмет, циљ и задаци образовно-васпитног рада са децом и ученицима са оштећењем слуха. Глуво дете као васпитаник. Глуво дете, наглуво и оглувело дете. Савремени приступи у образовању глуве и наглуве деце. Претпоставке демутизације и десурдизације. Сурдопедагошки системи. Вербалне и невербалне методе у настави. Сурдо-дидактички принципи. Стратегије у раду са глувом и наглувом децом. Методе и облици рада. Садржај наставе. Организација часа. Иновациони модели у образовно-васпитном раду са глувим и наглувим ученицима. Глувоћа и процес читања. Специфичности обуке вештине писања. Специфичности у настави математике код глувих и наглувих ученика. Додатна образовна подршка глувим и наглувим ученицима и прилагођавања у настави. Вредновање акадмеских знања и вештина код глувих и наглувих ученика.			
Практична настава			
У оквиру вежби, предвиђена је: израда индивидуалних образовних програма; евалуација и вредновање успеха ученика; хоспитовање у развојним групама и одељењима у редовној и школи образовање за децу са сметњама у развоју, са практичним извођењем часова и секвенцијална анализа изведених часова. Израда дидактичких материјала у складу са потребама ученика са оштећењем слуха.			
Литература			
1. Савић Љ, Ивановић П. Сурдопедагогија. Београд: Дефектолошки факултет; 1994.			
2. Ковачевић Ј. Дидактички системи у школовању глувих. Београд: Друштво дефектолога Југославије; 2000.			
3. Карић Ј. Глувоћа и процес читања. Београд: Друштво дефектолога Србије; 2011.			
4. Шкрбић Р, Голубовић Ш, Миланков В. Провера знања ученика са оштећењем слуха. Педагогија, 2013;68(1):131-8.			
5. Карић Ј. Методика почетне наставе математике у школама за децу оштећеног слуха, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Београд, 2006.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	55
практична настава	10	усмени испит	–
колоквијум-и	10		
семинар-и	15		

Назив предмета: Дидактичко-методичке основе рада са особама са интелектуалном ометеношћу			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета Циљ предмета је да се студенти упознају са специфичностима методичког приступа при планирању и реализацији наставних садржаја код ученика с интелектуалном ометеношћу			

Исход предмета

Студенти ће моћи да примењују усвојена знања кроз све сегменте наставног и ванаставног рада у складу са индивидуалним способностима, могућностима и потребама ученика с интелектуалном ометеношћу

Садржај предмета*Теоријска наставна*

Предмет, циљ и задаци методике наставе за ученике с интелектуалном ометеношћу; Предмет циљ и задаци наставе за ученике с интелектуалном ометеношћу; Узроци тешкоћа при усвајању садржаја наставних ученика с интелектуалном ометеношћу; Планирање и програмирање васпитно-образовног рада за ученике с интелектуалном ометеношћу; Когнитивне функције које се налазе у основи усвајања наставних садржаја ученика с интелектуалном ометеношћу; Стили учења ученика с интелектуалном ометеношћу; Поступци прилагођавања (перцептивно, сазнајно, говорно и прилагођавање захтева); Мотиви и мотивација ученика с интелектуалном ометеношћу за усвајање наставних садржаја; Методичка упутства за реализацију наставних садржаја (наставе методе, наставна средства, облици рада, типологија наставних часова); Примена креативне наставе у раду с ученицима с интелектуалном ометеношћу; Специфичности методичког приступа наставе математике за ученике с интелектуалном ометеношћу (предматематичке и помоћне вештине, усвајање појма броја, методска обрада аритметике и геометрије, математичка тескоба); Методички приступ наставе вештина за ученике с интелектуалном ометеношћу (методски поступак при обради наставе музичке и ликовне културе, физичког васпитања и техничког образовања); Методички приступ наставе српског језика за ученике с интелектуалном ометеношћу (методски поступак при усвајању гласа и слова, почетно читање и писање, усмено и писмено изражавање); Методички приступ наставе природе и друштва за ученике с интелектуалном ометеношћу; Праћење и оцењивање рада и успеха ученика с интелектуалном ометеношћу у настави.

Практична наставна

Диференцијација и индивидуализација наставе код ученика с интелектуалном ометеношћу; Дефинисање образовног, васпитног и корективног циља наставног часа код ученика с интелектуалном ометеношћу; Дефинисање наставних садржаја код ученика с интелектуалном ометеношћу у складу са спољашњим и унутрашњим узроцима тешкоћа; Годишње, месечно и дневно планирање наставе код ученика с интелектуалном ометеношћу; Процена и третман когнитивних функција битних за савладавање наставних садржаја ученика с интелектуалном ометеношћу; Одређивање стила учења ученика с интелектуалном ометеношћу; Практична примена перцептивног, сазнајног, говорног прилагођавања као и прилагођавања захтева; Практична примена мотива и мотивације за реализацију наставе код ученика с интелектуалном ометеношћу; Примена наставних метода, наставних средстава, облика рада као и дефинисање типа наставног часа при реализацији наставних садржаја код ученика с интелектуалном ометеношћу; Планирање и реализација креативне наставе код ученика с интелектуалном ометеношћу; Планирање и реализација наставног часа математике за ученике с интелектуалном ометеношћу; Планирање и реализација наставног часа вештина за ученике с интелектуалном ометеношћу; Планирање и реализација наставног часа српског језика за ученике с интелектуалном ометеношћу; Планирање и реализација наставног часа природе и друштва за ученике с интелектуалном ометеношћу; Дијагностичка, прогностичка и мотивацијска функција оцена при оцењивању усвојености наставних садржаја ученика с интелектуалном ометеношћу.

Литература

1. Јапунца-Милисављевић М. Математички концепти – тешкоће и изазови. ФАСПЕР и ЦИДД. Београд (одарана поглавља).2018.
2. Јапунца-Милисављевић М. Методика наставе вештина за децу ометену у интелектуалном развоју. ФАСПЕР и ЦИДД. Београд (одабрана поглавља)2008.
3. Миладиновић В. Методика српског језика за лако ментално ретардирану децу. Завод за уџбенике и наставна средства. Београд (одабрана поглавља)2003.
4. Губерина-Абрамовић Д. (2005). Приручник за рад с ученицима с посебним потребама интегрираним у разредну наставу у основној школи. Школска књига. Загреб.2005.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе					
Предавања и дискусије, видео презентација, индивидуална активност и ангажовање студената, самосталан рад и израда домаћих задатака.					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе		поена		Завршни испит	
поена				поена	
активност у току предавања		2		писмени испит	
практична настава		15		усмени испит	
колоквијум-и		15			
семинар-и		13			

Назив предмета: Окупациона терапија			
Статус предмета: обавезни (изборни за модуле: Инклузивно образовање и Логопедија)			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета Циљ предмета је да стицање теоријских и практичних знања о окупационој терапији код деце и омладине са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом.			
Исход предмета Студенати ће бити оспособљени за примену метода и техника развоја вештина у области: бриге о себи, продуктивности и слободог времена; дизајнирање програма окупационе терапије као интегралног дела рехабилитације особа са урођеним и стеченим инвалидитетом.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Дефинисање и циљеви окупационе терапије 2. Теоријске основе интервенције у окупационој терапији 3. Подела активности у окупационој терапији 4. Процена улога и компетенција у окупационој терапији 5. Значај контекста извођења активности у окупационој терапији 6. Идентификација окупационих потреба 7. Процена способности и капацитета за окупациону терапију 8. Процена контекста за окупациону терапију: лични, средински и културни контекст 9. Процена контекста за окупациону терапију: кућа, заједница и радно место 10. Окупациона терапија за дечији узраст 11. Окупациона терапија у одраслом добу: специфичности и изазови 12. Дизајнирање програма окупационе терапије			
<i>Практична настава</i> Практичан део наставе биће усмерен на оспособљавање студената за: примену метода окупационе терапије, самостално извођење анализе различитих активности, дизајнирање програма окупационе терапије, постављање циљева у окупационој терапији, спровођење активности које унапређују развој способности и вештина у домену: бриге о себи, продуктивности и организације слободног времена (у насатавно-научним базама).			
Литература <i>Обавезна</i> 1. Препоручени материјал са предавања 2. Вучић Р, Марковић П, Савковић Н. Клиничка радна терапија. Београд: НИБ Алтернатива; 2001. (одабрана поглавља) 3. Шврака Е, Авдид Д, Хасанбеговић-Анид Е. Окупациона терапија. Сарајево: Факултет здравствених студија; 2012. 4. Левандоски Д, Теодоровић Б. Програм рада с дјецом с тешкоћама у развоју. Загреб: Факултет за дефектологију, Свеучилишта у Загребу; 2000. <i>Допунска</i> 1. Jill Jenkinson J, Hydev T, Ahmad S. Building Blocks for Learning: Occupational Therapy Approaches. Publisher: John Wiley & Sons; 2008. 2. Loiselle L, Shea S. Curriculum Based Activities in Occupational Therapy: An Inclusion Resource. Framingham, Massachusetts: Therapro, Inc; 1995.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Терапија игром			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета Упознавање студената са основним поставкама везаним за улогу игре у развоју деце, као и могућностима примене игре у саветодавном и терапијском раду са децом, а посебно са вулнерабилном популацијом деце.			
Исход предмета Очекује се да студенти стекну базична знања из терапије игром у раду са децом и њиховим породицама. Такође се очекује да стекну вештине примене основних техника терапије игром са децом типичне популације, као и примене терапије игром у контексту саветодавног и терапијског рада са вулнерабилном популацијом деце (деце са сметњама у развоју, деца у стресогеним животним околностима итд.).			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Значај игре за развој деце; Фазе у развоју игре; Основне поставке примене игре у терапијске сврхе; Емоције и емоционални развој кроз игру; Улога одраслих у дететовој игри; Емпатија и емпатичко рефлектовање кроз игру; Значај и примена дечијег цртежа у саветодавно-терапијском раду; Јачање дететовог самопоуздања кроз игру; Афективна везаност између родитеља и детета и подстицање сигурне афективне везаности кроз игру; Темперамент и самоприхватање; Терапеутско постављање граница; Специфичности игре код деце са сметњама у развоју; Терапија игром у раду са породицама.			
<i>Практична настава</i> Технике и методе у терапији игром (практични примери и примена); Осмишљавање и прилагођавање игре специфичним потребама детета и породице; Процена функционисања детета (афективна везаност, темперамент, самопоуздање); Симболичка игра и играње улога; Цртеж у терапији породице; Употреба прича у терапијске сврхе; Значај игре у развоју деце са сметњама у развоју; Могућности кориштења игре у раду са децом са сметњама у развоју; Примена игре у групи; Технике терапије игром које се користе у раду са породицама.			
Литература <i>Обавезна</i> 1. Гурковић Т. Терапија игром. Сплит: Харфа, 2016. 2. Дуран М. Дијете и игра. Јастребарско: Наклада Слап, 1995. <i>Допунска</i> 1. Russ SW. Play in Child Development and Psychotherapy: Toward Empirically Supported Practice. Lawrence Erlbaum Associates, 2004. 2. O'Connor KJ, Schaefer CE. Handbook of Play Therapy (Volume Two: Advances and innovations). A Wiley-interscience publication, 1994. 3. Kostelnik MJ, Onaga E, Rohde B, Whiren A. Дјеца с посебним потребама: Приручник за одгајатеље, учитеље и родитеље Zagreb: Educa, 2004.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе Предавања, интерактивна настава, групни рад, демонстрације, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	70
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Сензорна интеграција			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да се студенти детаљно упознају са неуропсихолошким основама сензорног функционисања, обраде и интеграције; као и са базичним техникама процене и стимулације сензорне интеграције и третмана пормећаја сензорне интеграције.			
Исход предмета			
Студенти ће моћи да препознају показатеље поремећаја сензорне интеграције, да процене ниво на ком је дошло до поремећаја, те да одаберу и примене адекватне стратегије и активности у стимулацији сензорне интеграције и третману поремећаја сензорне интеграције.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Појам и дефинисање сензорне интеграције. Неуролошке и неуропсихолошке основе сензорног функционисања. и мултимодалне перцепције; Нивои сензорне интеграције; Сензорна интеграција као основа способности за учење; Поремећаји сензорне интеграције; Узроци и показатељи поремећаја сензорне интеграције; Процена поремећаја сензорне интеграције; Програми стимулације различитих нивоа сензорне интеграције; Стратегије и активности у раду са децом са поремећајем сензорне интеграције. Сензорна терапија и терапијске активности; Сензорна дијета; Поремећаји сензорне интеграције у склопи различитих сметњи у развоју; Поремећај сензорне интеграције и функционисање детета у свакодневном животу.			
<i>Практична настава</i>			
Анализа хијерархијских способности учења и нивоа сензорне интеграције. Показатељи поремећаја сензорне обраде и сензорне интеграције. Индиректна и директна опсервација и процена поремећаја у сензорној обради и интеграцији. Одабир стратегија и организација активности у циљу подстицања сензорне интеграције. Планирање и реализација третмана поремећаја сензорне интеграције. Евалуација успешности третмана. Израда плана сензорне дијете.			
Литература			
1. Ayres J. Dijete i senzorna integracija. Zagreb: Naklada Slap; 2009.			
2. Biel L, Peske N. Senzorna integracija iz dana u dan. Buševac: Ostvarenje; 2007.			
3. Emmons P, Anderson L. Understanding sensory dysfunction: learning, development and sensory dysfunction in autism spectrum disorders, ADHD, learning disabilities and bipolar disorder. London: Jessica Kingsley Publishers; 2005.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Активна и интерактивна настава, ППТ презентације, видеоприкази, радионице, практичан рад.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	–
практична настава	5	усмени испит	50
колоквијум-и	40		
семинар-и	–		

Назив предмета: Сексуалност особа са инвалидитетом			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са карактеристикама сексуалног развоја и специфичностима сексуалности особа са инвалидитетом.			
Исход предмета			
Студенти ће стећи знања о развоју сексуалности кроз животне фазе и о сексуалности особа са различитим типовима инвалидитета.			
Студенти ће бити оспособљени да користе стечена знања током рада са особама са инвалидитетом и њиховим породицама, као и да препознају компоненте сексуалности са биолошког, социјалног, психолошког и моралног аспекта.			
Садржај предмета			
Теоријска наставица			
Увод, дефинисање, подела и законски оквир сексуалности. Психологија и развој сексуалности. Полни идентитет и слика о себи особа са инвалидитетом. Ставови о сексуалности особа са инвалидитетом. Сексуалност особа са интелектуалном ометеношћу. Сексуалност особа са поремећајима из спектра аутизма. Сексуалност особа са телесним инвалидитетом. Сексуалност особа са сензорним инвалидитетом. Сексуална злоупотреба и заштита личног достојанства особа са интелектуалном ометеношћу. Сексуална едукација особа са инвалидитетом. Истраживања у области сексуалности особа са инвалидитетом.			
Практична наставица			
Изграђивање позитивног полног идентитета. Препознавање и именовање телесних полних обележја. Стицање знања о полном развоју. Диференцирање облика полног понашања у вези са друштвеним нормама и вредностима. Разликовање примереног и непримереног понашања. Разумевање менструације. Разумевање трудноће и порођаја. Упознавање особа са ИО сврхе и начина контрацепције. Подизање свести особа са ИО о полно преносивим болестима. Подизање свести особа са ИО о личном достојанству. Препознавање потенцијално опасних ситуација и заштита од злоупотребе. Креирање програма радионице за децу и младе са инвалидитетом на тему сексуалности. Креирање програма радионице за родитеље деце и младих са инвалидитетом на тему сексуалности. Реализација припремљених радионица.			
Литература			
1. Бркић-Јовановић Н, Тамаш Д, Славковић С, Шкрбић Р, Крстић Т.Сексуалност особа са инвалидитетом. Нови Сад: Медицински факултет, 2020. (у штампи)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, радионичарски рад, групни рад,консултације и практичан рад са корисницима			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Дидактичко-методичке основе рада са особама са моторичким поремећајима
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 3
Услов: –
Циљ предмета Циљ предмета је да студенте упозна са специфичностима дидактичко-методичких приступа у раду са ученицима са моторичким поремећајима у условима инклузивне наставе, односно да их оспособи за планирање и реализацију мера индивидуализације, адаптације и модификације целокупног наставног рада у инклузивној настави.
Исход предмета Студенти ће стећи специфична знања о: утицају развијености/неразвијености способности за школско учење на одабир и нивое прилагођавања дидактичко-методичких приступа код моторичких поремећаја и начинама њихове обсервације и евалуације; стилова учења ученика са моторичким поремећајима, начинама њихове обсервације и евалуације и повезаности са дидактичко-методичким приступом; методичко-дидактичким приступима у зависности од захтева посебних наставних предмета; структуре, предности и недостацима организације и примене различитих облика рада у инклузивној настави (колаборативна настава, тимска настава, ко-поучавање, индивидуална настава); методама и начинама методичко-дидактичког приступа при вредновању школског знања ученика са моторичким поремећајима
Садржај предмета <i>Теоријска наставља</i> 1. Разумевање тешкоћа у усвајању знања и учествовању у настави ученика са моторичким поремећајима – моторичке, когнитивне, говорно-језичке способности и социјалне вештине као полазиште за одабир методичко-дидактичког приступа; 2. Стилос учења ученика са моторичким поремећајима као полазиште за одабир методичко-дидактичког приступа; 3. Захтеви посебних наставних предмета (матерњи језик, математика, познавање природе и друштва, вештине) као полазиште за одабир методичко-дидактичког приступа; 4. Методе специјално-педагошке процене и прогнозе тешкоћа у усвајању знања и учествовања у настави, као и стилова учења ученика са моторичким поремећајима; 5. Теоријске основе прилагођавања наставног рада са ученицима са примарним оштећењем моторике (индивидуализација, адаптација, модификација): општа и посебна припрема за час, наставни принципи, методе, средства и помагала, организациони облик рада на часу – појам, одабир и специфично примеравање; 6. Теоријске основе прилагођавања наставног рада са ученицима са секундарним оштећењем моторике (индивидуализација, адаптација, модификација): општа и посебна припрема за час, наставни принципи, методе, средства и помагала, организациони облик рада на часу – појам, одабир и специфично примеравање; 7. Теоријске основе израде, имплементације и вредновања циљева и задатака наставног рада/академских компетенција (исхода наставе) за ученике са моторичким поремећајима; 8. Теоријске основе различитих облика рада у инклузивној настави са ученицима са моторичким поремећајима: колаборативна настава, тимска настава, ко-поучавање, индивидуална настава; 9. Теоријске основе методичко-дидактичког приступа вредновању школског знања ученика са моторичким поремећајима.
<i>Практична наставља</i> 1. Примена метода специјално-педагошке процене у идентификацији тешкоћа у усвајању школског знања и учествовања у настави ученика са моторичким поремећајима – процена моторичких, когнитивних, говорно-језичких способности и социјалних вештина; 2. Примена метода процене стилова учења ученика са моторичким поремећајима; 3. Идентификација захтева посебних наставних предмета; 4. Израда и тумачење специјално-педагошког налаза – специјално-педагошка прогноза тока даљег школовања; предлог мера индивидуализације, адаптације и/или модификације методичко-дидактичког приступа у односу на: тешкоће у усвајању школског знања и учествовању у наставним активностима; стила учења; захтева посебних предмета; 5. Практична организација и реализација примеравања методичко-дидактичког приступа у настави са ученицима са примарним оштећењем моторике: а) општа и посебна припрема за час; избор и адаптација наставних принципа, наставних метода, наставних средстава и помагала, организационог облика рада на часу; 6. Практична организација и реализација примеравања методичко-дидактичког приступа у настави са ученицима са секундарним оштећењем моторике: а) општа и посебна припрема за час; избор и адаптација наставних принципа, наставних метода, наставних средстава и помагала, организационог облика рада на часу; 7. Израда циљева и задатака исхода наставе за ученике са моторичким поремећајима; 8. Планирање и практична реализација различитих облика рада у инклузивној настави са ученицима са моторичким поремећајима: колаборативна настава, тимска настава, ко-поучавање, индивидуална настава; 9. Планирање, припрема и примена методичко-дидактичких поступака при вредновању школског знања ученика са моторичким поремећајима – усмено испитивање, писано испитивање, израда и прилагођавање тестова.
Литература 1. Илић-Стошовић Д. Теорија васпитања и образовања особа са моторичким поремећајима. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Универзитета у Београду, ЦИДД, Београд 2011. 2. Илић-Стошовић Д. Вредновање школског успеха ученика са моторичким поремећајима (одабрана поглавља). Докторска дисертација, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе					
Фронтална, интерактивна, индивидуална, раду у паровима, рад у мањим групама, израда студентских пројеката.					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	поена		Завршни испит		поена
активност у току предавања	25		писмени испит		
практична настава	25		усмени испит		50
колоквијум-и					
семинар-и					

Назив предмета: Дидактичко-методичке основе рада са особама са оштећењем вида	
Статус предмета: обавезни	
Број ЕСПБ: 3	
Услов: –	
Циљ предмета	
Стицање теоријских и практичних знања о дидактичко-методичким основама рада са децом са оштећењем вида и децом са оштећењем вида и вишеструким сметњама.	
Исход предмета	
Студенти ће стећи знања о дидактичко-методичким основама рада са децом са оштећењем вида и децом са оштећењем вида и вишеструким сметњама. Биће спремни да утврде ниво и врсту потребе за образовном подршком ове деце и примене одређене дидактичко-методичке приступе у циљу њиховог успешног образовања.	
Садржај предмета	
<i>Теоријска настава</i>	
Предмет чини целовит систем знања о дидактичко-методичким основама рада са децом са оштећењем вида, њихово укључивање у образовни систем и васпитно-образовни процес. Садржаји предмета обухватају: Образовање деце са оштећењем вида; Визуелно функционисање деце са оштећењем вида; Тактилно-кинестетичко функционисање деце са оштећењем вида; Дидактичко-методичке приступе у раду са слепом и слабовидом децом.	
Други део предмета чине следећи садржаји: Дидактичко-методичке основе рада и приступи у раду са децом са оштећењем вида и вишеструким сметњама; Модел пет корака; Комуникација деце са оштећењем вида и вишеструким сметњама (Визуелни симболи и распореди, Тактилни симболи и распореди, Систем комуникације путем календара, Систем комуникације путем слика).	
<i>Практична настава</i>	
Процена образовних потенцијала деце са оштећењем вида и деце са оштећењем вида и вишеструким сметњама. Утврђивање нивоа и врсте потребе за образовном подршком. Практична примена дидактичко-методичких приступа у циљу постизања академских и функционалних циљева код деце са оштећењем вида и деце са оштећењем вида и вишеструким сметњама.	
Литература	
1. Јаблан Б. Дете са оштећењем вида у школи. Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију (11-57; 79-99; 109-126). Београд: Планета принт.2016.	
2. Јаблан Б, Голубовић III, Глумбић Н, Станимиров К. Оштећење вида и коморбидна стања – изазови и могућности у специјалној едукацији. Нови Сад: Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет. 2020.	

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе					
Предавања, вежбе, интерактивна настава, самостални задаци.					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	поена		Завршни испит		поена
активност у току предавања	10		писмени испит		
практична настава	20		усмени испит		60
колоквијум-и	–				
семинар-и	10				

Назив предмета: Професионално и радно оспособљавање			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да студенти стекну теоријска и практична знања о професионалном и радном оспособљавању особа са инвалидитетом.			
Исход предмета			
Студенти ће стећи знања о свим фазама професионалног и радног оспособљавања особа са инвалидитетом, те ће биће оспособљени да учествују у свим фазама професионалне оријентације, едукације/тренинга и запошљавања особа са инвалидитетом.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Дефинисање професионалне рехабилитације особа са инвалидитетом.			
Начела, принципи и методе професионалног и радног оспособљавања особа са инвалидитетом.			
Проблеми професионалне рехабилитације особа са инвалидитетом.			
Професионална оријентација и усмеравање – дефиниција, циљеви и фактори који утичу на исту.			
Тренинг/оспособљавање особа са инвалидитетом.			
Модел запошљавања особа са инвалидитетом. Индивидуални план запошљавања.			
Професионално оспособљавање особа са оштећењем вида.			
Професионално оспособљавање особа са оштећењем слуха.			
Професионално оспособљавање особа са интелектуалном ометеношћу.			
Професионално оспособљавање особа са моторичким поремећајима.			
Услови рада и радне средине од значаја за професионално и радно оспособљавање.			
Процена радних способности и вештина у фазама професионалне едукације и рехабилитације.			
Транзиција и индивидуални транзициони план у професионалном и радном ангажовању особа са инвалидитетом.			
Незапосленост особа са инвалидитетом.			
Информисање уже и шире друштвене средине о значају професионалног и радног ангажовања особа са инвалидитетом.			
Практична настава			
Анализа професионалних интересовања особа са инвалидитетом. Методски поступци у професионалном оспособљавању особа са инвалидитетом. Упознавање студената улогом Националне службе за запошљавање. Упознавање студената са индивидуалним плановима транзиције, запошљавања и другом документацијом у процесу професионалног и радног оспособљавања. Улога асистивне технологије у адаптацији радног места. Посета отвореној привреди и радних центара. Анализа истраживања на теме које се обрађују у склопу предмета. Значај информисања уже и шире радне и друштвене средине о могућностима професионалне рехабилитације особа са инвалидитетом.			
Литература			
1. Стошљевић Л, Одовић Г. Професионално оспособљавање телесно инвалидних лица. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства; 1996.			
2. Одовић Г. Професионална рехабилитација особа са стеченим инвалидитетом. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2012.			
3. Радић-Шестић М, Милановић-Доброта Б. Професионално и радно оспособљавање особа са интелектуалном ометеношћу. Београд: Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; Издавачки центар; 2016.			
4. Жигић В, Радић-Шестић М. Запошљавање особа са оштећеног вида и оштећеног слуха. Београд: Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Центар за издавачку делатност; 2006.			
5. Глигоровић М. Процена радних способности, склоности и вештина особа са инвалидитетом. Београд: Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Издавачки центар; 2015.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Когнитивна рехабилитација			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: Неуропсихологија			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основним теоријским и практичним поставкама когнитивне рехабилитације код деце и одраслих.			
Исход предмета			
Студенти ће стећи основна теоријска знања о различитим приступима у третману оштећених когнитивних функција. Студенти ће бити оспособљени да користе стечена теоријска знања у раду са децом и одраслима који имају различите врсте когнитивних оштећења различите етиологије.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
– Когнитивна рехабилитација- предмет и дефиниција			
– О можданим оштећењима			
– Феномен пластицитета и његова улога у процесу рехабилитације			
– Историјски развој когнитивно-рехабилитационог третмана			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације поремећаја пажње			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације егзекутивних функција			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације поремећаја памћења			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације говорно-језичких поремећаја			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације поремећаја понашања			
– Основни принципи когнитивне рехабилитације емоционалних поремећаја			
– Приступ социјалне рехабилитације			
– Трауматске мождане повреде у детињству – когнитивно рехабилитациони приступ			
Практична настава			
– Когнитивна рехабилитација различитих поремећаја пажње – поремећаји подељене пажње, селективне пажње, концен-трације, визуелне и аудитивне пажње			
– Когнитивна рехабилитација мнестичких функција – овладавање екстерним и интерним стратегијама памћења			
– Когнитивна рехабилитација егзекутивних функција – стратегије за превазилажење проблема проблематичне иницијације, дезинхибиције, емоционалне лабилности, когнитивне нефлексибилости, конкретног мишљења			
– Когнитивна рехабилитација мисли и осећања			
– Когнитивна рехабилитација праксичких и перцептивних способности			
– Когнитивна резерва – улога у процесу когнитивне рехабилитације			
– Демонстрација тест материјала који се користи у когнитивној рехабилитацији			
Литература			
Обавезна			
1. Haskins EC, Cicerone KD, Trexler LE. Cognitive rehabilitation manual: Translating evidence-based recommendations into practice. Reston, VA: ACRM Publishing; 2012. (одабрана поглавља – обезбеђена преведена верзија на српски језик)			
2. Powell T. The brain injury workbook: Exercises for cognitive rehabilitation. London: Routledge; 2017. (одабрана поглавља – обезбеђена преведена верзија на српски језик)			
3. Sohlberg MM, Mateer C. Cognitive Rehabilitation: An Integrative Neuropsychological Approach. New York: Guilford Press; 2001. (одабрана поглавља – обезбеђена преведена верзија на српски језик)			
Допунска			
4. Champion AJ. Neuropsychological rehabilitation – a resource for group based education and intervention. Chichester, West Sussex: John Wiley&sons; 2006.			
5. Wilson B. Neuropsychological rehabilitation: theory and practice. Lisse: Swets&Zeitlinger Publishers; 2005. (одабрана поглавља – обезбеђена преведена верзија на српски језик)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методe извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, прикази и анализе студија случајева, семинарски рад, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Реедукација психомоторике			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета Циљ предмета је да се студенти детаљније упознају са различитим програмима рехабилитације путем покрета, структурираним моторичким активностима којима се утиче на развој функција и способности које су предуслов за успешан развој.			
Исход предмета Студенти ће бити оспособљени за примену различитих програма чији су садржаји усмерени ка реедукацији психомоторне активности, развоју осећаја за покрет, ритам, просторне и временске односе. Да код деце са сметњама у развоју и инвалидитетом, направе план примене програма, поставе правилне краткорочне и дугорочне циљеве, спроведу потребну евалуацију.			
Садржај предмета <i>Теоријска наставна</i> 1. Појам рехабилитације путем покрета 2. Моторичке вештине и моторичке способности 3. Предпоставке моторичког учења 4. Методичка разрада програмских садржаја 5. Основни принципи разраде садржаја 6. Реедукација психомоторике 7. Вежбе опште реедукације психомоторике 8. Примена вежби у раду са децом са интелектуалном ометеношћу 9. Примена вежби у сврху стимулисања психомоторике 10. Примена вежби у раду са децом са тиковима и хиперкинетским понашањем 11. Примена вежби у раду са децом са развојном дисхармонијом 12. Примена вежби у раду са децом са первазивним развојним поремећајима 13. Примена вежби у раду са децом са говорно језичким сметњама 14. Примена вежби у раду са децом са диспраксијом <i>Практична наставна</i> 1. Вежбе за доживљај телесне целовитости 2. Вежбе за доживљај простора 3. Вежбе за уочавање и стабилизовање латерализованости 4. Вежбе за уочавање присуства другог 5. Вежбе за уједначавање тонуца 6. Вежбе за координацију покрета 7. Вежбе за контролу импулсивности 8. Вежбе за процену трајања и оријентације у времену 9. Вежбе за развој способности моторићког реаговања, прилагођавања, реструктурирања и моторичког комбиновања			
Литература 1. Препоручени материјал са предавања 2. Говедатица Т. Општа реедукација психомоторике. Институт за ментално здравље Београд, 2000. 3. Левандовски Д, Братковић Д. Програми рехабилитације путем покрета. Едукацијско рехабилитацијски факултет, Загреб, 1997.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Квалитет живота и социјална партиципација особа са инвалидитетом			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основним поставкама везаним за биопсихосоцијално функционисање деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом, као и могућностима терапијских, образовних и социјалних интервенција у циљу унапређивања квалитета живота и социјалне партиципације ових особа.			
Исход предмета			
Студенти ће стећи знања и вештине за процену квалитета живота и нивоа социјалне партиципације, као и компетенције потребене за креирање програма и поступака унапређења квалитета живота и социјалне партиципације особа са инвалидитетом.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Квалитета живота – теоријски аспект.			
Аспекти квалитета живота.			
Утицај личних и срединских фактора на квалитет живота.			
Процена квалитета живота – важност процене и инструменти процене.			
Квалитет живота деце, омладине и одраслих особа са интелектуалном ометеношћу.			
Квалитет живота деце, омладине и одраслих особа са сензорним инвалидитетом.			
Квалитет живота деце, омладине и одраслих особа са моторичким поремећајима.			
Социјална партиципација – теоријски аспект.			
Процена социјалне партиципације – важност процене и инструменти процене.			
Социјална партиципација деце, омладине и одраслих особа са интелектуалном ометеношћу.			
Социјална партиципација деце, омладине и одраслих особа са сензорним инвалидитетом.			
Социјална партиципација деце, омладине и одраслих особа са моторичким поремећајима.			
Практична настава			
Практична настава прати садржаје теоријског дела. Практична примена упитника за процену и самопроцену квалитета живота и социјалне партиципације код деце, омладине и одраслих особа са инвалидитетом.			
Литература			
Обавезна			
1. Недовић Г, Рапаић Д, Одовић Г, Потих С, Милићевић М. Социјална партиципација особа са инвалидитетом. Београд: Друштво дефектолога Србије; 2012.			
2. Golubović Š, Škrbić R. Agreement in quality of life assessment between adolescents with intellectual disability and their parents. Res Dev Disabil 2013;34(6):1863-9.			
3. Материјал са предавања.			
Допунска			
1. Cole MB, Donohue MV. Social participation in Occupational Context: In Schools, Clinics and Communities. New York: SLACK Incorporated; 2011.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Говорна акустика			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је савладавање теорисјких и практичних знања из области говорне акустике. Студенти ће се упознати са физичким карактеристикама гласа и говора и могућностима њихове анализе.			
Исход предмета			
Студенти ће овладати теоријским и практичним знањима из области говорне акустике, акустичким карактеристикама гласа и говора, овладати практичним знањима о методама акустичке и спектрографске анализе гласа и говора. Студенти ће овладати методама анализе гласа и говора коришћењем савремених рачунарских технологија			
Садржај предмета			
Теоријска настави			
1.Механичко таласно кретање звука; 2. Основне врсте приказа звука: осцилограм и спектрограм; 3. Акустичке карактеристике гласа; 4. Хармоници; 5. Пертурбације гласа; 6. Однос хармоник шум; 7. Атака гласа; 8. Звучност-безвучност; 9. Акустичке карактеристике говора; 10. Акустика вокалног тракта; 11. Резонација; 12. Формантска структура вокала; 13. Временске и спектралне карактеристике говора; 14. Акустичка анализа гласа и говора у дијагностици; 15. Дигитално сигнално процесирање у логопедији.			
Практична настави			
Израчунавање основног тона из осцилограма; 2. Примена рачунарских технологија у спектралној анализи звука; 3. Примена аналогних и дигиталних уређаја за спектрографску анализу; 4. Спектрографска анализа континуираног говора; 5. Практични значај анализе хармоника у гласу; 6. Практични значај анализе пертурбације висине и интензитета гласа (параметри Jitter и Shimmer); 7. Практични значај анализе вибрата и тремора у гласу; 8. Практични значај анализе односа шума и хармоника у гласу; 9. Анализа акустичких карактеристика гласа различите атаке; 10. Анализа диплофоније и прекида висине гласа; 11. Спектрална анализа говора; 12. Анализа формантске структуре вокала; 13. Израчунавање вокалних троуглова; 14. Лабораторија гласа; 15. Софтвери за анализу гласа и говора			
Литература			
1. Hirano M. Clinical examination of voice. Wien; New York: Springer-Verlag. 1981.			
2. Heđever M. Govorna akustika. Sveučilište u Zagrebu. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. 2012.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, консултације. Облици наставе: Активна, инерактивна, проблемска настава. Организациони облици рада: фронтални, индивидуални, раду у паровима, рад у мањим групама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Стручна пракса 4			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета Стицање и примена практичних знања и вештина из области специјалне едукације и рехабилитације обрађених на теоријској и практичној настави. Оспособљавање за самостални рад у области детекције, процене, дијагностике, третмана, подучавања, социјализације, радног и професионалног оспособљавања особа са инвалидитетом, саветодавног рада са родитељима и породицама деце и особа са инвалидитетом.			
Исход предмета Примена и провера академско- теоријских и методичких знања у реалним околностима; Стицање искуства у раду са особама са сметњама у развоју/ инвалидитетом и препознавање своје улоге у раду; Стицање искуства у планирању и примени стимулативних, развојних и корективних активности и различитих метода и техника рада са децом са сметњама у развоју и особама са инвалидитетом. Развијање самопоуздања у стечена знања и вештине из области специјалне едукације и рехабилитације.			
Садржај предмета Стручна пракса се изводи у здравственим, образовним и институцијама социјалне заштите под супервизијом и самостално. Обухвата посматрање и праћење рада стручњака у различитим окружењима, извођење активности уз помоћ супервизора и евалуацијау рада од стране супервизора и самоевалуацију. У оквиру Стручне праксе 4 предвиђено је: Асистенција у реализацији рехабилитационих, образовних и радно-окупационих активности са децом са сметњама у развоју и инвалидитетом као и одраслим особама са оштећењима и инвалидитетом, уз надзор; Самостално дневно планирање и реализовање рехабилитационих, образовних и радно-окупационих активности са децом са сметњама у развоју и инвалидитетом као и одраслим особама са оштећењима и инвалидитетом; Дизајнирање програма третмана; Израда предлога евиденционих листа за праћење ефеката рехабилитације; Одабир и примена специфичних метода и техника третмана у зависности од сметње у развоју/ инвалидитета.			
Број часова активне наставе		Остали часови: 90	
Методе извођења наставе Практични рад, посматрање, супервизија, анализе студије случаја, вођење дневника праксе и каталог вештина.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Предмет завршног рада			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: положени сви предмети			
Циљ предмета			
Циљ израде завршног рада је да будући кандидат:			
– У пракси примени стечена знања из предмета „Увод у научноистраживачки рад“ и искуства из досадашњег студирања.			
– Примени методологију научноистраживачког рада на конкретном проблему.			
– Прикаже да је овладао методама статистичке обраде података и одговарајуће табеларно-графичке презентације.			
– Демонстрира методе проналажења адекватних литературних података уз примену информационих система за претраживање иностраних и домаћих биомедицинских база података.			
Исход предмета			
Након успешно одбрањеног дипломског рада кандидат је оспособљен за даљи научно-истраживачки рад и самостално објављивање у часописима и другим облицима научних и стручних публикација. Поред тога савладавши овај сегмент своје едукације постаје компетентнији као едукатор у процесу континуиране едукације у области здравства, образовања и социјалне заштите.			
Садржај предмета			
Завршни рад студента представља самостални стручни рад студента, који може бити теоријски, истраживачки или стручни. Тема се бира у договору са ментором и мора да буде у складу са циљем и исходом студијског програма на који је студент уписан. Током израде рада, студент се упознаје са теоријским сазнањима у одређеној области и методологијом истраживања одабране теме. У случају истраживачког рада, након обављеног истраживања студент припрема завршни рад у форми која садржи следећа поглавља: Апстракт и кључне речи, Увод, Теоријски део, Истраживачки (методолошки) део, Резултати, Дискусија, Закључак, Попис литературе и евентуалне Прилоге.			
Број часова активне наставе		Студијски истраживачки рад: 90	
Методе извођења			
Консултативни рад са ментором, прикупљање и преглед литературе, спровођење истраживачког дела, синтетисање теоријских сазнања и резултата истраживања у писаној форми, презентација.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Завршни рад			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: Положени испити из свих предмета предвиђених студијским програмом			
Циљ предмета Завршним радом студент треба да примени стечена знања у циљу решавања теоријског или практичног проблема и да демонстрира способност презентовања резултата истраживачког рада у писаној форми и усменој одбрани.			
Исход предмета Студент се детаљније упознаје са одређеном темом, која је у вези са наставним програмом. Студент стиче вештине за индивидуални рад у одређеној научној и стручној области. Студент приказује способност теоријског и практичног знања и способност самосталног коришћења литературе.			
Садржај предмета Завршни рад студента представља самостални стручни рад студента, који може бити теоријски, истраживачки или стручни. Тема се бира у договору са ментором и мора да буде у складу са циљем и исходом студијског програма на који је студент уписан. Током израде рада, студент се упознаје са теоријским сазнањима у одређеној области и методологијом истраживања одабране теме. У случају истраживачког рада, након обављеног истраживања студент припрема завршни рад у форми која садржи следећа поглавља: Апстракт и кључне речи, Увод, Теоријски део, Истраживачки (методолошки) део, Резултати, Дискусија, Закључак, Попис литературе и евентуалне Прилоге Пријава дипломског рада, његов садржај, време, место и начин одбране регулисани су посебним Правилником о завршном раду.			
Број часова активне наставе		Остали часови: 30	
Методе извођења Консултативни рад са ментором, прикупљање и преглед литературе, спровођење истраживачког дела, синтетисање теоријских сазнања и резултата истраживања у писаној форми, презентација.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	70
практична настава		усмени испит	30
колоквијум-и			
семинар-и			

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

**ДРУГА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 1
(45 часова)**

датум од _____ до _____

.....
(датум)

.....
(наставна база)

.....
(потпис и факсимил ментора)

ВИШЕСТРУКА ОМЕТ.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

**ДРУГА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 1
(45 часова)**

датум од _____ до _____

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

ВИШЕСТРУКА ОМЕТ.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

ДРУГА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 2
(45 часова)

датум од _____ до _____

.....
(датум)

.....
(наставна база)

.....
(потпис и факсимил ментора)

ВИШЕСТРУКА ОМЕТ.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

ДРУГА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 2
(45 часова)

датум од _____ до _____

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

ВИШЕСТРУКА ОМЕТ.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

**ТРЕЋА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 3
(90 часова)**

датум од _____ до _____

.....
(датум)

.....
(наставна база)

.....
(потпис и факсимил ментора)

ВИШЕСТРУКА ОМЕТ.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

**ТРЕЋА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 3
(90 часова)**

датум од _____ до _____

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

ВИШЕСТРУКА ОМЕТ.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

ЧЕТВРТА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 4
(90 часова)

датум од _____ до _____

.....
(датум)

.....
(наставна база)

.....
(потпис и факсимил ментора)

ВИШЕСТРУКА ОМЕТ.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

ЧЕТВРТА ГОДИНА
СТРУЧНА ПРАКСА 4
(90 часова)

датум од _____ до _____

.....
(датум)

.....
(наставна база)

.....
(потпис и факсимил ментора)

ВИШЕСТРУКА ОМЕТ.

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

Број: _____

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ _____

БРОЈ ИНДЕКСА _____

ТРАЈАЊЕ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА (УКУПАН БРОЈ СЕМЕСТАРА)

ИМЕНОВАНИ СТУДЕНТ ЈЕ ОДСЛУШАО И ОДВЕЖБАО (УКУПАН БРОЈ СЕМЕСТАРА)

ОВИМ СЕ ПОТВРЂУЈЕ ДА ЈЕ ИМЕНОВАНИ СТУДЕНТ ОДСЛУШАО ТЕОРИЈСКУ И ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ ПО НАВЕДЕНОМ СТУДИЈСКОМ ПРОГРАМУ.

ОВЕРАВА ОВЛАШЋЕНО ЛИЦЕ: _____

.....
(датум)

.....
(потпис овлашћеног лица)

М. П.

МАСТЕР АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
СПЕЦИЈАЛНЕ ЕДУКАЦИЈЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ

I година студија													
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ	
		Зимски сем.			Летњи сем.								
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	СИР	П	В	СИР	П	В	Укупно	Остали часови		
1.	Етички принципи у специјалној едукацији и рехабилитацији	1	1					15	15	30		3	
2.	Статистичке методе у специјалној едукацији и рехабилитацији	1	1					15	15	30		3	
3.	Информатичке технологије у специјалној едукацији и рехабилитацији	2	3					30	45	75		5	
4.	Научноистраживачки рад у специјалној едукацији и рехабилитацији	2	3	1				30	60	90		6	
5.	Енглески језик	2			2			60		60		4	
6.	Предмети изборног блока 1: 1. Специјална едукација и рехабилитација – принципи и пракса у образовању 2. Специјална едукација и рехабилитација – принципи и пракса у рехабилитацији 3. Рехабилитација у логопедији	3	2					45	30	75		6	
7.	Инструменти процене у специјалној едукацији и рехабилитацији				3	2		45	30	75		3	
8.	Предмети изборног блока 2: 1. Специфичне сметње у учењу 2. Окупациона терапија у рехабилитацији особа са инвалидитетом 3. Социјално-медицински значај болести зависности				2	1	1	30	30	60		5	
9.	Предмети изборног блока 3: 1. Саветодавни и инструктивни рад у специјалној едукацији и рехабилитацији 2. Услуге социјалне заштите 3. Стратегије и третмани поремећаја у развоју 4. Развој гласа и говора деце са урођеним аномалијама				2	1	1	30	30	60		5	
10.	Стручна пракса										90	3	
11.	Завршни рад									90*	30	17	
Укупно:		Активне наставе:						300	255	645		60	
		Стручне праксе:											120
		Наставе на I години:											765

*СИР

Назив предмета: Етички принципи у специјалној едукацији и рехабилитацији			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Подстаћи студенте да раде на психолошко-моралном развоју ради исправног става и понашања у својој будућој професији.			
Исход предмета			
Дати студентима основна знања о свим заклетвама и кодексима медицинске етике, као и о деонтолошко-правним нормама и законским прописима који се односе на делатност здравствених радника.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Основна етичка питања: слобода као темељ моралног феномена, појам добра и зла са морално етичког становишта, врлине и пороци, морални карактер и структура моралног делања. Медицинска делатност и ризици; Етички аспекти живота, болести, ометености и смрти; Медицинско право. Добра клиничка пракса; Етички аспекти биомедицинских истраживања; Експеримент на животињама и на људима; Етика ауторства, коауторства, публикација и цитирања; Едукација научноистраживачког кадра и менторство; Етичке основе научноистраживачког рада: кодекси, декларације, конвенције; Етичке димензије комуникације са јавношћу.			
Практична настава			
Хелсиншка декларација и њене ревизије, Етички кодекси научноистраживачког рада; Пацијент и његово право (Лисабонска и друге декларације); Етички комитет и суд части. Приступ и пракса везана за етичка питања у биомедицини; Принципи добре клиничке праксе; Експериментални радови са етичког аспекта – примери; Етички аспекти болести, ометености у развоју и других патолошких стања – примери; Етички аспекти живота, мождане смрти и смрти – примери.			
Литература			
Обавезна			
1. Вучковић Декић Љ, Миленковић П, Шобић В. Етика научноистраживачког рада у биомедицини. Београд: Академија медицинских наука СЛД Београд; 2002.			
2. Перовић МА. Етика. Нови Сад: Графомедија; 2001.			
Допунска			
1. Beauchamp TL, Childress JF. Principals of biomedical ethics. Oxford: Oxford University Press; 1994.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 15	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Видео презентација и усмено излагање			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	30
практична настава	35	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	15		

Назив предмета: Статистичке методе у специјалној едукацији и рехабилитацији			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Оспособити студенте да примењују различите статистичко-аналитичке поступке и критички читају стручну и научну литературу			
Исход предмета			
Оспособљеност студената за разликовање статистичких аспеката стручних и научних радова из области медицинских наука, одабир и коришћење различитих статистичких метода, анализу и интерпретацију добијених резултата.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Етапе статистичке обраде и приказивање резултата. Дескриптивна анализа: мере централне тенденције, мере варијабилитета. Узорковање, врсте узорака. Стандардизована нормална дистрибуција и Z вредност. Инференцијална статистика. Дефинисање и тестирање статистичких хипотеза. Параметарски и непараметарски тестови, претпоставке за примену. Анализа варијација временских серија. Тренд. Регресиона и корелациона анализа.			
Практична настава			
Избор и примена статистичких метода у складу са циљем истраживања. Интерпретација резултата и доношење закључака.			
Литература			
Обавезна			
1. Грујић В, Јаковљевић Ђ, уредници. Примена статистике у медицинским истраживањима, четврто издање. Универзитет у Новом Саду: Медицински факултет, Нови Сад, 2007.			
Допунска			
1. Ерић-Маринковић Ј. Статистика за истраживаче у области медицинских наука. Београд: Медицински факултет Београд; 2012.			
2. Stewart A. Basic Statistics and Epidemiology: A Practical Guide, Abindgon, UK: Radcliffe Medical Press Ltd; 2002.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 15	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Информатичке технологије у специјалној едукацији и рехабилитацији			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљ едукације из информатике је упознавање са научним информацијама, информационим системима и информатичком технологијом који се користе у специјалној едукацији и рехабилитацији.			
Исход предмета			
Упознавање студената: са научним информацијама, информационим системима у специјалној едукацији и рехабилитацији; са применом информационе технологије у специјалној едукацији и рехабилитацији; са достигнућима у области информатике – применљивим у специјалној едукацији и рехабилитацији; са базама података и електронским изворима информацијама. Оспособљавање студената: да се укључују у одређене информационе системе у специјалној едукацији и рехабилитацији; да самостално користе Интернет; да самостално претражују базе података и електронске изворе информација и литературу у електронској форми; да користе одређене програме за писање и презентацију семинарских, стручних и научних радова.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
– Примена информатичке технологије у раду са особама са посебним потребама			
– Информациони системи у специјалној едукацији и рехабилитацији.			
– Глобални информациони системи у специјалној едукацији и рехабилитацији.			
– Рационализација информационог система у специјалној едукацији и рехабилитацији и примена мрежног система у специјалној едукацији и рехабилитацији.			
– Вештачка интелигенција у специјалној едукацији и рехабилитацији.			
– Експертни системи. Неурорачунари у специјалној едукацији и рехабилитацији.			
– Примена информационе технологије за креирање и претраживање база података и база знања. Информациони системи од значаја за специјалну едукацију и рехабилитацију.			
– Научно информисање у специјалној едукацији и рехабилитацији.			
– Информациона технологија у науци о науци.			
– Модел подсистема специјално едукацијске и рехабилитацијске статистике у склопу интегралног система специјалне едукације и рехабилитације. Савремене информационе технологије у систему за управљање документаацијом специјалне едукације и рехабилитације. Управљање пројектом развоја информационих система.			
– Информациона подлога развоја специјалне едукације и рехабилитације.			
<i>Практична настава</i>			
Основи рачунарске технике. ПЦ рачунари, мреже. Оперативни системи. Статистички пакети. Електронски извори информација у специјалној едукацији и рехабилитацији. Обрада текста у специјалној едукацији и рехабилитацији. Електронска комуникација и повезивање. Информациони системи у специјалној едукацији и рехабилитацији. Вештачка интелигенција и неки експертски системи у специјалној едукацији и рехабилитацији.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Михаљев-Мартинов Ј. Медицинска информатика. Медицински факултет Нови Сад, 1995			
2. Михаљев-Мартинов Ј. Приручник за практичну наставу. Медицински факултет Нови Сад, 2000			
3. Дачић М. Биомедицинска научна информатика. Научна књига Београд, 1996			
4. Мартинов Цвејин М, Перишић Б. Ђокић Д. Стојановић О. Основи здравственог информационог система. Институт за заштиту здравља Србије Др Милан Јовановић Батут, Београд 2000			
<i>Допунска</i>			
1. Михаљев Мартинов Ј. Информатика у неурологији. Медицински факултет Нови Сад 1994			
2. Дежелић Ђ. Медицинска информатика. Загреб Друштво за медицинску информатику 1997			
3. Даниловић М, Попов С. Технологија, информатика, образовање. 3. Београд, Нови Сад: Институт за педагошка истраживања, 2005			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 45	
Методе извођења наставе			
Предавања. Практични рад у рачунарској учионици. Презентација информационих система и електронских библиографских, индексних и база пуног текста. Онлајн претраживање база и електронских извора информација.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава	40	усмени испит	30
колоквијум-и	10		
семинар-и			

Назив предмета: Научноистраживачки рад у специјалној едукацији и рехабилитацији			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање са основним принципима научноистраживачког рада у специјалној едукацији и рехабилитацији.			
Исход предмета			
Стицање знања о научном начину мишљења. Способност планирања и извођења научних истраживања. Способност писања научних радова и припреме за публикацију. Стицање вештине критичког приступа истраживању.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Основни појмови у биомедицинским научним истраживањима; Општа и експериментална методологија научног истраживања у здравственој нези. Истраживања у јавно-здравственим наукама; Основи методологије епидемиолошких истраживања. Основне одлике стила и језика научног дела; Објављивање резултата научног истраживања: научни и стручни чланци, усмено излагање; Припрема рада за објављивање. Специфиности научноистраживачког рада у специјалној едукацији и рехабилитацији.			
Практична настава			
Рад са лабораторијским животињама; Припрема и технологија израде и начини усмене одбране научног рада – анализа примера; Анализа примене лабораторијских експерименталних истраживања; Клиничка и епидемиолошка научна истраживања – анализа примера; Уочавање проблема и дефинисање теме научног истраживања, анализа предлога научноистраживачких пројеката по задатим темама. Упитници у специјалној едукацији и рехабилитацији.			
Литература			
Обавезна			
1. Ђурић П, уредник. Увод у научноистраживачки рад. 2. изд. Нови Сад: Медицински факултет; 2015.			
Допунска			
1. Ристановић Д, Дачић М. Основи методологије научноистраживачког рада у медицини. Београд: Веларта; 1999.			
2. Михајловић Б. Како написати, припремити и приказати научни рад. Нови Сад: Медицински факултет, Институт за кардиоваскуларне болести; 2003.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 60	
Методе извођења наставе			
Предавања и вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	30
практична настава	45	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	10		

Назив предмета: Енглески језик			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљеви едукације из енглеског језика су упознавање студената са значајем познавања једног светског језика у циљу комуникације, приступа већем броју података из струке и презентације стручне тематике. Овладавање вештинама за практичну примену стечених знања у пракси. Развој критичког мишљења и способности за научно-истраживачки рад.			
Исход предмета			
Упознавање студената са терминима енглеског језика који су у свакодневној употреби, граматиком, језичким конструкцијама, културом и традицијом енглеског говорног подручја. Предочавање разлика између свакодневног и стручног енглеског језика: разлике у терминологији коју користе стучњак и лаик и разлике у говорном и писменом изражавању. Граматика и лексика. Примена знања ван струке и у струци. Овладавање вештином комуникације када су у питању свакодневне потребе и општа култура. Способност превођења стручне литературе са и на енглески језик. Сналажење у стручној литератури и способност презентације стручног знања, како усмено тако и у писменој форми.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Food and Drinks (healthy & unhealthy food and eating habits; food we like or dislike). Lifestyle (physical exercise, stress, smoking, daily routine, being positive). Plans, Career, Ambitions, Job. Major Health Problems + prevention. Professional Ethics. Nursing or Other Professional Care. Family (its roles and influences on individuals). Politics and Economy as Factors in Our Life. What Should Be Changed in Our Healthcare and Education System? Environmental Issues (pollution, global warming, deforestation, population boom, drinkable water). Manipulation (mobbing, sexual harassment and abuse). Alternative Medicine. Tolerance and Intolerance. Humanitarian Crisis (conflicts, epidemics, famine, natural disasters and other major emergencies) and Human Rights. Different Approaches to Special Rehabilitation – teaching and care. Autism. Inclusion (about living with impairments). Trends in Modern Medicine. Euthanasia (pros and cons). English Grammar.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Арнери Георгијев Ј. English for doctors and medical students. Београд: Научна књига; 1990.			
2. Арнери Георгијев Ј. More medical words you need. Београд: Савремена администрација; 2004.			
3. Драговић Р. Енглески за здравствене раднике. Београд: Научна књига; 1994.			
4. Марошан З. English for medical students. Нови Сад: Ortomedics; 2008.			
5. Момчиновић В, Танау В, Журић Хавелка С. Medical english. Загреб: Медицински факултет Свеучилишта у Загребу; 1988.			
<i>Допунска</i>			
1. Raymond M. English grammar in use. Cambridge: Cambridge University Press; 1988.			
2. McCarthy M, O'Dell F. English vocabulary in use. Cambridge: Cambridge University Press; 1996.			
3. Hornby AS. Oxford advanced learner's dictionary of current english. Oxford: Oxford University Press; 1968.			
4. MacLean J. English in basic medical science. Oxford: Oxford University Press; 1980.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 60	Практична настава: –
Методе извођења наставе			
Орални и ситуациони приступ учењу језика; Аудиолингвална метода; Аудиовизуелна метода (презентације на видео биму, Интернет); Лексички и комуникативни приступ; Фронтални, индивидуални и групни рад по темама и задацима.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	30	писмени испит	
практична настава		усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Специјална едукација и рехабилитација – принципи и пракса у образовању
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: –
Циљ предмета Циљ предмета је да се прошири теоријско и практично знање студената о: специфичностима учења и подучавања деце са сметњама у развоју; факторима који су повезани са образовним постигнућима деце са сметњама у развоју, оспособи студенте за критички приступ у анализи научних и стручних достигнућа у вези са образовањем деце/ ученика са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом.
Исход предмета Студент ће продубити знања и усавршити вештине одабира и примене различитих метода и начина рада са децом и ученицима са сметњама у развоју, о стиливима учења и подучавања, изради различитих планова рада и подршке, раду са породицом и применом асистивне технологије у образовању.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> - Савремени приступи и пракса у образовању деце/ученика са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом - Практика заснована на доказима у специјалној едукацији и рехабилитацији - Спремност за учење код деце са сметњама у развоју. - Стили учења и стратегије подучавања деце са сметњама у развоју. - Израда образовних планова и планова подршке. Вредновање постигнућа. Процена и самопроцена напретка. - Говорно-језичке тешкоће билингвалне деце. - Развој и подстицање прагматских способности код деце и одраслих. - Колаборативни приступ у раду са родитељима. - Самозаступање деце и омладине са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом. - Сексуално васпитање и репродуктивно здравље особа са инвалидитетом. Ставови запослених према сексуалности особа са инвалидитетом. Ставови родитеља према сексуалности деце и омладине са сметњама у развоју и особа са инвалидитетом. - Асистивна технологија у образовању. ИКТ у образовању деце са сметњама у развоју. Виртуелна реалност. Е- учење, М – учење. - Дидактички материјал за децу са сметњама у развоју. Вредновање квалитета живота кроз вредновање квалитета образовне подршке. <i>Практична настава</i> Вежбе ће пратити теоријски део наставе: - Анализа научних и стручних радова и могућности примени нових сазнања у области специјалне едукације и рехабилитације. - Стварање предуслова за учење код деце са сметњама у развоју. - Анализа и препознавање стилова учења код деце са сметњама у развоју. - Примена стратегија подучавања у односу на функционисање и образовне потребе деце са сметњама у развоју. - Рашчлањивање циљева, пружаоца подршке, временски оквири, корекције, прилагођавање стандарда постигнућа, усклађивање циљева и исхода са општим и посебним стандардима постигнућа. - Подстицање прагматских способности код деце са сметњама у развоју. - Процена и корекција сметњи у учењу код одраслих особа. - Развијање партнерских односа са родитељима и старатељима деце са сметњама у развоју кроз колаборативан приступ. - Сексуално образовање деце и омладине са сметњама у развоју – приступ и методе у подучавању. - Едукација деце и омладине са сметњама у развоју и особа са инвалидитетом за примену ИКТ и асистивне технологије. - Одабир и креирање дидактичког материјала у раду са децом са сметњама у развоју.
Литература <i>Обавезна</i> 1. Seidel RJ, Perencevich KC, Kett AL. From principles of learning to strategies for instruction: Empirically based ingredients to guide instructional development. Springer Science & Business Media. 2006. 2. Daniels H, Hedegaard M, editors, Vygotsky and special needs education: rethinking support for children and schools. London: Continuum. 2011. 3. Corral N, Antia S (2003): Self-talk strategies for success in math teaching. Exceptional Children. 2003; 34(4):34-8. 4. Spencer E, Marschark M. Evidence-based practice in educating deaf and hard-of-hearing students. New York: Oxford University Press; 2010. (odabrana poglavlja) 5. Kovačević M, Pavličević-Franić D. Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini I: prikazi, problemi, putokazi. Zagreb – Jastrebarsko: Sveučilište u Zagrebu; Naklada Slap; 2002. 6. Pavličević-Franić D, Kovačević M. Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini II: teorijska razmatranja, primjena. Zagreb – Jastrebarsko: Sveučilište u Zagrebu; Naklada Slap; 2003.

7. Torrence JM, Baylor CR, Yorkston KM, Spencer KA. Addressing communicative participation in treatment planning for adults: a survey of U.S. Speech-Language Pathologists. Am J Speech Lang Pathol. 2016; 25(3): 355-370.
8. Social Language Use (Pragmatics)- American Speech-Language-Hearing Association. 2017.
9. Cuskelly M, Gilmore L. Attitudes to Sexuality Questionnaire (Individuals with an Intellectual Disability): Scale development and community norms. Journal of Intellectual and Developmental Disability. 2007;32 (3): 214–221.
10. Bujas Petković Z, Frey Škrinjar J, i sar. Poremećaji autističnog spektra: značajke i edukacijsko-rehabilitacijska podrška. Zagreb: Školska knjiga; 2010.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања, ППТ презентације, видеоприкази, радионице; активна, интерактивна и проблемска настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	60
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Специјална едукација и рехабилитација – принципи и пракса у рехабилитацији
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: –
Циљ предмета Циљ предмета је да проширивање теоријских и практичних знања о дијагностици и рехабилитацији код деце и омладине са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом.
Исход предмета Студенти ће бити оспособљени за примену метода и техника развоја вештина у области: бриге о себи, продуктивности и слободог времена; дизајнирање програма подршке као интегралног дела рехабилитације особа са инвалидитетом.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Савремени приступи инвалидитету и особама са инвалидитетом 2. Дијагностика и рехабилитација код деце до треће године 3. Израда интервенцијских планова подршке 4. Развој и подстицање прагматских способности код деце и одраслих 5. Патологија вербалне комуникације код одраслих особа 6. Поремећаји централног процесирања 7. Самозаступање деце и омладине са сметњама у развоју и особа са инвалидитетом 8. Становање уз подршку 9. Запошљавање 10. Слободно време 11. Вредновање квалитета живота кроз вредновање квалитета подршке 12. Сексуалности особа са инвалидитетом 13. Социјална партиципација 14. Практика заснована на доказима о методама/терапијама/програмима у области специјалне едукације и рехабилитације 15. Етика у раду са ОСИ <i>Практична настава</i> <i>Вежбе (вежбе ће пратити теоријски део наставе):</i> 1. Дијагностика и рехабилитација код деце до треће године. 2. Израда интервенцијских планова подршке 3. Развој и подстицање прагматских способности код деце и одраслих. 4. Развој вештина самозаступања деце и омладине са сметњама у развоју и особа са инвалидитетом. 5. Планирање програма Становање уз подршку. 6. Програме запошљавања особа са инвалидитетом. 7. Креирање програма за област слободног времена. 8. Вредновање квалитета живота кроз вредновање квалитета подршке. 9. Сексуалност особа са инвалидитетом. 10. Процена фактора који утичу на социјалну партиципацију. 11. Принципи праксе засноване на доказима о методама/терапијама/програмима у области специјалне едукације и рехабилитације. 12. Етика у раду са особама са инвалидитетом
Литература <i>Обавезна</i> 1. Sonksen P.M. Developmental assessment: Theory, practice and application to neurodisability. John Wiley & Sons, 2016. 2. Jill Jenkinson J.Hydev T., Ahmad S. Building blocks for learning: occupational therapy approaches. John Wiley & Sons, Ltd., 2008. 3. Bricker D, Waddell M. Assessment, evaluation, and programming system for infants and children, Volume 4, AEPS Curriculum for Three to Six Years. Paul H. Brookes Publishing Co., Baltimore, 1999. 4. Cripe J, Slentz K, Bricker D. AEPS Measurment for three to six years, Paul H. Brookes Publishing Co., Baltimore; 2000. 5. Barešić-Valić V. Procjena u funkciji zapošljavanja. U: Bratković, D. (Ur.): Zapošljavanje uz podršku (71-77). Udruga za promicanje inkluzij, Zagreb; 2005.

6. De Jong J. Bilingualism and language impairment. U: Ball, M.J., Perkins, M.R., Müller, N., Howard, S. (ur.) The Handbook of Clinical Linguistics. Blackwell; 2008.
7. Genesee F, Paradis, J, Crago M. Dual language development and disorders: A handbook on bilingualism and second language learning. Baltimore, MD: Brookes; 2004.
8. Paradis J. Bilingual children with specific language impairment: Theoretical and applied issues. Applied Psycholinguistics. 2008; 28:551–564.
9. Paradis J. On the relevance of specific language impairment to understanding the role of transfer in second language acquisition. Applied Psycholinguistics. 2004; 25:67–82.
10. Paradis J, Crago M, Genesee F, Rice M. Bilingual children with specific language impairment: How do they compare with their monolingual peers? Journal of Speech, Language and Hearing Research. 2003;46:1–15.
11. Crutchley A, Botting N, Conti-Ramsden G. Bilingualism and specific 51 language impairment in children attending language units. European Journal of Disorders of Communication. 1997. 32:267-276.
12. Kovačević M, Pavličević-Franić D. Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini I: prikazi, problemi, putokazi. Zagreb – Jastrebarsko: Sveučilište u Zagrebu; Naklada Slap; 2002.
13. Pavličević-Franić D, Kovačević M. Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini II: teorijska razmatranja, primjena. Zagreb – Jastrebarsko: Sveučilište u Zagrebu; Naklada Slap; 2003.
14. Vuković M. Tretman afazija. Beograd. FASPER; 2008.
15. Konsuelo-Talijan B, Đorđević M. Deinstitutionalizacija i kvalitet života osoba sa intelektualnim teškoćama kao izazov uslugama socijalne zaštite. Zbornik radova. 2012; (9):7-18.
15. Kaljača S, Dučić B. Deinstitutionalizacija i kvalitet života u zajednici osoba sa intelektualnom ometenošću. Beogradska defektološka škola. 2010. 16(2), 47: 407-417.
16. Petrović B, Stojisavljević D, Lukić D. Community-based supported housing for people with disabilities in Serbia: Some indices of quality of service. Teme. 2016; 40(1):69-83.
18. Tamaš, D. Tip stanovanja i kvalitet života osoba sa intelektualnom ometenošću. Diss. Univerzitet u Beogradu-Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju; 2015.
17. Bratković D. Edukacija o spolnosti osoba s mentalnom retardacijom: priručnik. Hrvatski savez udruga za osobe s mentalnom retardacijom, Zagreb; 2000.
18. Cuskelly M, Gilmore L. Attitudes to Sexuality Questionnaire (Individuals with an Intellectual Disability): Scale development and community norms. Journal of Intellectual and Developmental Disability. 2007;32 (3):214–221.
19. Chang F-H, Coster WJ. Conceptualizing the construct of participation in adults with disabilities. Arch Phys Med Rehabil. 2014; 95(9):1791-1798.
20. Crawford A, Hollingsworth HH, Morgan K, Gray DB. People with mobility impairments: physical activity and quality of participation. Disabil Health Journal. 2008;1(1):7-13.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе					
Предавања, рад у малим групама, радионичарски рад, презентације...					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена		
активност у току предавања	5	писмени испит	50		
практична настава	5	усмени испит			
колоквијум-и					
семинар-и	40				

Назив предмета: Рехабилитација у логопедији			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: –			
Циљ предмета Циљ предмета је да упозна студенте са сметњама и поремећајима гласа, говора, језика и комуникације који су повезани или су последица стања, обољења и патологије узроковане генетским факторима. Циљ је и да упознају савремене методе и технике рада са децом и одраслима, начине процене одређених стања, обољења и генетске патологије и да упознају структуру тимског рада у рехабилитацији логопедских поремећаја.			
Исход предмета Студент ће бити оспособљен да препозна, уради процену и одабере методе и технике рада са децом и одраслима који испољавају патологију гласа, говора, језика и комуникације који су у директној вези или су последица стања, обољења и патологије узроковане генетским факторима.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Генетски синдроми код деце-етиологија и клиничка слика, ретке болести – етиологија и клиничка испољавања, трауматске повреде које доводе до поремећаја на свим нивоима комуникације, моторички поремећаји који за последицу имају поремећаје гласа, говора и језика, поремећаји говора на нивоу флуентности код особа са специфичним обољењима и стањима, психогена патологија вербалне комуникације, рехабилитација дисфагија код деце, трауматске повреде главе и кома код деце и одраслих <i>Практична настава</i> Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад Вежбе прате методске јединице теоријске наставе и обухватају процену, методе рехабилитације у логопедији, приказе случајева и саветодавни рад.			
Литература <i>Обавезна</i> 1. Голубовић С. Первазивна и психогена патологија вербалне комуникације. Савез дефектолога заједнице Србије и Црне Горе. Београд.2004. 2. Duffy JR. Motor speech disorders. Mosby. Minnesota.2012. 3. Jovanović Privrodski J, Kavečan I, editors. Klinička genetika, 1st Ed. Novi Sad: Medicinski fakultet; 2020. in press. 4. Вуковић М. Трауматска афазија. Дефектолошки факултет Београд, 1998.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Специфичне сметње у учењу			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да упозна студенте са етиологијом, манифестацијама, пропратним сметњама и третманом специфичних сметњи у учењу. Циљ је да продуби знања студента о процени, избору и примени одговарајућих инструмената процене и метода у раду са децом са специфичним сметњама у учењу. Такође, циљ је да студенти овладају прављењем индивидуалног програма подршке за децу са специфичним сметњама у учењу, као и да обављају саветодавно-инструктивни рад са родитељима и наставницима.			
Исход предмета			
Студент ће моћи да детектује, препозна начине испољавања и сметње које прате специфичне сметње у учењу. Моћи ће да направи одговарајући избор инструмента за процену и одговарајуће стратегије и методе у раду са децом са специфичним сметњама у учењу.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Етиологија специфичних сметњи у учењу, специфична испољавања сметњи код деце на различитим узрастима, процена специфичних сметњи у учењу, избор инструмената процене, методе рада са децом са специфичним сметњама у учењу, начини подршке у школском окружењу и породици, проблеми у понашању и емоционални проблеми, стратегије учења, деца са АДХД поремећајем, сметње визуелне перцепције, сметње у развоју језика, сметње fine моторике, развојна кашњења, губитак интересовања за учење, АДД без хиперактивности, пропратни поремећаји АДХД, тимски рад			
Практична настава			
Вежбе прате методске јединице теоријске наставе:упитници и тестови за процену читања, писања и математичких операција, упитници за родитеље и учитеље, прављење стратегије и плана подршке деци са специфичним сметњама у учењу, упитници и инструменти процене за АДХД и АДД, стимулација развојног кашњења, облици подстицања развоја визуелне перцепције, језичких сметњи и сметњи у финој моторици, саветодавни рад са родитељима и учитељима			
Литература			
Обавезна			
1. Голубовић С. Дислексија, дисграфија, диспраксија. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Универзитет у Београду, Меркур, Београд, 2012.			
2. Лазаревић Е. Специфичне сметње у учењу.Едука.д.о.о.Београд.2018.			
3. Smith C, Strick L.Learning disabilities: A to Z. Free press. A Division of Simon & Schuster.Inc.2010.			
4. Голубовић С, Голубовић З. Дислексија: Водич за тудоре. Универзитет у Београду, Меркур, Београд, 2010.			
5. Голубовић С. Голубовић З. Дислексија: Водич за самостално учење студената са дислексијом. Универзитет у Београду, Меркур, Београд, 2010.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе; Практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Окупациона терапија у рехабилитацији особа са инвалидитетом			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да стицање теоријских и практичних знања о окупационој терапији у рехабилитацији особа са хроничним болестима и инвалидитетом.			
Исход предмета			
Студенти ће бити оспособљени за примену метода и техника развоја вештина код особа са хроничним болестима и инвалидитетом у области: бриге о себи, продуктивности и слободог времена код различитих болести и стања.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Значај окупационе терапије у процесу рехабилитације код особа са хроничним болестима и са инвалидитетом.			
Савремени трендови у окупационој терапији код особа са инвалидитетом у свету и код нас.			
Окупациона терапија након повреда мозга.			
Окупациона терапија након цереброваскуларног инзулта.			
Окупациона терапија код особа са повредама кичмене мождине.			
Окупациона терапија код особа са ампутацијама.			
Окупациона терапија код оболелих од мултипле склерозе.			
Окупациона терапија код особа са стеченим оштећењем вида.			
Окупациона терапија код особа са хроничним болестима.			
Окупациона терапија код особа старијих од 65 година.			
Окупациона терапија заснована на доказима.			
Практична настава			
Практичан део наставе биће усмерен на оспособљавање студената за примену различитих метода и техника у окупационој терапији код особа са хроничним болестима и са инвалидитетом.			
Литература			
Обавезна			
1. Препоручени материјал са предавања			
2. Corregidor-Sánchez et al. Occupational therapy practice framework: Domain and process (3rd ed.). American Journal of Occupational Therapy. 2017; 68(1):S1–S48. http://dx.doi.org/10.5014/ajot.2014.682006			
3. Söderback I. International Handbook of Occupational Therapy Interventions. Springer Dordrecht Heidelberg London New York; 2009. e-ISBN: 978-0-387-75424-6			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Фронтална, интерактивна, индивидуална, раду у паровима, рад у мањим групама, израда студентских пројеката.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Социјално-медицински значај болести зависности			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ је дефинисање широког подручја социјално медицинских последица болести зависности. Упознавање са социокултуролошким импликацијама у области дијагностичког поступка, третмана, превенције и рехабилитације психијатријских поремећаја. Разматрање појединих психијатријских поремећаја и облика понашања, посебно суицидалног, агресивног и криминогеног понашања у контексту концепта социјално медицинских последица болести зависности.			
Исход предмета			
- Схватање сложености етиологије болести зависности уз препознавање социјалног момента			
- Способност да дијагностикују болести зависности и нјене социјално медицинске последице и значај			
- Препознавање ризичног облика понашања код зависника			
- Дијагностика агресивног понашања и обука у погледу терапијског третмана			
- Упознавање са основним принципима и процедурама форензичке психијатрије			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
- Социјално медицински значај болести зависности			
- Импликације културолошких и транскултуролошких аспеката			
- Значај психосоцијалних фактора у настанку и развоју болести зависности			
- Социјалне последице болести зависности			
- Суицидално понашање у болести зависности-теоријски концепти, фактори суицидалног ризика, превенција и терапија			
- Психосоцијални аспекти болести зависности и агресивно понашање			
- Болести зависности и кривично законодавство			
- Значај форензичке психијатрије у болестима зависности			
- Ефекти болести зависности на социјално окружење и облици социјалних реакција на овај поремећај			
- Социјалне процедуре у циљу социјалке реинтеграције код болести зависности			
Практична настава			
- Схватање сложености етиологије болести зависности уз препознавање социјалног момента			
- Способност да дијагностикују болести зависности и нјене социјално медицинске последице и значај			
- Препознавање ризичног облика понашања код зависника			
- Дијагностика агресивног понашања и обука у погледу терапијског третмана			
- Упознавање са основним принципима и процедурама форензичке психијатрије			
Литература			
Обавезна			
1. Вучковић Н, Дицков А.и сар. Дрога и медицина, (у штампани)			
2. Недић А, Живановић О. Психијатрија, издавач – Медицински факултет Нови Сад			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања и практичан рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе		поена	
активност у току предавања		70	
практична настава		15	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Саветодавни и инструктивни рад у специјалној едукацији и рехабилитацији			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Стицање знања и компетенција за спровођење саветодавног и инструктивног рада у специјалној едукацији и рехабилитацији тј. саветодавног и инструктивног рада са децом и омладином са сметњама у развоју и одраслим особама са инвалидитетом, њиховим породицама, васпитачима, наставницима и вршњачким групама у системима васпитања и образовања, здравствене и социјалне заштите.			
Исход предмета			
Познавање основа и врста саветодавног и инструктивног рада у специјалној едукацији и рехабилитацији, укључујући индивидуално саветовање, саветовање мале групе, велике групе, вршњачких група у системима васпитања и образовања, здравствене и социјалне заштите.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
- Појмовно одређење дефектолошког саветодавног и инструктивног рада.			
- Значај комуникације у саветодавно-инструктивном раду у специјалној едукацији и рехабилитацији.			
- Облици рада с породицама (саветовање, инструктивни рад, кућне посете, удружења родитеља, рад у играоници, школе за родитеље, викенд сусрети, посредни облици рада с родитељима и сл.).			
- Начини спровођења саветодавног и инструктивног рада са различитим циљним групама као што су: породица, васпитачи, наставници, вршњаци и други.			
- Рад рехабилитатора у породици детета ометеног у развоју.			
- Саветодавни и инструктивни рад код особа са урођеним и стеченим инвалидитетом – специфичности рада и рада са породицама.			
Практична настава			
- Стратегије комуникације у саветодавном и инструктивном раду.			
- Евиденција саветодавног рада.			
- Евиденција инструктивног рада.			
- Анализа литературе из области саветодавног и инструктивног рада у специјалној едукацији и рехабилитацији.			
Литература			
Обавезна			
1. Препоручени материјал са предавања			
2. Marshall JK, Mirenda P. Parent-professional collaboration for positive behavior support in the home. Focus on Autism and Other Developmental Disabilities. 2002;17: 216-229.			
3. Ghanizadeh A. Educating and counseling of parents of children with attention deficit hyperactivity disorder. Patient Education & Counseling. 2007;68:23-28.			
4. Chan F, Berven NL, Thomas KR. Counseling Theories and Techniques for Rehabilitation and Mental Health Professionals (Second Edition). New York: Springer Publishing Company, 2015.			
5. Stuntzner S, Hartley M. Disability and the counseling relationship: What counselors need to know. ACAs VISTAS, Winter Issue; 2014.			
6. Hosie TW, Patterson JB, Hollingsworth DK. School and Rehabilitation Counselor Preparation: Meeting the Needs of Individuals With Disabilities. Journal of Counseling & Development, 1989; 68:171-176. doi:10.1002/j.1556-6676.1989.tb01351.x			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Фронтална, интерактивна, индивидуална, раду у паровима, рад у мањим групама, израда студентских пројеката.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Услуге социјалне заштите			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да пружи општа и специфична знања о услугама у систему социјалне заштите, стручним пословима у социјалној заштити, као и ближим условима и стандардима за њихово обављање.			
Исход предмета			
На крају курса студент ће да:			
Има знање о услугама у систему социјалне заштите, и ближим условима и минималним функционалним и структуралним стандардима за њихово пружање особама са инвалидитетом.			
Има знање о стручним пословима у социјалној заштити, о ближим условима и стандардима за њихово обављање и улози дефектолога у тиму за подршку особама са инвалидитетом и нњиховим породицама.			
Буде упознат са актуелнима законима и правилницима у систему социјалне заштите.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
- Актуелне законске основе у систему социјалне заштите за особе са инвалидитетом.			
- Услуге у систему социјалне заштите, и ближим условима и минималним функционалним и структуралним стандардима за њихово пружање особама са инвалидитетом (Дневни боравак, становање уз подршку, Предах, Помоћ у кући...)			
- Стручни поступак у услугама социјалне заштите.			
- Мултидисциплинарност у пружању услуга социјалне заштите за особе са инвалидитетом.			
Практична настава			
Становање уз подршку Дневни боравак – практична вежба у свим фазама стручног поступка (пријем, процена, опсервација, израда индивидуалног плана подршке, евалуација, извештаји, документација)			
Литература			
Обавезна			
1. Матковић, Г. (2009). Дневни боравак као право и услуга у систему социјалне заштите. Становништво, 47(1), 69-88.			
2. Станковић, Д. Деинституционализација особа са интелектуалним и менталним тешкоћама између људских права и установа социјалне заштите. Ин Политички идентитет Србије у глобалном и регионалном контексту (пп. 349-362). Факултет политичких наука Универзитета у Београду.			
3. Димитријевић, Б. (2014). Услуге у заједници као подршка родитељима у пружању дуготрајне неге деци и младима са инвалидитетом. Годишњак ФПН, (11), 113-130.			
4. Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите („Сл. гласник 42/2013)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, рад у малим групама, радионичарски рад, презентације...			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	60
практична настава	25	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Стратегије и третмани поремећаја у развоју			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је стицање и усавршавање академских знања за рад са децом са различитим развојним поремећајима и оспособљавање за индивидуални приступ и препознавање потреба деце са развојним поремећајима.			
Исход предмета			
Студенти ће бити оспособљени да примене опште и специфичне стратегије и третмане у рехабилитацији и едукацији деце са развојним поремећајима.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Приступи у раду са децом са сметњама у развоју, нивои подршке, стратегије и третман у раду са децом са развојним сметњама и поремећајима, стратегије у односу на подршку, способности и стил учења, стратегије и третман код моторичких поремећаја, стратегије и третман код деце из спектра аутизма, специфичне стратегије и третмани код језичких поремећаја, стратегије у кориговању понашања, стратегије и третмани код деце са сензорним сметњама			
Практична настава			
Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела наставе			
Литература			
Обавезна			
1. Глумбић Н, Бројчин Б, Ђорђевић М. Специјална едукација заснована на доказима: бихевиоралне технике. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; 2018. (одабрана поглавља)			
2. Brown-Chidsey R, Steege MW. Response to intervention: Principles and strategies for effective practice. Guilford Press; 2011. (одабрана поглавља)			
3. Ellison P A T, Semrud-Clikeman M. Child neuropsychology: Assessment and interventions for neurodevelopmental disorders. Springer Science & Business Media. 2007.			
4. Seidel RJ, Kett A L, Perencevich K C(2007). From principles of learning to strategies for instruction-with workbook companion: A needs-based focus on high school adolescents. Springer Science & Business Media.2007.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Развој гласа и говора деце са урођеним аномалијама			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да студенти стекну општа и специфична знања о развоју гласа и говора код деце са урођеним аномалијама ларинкса, орофаринкса и кранио-фацијалним аномалијама, као и да овладају методама и техникама хабилитације гласа и говора.			
Исход предмета			
На крају курса студент ће моћи да:			
Разумеју утицај измењених анатомских структура и физиолошких механизма на развој гласа и говора.			
Разумеју утицај хируршког третмана на измену анатомских и физиолошких услова за развој гласа и говора.			
Науке да примењују методе и технике у поступку хабилитације гласа говора деце са урођеним аномалијама.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Ембриологија главе и врата; Анатомске карактеристике органа фонације и артикулације; Физиологија развоја органа фонације и артикулације; Физиологија развоја ЦНС-а; Краниофацијалне аномалије; Урођене аномалије ларинкса; Урођене аномалије орофаринкса; Аномалије главе и врата код деце; Развој гласа деце са урођеним аномалијама ларинкса и орофаринкса; Развој говора код деце пре и после хирургије тонзила и аденоидних вегетација; Развој говора деце са урођеним аномалијама максиле и мандибуле; Велокардиофацијални синдром; Синдром мачијег плача.			
Практична настава			
Праћене тематских јединица практичне наставе, кроз радионице, приказе случајева из праксе, самосталан рад студената, анализу литературе.			
Литература			
Обавезна			
1. Јовић Р, Данкуц Д, Влашки Љ, Комазец З. Оториноларингологија. Хирургија главе и врата. Медицински факултет Нови Сад, 2019.			
2. Николић И, Ранчић Г, Раденковић Г, Лачковић В, Тодоровић В, Митић Д. Ембриологија човека. Медицински факултет, Ниш, 2004.			
3. Hirano М. Clinical examination of voice. Springer London, Limited, 1981.			
4. Јовановић СВ, Јеличић НА. Анатомија човека – глава и врат. Београд: Савремена администрација; 2006.			
5. Kumar Р, Burton ВК. Congenital Malformations: Evidence-Based Evaluation and Management. McGraw Hill, 2008.			
6. Cutler-Landsman D. Educating Children with Velo-Cardio-Facial Syndrome, 22q11.2 Deletion, DiGeorge Syndrome. Plural Publishing Inc, San Diego, 2020.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
Методе извођења наставе		Практична настава: 30	
Предавања, рад у малим групама, радионичарски рад, презентације...			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	60
практична настава	25	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Стручна пракса			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета Стицање и примена практичних знања и вештина из области специјалне едукације и рехабилитације. Упознавање са структуром рада у установама у којима се обавља пракса, услугама, стандардима квалитета рада, модела тимског рада и примене законских регулатива у дефектолошкој пракси.			
Исход предмета Примена и провера академско- теоријских и методичких знања у реалним околностима; Развијање самопоуздања у стечена знања и вештине из области специјалне едукације и рехабилитације; Усвојеност знања о организационој структури, протоколима и процесу рада у установама.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Стручна пракса се изводи у здравственим, образовним и институцијама социјалне заштите под супервизијом и самостално. Обухвата посматрање и праћење рада стручњака у различитим окружењима, извођење активности уз помоћ супервизора и евалуацијау рада од стране супервизора и самоевалуацију. <i>Практична настава</i> У оквиру Стручне праксе предвиђено је: Упознавање са организационом структуром установе у којој се обавља пракса. Упознавање способности и могућности особа са интелектуалном ометеношћу, моторичким поремећајима, сензорним оштећењима и особама са вишеструким сметњама. Праћење/посматрање радних активности стручних радника и стручних сарадника. Помоћ при реализовању васпитно-образовних и радно-окупационих активности са особама са инвалидитетом (персонална асистенција) – извођење активности уз надзор супервизора. Упознавање са начином вођења дефектолошког досијеа и документације. Упознавање са улогом дефектолога у стручном тиму.			
Број часова (остали часови): 90			
Методе извођења наставе Практични рад, посматрање, супервизија, анализе студије случаја, вођење дневника праксе и каталог вештина.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Предмет завршног рада

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 8

Услов: положени сви предмети

Циљ предмета

Циљ израде завршног рада је да будући кандидат:

- У пракси примени стечена знања из предмета „Увод у научноистраживачки рад“ и искуства из досадашњег студирања.
- Примени методологију научноистраживачког рада на конкретном проблему.
- Прикаже да је овладао методама статистичке обраде података и одговарајуће табеларно-графичке презентације.
- Демонстрира методе проналажења адекватних литературних података уз примену информационих система за претраживање иностраних и домаћих биомедицинских база података.
- Демонстрира способност презентовања резултата истраживачког рада у писаној форми и усменој одбрани.

Исход предмета

Након успешно одбрањеног завршног рада кандидат је оспособљен за даљи научно- истраживачки рад и да самостално објављује у часописима и на други начин своја запажања и научна достигнућа. Поред тога савладавши овај сегмент своје едукације постаје компетентнији као едукатор у процесу континуиране едукације здравствених радника.

Садржај предмета

Пријава завршног рада, његов садржај, време, место и начин одбране регулисани су посебним Правилником о завршном раду.

Број часова настава (студијско-истраживачки рад): 90

Методе извођења наставе

Консултативни рад са ментором, прикупљање и преглед литературе, спровођење истраживачког дела, синтетисање теоријских сазнања и резултата истраживања у писаној форми, презентација.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Завршни рад			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 9			
Услов: Положени испити из свих предмета предвиђених студијским програмом			
Циљ предмета • практична примена знања стечених током студија • примена методологије истраживачког рада на конкретном проблему • примена знања из области статистичке обраде података и одговарајуће табеларно-графичке презентације • стицање способности проналажења адекватних литературних података претраживањем иностраних и домаћих база података • стицање способности презентовања резултата истраживачког рада у писаној форми и кроз усмену одбрану.			
Исход предмета • успешна одбрана дипломског рада и оспособљеност за даљи научноистраживачки рад и самостално публиковање резултата својих запажања и истраживања • стицање компетенција које ће у својству едукатора користити у процесу континуиране едукације.			
Садржај предмета Завршни рад студента представља самостални стручни рад студента, који мора бити истраживачки. Тема се бира у договору са ментором и мора да буде у складу са циљем и исходом студијског програма. Током израде рада, студент се упознаје са теоријским сазнањима у одређеној области и методологијом истраживања одабране теме. Пре израде истраживачког рада, студент треба да добије дозволу Етичке комисије Медицинског факултета за спровођење истраживања, као и сагласност одговарајуће катедре. На основу именовања теме, ментора и комисије за оцену и одбрану од стране Наставно-научног већа, студент приступа изради мастер завршног рада. Након обављеног истраживања студент припрема завршни рад у форми која садржи следећа поглавља: Апстракт и кључне речи, Увод, Теоријски део, Истраживачки (методолошки) део, Резултати, Дискусија, Закључак, Попис литературе и евентуалне Прилоге. Рад треба да буде позитивно оцењен од стране три рецензента. Коначна, укорићена верзија рада и извештај рецензената студент доставља Студентској служби и договора се датум одбране. На крају студент усмено брани завршни рад пред трочланом комисијом. Одбрана је усмена и јавна. Комисија оцењује дипломски рад оценом 5-10, а добијена позитивна оцена (6-10) улази у просечну оцену студента. Неодбрањен дипломски рад оцењује се оценом 5. По завршетку одбране сва документација се предаје Студентској служби како би се издало уверење о дипломирању.			
Број часова настава (остали часови): 30			
Методе извођења наставе Консултативни рад са ментором, прикупљање и преглед литературе, спровођење истраживачког дела, синтетисање теоријских сазнања и резултата истраживања у писаној форми, презентација.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	70
практична настава		усмени испит	30
колоквијум-и			
семинар-и			

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

СТРУЧНА ПРАКСА (90 часова)

датум од _____ до _____

.....
(датум)

.....
(наставна база)

.....
(потпис и факсимил ментора)

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

СТРУЧНА ПРАКСА (90 часова)

датум од _____ до _____

.....
(датум)

.....
(наставна база)

.....
(потпис и факсимил ментора)

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

Број: _____

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ _____

БРОЈ ИНДЕКСА _____

ТРАЈАЊЕ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА (УКУПАН БРОЈ СЕМЕСТАРА)

ИМЕНОВАНИ СТУДЕНТ ЈЕ ОДСЛУШАО И ОДВЕЖБАО (УКУПАН БРОЈ СЕМЕСТАРА)

ОВИМ СЕ ПОТВРЂУЈЕ ДА ЈЕ ИМЕНОВАНИ СТУДЕНТ ОДСЛУШАО ТЕОРИЈСКУ И
ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ ПО НАВЕДЕНОМ СТУДИЈСКОМ ПРОГРАМУ.

ОВЕРАВА ОВЛАШЋЕНО ЛИЦЕ: _____

.....
(датум)

.....
(потпис овлашћеног лица)

М. П.

СПЕЦИЈАЛИСТИЧКЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
СПЕЦИЈАЛНЕ ЕДУКАЦИЈЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ
– РАНА ИНТЕРВЕНЦИЈА У ДЕТИЊСТВУ

I година студија										
		Часова недељно				Часова годишње				ЕСПБ
		Зимски семестар		Летњи семестар						
	Назив предмета	П	В	П	В	П	В	Укупно	Остали часови	
1.	Савремени приступ у раној интервенцији	2	1			30	15	45		4
2.	Развојна педијатрија	2	2			30	30	60		4
3.	Рани развој деце	2	2			30	30	60		4
4.	Инструменти процене раног развоја код деце	2	2			30	30	60		4
5.	Саветовање породица деце са сметњама у развоју	2	2			30	30	60		4
6.	Породица као окружење за развој	2	2			30	30	60		4
7.	Предмети изборног блока 1 1. Програми ране интервенције за децу са говорно-језичким поремећајима и оштећењем слуха 2. Програми ране интервенције за децу са поремећајима из спектра аутизма 3. Програми ране интервенције за децу са моторичким поремећајима 4. Програми ране интервенције за децу са оштећењем вида			3	3+1*	45	45+15*	105		8
8.	Предмети изборног блока 1 1. Програми ране интервенције за децу са говорно-језичким поремећајима и оштећењем слуха 2. Програми ране интервенције за децу са поремећајима из спектра аутизма 3. Програми ране интервенције за децу са моторичким поремећајима 4. Програми ране интервенције за децу са оштећењем вида			3	3+1*	45	45+15*	105		8
9.	Стручна пракса								120	4
10.	Завршни рад							90*	30	16
Укупно		Активне наставе				270	255	525+120*		60
		Стручне праксе							150	
		Наставе на првој години							795	

* СИР (студијско-истраживачки рад)

Назив предмета: Савремени приступ у раној интервенцији			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета: Циљ предмета је да се студенти упознају са научним сазнањима и препорученим праксама за ефикасно спровођење ране интервенције. Студенти ће се упознати са приступима у раду са децом и породицама, са принципима рада и основним елементима ране интервенције, са законодавним оквирима ране интервенције у свету и код нас, са задацима стручњака који су укључени у процес ране интервенције.			
Исход предмета Студенти ће овладати знањима у вези са основним концептом ране интервенције, компонентама ране интервенције и принципима успешне ране интервенције.			
Садржај предмета Теоријска настава 1. Историјски осврт на промене у развоју ране интервенције; 2. Законска регулатива у свету и код нас; 3. Савремени концепт ране интервенције; 4. Рана интервенција заснована на доказима и примерима добре праксе; 5. Фактори који утичу на развој детета; 6. Принципи у спровођењу ране интервенције и теорије ране интервенције; 7. Основни елементи успешне ране интервенције; 8. Тимски рад; 9. Улога стручњака у пружању подршке породицама; 10. Препоручене праксе ране интервенције; 11. Компоненте раних интервенција; 12. Анализа породичних ресурса и интеракцијских односа у породици.			
Практична настава Практична настава прати теоријску наставу, кроз анализу приказа, модела и случаја у оквиру различитих система ране интервенције.			
Литература 1. Golubović Š. Rana intervencija u detinjstvu. Medicinski fakultet: Univerzitet u Novom Sadu; 2018. 2. Guralnik M. Effective Early intervention. The developmental Systems Approach. Brookes Publishing: Baltimore; 2019. 3. Ilić S. Rana intervencija. FASPER: Univerzitet u Beogradu; 2021. 4. Vučinić V, Andelković M. Rane intervencije za decu sa oštećenjem vida. FASPER: Univerzitet u Beogradu; 2021. 5. Johnson J, Rahn N, Bricker D. An Activity Based Approach to Early intervention. Brookes Publishing: Baltimore; 2015. 6. Groark C, Eidelman S, Maude S. Early childhood intervention: shaping the future for children with special needs and their families. Santa Barbara, CA: Praeger; 2011. 7. Keilty B. The early intervention guidebook for families and professionals: partnering for success. 2 nd ed. Teachers College Press: New York; 2016.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе Предавања. Интерактивна настава; PowerPoint Presentations; Практичан рад студената.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	70
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Развојна педијатрија
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета: Примена сазнања о дијагностици и праћењу физиологије и патологије код деце у прве три године живота
Исход предмета Студенти ће моћи да: – процене телесни раст и развој – детектују одступања у психомоторичком развоју – упознају основе клиничке генетике – упознају значај раног откривања дисфункција ендокриних жлезда – упознају патологију везану за перинатални период (прематуритет, перинатална асфиксија, хипербилирубинемија, неонатални апстиненцијални синдром, фетални алкохолни синдром) – детектују неуроразвојне аномалије – рано препознају синдроме – детектују наследне проблеме метаболизма – детектују и прате секвеле различитих обољења и стања која се јављају у раном детињству
Садржај предмета Теоријска настава – Нормални раст и развој у прве три године (педијатријска ауксологија) – Патологија телесног раста и развоја у прве три године – Кашњење у моторном развоју и интелектуални поремећаји – Наследне болести, основни начини наслеђивања – Хромозомски условљене наследне болести – Дисморфологија, конгениталне аномалије – Поремећаји говора и учења, поремећаји сна – Поремећаји аутистичног спектра, АДХД – Моторни поремећаји и церебрална парализа – Фебрилни напади – Епилепсије раног детињства – Поремећаји елиминације (руминација, пика, енкопреза, енуреза) – Преатуритет и ризици прематуритета (интракранијалне хеморагије, перивентрикуларна леукомалација) – Порођајна траума – Апгар скор, перинатална асфиксија и хипоксијско-исхемијска енцефалопатија – Хипербилирубинемија и керниктерус – Неонатални апстиненцијални синдром и фетални алкохолни синдром – Праћење високоризичне новорођенчади – Наследне болести метаболизма – детекција, дијагностика, терапија и праћење – Процена полног развоја – Конгенитални хипотиреоидизам – Запостављање, занемаривање и експлоатација деце – Адолесцентна педијатрија (злоупотреба лекова и опојних средстава, анорексија нервоза и булимија) Практична настава – Коришћење номограма у процени развоја – Одређивање календарског узраста на основу дужине/ висине, параметара матурације и коштане старости – Процена полног развоја (рани пубертет) – Препознавање минор и мајор аномалија – Неуролошки преглед новорођенчади – Процена раног развоја помоћу различитих инструмената
Литература 1. Јовановић Привродски Ј. (ур). Педијатрија: за студенте медицине. Нови Сад: Медицински факултет, 2020. – одабрана поглавља 2. Богдановић Р, Радловић Н (ур). Педијатрија – Уџбеник за последипломско усавршавање лекара. Академска мисао, Београд, 2022 – одабрана поглавља 3. Кнежевић Поганчев М. Неурологија у педијатрији. Београд: Задужбина Андрејевић, 2009 4. Костић В. (ур). Неурологија. Београд: Медицински факултет Београд, 2020. 5. Voigt &. (ed). AAP developmental and behavioral pediatrics. 2nd ed. American Academy of Pediatrics, 2018.

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе					
Предавања. Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	поена		Завршни испит		поена
активност у току предавања	10		писмени испит		30
практична настава	10		усмени испит		40
колоквијум-и					
семинар-и	10				

Назив предмета: Рани развој деце**Статус предмета:** обавезни**Број ЕСПБ: 4****Услов: –****Циљ предмета:**

Разумевање значаја специфичности раног развоја способности, првенствено развоја когнитивних и моторичких способности, социјалних и комуникационих вештина. Разумевање улоге протективних фактора, као и фактора ризика у оквиру раног развоја способности. Упознавање са могућностима и ограничењима ране стимулације на рани развој способности. Упознавање основне дистинкције између типичног и атипичног раног развоја способности.

Исход предмета

- Студент ће бити у могућности да разуме основне теоријске концепте којима се тумачи интеракцијски однос између генетског потенцијала и утицаја средине на рани развој способности
- Студент ће бити у могућности да разуме специфичности раног развоја способности, посматрано из угла развојне неуропсихологије (типичан ток развоја способности на супрот атипичном, тумачено кроз специфичности развоја церебралних структура)
- Студент ће бити у могућности да разуме значај ране стимулације као могућност унапређења различитих когнитивних, моторичких, социјалних и комуникационих способности
- Студент ће бити у могућности да препозна значај фактора ризика који могу негативно да утичу на одступања у очекиваном раном развоју способности
- Студент ће бити у могућности да препозна протективне факторе који могу да подстакну рани развој способности
- Студент ће бити оспособљен да препозна основне специфичности раног развоја способности – когнитивних и моторичких, као и социјалних и комуникационих вештина
- Студент ће бити оспособљен да препозна улогу и значај фактора ризика и протективних фактора на рани развој способности
- Студент ће бити оспособљен да препозна значај ране стимулације на рани развој способности
- Студент ће бити оспособљен да препозна утицај различитих медицинских поремећаја на настанак неуропсихолошких секвела

Садржај предмета*Теоријска настава*

- Рани развој способности: развој и развојни ризици – теоријски модели
- Значај утицаја средине на рани развој способности – теоријски модели
- Рани когнитивни развој (специфичности развоја памћења, пажње, гнозије, праксије, перцептивних способности, визуоспацијалних и визуомоторних способности, егзекутивних способности)
- Рани развој интелектуалних способности
- Рани развој говора
- Рани социјални и емоционални развој
- Афективна везаност
- Значај пластичитета мозга у процесу ране стимулације

Практична настава

- Специфичности атипичног развоја раних способности на супрот типичном
- Значај ризичних и протективних фактора на рани развој способности
- Импликације за практичан рад: значај ране стимулације на развој когнитивних и моторичких способности
- Специфичности неуропсихолошких секвела код различитих врста медицинских поремећаја у периоду од 0-3 године
- Специфичности неуропсихолошких секвела код различитих врста медицинских поремећаја у периоду од 3-5 година

Литература*Обавезна*

1. Elmira Jannati (2021) Developmental Domains in Early Childhood: New Approaches for Studying Child Growth and Development. San Diego: Cognella Academic Publishing. (одабрана поглавља)
2. Лаура Е. Берк (2015) Дјечја развојна психологија. Јастребарско: Наклада Слуп. (одабрана поглавља)
3. Goswami, U. (2011) The Wiley Blackwell Handbook of childhood cognitive development. Oxford: Wiley Blackwell, John Wiley and son, Ltd. (одабрана поглавља)

Дойунска

1. Coch, D., Dawson, G., Fischer, K.W. (2007) Human behaviour, learning, and the developing brain. Atypical Development. London: The Guilford Press. (одабрана поглавља)
2. Coch, D., Dawson, G., Fischer, K.W. (2007) Human behaviour, learning, and the developing brain. Typical Development. London: The Guilford Press. (одабрана поглавља)
3. Reed, J.&Warner-Rogers, J. (2008) Child Neuropsychology: Concepts, Theory and Practice. Oxford, Wiley Blackwell, John Wiley and son, Ltd. (одабрана поглавља)

Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30		Практична настава: 30	
Методe извођења наставе					
Предавања. Интерактивна настава; Power Point Presentations; Приказ филмова из праксе					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе		поена		Завршни испит	
поена				поена	
активност у току предавања		10		писмени испит	
практична настава		20		усмени испит	
колоквијум-и					
семинар-и					

Назив предмета: Инструменти процене раног развоја код деце

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета:

Циљ предмета је да студентима омогући препознавање места и значаја процене у раном детињству. Студенти ће моћи да разликују фазе у поступку процене деце, а поред тога ће моћи да науче да самостално примењују инструменте процене и да их интерпретирају.

Исход предмета

- Студент ће бити оспособљен за систематску опсервацију детета.
- Студент ће бити оспособљен за примену појединих инструмената процене.
- Студент ће бити у стању да изврши интерпретацију резултата развојне и/или функционалне процене.
- Студент ће бити у могућности да примени сазнања о раном развоју у сврху процене дететових развојних својстава и уважи их у планирању и спровођењу интервенције.
- Студент ће бити оспособљен за размену информација са родитељима и члановима стручног тима.
- Студент ће бити у стању да интегрише знања из различитих извора.
- Студент ће бити у стању да критички приступи у доношењу одлука у процесу планирања програма ране интервенције.
- Студент ће бити оспособљен за интерпретацију добијених резултата.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Здраве дете; дете са ризиком;
2. Процена психомоторног развоја;
3. Типови процене;
4. Развојна процена – ко упућује на процену, када се спроводи процена и како?
5. Рана детекција и идентификација (скрининг);
6. Опсервација детета, породице, програма;
7. Процене кроз игру;
8. Функционална процена у раној интервенцији;
9. Интерпретација резултата;
10. Израда плана подршке;
11. Примена резултата у доношењу одлуке;
12. Екомапе;
13. Интервју заснован на рутинама.

Практична настава

1. Планирање процене;
2. Компетенције стручњака и етичка начела у поступку процене;
3. Анализа појединачних задатака/ајтема развојних скала;
4. Анализа и импликације резултата процене;
5. Интерпретација добијених резултата;
6. Анализа мерних инструмената;
7. Саопштавање резултата развојне процене;
8. Писање налаза на основу добијених резултата.

Литература**Обавезна**

1. Lidz Schneider Carol. Early childhood assessment. John Wiley & Sons; Hoboken New Jersey; 2003.
2. Snow C, Van Hemel S. Early Childhood Assessment: why, what and how. The National Academies Press: Washington; 2008.
3. Johnson J, Rahn N, Bricker D. An activity-based approach to early intervention. 4th ed. Brookes Publishing: Baltimore, Maryland; 2015.
4. Keilty B. The early intervention guidebook for families and professionals: partnering for success. 2nd ed.: Teachers College Press: New York; 2016.
5. Agbenyega J, Hammer M, Veresov N. Assessing and Evaluating Early Childhood Education Systems. Springer Nature. Switzerland.2022.
6. Rosandić Grgić M; Ivšac Pavliša J. Ključna obilježja potpomognute komunikacije u ranoj intervenciji // Potpomognuta komunikacija kao metoda rane intervencije – teorijska ishodišta i klinička praksa / Ivšac Pavliša J. (ur.). Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2021. str. 30-39

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања. Интерактивна наста; PowerPoint Presentations; Практичан рад студената.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	70
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Саветовање породица деце са сметњама у развоју**Статус предмета:** обавезни**Број ЕСПБ: 4****Услов: –****Циљ предмета:**

Разумевање значаја родитељског односа према дететовом стању (сметњама у развоју), као и пружања саветодавне и терапијске подршке родитељима у циљу постизања успешне породичне адаптације.

Исход предмета

Студенти ће моћи:

- да разумеју теоријске концепте који се баве контекстом подизања детета са сметњама у развоју;
- да разумеју значај родитељског односа према дететовом стању (разрешен/неразрешен)
- да препознају факторе ризика, као и протективне факторе важне за породичну адаптацију;
- да упознају различите видове саветодавних и терапијских интервенција прилагођених родитељима деце са сметњама у развоју;
- стекну вештине пожељне комуникације са родитељима деце са сметњама у развоју.

Садржај предмета*Теоријска настава*

- Родитељство у породицама деце са сметњама у развоју
- Теорија афективне везаности као оквир за разумевање односа родитељ-дете, специфично у контексту подизања детета са сметњама у развоју
- Изазови за развој односа родитељ–дете
- Емоционално реаговање родитеља
- Развој и потребе породица са дететом са сметњама у развоју
- Неформална и формална подршка породицама деце са сметњама у развоју
- Саветовање и психотерапија у раду са породицама деце са сметњама у развоју
- Комуникација са породицом детета са сметњама у развоју
- Унапређење родитељских вештина

Практична настава

- Однос родитеља према дететовом здравственом стању: разрешење
- Процена разрешења: Интервју о реаговању на дијагнозу
- Показатељи разрешеног и неразрешеног односа
- Разрешење као процес
- Значај сензитивног родитељства и показатељи сензитивности
- Сугестије за практичаре у раду са породицама деце са сметњама у развоју
- Начини унапређивања родитељских вештина

Литература

Обавезна

1. Крстић, Т., Милић, И., Рајић, М., & Бранковић, Ј. (2017). Подршка родитељима деце са сметњама у развоју и хроничним болестима. Нови Сад: Филозофски факултет.

Допунска

2. Грубић, М., Љубешић, М., & Филиповић-Грчић, Б. (ур.) (2013). Како рећи нежељену вијест? Загреб: Медицинска наклада.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
-----------------------------	-----------------------	-----------------------

Методе извођења наставе

Предавања. Вежбе. Прикази случајева. Радионице.

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	70
практична настава	30	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Породица као окружење за развој
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета: Разумети значење породице као окружења за развој кроз концепт подстицајне неге као актуелно водећег оквира за промишљање начина на који породица делује на развој и учење у раном детињству. Разумевање ресурса који би унутар породице требало да постоје како би породица била окружење које омогућује квалитетне услове за раст, развој и учење деце у раном детињству. Развити вештине подстицања и анализе интеракције родитеља и детета; Развити вештине разумевања и подстицања прилика за учење у интеракцији родитеља и детета (кроз подстицај укључивању детета у рутине породичног живота, читања са дететом, игре са дететом).
Исход предмета Студенти ће моћи да: – разуме комплексност мреже породичних односа и улога као контекста за развој детета – разуме концепт подстицајне неге – разуме значење и развој респонзивности у родитељском понашању и сигурност (из перспективе детета) у породичним релацијама као ефекат респонзивности; препозна и подстакне респонзивност у интеракцији родитеља и детета – разуме и подстакне прилике за учење у породици кроз подршку укључивању детета у рутине, ритуале породичног живота и кроз подршку квалитетној интеракцији (кроз читање и игру са дететом) – умети да сумира разумевање породичних односа и ресурса које породица има за квалитетно старање о детету кроз еколошку мапу
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Развој породице – комплексност развојних задатака везаних за старање о детету; Кључне улоге и односи у породици (везани за старање о детету и подршку развоју); родно балансирано старање о детету и значај укључености оца Концепт квалитетног старања – подстицајна неге Респонзивност – прихватање, повезивање, познавање детета Сигурност у породичним односима Интеракција родитеља и детета – прилике за учење у породици Иззови за квалитет породичног окружења – родитељски стрес, токсични стрес, неразвијена стресна искуства
<i>Практична настава</i> Еколошка мапа – разумевање односа, ресурса и улога у породици Анализа интеракције родитеља и детета Рутине и ритуали у породици – подршкаучешћу детета Читање са дететом; Игра са дететом – прилике за учење у детињству
Литература 1. Shonkoff J., Phillips D. (2000). From neurons to neighbourhoods – the science of Early childhood development. Washington DC, National Academy Press (Poglavlja: Nurturing relationships-225-266; Family Resources- 267-296) 2. Lamb M. (2004). The role of the father in child development. New Jersey, Wiley (Poglavlja: The development and significance of father-child relationships in two parent families- 272-306) 3. Juffer F., Bakermans-Kranenburg M., van Ijzendoorn M. (2008). Promoting positive parenting (attachment based interventions). New York, London, Lawrence Erlbaum Associates.

4. Mayseless O. (2006). Parenting representations. Cambridge University press (Part 1- Theoretical perspectives, 3-108)
5. Podrška porodicama za podsticajnu negu dece ranog uzrasta (2019). Modul 6:Umetnost roditeljstva-ljubav, priča, igra, čitanje. Beograd, UNICEF Srbija
6. Podrška porodicama za podsticajnu negu dece ranog uzrasta (2020). Modul 18: Podrška razvoju rodno balansiranog porodičnog okruženja. Beograd, UNICEF Srbija
7. Ginsburg, K. R. (2007). The importance of play in promoting healthy child development and maintaining strong parent-child bonds. Pediatrics, 119(1), 182-191.
8. Tamis-LeMonda, C. S., Bornstein, M. H., & Baumwell, L. (2001). Maternal responsiveness and children's achievement of language milestones. Child development, 72(3), 748-767.
9. Johnson, K. (2013). Maternal-Infant Bonding: A Review of Literature. International Journal of Childbirth Education, 28(3).
10. Needlman R. Reading aloud to newborns. J Dev Behav Pediatr. 2018; 39(1):79–80

Методе извођења:

Практични рад, посматрање, супервизија, анализе и израде студије случаја, вођење документације, презентације резултата

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
------------------------------------	------------------------------	------------------------------

Методе извођења наставе

Интерактивна предавања, анализе примера и снимака, индивидуални и групни рад.

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Програми ране интервенције за децу са говорно-језичким поремећајима и оштећењем слуха

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 8

Услов: –

Циљ предмета:

Стицање уско специјализованих теоријских и практичних академских знања и вештина за одабир, примену и унапређивање савремених метода и техника детекције, процене, дијагностике, интервенција, третмана и стратегија за рад са децом са поремећајима комуникације, тешкоћа у говорно-језичком развоју и развоју слушања и програма подршке њиховим породицама.

Исход предмета

Студенти ће моћи:

- да процене факторе ризика за настанак кашњења и поремећаја комуникације, говора и језика и слушања на раном узрасту
- да процене утицај болести и стања на испољавање кашњења и поремећаја комуникације, говора и језика и слушања на раном узрасту
- да детектују кашњење и поремећаје у развоју комуникације, говора и језика и слушања
- да детектују сметње храњења деце на раном узрасту
- да примене одговарајуће инструменте процене комуникације, говора и језика и слушања
- да планирају одговарајуће интервенције код деце са кашњењем и поремећајима комуникације, говора и језика и слушања
- да планирају одговарајуће интервенције код деце са сметњама храњења
- да примене стечена знања о кашњењу и поремећајима комуникације, говора и језика и слушања у раду са децом на раном узрасту
- да јачају компетенција родитеља, старатеља, васпитача и свих особа које брину о деци на раном узрасту, како да подстичу и стимулишу развој комуникације, говора и језика и слушања

Садржај предмета

Теоријска настава

- Рани развој комуникације, говора и језика и слушања
- Фактори ризика за кашњење и поремећаје комуникације, говора и језика и слушања на раном узрасту
- Фактори ризика за настанак сметњи храњења деце на раном узрасту
- Обољења и стања код којих долази до кашњења и поремећаја комуникације, говора и језика и слушања на раном узрасту
- Рана детекција кашњења и поремећаја комуникације, говора и језика и слушања
- Процена комуникације, говора и језика и слушања на раном узрасту
- Процена храњења деце на раном узрасту
- Примена одговарајућих инструмената процене комуникације, говора и језика и слушања
- Рани интервентни програми комуникације, говора и језика за превремено рођену децу и децу са урођеним и стеченим обољењима
- Рани интервентни програми за децу са кашњењем у развоју комуникације, говора и језика
- Рани интервентни програми за децу са сметњама храњења

- Планирање и одабир адекватних стратегија интервенција
- Подстицање комуникације, говора и језика од стране родитеља, старатеља и особа које брину о деци на раном узрасту
- Анализа и оснаживање породичних ресурса
- Интеракцијски односи у породици деце са говорно-језичким поремећајима
- Принципи и водичи за рану интервенцију за децу са оштећењем слуха
- Планирање, реализација и евалуација програма ране интервенције за децу са оштећењем слуха,
- Планирање и пружање подршке породици деце са оштећењем слуха,
- Принципи, методе и стратегије за развијања говора и језика код деце са оштећењем слуха
- Знаковни језик као облик комуникације
- Специфичности ране интервенције код деце са кохлеарном имплантацијом
- Специфичности ране интервенције код деце са аудитивном неуропатијом и поремећајима централне слушне обраде
- Додатне потребе глуве и наглуве деце са вишеструком ометеношћу
- Рад са породицом деце са наглувошћу/ глувошћом и тимски рад стручњака
- Анализа и оснаживање породичних ресурса
- Интеракцијски односи у породици деце са оштећењем слуха
- Програми подршке породици

Практична настава

- Рана детекција и процена деце са кашњењем и поремећајима комуникације, говора и језика и слушања
- Рана детекција и процена деце са сметњама храњења
- Рани интервентни програми за децу са кашњењем и поремећајима комуникације, говора и језика и слушања
- Рани интервентни програми за децу са сметњама храњења
- Планирање и одабир терапијских техника код кашњења и поремећаја комуникације, говора и језика и слушања на раном узрасту
- Планирање и одабир терапијских техника код деце са сметњама гутања и храњења
- Терапијске методе код кашњења и поремећаја комуникације, говора и језика и слушања на раном узрасту
- Артикулација раних интервенцијских стратегија код кашњења и поремећаја комуникације, говора и језика и слушања на раном узрасту
- Евалуација третмана
- Писање извештаја

Литература

1. Ljubešić M. Rana intervencija kod komunikacijskih i jezičko-govornih odstupanja. Paediatr Croat 2012; 56(1):202-206.
2. Sass-Lehrer M. Early intervention for Deaf and Hard of Hearing Infants, Toddlers and Their Families, Oxford 2015.
3. Li H, Chai R. Hearing Loss: Mechanisms, Prevention and Cure. Springer Verlag, 2019.
4. Anne S, Lieu LEC, Kenna MA. Hearing Loss. Clinical Diagnosis and Management. Plural Publishing, 2018.
5. Scott B. Hearing Loss. Causes, Prevention and Treatment., Murphy&Moore Pub, 2022.
6. Cole EB, Flexer C. Children with hearing loss: Developing listening and talking, birth to six. San Diego: Plural Publishing; 2020.
7. Yoshinaga-Itano C, Sedey AL, Wiggin M, Chung W. Early Hearing Detection and Vocabulary of Children With Hearing Loss. Pediatrics. 2017; 140(2):e20162964. doi:10.1542/peds.2016-2964
8. Ђоковић, С. Индивидуални третман код деце оштећеног слуха. Београд: ЦИДД; 2004. ISBN 86-80113-39-5.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45	Практична настава: 45
		Студијско-истраживачки рад: 15

Методе извођења наставе

Предавања. Вежбе. Приказ филмова из праксе.

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	60
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и			

Назив предмета: Програми ране интервенције за децу са поремећајима из спектра аутизма
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 8
Услов: –
Циљ предмета: Примена сазнања о карактеристикама деце са поремећајима из спектра аутизма (ПАС) у сврху процене стања детета, планирања и спровођења интервенције и размену информација са родитељима члановима породице и члановима стручног тима.
Исход предмета Студент ће бити у могућности да примени сазнања о карактеристикама деце са ПАС и о основним програмима интервенција у сврху процене стања детета, планирања и спровођења интервенције. – Студент ће бити оспособљен за примену стечених знања у раду са децом са ПАС и размену информација са родитељима и члановима стручног тима. – Студент ће бити оспособљен за опсервацију детета са ПАС; – Студент ће бити оспособљен за примену појединих инструмената процене – Студент ће бити оспособљен за интерпретацију добијених резултата. – Студент ће бити оспособљен за креирање и примену индивидуалног плана подршке у оквиру програма ране интервенције у третману деце са ПАС. – Студент ће бити оспособљен за примену појединих метода ране интервенције у третману деце са ПАС. – Студент ће бити оспособљен за поједине приступе у раду са родитељима и члановима породице деце са ПАС
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Основни појамови о ПАС – Дијагностички критеријуми, Клиничка слика, Диференцијална дијагноза, Прогноза и ток ПАС; Карактеристике деце са ПАС; Рано праћење ПАС; Рана дијагностика перзистентних развојних поремећаја; Појам и значај ране интервенције у третману деце са ПАС; Стратегије и програми Ране интервенције у третману деце са ПАС; Основни типови програма Ране интервенције; Евалуација резултата индивидуалног плана подршке и праћење ефикасности раног третмана деце са ПАС; Сервисна подршка у третману деце са ПАС; Рад са родитељима деце са ПАС; – Ефикасност раног третмана деце са ПАС; Анализа и оснаживање породичних ресурса; Интеракцијски односи у породици деце са ПАС; Програми подршке породици <i>Практична настава</i> Примена скрининг инструмената за рано откривање ПА; Примена инструмената процене стања детета са ПАС; Развојна и функционална процена детета; Анализа и импликације резултата процене стања детета са ПАС. Креирање индивидуалног плана подршке у оквиру програма ране интервенције у третману деце са ПАС, Циљеви третмана за породицу и дете; Функционална анализа понашања; Принципи учења и поткрепљења; Основне стратегије и технике у раду са децом са ПАС (коришћење подстицаја, анализа задатака, учење кроз мале пробе, видео моделовање, визуелна подршка, визуелни распоред прво – онда, учење до генерализације, социјалне приче, основни рани бихејвиорални задаци за дете; итд); Рад са родитељима и члановима породице деце са перзистентним развојним поремећајима; Израда индивидуалних програма ране интервенције и програма подршке породици
Литература <i>Обавезна</i> 1. Вељковић Л, Глумбић Н, Којовић Б и др. Смернице за скрининг, дијагностику и интервенције код деце са поремећајем из спектра аутизма. Министарство здравља. Београд: МЗРС, 2018. http://autizam.org.rs/wp-content/uploads/2019/06/smernice-autizam.pdf 2. Глумбић, Н, Бројчин Б, Ђорђевић М.. Специјална едукација заснована на доказима. Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, ИЦФ, 2018. 3. Barthélémy C, Fuentes J, Howlin P, van der Gaag R. People with autism spectrum disorders. Bruxelles: Autism-Europe, 2019. https://www.autismeurope.org/wp-content/uploads/2019/09/People-with-Autism-Spectrum-Disorder.-Identification-Understanding-Intervention_compressed.pdf.pdf 4. Popčević K, Ivšac Pavliša J, Bohaček AM, Šimleša S, Bašić B. Znanstveno utemeljene intervencije kod poremećaja iz spektra autizma. Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja, 2016. 52(1): 100-113. 5. Бујас Петковић З и др. Поремећаји аутистичног спектра: значајке и едукацијско-рехабилитацијска подршка. Загреб: Школска књига, 2010. <i>Допунска</i> 1. Autism Speaks: Priručnik za prvih 100 dana, 2018. http://autizam.org.rs/wp-content/uploads/2018/03/Priru%C4%8Dnik-za-prvih-100-dana-nakon-postavljanja-dijagnoze.pdf 2. Stevanović D. Neurorazvojni poremećaji u međunarodnoj klasifikaciji bolesti, 11 izdanje (МКБ-11). Engrami, 2021. 43(1):50-69. 3. Subramanyam AA, Mukherjee A, Dave M, Chavda K. Clinical practice guidelines for autism spectrum disorders, Ind J Psychiatry 2019; 61(2): 254–69.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45		Практична настава: 45 Студијско-истраживачки рад: 15
Методе извођења наставе			
Предавања. Приказ филмова из праксе. Презентације, интерактивна настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	40
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	40		

Назив предмета: Програми ране интервенције за децу са моторичким поремећајима
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 8
Услов: –
Циљ предмета: Упознавање са факторима ризика који могу да утичу на моторички развој деце раног узраста. Упознавање са могућностима детекције и процене моторичких способности у раном узрасту, као и планирање и пружање подршке деци са моторичким поремећајима и њиховим породицама кроз програме стимулације и примену асистивне технологије.
Исход предмета – Студенти ће моћи интегрисати знања о развојним обележјима и карактеристикама моторичког функционисања код деце са примарно моторичким поремећајима, али и код других стања и поремећаја. – Студенти ће унапредити знања о примени и евалуацији хабилитационих техника које се најчешће користе у програмима подршке деци са моторичким поремећајима у раном развоју – Способност спровођења инструктивног и саветодавног рада са родитељима у циљу стимулације моторичког развоја – Студенти ће препознавати улогу родитеља у раној интервенцији и моћи заједно са њима да конципирају индивидуални план подршке породици
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Типичан моторички развој у раном узрасту (0-5 година) 2. Специфичности развоја и карактеристике деце са моторичким поремећајима 3. Специфичности моторичког развоја код деце са присутним ризико факторима, другим сметњама и поремећајима 4. Процена моторичког статуса деце у раном узрасту (0-5) 5. Интервенције за децу са одступањима у моторичком развоју 6. Позиционирање 7. Стратегије у раду са децом са моторичким поремећајима 8. Орално-моторна процена и стимулација храњења и гутања код деце са моторичким поремећајима 9. Креирање индивидуалних планова и програма подршке за децу и породицу 10. Праћење, евалуација и прилагођавање планова и програма подршке 11. Место кинезитерапије у раној интервенцији (Бобат концепт, Војта третман, Фелпсов метод, ...) 12. Примена асистивне технологије код деце са моторичким сметњама и поремећајима 13. Значај игре и играчака за децу са моторичким поремећајима 14. Анализа и оснаживање породичних ресурса породица деце са моторичким поремећајима 15. Социјална партиципација и квалитет живота деце са моторичким поремећајима и њихових породица <i>Практична настава</i> 1. Праћење и процена (функционална и развојна) моторичког развоја 2. Основни принципи ране интервенције код деце са моторичким сметњама и поремећајима 3. Примитивни рефлекс 4. Радионица: Какав је утицај моторичких поремећаја на дете и породицу? 5. Писање функционалних циљева за дете и породицу 6. Асистивне технологије. Израда комуникационе табле 7. Сусрети професионалних размена: Извођење угледних/огледних активности (третмана) са анализом и дискусијом 8. Хоризонтално учење: анализа случајева из праксе Литература 1. Spittle A, Orton J, Doyle LW, Boyd R. Early developmental intervention programs post hospital discharge to prevent motor and cognitive impairments in preterm infants. Cochrane Database of Systematic Reviews.2007:2. 2. Karanth P, Roseberry-McKibbin C, James P. Intervention for Preschoolers with Gross and Fine Motor Delays: Practical Strategies. CA, San Diego: Plural Publishing; 2017.

3. Ruiz-Esteban C, Terry Andrés J, Méndez I, Morales Á. Analysis of Motor Intervention Program on the Development of Gross Motor Skills in Preschoolers. Int J Environ Res Public Health. 2020 Jul 7;17(13):4891.
4. Giagazoglou P, Papadaniil M, Dampa A, Fotiadou E. The effects of a movement intervention on motor performance of preschool aged children. Eur Phys J. 2019;11:39-49.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45	Практична настава: 45	Студијско-истраживачки рад: 15
Методе извођења наставе			
Предавања. Вежбе. Приказ филмова и приказа случајева из праксе, Интерактивна настава; Практичан рад студената			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	50
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	10		

Назив предмета: Програми ране интервенције за децу са оштећењем вида
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 8
Услов: –
Циљ предмета: Разумевање функција чула вида и последица оштећења вида код деце у развојном периоду. Научити методе подстицања емоцио-социјалног, комуникативног, језичког, когнитивног и моторичког развоја и компензаторних функција код детета са оштећењем вида. Оспособити студенте да процене визуелно функционисање детета и планирају интервенције које ће подстицати рану хабилитацију и едукацију код деце са оштећењем вида.
Исход предмета Студент је оспособљен за спровођење детекције и дијагностичких процедура за утврђивање оштећења вида код деце, процену развојних способности, планирање, спровођење и евалуацију програма ране интервенције, стимулацију и хармонизацију развоја способности код деце са оштећењем вида; рад са породицом и стварање партнерског односа са породицом; тимски рад
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – Детекција и дијагностика оштећења вида у раном узрасту – Специфичности видних функција и визуелног функционисања у раном узрасту и њихов утицај на развој детета – Оптичка помагала, специфични материјали и методе за рану стимулацију визуелног функционисања и развој компензаторних функција код деце са оштећењем вида – Адаптација простора за потребе детета са оштећењем вида – Стимулација сензомоторног развоја код деце са оштећењем вида – Подстицање емоцио-социјалног развоја код деце са оштећењем вида – Подстицање комуникације и језичког развоја код деце са оштећењем вида – Подстицање когнитивног развоја код деце са оштећењем вида – Постуралност, равнотежа и специфичности моторичког развоја код деце са оштећењем вида – Подстицање моторичког развоја код деце са оштећењем вида – Подстицање вештина оријентације и кретања код деце са оштећењем вида – Подстицање самосталности код детета са оштећењем вида у дневним животним активностима – Слепо-глуво дете – Анализа и оснаживање породичних ресурса – Интеракцијски односи у породици деце са оштећењем вида <i>Практична настава</i> – Методе процене функција вида и визуелног функционисања у раном узрасту – Интерпретација налаза процене вида и намена оптичких помагала – Израда индивидуалног плана ране интервенције за дете са оштећењем вида – Израда индивидуалног породичног плана интервенције – Праћење и тимска сарадња са свим стручњацима укљученим у рану интервенцију деце са оштећењем вида – Вредновање исхода и писање извештаја о раду у оквиру индивидуалног васпитно-образовног плана и индивидуалног породичног плана интервенције – Хоспитовање у установи која се бави раном интервенцијом деце са оштећењем вида

Назив предмета: Предмет завршног рада			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Положени сви предмети			
Циљ предмета: Циљ израде завршног рада је да будући кандидат: – Идентификује и дефинише проблем – Примени методологију научноистраживачког рада на конкретном проблему. – Прикаже да је овладао методама статистичке обраде података и одговарајуће табеларно-графичке презентације. – Демонстрира методе проналажења адекватних литературних података уз примену информационих система за претраживање иностраних и домаћих биомедицинских база података.			
Исход предмета Студент се детаљније упознаје са одређеном темом, која је у вези са наставним програмом. Студент приказује способност примене теоријског и практичног знања, способност самосталног коришћења литературе, као и способност препознавања практичног или истраживачког проблема, те начина решавања практичних и истраживачких проблема.			
Садржај предмета Завршни рад студента представља самостални стручни и научни рад студента, који може бити истраживачки или студија случаја. Тема се бира у договору са ментором и мора да буде у складу са циљем и исходом студијског програма на који је студент уписан. Предмет завршног рада представља препознавање, дефинисање и анализу проблема из праксе, стављање у контекст теоријских знања; одабир адекватне методе истраживања и испитивања проблема; приказ, анализу и интерпретацију резултата, тумачење резултата у склопу ширег теоријског и емпиријског оквира, те извођење суштинских закључака.			
Методе извођења Консултативни рад са ментором, прикупљање и преглед литературе, спровођење истраживачког дела, синтетисање теоријских сазнања и резултата истраживања у писаној форми, презентација.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: –	Практична настава: –
			Студијско-истраживачки рад: 90
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава		усмени испит	30
колоквијум-и	50		
семинар-и	20		

Назив предмета: Завршни рад			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: Положени испити из свих предмета предвиђених студијским програмом			
Циљ предмета: Завршним радом студент треба да примени стечена знања у циљу решавања теоријског или практичног проблема.			
Исход предмета Студент стиче вештине за индивидуални рад у одређеној научној и стручној области. Студент приказује способност примене теоријског и практичног знања, способност самосталног коришћења литературе, као и способност самосталног излагања и образлагања стручне и научне теме. Након успешно одбрањеног завршног специјалистичког рада кандидат је оспособљен за даљи научно-истраживачки рад и самостално објављивање у часописима и другим облицима научних и стручних публикација. Поред тога, стиче компетенције као едукатор у процесу континуиране едукације у области ране интервенције у детињству у оквиру здравства, образовања и социјалне заштите.			
Садржај предмета Завршни рад студента представља самостални истраживачки рад студента у коме се он упознаје са теоријским сазнањима у одређеној области и методологијом истраживања одабране теме. Тема се бира у договору са ментором и мора да буде у складу са циљем и исходом студијског програма на који је студент уписан. Завршни рад мора бити у облику истраживачког рада или студије случаја. Уколико се студент одлучи за истраживачки рад, припрема завршни рад у форми која садржи следећа поглавља: Апстракт и кључне речи, Увод, Теоријски део, Истраживачки (методолошки) део, Резултати, Дискусија, Закључак, Попис литературе и евентуалне Прилоге. Код студије случаја, обавезни делови рада обухватају апстракт и кључне речи, дефинисање проблема, методологију, резултате, дискусију, закључак, попис литературе и прилоге. Завршни рад може да садржи од 45 до 60 страна. Испит се полаже усмено, пред трочланом комисијом.			
Литература: –			
Оцена (максимални број поена 100)			
Комисија оцењује завршни специјалистички рад као одбрањен или није одбрањен.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: –	Практична настава: – Остали часови: 30
Методе извођења наставе Консултативни рад са ментором, прикупљање и преглед литературе, спровођење истраживачког дела, синтетисање теоријских сазнања и резултата истраживања у писаној форми, презентација.			
Оцена знања (максимални број поена 100) Комисија оцењује дипломски рад оценом 5-10, а добијена позитивна оцена (6-10) улази у просечну оцену студента. Неодбрањен дипломски рад оцењује се оценом 5.			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	70
практична настава		усмени испит	30
колоквијум-и			
семинар-и			

СТРУЧНА ПРАКСА – I ГОДИНА, РАНА ИНТЕРВЕНЦИЈА У ДЕТИЊСТВУ

1. СТРУЧНА ПРАКСА (120 ЧАСОВА)

Стручна пракса реализована од _____ до _____ 20____

.....
(датум)

.....
(наставна база)

.....
(потпис и факсимил ментора)

СТРУЧНА ПРАКСА – I ГОДИНА, РАНА ИНТЕРВЕНЦИЈА У ДЕТИЊСТВУ

1. СТРУЧНА ПРАКСА (120 ЧАСОВА)

Стручна пракса реализована од _____ до _____ 20_____

.....
(датум)

.....
(наставна база)

.....
(потпис и факсимил ментора)

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

Број: _____

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ _____

БРОЈ ИНДЕКСА _____

ТРАЈАЊЕ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА (УКУПАН БРОЈ СЕМЕСТАРА)

ИМЕНОВАНИ СТУДЕНТ ЈЕ ОДСЛУШАО И ОДВЕЖБАО (УКУПАН БРОЈ СЕМЕСТАРА)

ОВИМ СЕ ПОТВРЂУЈЕ ДА ЈЕ ИМЕНОВАНИ СТУДЕНТ ОДСЛУШАО ТЕОРИЈСКУ И ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ ПО НАВЕДЕНОМ СТУДИЈСКОМ ПРОГРАМУ.

ОВЕРАВА ОВЛАШЋЕНО ЛИЦЕ: _____

.....
(датум)

.....
(потпис овлашћеног лица)

М. П.

